

VIENAS SPRENDIMAS TAVE APRIBOS

LOJALIOJI

TREČIA „DIVERGENTĖS“ KNYGA

VERONICA ROTH

Alma littera

Veronica Roth

LOJALIOJI

Iš anglų kalbos vertė

Aušra Kaziukonienė

Versta iš: Veronica Roth
ALLEGiant
Katherine Tegen Books
An Imprint of *HarperCollins* Publishers

Šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo ir mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose arba archyvuose, be kūrinių autoriaus ar kito šio kūrinių autorių teisių subjekto leidimo ir be autorinio atlyginimo draudžiama mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISBN 978-609-01-1505-3

Copyright © 2013 by Veronica Roth
Published by arrangement with HarperCollins Publishers.
All rights reserved.
Viršelio simbolis © 2012 Rhythm & Hues Design
Viršelio dizainas © Joel Tippie
© Vertimas į lietuvių kalbą, Aušra Kaziukonienė, 2014
© Leidykla „Alma littera“, 2014

Redagavo Simona Kaziukonytė
Korektorė Nijolė Žukauskienė
Viršelį adaptavo Deimantė Rybakovienė
E. knygą maketavo Jurga Morkūnienė

*Skiriu Džo,
savo vedliui ir patikimam draugui*

Visi klausimai, į kuriuos gali būti atsakyta, turi būti atsakyti ar bent jau išnagrinėti. Turi būti užkirstas kelias nelogiškam mąstymo procesui. Klaidingi atsakymai turi būti ištaisyti. Teisingi atsakymai turi būti patvirtinti.

Iš Eruditų manifesto

Pirmas skyrius

T R I Č Ė

Žingsniuoju po kambarėlį Eruditų būstinėje, jos žodžiai vis dar skamba galvoje: *Vadinsiuosi Edita Prior ir būsiu laiminga galėdama daug ką pamiršti.*

– Tai *anksčiau* niekad nesi jos mačiusi? Net nuotraukose? – klausia Kristina, užsikėlusį sužeistą koją ant pagalvės.

Mano draugė buvo pašauta per kone savižudišką mūsų mėginimą parodyti miestui vaizdajuostę su Editos Prior kalba. Tuo metu neturėjome supratimo, ką išgirsime, kad tos moters žodžiai sudrebins žemę po mūsų kojomis, privers suabejoti luomų reikalingumu ir pačiais savimi.

– Gal Edita tavo močiutė, teta ar dar kokia giminaitė? – svarsto Kristina.

– Juk sakiau, kad ne, – atkertu ir priėjusi sieną atsigrėžiu. – Prioras buvo mano tėvas, vadinasi, ta moteris gali būti kaip nors susijusi su juo. Tačiau Edita – Nuolankiujų vardas, o mano tėvas kilęs iš Eruditų, taigi...

– Taigi Edita turi būti vyresnė, – įsiterpia Kara. Ji sėdi atsirėmusi į sieną. Iš šono mergina labai panėšėja į savo brolių Vilą. Jis buvo mano draugas, bet aš jį nušoviau. Karai atlošus pečius, panašumas į Vilą išnyksta. – Ankstesnės kartos. Promotė.

– Promotė. – Šis žodis man atrodo senovinis kaip aptrupėjusi plyta. Žingsniuodama atgal perbraukiu kambarėlio sieną. Plokštė šalta ir balta.

Štai kokį palikimą perdavė man promotė: laisvę nepriklausyti jokiame luome ir žinojimą, kad mano Divergentės gebėjimai kur kas svarbesni, nei maniau. Divergentų buvimas yra ženklas, kad metas palikti miestą ir pasiūlyti pagalbą tiems, kurie gyvena už tvoros.

– Noriu žinoti, – sako Kara persibraukdama veidą. – Man reikia žinoti, ar seniai čia esame. Gali *nors trumpam* liautis žingsniavusi?

Sustoju vidury kambario ir žiūrėdama į Karą kilsteliu antakius.

– Atsiprašau, – sumurma ji.

– Viskas gerai, – sako Kristina. – Tūnom čia jau per daug ilgai.

Nežinia, kiek dienų praėjo nuo tada, kai Evelina padarė perversmą Eruditų būstinėje. Beluomiai nuginklavo visus, susirinkusius vestibulyje, paskui kaip

kaliniai buvome uždaryti trečiame aukšte. Beluomė aptvarstė mūsų žaizdas ir davė skausmo malšinamųjų, keliskart gavome pavalgyti ir nusimaudyti po dušu, tačiau nenutuokiame, kas dedasi už kambario durų. Nors ir kaip prisipyrusi klausinėjau prižiūrėtojų.

– Tobijas jau seniai turėjo pasirodyti, – sakau sėsdamasi ant gulto krašto. – Kur jis *dingo*?

– Galbūt vis dar pyksta, kad melavai ir jam už nugaros susitarei su jo tėvu, – įsiterpia Kara.

Dėbteliu į ją.

– Ketvertas nėra toks siauraproty, – atšauna Kristina. Nežinau, ko ji siekia: ar išpėti Karą, ar įtikinti mane. – Matyt, kažkas kliudo jam ateiti. Juk sakė, kad gali juo pasikliauti.

Per tą sumaištį, kai visi ėmė rėkti, o beluomiai stūmė mus prie laiptų, tvirtai įsikibau Tobijui į marškinėlių kraštą. Suėmęs mane už riešų ir švelniai stumtelėjęs, jis pasakė: *Pasikliauk manim. Eik ten, kur jie lieps.*

– Stengiuosi, – atsakau, ir tai tiesa. Stengiuosi tikėti Tobiju. Tačiau visa mano esybė, kiekviena kūno skaidulėlė veržiasi į laisvę. Ne vien iš šio kambarėlio, bet ir iš kalėjimo, kuriuo pavirto miestas.

Turiu pamatyti, kas dedasi anapus tvoros.

Antras skyrius

T O B I J A S

Eidamas šiais koridoriais nenoromis prisimenu dienas, kurias praleidau čia kaip kalinys – basas, kankinamas, varstomas nuolatinių skausmų. Nuo šio prisiminimo neatsiejamas kitas – kaip laukiau, kai bus vedama mirti Beatričė Prior, kaip daužiausi vienutėje reikalaudamas ją pamatyti, kaip išvydau suglebusią Piteriui ant rankų, o šis paaiškino, kad Tričė ne mirusi, tik laikinai paralyžiuota.

Nekenčiu šios vietos.

Dabar būstinė nebe tokia švari kaip šeimininkaujant Eruditams: visur matyti kovos pėdsakai, sienos išvarpytos kulų, lemputės išdaužytos, mėtosi stiklo šukės. Žingsniuojau purvinomis pripėduotomis grindimis, virš galvos žybčioja šviesa. Traukiu tiesiai prie Tričės kambario ir niekas man nepastoja kelio. Ant rankos ryšiu raištį su beluomių simboliu – baltu apskritimu juodame fone, mano veido bruožai – panašūs į jų vadės Evelinos. Kadaise buvęs gėdingas Tobijo Itono vardas šiandien reiškia labai daug.

Surėmusi pečius su Kristina Tričė sėdi ant grindų, veidas atgręžtas į Karą. Mano Tričė turėtų būti išbalusi ir smulkutė – iš tiesų ji tokia ir yra – bet vis tiek svarbiausia kambaryje.

Mudviejų akims susitikus ji pašoka, stipriai apkabina mane per liemenį ir priglaudžia veidą prie krūtinės.

Viena ranka spusteliu jai petį, kita glostau plaukus, vis dar stebėdamasis, kad jie tokie trumpi, nedengia sprando. Džiaugiausi, kai Tričė nusikirpo, nes tokia šukuosena tinka karei, o ne paprastai merginai. Supratau, kad jai šito reikia.

– Kaip čia patekai? – klausia ji tyliai, bet aiškiai.

– Esu Tobijas Itonas, – atsakau, ir Tričė nusijuokia.

– Tiesa, buvau visai pamiršusi. – Ji atsitraukia, kad galėtų pažvelgti man į akis.

Jos akyse atsispindi įvairiausi jausmai, kaip rudeniniai lapai sklaistomi atšiauraus vėjo. – Kas atsitiko? Kodėl tiek ilgai nesirodei?

Tričės balsas skamba beviltiškai, kone maldaujamai. Man ši būstinė kelia baisių prisiminimų, o ką jau kalbėti apie Tričę – ji tikrai nepamiršo, kaip buvo

vedama į egzekuciją, brolio išdavystės, baimės serumo poveikio. Turiu ją iš čia išvaduoti.

Kara smalsiai žiūri į mane. Sutrinku, tarsi jos žvilgsnis skroستų mane kiaurai ir neturėčiau kur pasislėpti. Nekenčiu būti stebimas.

– Evelina uždare visus kelius iš miesto, – sakau. – Niekas negali žengti nė žingsnio be jos leidimo. Prieš kelias dienas ji režė kalbą, raginančią susitelkti prieš engėjus, žmones, gyvenančius už tvoros.

– Engėjus? – klausia Kristina.

Mergina išsiima iš kišenės buteliuką ir išimeta į burną kelias tabletes – greičiausiai tai skausmo malšinamieji, dingteli. Jai peršauta koja.

Susikišu rankas į kišenės.

– Evelina ir daugelis kitų žmonių mano, kad mums neverta vykti iš miesto ir gelbėti tų, kurie čia mus uždare ir išnaudojo. Ji nori atstatyti miestą ir išspręsti mūsų bėdas be svetimųjų įsikišimo. Taip teigia Evelina, – priduriu. – Aš manau, kad toks požiūris patogus mano motinai – kuo ilgiau tūnosim mieste, tuo didesnę valdžią ji įgis. Vos tik išvyksime, jos galia susilpnės.

– Niekas sau, – Tričė užverčia akis. – Nesistebiu, kad ji išsirinko pati savanaudiškiausią kelią.

– Ją galima suprasti. – Kristina sugniaužia buteliuką su vaistais. – Nesakau, kad nenoriu išvažiuoti iš miesto ir pažiūrėti, kas dedasi už tvoros, bet ir čia rūpesčių iki kaklo. Kaip galim padėti svetimiems nepažįstamiems žmonėms?

Tričė svarsto draugės žodžius kandžiodama vidinę skruosto pusę.

– Nenutuokiu, – prisipažįsta.

Mano laikrodis rodo trečią popiet. Užsibuvau čia per ilgai – Evelinai tikrai kils įtarimų. Patikinau ją einąs nutraukti santykių su Tričė, tam daug laiko nereikia. Kaži ar motina manim patikės. Tada tariau:

– Paklauskite, atėjau jūsų įspėti. Beluomiai rengiasi teisti kalinius. Nutarė suleisti jiems tiesos serumo. Jo veikiami teisiamieji išsiplepės ir bus paskelbti išdavikais. Tas pats laukia ir jūsų. Reikia kaip nors išsisukti.

– Būsime paskelbti *išdavikais*? – susiraukia Tričė. – Už tai, kad atskleidėme miestui tiesą?

– Jūs atvirai nepaklusote vadams, – primenu. – Evelina ir jos pasekėjai nenori palikti miesto. Jie tikrai nepadėkos, kad paviešint tą vaizdajuostę.

– Beluomiai nesiskiria nuo Džaninos! – Tričė švysteli į orą kumščiu, lyg norėtų kam nors smogti. – Jie kaip įmanydami stengiasi nuslėpti tiesą. Kam? Ketina

tapti šio skurdaus pasaulėlio valdovais? Tai juokinga.

Nesmagu prisipažinti, bet iš dalies sutinku su savo motina. Aš neskolingas tiems už tvoros, nesvarbu, ar esu Divergentas, ar ne. Abejoju, ar noriu jiems padėti spręsti žmonijos problemas, kad ir kokios jos būtų.

Tačiau vis tiek trokštu ištrūkti iš miesto, kaip paklaikęs laukinis žvėris iš spąstų. Net jei tektų nusigraužti leteną.

– Gal ir juokinga, – atsargiai sakau. – Jei tiesos serumas tave paveiks, būsi nuteista kaip išdavikė.

– *Jei paveiks?* – Kara prisimerkia.

– Aš esu Divergentė. Negi pamiršai? – klausia Tričė ir pabarbena sau į galvą.

– Nuostabu. – Kara sukiša į kuodą išsipešusią plaukų sruogą. – Bet tu išimtis.

Kiek žinau, dauguma Divergentų nepajėgia atsispirti tiesos serumui. Stebiuosi, kodėl tu gali.

– Stebėjosi ir visi kiti Eruditai, kurie badė mane adatomis, – atšauna Tričė.

– Gana kivirčytis! Antraip dar turėsiu jus vaduoti iš kalėjimo, – sakau. Staiga man prireikia paramos, todėl paimu Tričės ranką, o ji suneria mudviejų pirštus. Mudu ne iš tų, kurie graibosi viešai; kiekvienas prisilietimas svarbus, jis suteikia jėgos ir atneša palengvėjimą.

– Gerai jau, gerai, – ramiai taria Tričė. – Ką turi galvoje?

– Pasiūlysiu Evelinai iš jūsų trijulės tave tardyti pirmą, – dėstau. – Tau reikia sugalvoti melą, kuris išgelbėtų Kristiną su Kara, paskui visa tai pakartoti, veikiamai tiesos serumo.

– Koks melas joms padėtų?

– Spręsk pati, – atsakau. – Esi geresnė melagė už mane.

Žinau, kad šitie žodžiai įskaudins mus abu. Tričė melavo man daugybę kartų. Pažadėjo neiti ieškoti mirties į Eruditų būstinę Džaninai pareikalavus Divergentų aukos, bet mane apgavo. Sakė liksianti namie per Eruditų būstinės puolimą, tačiau paskui radau ją toje būstinėje, besidarbuojančią ranka rankon su mano tėvu. Suprantu, kodėl Tričė taip elgėsi, bet nuoskauda vis dėlto neišnyko.

– Gal ir taip. – Tričė nudelbia akis į batų nosis. – Gerai, ką nors sumąstysiu.

Paglostau jai ranką.

– Pasikalbėsiu su Evelina apie tavo teismą. Įtikinsiu surengti jį kuo greičiau.

– Ačiū.

Apima staigus pažįstamas noras išsinerti iš odos ir kalbėtis su ja mintimis.

Suprantu, kad dėl tos pat priežasties kaskart išvydęs Tričę užsimanau ją pabučiuoti, todėl mane taip siutina net menkiausias nutylėjimas. Trumpam išsiskyre mūsų pirštai vėl susipina, Tričės delnas drėgnas nuo prakaito, maniškis šiurkštus, nusėtas nuospaudomis. Jas prisitryniau, kai šokdamas į traukinį čiupdavau už dundančių vagonų rankenų. Tričė išbalusi ir smulkutė, tačiau jos akyse išvelgiu neaprepiamą dangaus žydrynę, kurios nesu matęs, bet apie kurią nuolat svajoju.

– Jei laižysitės, tai išpėkit, kad nosisukčiau, – pareiškia Kristina.

– Taip ir padarysim, – atsako Tričė ir ima mane bučiuoti.

Mėginu ją atvėsinti glostydamas skruostą, bet tik stipriau įsisiurbiau jai į lūpas, trokšdamas pajusti jų skonį, jų švelnumą. Geriu jos kvapą, jaučiu, kaip Tričės nosis paliečia manąją. Nesumetu, ką pasakyti, tai per daug intymu, todėl tik nuryju seilę. Po akimirkos nuveju šalin drovumą.

– Norėčiau, kad būtume vieni, – sakau eidamas iš kambario.

Tričė šypsosi.

– Aš beveik visada šito noriu.

Uždarydamas duris matau, kaip Kristina apsimeta vemianti, Kara kvatojasi, o Tričė įsisprendžia rankomis į šonus.

Trečias skyrius

T R I Č Ė

– Jūs tikri kvailiai. – Mano rankos, sugniaužtos į kumščius kaip miegančio vaiko, guli ant kelių. Kūnas apsunkęs nuo tiesos serumo. Nuo kaktos ant akių vokų srūva prakaitas. – Turėtumėte man padėkoti, o ne tardyti.

– Padėkoti už tai, kad nepaklusai savo luomo vadų įsakymams? Padėkoti už tai, kad sukliudei vienai savo luomo vadei nužudyti Džaniną Metju? Tu elgeisi kaip išdavikė, – Evelina Džonson spjaudosi žodžiais kaip gyvatė nuodais.

Esame Eruditų būstinės pasitarimų kambaryje, čia vyksta teismas. Esu kalinama jau mažiausiai savaitę. Akies krašteliu matau Tobiją – jis laikosi motinai už nugaros, šešėlyje. Kai buvau pasodinta į kėdę, o riešai suveržti lipnia juosta, jis vengia į mane žiūrėti. Paskui Tobijas trumpai į mane dirsteli – atėjo metas meluoti.

Dabar lengviau, nes žinau, kad tai sugebu. Kaip ir pasipriešinti tiesos serumo poveikiui.

– Aš ne išdavikė, – pareiškiu. – Tuo metu tikėjau, kad Markas vykdo Bebaimių ir beluomių vadų įsakymus. Negalėjau kovoti kaip karė, todėl norėjau padėti kaip nors kitaip.

– Kodėl negalėjai kovoti kaip karė? – Fluorescencinė šviesa plieskia man į akis, todėl neižiūriu Evelinos veido, tik plaukus. Turiu labai susikaupti, antraip neištengsiu įtikinamai meluoti.

– Todėl... – prikandu lūpą, tarsi stengdamasi sustabdyti besiveržiančius iš burnos žodžius. Neišmanau, kada pasidariau tokia gera aktorė, bet viliuosi, kad vaidyba ne per daug skiriasi nuo melo, o tam aš visada turėjau didelių gabumų. – Todėl, kad negalėjau paimti į rankas ginklo, suprantat? Po to, kai nušoviau... jį. Savo draugą Vilą. Paėmus šautuvą užplūsdavo panika.

Staiga išvystu, kaip Evelina prisimerkia. Ši moteris nekenčia manęs visa savo esybe.

– Taigi Markas pripūtė tau miglos, kad vykdo mano įsakymus, – taria ji. – Ir netgi žinodama, kad šio žmogaus santykiai ir su Bebaimiais, ir su beluomiais įtempti, vis tiek juo patikėjai?

– Taip.

– Dabar suprantu, kodėl nepasirinkai Eruditų, – nusikvatoja Evelina.

Man dilgsi skruostai. Norėčiau jai vožti, turbūt to norėtų ir daugelis susirinkusiųjų šiame kambaryje, tik nedrįsta pripažinti. Evelina mus visus įkalino mieste – tvarką jame daro ginkluoti beluomiai, budintys gatvėse. Ji žino, kad tas, kas turi ginklą, turi ir valdžią. Po Džaninos Metju mirties nebėra kam mesti iššūkio Evelinai.

Vietoj vienos tironės stojo kita. Tik tokį pasaulį mes pažįstame.

– Kodėl niekam apie tai nepranešei? – toliau kamantinėja ji.

– Drovėjausi kam nors atskleisti savo silpnumą, – atsakau. – Be to, nenorėjau, kad Ketvertas sužinotų, jog dirbu su jo tėvu. Jam tai tikrai nebūtų patikę. – Paskatinti tiesos serumo, iš lūpų veržiasi tolesni žodžiai. – Aš atvėriau jums tiesą apie miestą ir priežastį, kodėl čia esame. Galite man ir nedėkoti, tačiau bent jau ko nors imkitės, užuot murdžiusis šitoje maišalynėje ir apsimetinėjusi karaliene!

Pašaipą Evelinos lūpose virsta kreivu vypsniu, tarsi būtų užkandusi ką bjauraus. Moteris prisikiša man prie veido, tada pirmąsyk pamatau, kokia ji sena; regiu raukšles aplink akis ir burną, papilkėjusią dėl nuolatinio neprivalgymo odą. Vis dėlto ji graži, kaip ir sūnus. Net badavimas nepavertė jos baidykle.

– Aš ir imuosi. Aš kuriu naują pasaulį, – sako Evelina. Ji kalba taip tyliai, vos girdimai. – Aš buvau Nuolankioji. Žinojau tiesą kur kas seniau negu tu, Beatriče Prior. Nenutuokiu, kaip tu atsispiri serumui, bet pažadu, kad naujajame mano pasaulyje tau vietos nebus, ypač šalia Tobijo.

Blankiai šypteliu. Neturėčiau šito daryti, bet valdyti judesius ir veido išraišką sunkiau negu žodžius – toks serumo poveikis. Evelina tiki, kad dabar Tobijas priklauso jai. Ši moteris nežino tiesos, kad jos sūnus priklauso tik pats sau.

Evelina atsilošia, sukryžiuoja ant krūtinės rankas.

– Tiesos serumas parodė, kad tu esi kvailė, bet ne išdavikė. Tardymas baigtas. Gali eiti.

– O kaip mano draugės? – per jėgą išspaudžiu. – Kristina, Kara? Jos irgi nepadarė nieko blogo.

– Greitai išsiaiškinsim, – atsako Evelina.

Atsistoju – nuo serumo silpna, svaigsta galva. Kambarys sausakimšas, žmonės stovi petys prie peties. Kelias akimirkas nerandu išėjimo. Galiausiai mano ranką

paima rusvaodis, plačiai besišypsantis vaikiną. Atpažįstu Jurają. Jis veda mane prie durų. Susirinkusieji ima kalbėtis.

+ + +

Jurajas palydi mane koridoriumi iki lifto. Jam spustelėjus mygtuką, lifto durys atsiveria, ir aš paskui Jurają įeinu į kabiną. Vis dar netvirtai laikausi ant kojų. Kai durys užsidaro, klausiu:

– Ar neperspaudžiau su „maišalyne“ ir „karaliene“?

– Ne, Evelina tikėjosi tokio karštakošiškumo. Antraip būtum sukėlusi jai įtarimą.

Rodos, mano gyslomis kunkuliuoja energija, nekantriai laikiu, kas dabar bus. Esu laisva. Turime rasti būdą ištrūkti iš miesto. Pakaks laukti, vaikščioti po kambarį ir bergždžiai reikalauti atsakymų iš sargybinių.

Šį rytą sargybiniai man šį tą prasitarė apie naują beluomių tvarką. Įvairių luomų nariai verčiami įsikurti kuo arčiau Eruditų būstinės ir gyventi pramaišiui – viename būste ne daugiau kaip keturi buvę bendraluomiai. Ši taisyklė galioja ir aprangai. Vykdamas šį nutarimą aš gavau geltonus Taikingųjų marškinėlius ir juodas Teisuolių kelnės.

– Gerai, dabar eime čia... – Jurajas vedasi mane iš lifto.

Šitas Eruditų būstinės aukštas visas iš stiklo, net sienos. Prasiskverbę pro jas saulės spinduliai meta ant grindų vaivorykštinius atspindžius. Viena ranka prisidengusi akis pėdinu įkandin Jurajo į ilgą, siaurą kambarį. Jo pasieniais pristatyta gultų. Prie kiekvieno – stiklinė spintelė drabužiams bei knygoms ir staliukas.

– Čia gyveno Eruditų naujokai, – paaiškina Jurajas. – Jau užėmiau gultus ir Kristinai su Kara.

Ant gulto netoli durų sėdi trys merginos raudonais marškinėliais – tikriausiai Taikingosios. Tolėliau kairėje guli senyva moteris, jos akiniai laikosi tik ant vienos ausies – veikiausiai ji Eruditė. Suvokiu, kad turiu liautis skirstyti žmones pagal luomus, bet nejučiomis darau tai vos juos išvydusi. Seno įpročio atsisakyti sunku.

Jurajas klesteli ant gulto tolimajame kampe. Aš įsitaisau ant gretimo, džiaugiuosi, kad pagaliau esu laisva ir galiu atsikvėpti.

– Zakas sakė, kad retkarčiais beluomiai tardo kalinius ilgokai, tad merginos

gali užtrukti, – sako Jurajas.

Akimirką palengvėja, kad šįvakar bus paleisti tie, kurie man rūpi, bet staiga prisimenu Kalebą. Visi puikiai žino, kad jis buvo Džaninos Metju pakalikas. Ir beluomiai jam šito tikrai nedovanos. Tačiau nenutuokiu, kaip toli beluomiai pasirengę žengti, kad išnaikintų menkiausius Džaninos Metju pėdsakus mieste.

Bet man tai nerūpi, pamanau. Vos taip pagalvoju, suprantu sau meluojanti. Kalebas vis dar mano brolis.

– Gerai, – sakau. – Ačiū, Jurajau.

Vaikinas linkteli ir atremia galvą į sieną.

– Kaip tu laikaisi? – klausiu. – Turiu galvoje Liną...

Jurajas seniai draugavo su Lina ir Marlena, nuo pat tada, kai su jais susipažinau. Dabar abiejų merginų nebėra. Rodos, po šitiekos išgyvenimų, netekusi dviejų draugų, turėčiau suprasti Jurają. Alas neištvėrė iniciacijos, Vilą paveikė simuliacijos serumas ir pražudė mano karštakošiškumas. Bet negaliu apsimesti, kad mūsų sielvartas toks pat. Jurajas pažinojo savo drauges kur kas geriau negu aš savuosius.

– Nenoriu apie tai kalbėti. – Vaikinas papurto galvą. – Net galvoti. Tiesiog trokštu ką nors veikti.

– Gerai. Aš tave suprantu. Tiesiog... pasakyk, jeigu tau prireiks...

– Aha, – šyptelėjęs Jurajas atsistoja. – Tu čia įsikursi, tiesa? Pažadėjau šįvakar aplankyti mamą, tad ir eisiu. Ak, vos nepamiršau perduoti – Ketvertas sakė norįs vėliau su tavim susitikti.

Atsitiesiu.

– Tikrai? Kada? Kur?

– Šiek tiek po dešimos Tūkstantmečio parke. Pievutėje. – Jurajas vypteli. – Žiūrėk, iš tos laimės nesusvaik.

Ketvirtas skyrius

T O B I J A S

Mano motina įpratusi gyventi tarsi ant uolos skardžio. Ji kaskart sėdasi ant kėdžių, suoliukų, stalų krašto – lyg bet kurią akimirką būtų pasirengusi sprukti. Šikart įsitaiso ant seno Džaninos Metju stalo krašto Eruditų būstinėje, kojų pirštais vos liečia grindis. Jai už nugaros blyškiai šviečia miesto žibintai. Ši moteris raumeninga ir kaulėta.

– Pasikalbėkim apie tavo lojalumą, – sako ji, bet nekaltindama, balse girdėti nuovargis.

Trumpam ji man pasirodo labai išsekusi, pamanau galįs ją permatyti, bet staiga atlošia pečius ir tas jausmas dingsta.

– Juk tai tu padėjai Tričei ir paleidai tą vaizdajuostę, – taria ji. – Be manęs, šito niekas nežino.

– Paklausk. – Palinkstu į priekį ir iširemiu alkūnėmis į kelius. – Nežinojau, kas toje vaizdajuostėje. Aš pasikloviau Tričės sprendimu labiau negu savuoju. Todėl taip ir padariau.

Maniau, kad jei pasakysiu Evelinai nutraukęs draugystę su Triče, įgysiu daugiau jos pasitikėjimo. Ir neklydau. Motina tapo nuoširdesnė ir atviresnė.

– Ką manai dabar, pamatęs vaizdajuostę? – klausia Evelina. – Ką galvoji dabar? Kad turime palikti miestą?

Žinau, ką ji nori išgirsti, – kad nematau prasmės keliauti anapus tvoros, – tačiau iš manęs prastas melagis, todėl nusprendžiu nutylėti dalį tiesos.

– Aš šito bijau, – prisipažįstu. – Abejoju, ar protinga palikti miestą. Nežinia, kokie pavojai mūsų tyko už jo sienų.

Kandžiodama iš vidaus skruostą, motina akimirką svarsto mano žodžius. Perėmiau tą įprotį iš jos, nusigrauždavau odą iki kraujo laukdamas pareinant tėvo. Niekada negalėjau būti tikras, kokį jo įsikūnijimą išvysiu: žmogų, kuriuo pasitikėjo ir gerbė Nuolankieji, ar žvėrį, žalojantį savo sūnų.

Perbraukiu liežuvio randus ir nuryju prisiminimus kaip tulžį.

Nuslydusi nuo stalo krašto motina patraukia prie lango.

– Gavau nerimą keliančių pranešimų, kad tarp mūsų esama maištininkų. – Ji

kilsteli antakį. – Žmonės visada telkėsi į būrius. Taip lengviau išgyventi. Bet nesitikėjau, jog tai nutiks taip greitai.

– Ko nori maištininkai?

– Ištrūkti iš miesto, – atsako motina. – Širyty išplatino savotišką manifestą. Pasivadino Lojaliaisiais. – Išvydusi suglumusį mano žvilgsnį, priduria: – Todėl, kad jie *lojalūs* pirminei miesto įkūrimo idėjai, supranti?

– Pirminė idėja – tai, apie ką vaizdajuostėje kalbėjo Edita Prior? Kad išaugus Divergentų populiacijai reikės palikti miestą?

– Taip, šitai. Bet drauge ir susiskirstymą į luomus. Lojalieji teigia, kad turime priklausyti luomams, nes taip buvo nuo pradžių pradžios. – Motina papurto galvą. – Kai kurie žmonės bijo pokyčių, bet mes negalime jiems nuolaidžiauti.

Panaikinus luomus iš dalies pasijutau tarsi paleistas po ilgo kalinimo. Nebereikia svarstyti, ar mano mintys ir sprendimai nesikerta su ribota luomo ideologija. Daugiau nebenoriu priklausyti luomui.

Tačiau Evelina neišlaisvino mūsų iki galo – tiesiog visus padarė beluomiais. Ji bijo duoti mums tikrą laisvę, nes abejoja, ar teisingai pasirinksime. Vadinas, nesvarbu, ką manau apie luomus. Širdyje palengvėja, jog kažkas drįso jai nepaklusti.

Nutaisau abejingą veidą, tačiau širdis ima plakti greičiau. Turiu būti atsargus, neprarasti Evelinos palankumo. Kitiems meluoti man lengva, o jai kur kas sunkiau, nes ji vienintelė žino visas mūsų namų paslaptis, nepamiršo prievartos, kurią mudviem teko patirti tarp tų namų sienų.

– Ką darysi su maištininkais? – klausiu.

– Teks juos suvaldyti, ką gi daugiau?

Išgirdęs žodį „suvaldyti“, atsitiesiu ir suklūstu, nugara įsiremiu į kietą kėdės atlošą. Šiame mieste žodis „suvaldyti“ siejasi su adatomis, serumais ir brovimusi į žmogaus smegenis; jis neatskiriamas nuo simuliacijų. Kadaisė paveiktas serumo vos nenužudžiau Tričės, o apkvaišinti Bebaimiai virto robotų žudikų armija.

– Panaudosi simuliacijas? – neryžtingai klausiu.

Motina susiraukia.

– Žinoma, ne! Aš – ne Džanina Metju!

Mane pribloškia jos pykčio protrūkis, todėl sakau:

– Evelina, nepamiršk, kad aš mažai tave pažįstu.

Nuo šio priekaišto motina krūpteli.

– Tai žinok, kad savo tikslui pasiekti niekada nesigriebsiu simuliacijų. Verčiau mirtis.

Galimas daiktas, šį būdą motina ir pasirinks – išžudys maištininkus, kad juos nutildytų, nuslopins revoliuciją jai dar neįsiplieskus. Kad ir kas tie Lojalieji, juos reikia nedelsiant įspėti.

– Galiu išsiaiškinti, kas tie maištininkai, – siūlau.

– Žinoma, gali. Antraip kam būčiau tau apie juos prasitarusi?

Galėčiau jai nurodyti daugybę priežasčių. Išmėginti mane. Prigriebti mane. Pakišti melagingą informaciją. Permatau savo motiną – ji iš tų, kuriems tikslas pateisina priemones. Toks pat ir mano tėvas, kartais – ir aš pats.

– Tada aš to imsiuos. Suseksiu juos.

Atsikeliu, motina stipriais kaulėtais pirštais suima man ranką ir taria:

– Ačiū tau.

Prisiverčiu pažiūrėti jai į akis. Jos arti viena kitos, nosis su kuprele, kaip ir mano. Jos oda pilkšvoka, tamsesnė už manąją. Staiga prisimenu ją su pilku Nuolankiųjų apdaru, storais, smeigtukų prismaigstytais plaukais. Ji sėdi priešais mane prie vakarienės stalo. Paskui prisimenu, kaip prieš einant į mokyklą atsitūpusi motina iš naujo sagsto netvarkingai užsegtus mano marškinius. Kaip ji stovi prie lango ir žiūri į gatvę laukdama pasirodant tėvo automobilio. Jos rankos suspaustos, tikriaus, sugniaužtos į kumščius taip, kad iš įtampos net pabąla krumpliai. Tada mudu vienijo baimė, bet dabar motina nieko nebebijo. Giliausioje širdies kertelėje trokštu pamatyti, kas būtų, jei mudu vienytų jėga.

Nuveria skausmas, tarsi būčiau išdavęs tą moterį, vienintelę savo sąjungininkę. Todėl nusigrėžiu, kol neapsigalvojau ir nepuoliau atsiprašinėti.

Išeinu iš Eruditų būstinės su minia žmonių. Apdujęs ir suglumęs nejučiomis ieškau atitinkamų spalvų drabužių, rodančių, kokiam luomui jie priklauso. Tačiau veltui. Aš vilkiu pilkus marškinėlius, mėlynus džinsus, avių juodus batus. Nauji drabužiai dengia senas Bebaimių tatuiruotes. Bet neįmanoma ištrinti mano sprendimų. Ypač šių.

Penktas skyrius

T R I Č Ė

Nustatau žadintuvą dešimtai vakaro ir tuoj pat įmingu, nè negalvodama, kaip patogiau įsitaisyti. Po kelių valandų mane pažadina ne laikrodžio pypsėjimas, o pikti šauksmai kitame kambario gale. Išjungiu žadintuvą, persibraukiu pirštais plaukus ir pasišokinėdama leidžiuosi prie avarinių laiptų. Tikiuosi niekieno nepastebėta išeiti į skersgatvį.

Išsprukus laukan vėsus oras išvaiko paskutinius miegus. Užsileidžiu rankoves iki pirštų galiukų, kad būtų šilčiau. Vasara baigiasi. Prie pagrindinio Eruditų būstinės įėjimo trinasi keletas žmonių, bet nè vienas nepastebi manęs, tykinančios per Mičigano aveniu. Kartais smulkus sudėjimas praverčia.

Išvystu Tobiją vidury pievelės. Jis vilki įvairių spalvų drabužiais – pilkais marškinėliais, mėlynais džinsais, juodu megztiniu su gobtuvu. Jo apranga tarsi atstovauja visiems luomams, kuriems aš tikau pagal gabumų testą. Tobijui prie kojų guli kuprinė.

– Kaip pasirodžiau? – klausiu priėjusi ganėtinai arti, kad jis mane girdėtų.

– Labai gerai, – atsako Tobijas. – Evelina vis dar tavęs nekenčia, bet Kristina su Kara buvo paleistos be jokio tardymo.

– Tai puiku, – šypteliu.

Tobijas suima mano marškinėlių kraštą, prisitraukia artyn ir švelniai bučiuoja.

– Eime, – sako atsitraukdamas. – Šiam vakarui turiu šį tą numatęs.

– Tikrai?

– Taip. Staiga toptelėjo, kad mudu nesame buvę tikrame pasimatyme.

– Sumaištis ir žudynės įprastai nuslopina norą susitikinėti.

– Aš norėčiau patirti tą pasimatymų fenomeną. – Tobijas žingsniuoja prie milžiniškos metalinės skulptūros kitame pievelės pakraštyje ir aš seku paskui. – Kol nepažinojau tavęs, eidavau tik į dvigubus pasimatymus, dažniausiai jie baigdavosi nekaip: Zakas imdavo glamžytis su mergina, kurią būdavo nusižiūrėjęs, o aš nesmagiai tylėdamas sėdėdavau šalia kitos nežinia kodėl išsižeidusios merginos.

– Tu nesi labai malonus, – nusivaipau.

- Iš tokios pat girdžiu.
- Netiesa, pasistengusi moku būti labai maloni.
- Hmm, - Tobijas pasikaso smakrą. - Tai pasakyk ką nors malonaus.
- Tu atro dai labai gerai.

Tobijas nusišypso, tamsoje blyksteli dantys.

- Man patinka, kai taip kalbi.

Prieiname pievelės kraštą. Iš arti metalo skulptūra atrodo didesnė ir keistesnė. Jos pagrindas kaip scena, nuo jo į visas puses šakojasi didžiulės metalinės plokštės - panėšėja į susprogusią gėrimo skardinę. Apeiname vieną plokštę scenos dešinėje, ji kampuotai vingiuoja aukštyn. Iš galo plokštės prilaiko metaliniai strypai. Tobijas užsimeta kuprinę ant pečių ir įsikabina į strypą. Vadinasi, kopsime.

- Pažįstamas jausmas, - sakau.

Lipimas į apžvalgos ratą buvo vienas pirmųjų mudviejų žygių, bet tąkart aš lipau pirmoji, skatinau kopti vis aukščiau.

Pasiraitoju rankoves ir seku įkandin. Nors žaizda jau beveik sugijusi, sužeistą petį dar vis maudžia. Todėl didumą svorio perkeliu ant kairės rankos ir kiek įmanydama spiriuosi kojomis. Pažvelgiu į skersinius, plačius juos skiriančius tarpus ir žemę, tada nusikvatoju.

Tobijas pasiekia vietą, kur dvi metalinės plokštės susijungia į V raidę, ten gali atsisėsti du žmonės. Vaikinas atsigręžia, įsitaiso tarp dviejų plokščių, paskui apglėbia mane per liemenį ir užsitraukia prie savęs. Nors man pagalbos nereikia, bet nieko nesakau - džiaugiuosi jo apkabinimu.

Iš kuprinės Tobijas ištraukia apklotą ir užmeta mums ant pečių, paskui išima du plastikinius puodukus.

- Nori likti blaivi ar kiek apsvaigti? - klausia žiūrėdamas į kuprinę.
- Hmm... - pakreipiu galvą. - Blaivi. Rodos, turime apie ką pasikalbėti, tiesa?
- Taip.

Tobijas ištraukia nedidelį buteliuką su skaidriu gazuotu skysčiu ir atsukęs kamštelį sako:

- Nukniaukiau iš Eruditų virtuvės. Tikriausiai skanus.

Vaikinas įpila gėrimo į puodukus ir aš gurkšteliu. Gėrimas toks saldus ir taip aitriai kvepia citrinomis, kad net susigūžiu. Antras gurkšnys nuslysta geriau.

- Tai kalbėkimės, - paragina Tobijas.

– Gerai.

– Taigi... – Tobijas pašnairuoja į puoduką. – Tarkim, aš suprantu, kodėl padėjai Markui ir kodėl nieko nepasakei man. Bet...

– Bet vis tiek pyksti, – tariau. – Nes tau melavau. Ir ne vieną kartą.

Nežiūrėdamas į mane vaikiną linkteli.

– Kalbu ne vien apie Marką, o apie kur kas rimtesnius dalykus. Ar bent įsivaizduoji, ką reiškia pabusti vienam ir suprasti, kad tu išėjai... – laikiu, kol jis išstara tuos žodžius *išėjai pasitikti mirties*, bet jis tepasako: – ...į Eruditų būstinę.

– Ne, turbūt neįsivaizduoju. – Gurkšteliu dar ir prieš nurydama palaikau saldu gėrimą burnoje. – Paklausyk, aš... Aš maniau, kad verta paaukoti gyvybę dėl svarbaus tikslo, bet nesupratau, ką tokia auka reiškia iš tiesų, kol mirtis nesuleido į mane nagų ir vos neatsisveikinau su gyvenimu.

Žiūriu į Tobiją ir galiausiai jis pažvelgia man į akis.

– Dabar šitai žinau, – patikinu. – Ir žinau, kad noriu gyventi. Žinau, kad noriu būti su tavim sąžininga. Bet... bet negaliu šito padaryti ir negalėsiu, kol neatgausiavo tavo pasitikėjimo ir kol kalbėsi su manim globėjišku tonu, kaip kartais mėgsti...

– *Globėjišku?* – perklausia Tobijas. – Elgiesi neprotingai, lendi į pavojus...

– Aha, – sutinku. – Ir manai padėsiąs man kalbėdamas kaip su mažu vaiku?

– O ką man belieka daryti? – atkerta Tobijas. – Pati juk nesusiprotėji!

– Gal man ir nereikia susiprotėti! – Atsisėdu tiesiai ir liaujuosi apsimetinėti nerūpestinga. – Kaltė baigia sugraužti mane gyvą, man reikia tavo kantrybės ir švelnumo, o ne priekaištų. Be to, tu nuolatos slepi nuo manęs savo planus, tarsi aš...

– Nenoriu užkrauti tau dar didesnės naštos už tą, kurią jau velki.

– Tai laikai mane stipria ar silpna? – dėbteliu į Tobiją. – Kodėl esi įsitikinęs, kad galiu ištvirti tavo barimą, bet ištišiu sužinojusi tavo planus? Ką visa tai reiškia?

– Žinoma, laikau tave stipria mergina. – Vaikinas palinguoja galvą. – Aš tiesiog... Aš tiesiog nepratęs dalytis su kitais savo ketinimais. Dažniausiai veikiu vienas.

– Aš esu patikima, – sakau. – Gali manim pasikliauti. Ir leisk man pačiai spręsti, kiek galiu ištvirti.

– Gerai, – linkteli Tobijas. – Tik nebemeluok. Niekada.

– Sutarėm.

Jaučiuosi sustirusi ir įsitempusi, tarsi išprausta į siauručius rėmus. Tačiau nenoriu, kad mūsų pokalbis baigtųsi šitaip, todėl paimu Tobijo ranką.

– Gailiuosi, kad tau melavau, – prisipažįstu. – Nuoširdžiai gailiuosi.

– Tiek jau to, – atsako jis. – Negalvok, kad praradai mano pagarbą.

Kurį laiką sėdime tylėdami, susikibę už rankų. Nugara remiuosi į metalinę plokštę. Dangus apniukęs ir juodas, mėnulį slepia debesys. Paskui, debesims prasiskyrus, virš mudviejų galvų sužimba žvaigždė, viena vienužė. Atlošusi galvą matau Mičigano aveniu dangoraižių apybrėžas, jie žvelgia į mus iš viršaus lyg sargybiniai.

Tyliu, kol sąstingis ir įtampa atslūgsta. Tada užlieja palengvėjimas. Dažniausiai pykstu ilgai, tačiau kelios pastarosios savaitės mudviem su Tobiju buvo sunkios. Esu laiminga, kad galiu atsikratyti negerų jausmų jam, nuvyti pyktį ir baimę, kad jis manęs nekenčia, ir išguiti kaltę, kad Tobijui už nugaros susimokiau su jo tėvu.

– Šis gėralas niekam tikęs, – sako vaikinasis ištuštinęs puoduką.

– Tikrai, – pritariu žiūrėdama, kiek dar liko manajame. Išmaukiu jį vienu gurkšniu, krūpteliu, kai burbuliukai nudegina gerklę. – Nesuprantu, kodėl Eruditai jį taip giria. Bebaimių pyragas kur kas skanesnis.

– Spėliuju, koks būtų Nuolankiųjų skanėstas, jei jie tokį būtų turėję.

– Sužiedėjusi duona.

Tobijas nusijuokia.

– Su vandeniu virta avižinė košė.

– Su pienu, – pataisau.

– Retkarčiais dingteli, kad tikiu viskuo, ko mane išmokė Nuolankieji, – sako Tobijas. – Tačiau, žinoma, taip nėra. Antraip nesėdėčiau čia ir nelaikyčiau tavęs už rankos, nebent būtum mano žmona.

– O ką apie tai mano Bebaimiai? – klausiu, rodydama į susipynusius mūsų pirštus.

– Hmm, ką jie apie tai mano? – Tobijas nusivaipo. – Daryk, ką nori, tik saugokis, štai ką jie mano.

Kilsteliu antakius. Staiga iškaista skruostai.

– Aš rinkčiausi vidurio kelią, – sako Tobijas. – Ieškočiau pusiausvyros tarp širdies ir proto.

– Skamba gerai, – sakau. – Bet ko tu pats nori?

Rodos, žinau jo atsakymą, bet knieti išgirsti.

– Na... – Tobijas šypteli, palinksta artyn ir atsiklaupia.

Paskui įsiremia rankomis į metalinę plokštę, tarsi mane įkalindamas. Tada ima lėtai bučiuoti. Pradedą nuo lūpų, keliauja smakru, kaklu, kol pasiekia raktikaulį. Bijau net pakrutėti, kad neapsikvailinčiau jo akyse. Bet aš nesu abejinga statula, todėl nedrąsiai uždedu rankas jam ant liemens.

Tada Tobijas vėl įsisiurbia man į lūpas ir pasikelia marškinėlius, kad liesčiau jo nuogą odą. Aš atgyju, spaudžiuosi artyn, glostau jam nugarą ir pečius. Mūsų abiejų kvėpavimas padažnėja, burnoje jaučiu citrinų gėrimo skonį, godžiai traukiu į plaučius Tobijo odos kvapą ir trokštu daugiau.

Užtraukiu jam marškinėlius iki krūtinės. Prieš akimirką tirtėjau nuo šalčio, o dabar įkaitau. Tobijas tvirtai ir ryžtingai viena ranka apkabina man liemenį, kita glosto plaukus, ir aš palengva mėgaujuosi juo. Geriu jį visą, jo odos, išmargintos juodomis tatuiruotėmis, švelnumą, jo bučinio karštį, jaučiu vėsus aplink mudu sūkuriuojantį orą.

Atsipalaiduoju, nebesijaučiu Divergentė karė, gebanti atsispirti serumams ir nepaklūstanti vadų įsakymams. Tampu meilesnė, jautresnė, netgi sukikenu Tobijo pirštams slystant mano šonais ir strėnomis. Kai jis mane prisitraukia, atsidūstu jam į ausį ir prispaudžiu jo galvą sau prie kaklo, kad pabučiuotų. Pasijuntu savimi, leidžiu sau būti ir stipri, ir silpna, nors trumpam trokštu pabūti žmogumi. Prarandu laiko nuovoką, bet pasidaro šalta, tada sulendame po apklotu.

– Klausyti proto vis sunkiau, – nusijuokia Tobijas man į ausį.

Atsakau jam šypsniu.

– Veikiausiai taip ir turi būti.

Šeštas skyrius

T O B I J A S

Kažkas rezgama.

Juntu tai stovėdamas valgyklos eilėje su padėklu. Matau iš to, kaip sukišę galvas sėdėdami prie avižinės košės dubenėlių kuždasi beluomiai. Kad ir kas tai bus, nutiks greitai.

Vakar išėjęs iš Evelinos kabineto lūkuriavau koridoriuje, slapčia stebėjau, kas ateis po manęs. Prieš jai uždarant duris išgirdau, kaip ji kažkam sako apie mitingą. Pasąmonėje ėmė kirbėti klausimas: kodėl motina nieko nepranešė man?

Tikriausiai ji manimi nepasitiki. Vadinasi, aš prastai apsimetinėjau, veltui dėjausi esąs jos dešinioji ranka.

Gaunu tokius pat pusryčius kaip ir visi kiti: dubenėlį avižinės košės, pabarstytos ruduoju cukrumi, ir puoduką kavos. Nejausdamas skonio kabinu valgi, tuo pat metu nenuleidžiu akių nuo beluomių būrelio. Vienas jų – kokių keturiolikos metų mergaitė – vis dirščioja į laikrodį.

Įpusėjęs pusryčius išgirstu šauksmus. Nervingoji mergaitė pašoka nuo kėdės kaip nuplikyta, kiti beluomiai paseka jos pavyzdžiu ir visi metasi prie durų. Aš žingsniuojau įkandin jų, alkūnėmis skinuosi kelią pro lėtai slenkančią minią į Eruditų būstinės vestibulį. Ten ant grindų dar mėtosi sudraskytas Džaninos Metju portretas.

Beluomių būrelis jau lauke, gerokai paėjėjęs Mičigano aveniu. Pro baltų debesų sluoksnį skverbiasi neryškūs, dulsvi saulės spinduliai. Kažkas sušunka:
– Galas luomams!

Kiti beluomiai pagauna šiuos žodžius, ima skanduoti, jie aidu atsimuša man ausyse. *Galas luomams! Galas luomams!* Beluomiai kelia kumščius į orą, kaip darydavo susijaudinę Bebaimiai. Tik jų veiduose nematyti džiaugsmo, jie iškreipti pykčio.

Įsitrinu į minios vidurį, tada pamatau, prie ko jie susitelkę: didžiuliai, žmogaus ūgio indai, kurie buvo naudojami per Pasirinkimo ceremoniją, apversti, turinys išpiltas ant asfalto: anglys, stiklo šukės, akmenys, žemė ir vanduo, – susimaišę.

Prisimenu, kaip persipjoviau delną, kad užlašinčiau kraujo ant žarijų, tada

pirmąsyk pasipriešinau tėvo valiai. Prisimenu galios pliūpsnį gyslose ir neapsakomą palengvėjimą širdyje. Pabėgimas. Šie indai buvo mano išsigelbėjimas.

Tarp beluomių išvystu Edvardą. Po jo kojomis traška stiklo šukės, jis iškelia virš galvos kūjį ir trenkia į vieną indą įlenkdamas metalą. Anglių dulkės pakyla į orą.

Šiaip taip prisiverčiu nepulti Edvardo. Nors ir negaliu leisti jam šito sunaikinti: šito indo, Pasirinkimo ceremonijos, mano pergalės simbolio. Tokie dalykai nesunaikinami.

Minia didėja, renkasi ne tik beluomiai, atpažįstu juos iš juodų raiščių su baltais apskritimais, bet ir žmonės, anksčiau priklausę kitiems luomams, be jokių raiščių. Vienas Eruditas – sprendžiu iš lygiai perskirtų plaukų – puola iš minios tuo metu, kai Edvardas vėl užsimoja kūju. Švelniomis, rašalu ištepilotomis rankomis vyras įsikimba į kūjo rankeną, tada ima grumtis su Edvardu, abu griežia dantimis.

Tolumoje pamatau šviesiaplaukę galvą – tai Tričė. Ji vilki laisvus mėlynus berankovius marškinėlius, ant jos pečių regiu luomo tatuiruotes. Ji mėgina prasibrauti prie Edvardo ir Erudito, tačiau Kristina sugriebia ją abiem rankom.

Erudito veidas skaisčiai išrausta. Edvardas už jį aukštesnis ir stipresnis. Eruditas kvailys, jis tikrai neturi galimybių laimėti. Edvardas išplėšia kūjį priešininkui iš rankų ir vėl užsimoja. Tačiau apakintas pykčio praranda pusiausvyrą ir visa jėga smogia Eruditui į petį – sutraiško kaulą.

Akimirką girdžiu tik sužeistojo klyksmus. Rodos, visi sulaiko kvapą.

Paskui minia pasiunta. Žmonės pasileidžia prie indų, prie Edvardo, prie Erudito. Užverda muštynės, kliūva ir man. Smūgiuojama pečiais, alkūnėmis ir galvomis.

Neapsisprendžiu, kur bėgti: prie sužeistojo, prie Edvardo ar prie Tričės? Mintys pinasi, trūksta oro. Minia nuneša mane prie Edvardo ir aš čiumpu jį už rankos.

– Bėgam! – stengiuosi perrėkti triukšmą.

Edvardas įsmeigia į mane sveiką akį, iššiepia dantis ir bando ištraukti ranką.

Keliu spiriu jam į šoną. Edvardas susvyruoja ir paleidžia kūjį. Primynęs tą daiktą koja dairausi Tričės.

Ji tolumoje, braunasi prie Erudito. Kažkokia moteris alkūne žiebia Tričei į veidą ir nustumia atgal. Kristina nubloškia užpuolikę.

Tada pasigirsta šautuvų salvės. Viena, antra. Kiek vėliau – trečia.

Minia žaibiškai sklaidosi. Išsigandę kulku, žmonės leidžiasi į kojas. Mėginu įžvelgti, ar kas pašautas, bet nieko nematau per kūnų tirštybę.

Tričė ir Kristina tupi prie Erudito sutraiškytu petimi. Jo veidas kruvinas, ant drabužių pilna batų atspaudų. Plaukai netvarkingai išsidraikę. Žmogus nejuda.

Per kelias pėdas nuo jo savo kraujo klane guli Edvardas. Kulka pataikė jam į pilvą. Ant žemės tyso ir daugiau man nepažįstamų žmonių – jie arba sutrypti, arba nušauti. Įtariu, kad buvo taikytasi tik į Edvardą, bet kliuvo ir stovintiems šalia.

Kaip paklaikęs dairausi šaulio, bet jis, rodos, ištirpo minioje.

Numetu kūjį prie įlenkto indo ir atsiklaupiu prie Edvardo. Nuolankių akmenys duria man kelius. Jo sveikosios akies vokas virpa – kol kas vaikiną dar gyvas.

– Reikia nunešti jį į ligoninę, – kreipiuosi nežinia į ką. Beveik visi išbėgioję.

Per petį žvilgteliu į Tričę ir į be gyvybės žymių gulintį Eruditą.

– Ar jis?..

Pridėjusi pirštus prie kaklo, Tričė mėgina apčiuopti vyriškio pulsą. Jos akys didelės ir tuščios. Paskui ji papurto galvą. Ne, jis nebegyvas. Taip ir maniau.

Užsimerkiu. Akyse vis dar stovi išvartyti indai, išniekinti luomų simboliai. Jie ženklina senąjį mūsų gyvenimą. Dabar jis sugriautas. Eruditas žuvęs, daug sužeistųjų – kokia viso to prasmė?

Jokios. Taip nutiko dėl savanaudiškos, ribotos Evelinos vizijos – miesto, kurio gyventojai prieš jų valią paversti beluomiais.

Ji tikino norinti suteikti mums daugiau negu penkis pasirinkimus. O dabar nebeturime nė vieno.

Dabar jau tikrai žinau, kad negaliu būti jos sąjungininkas. Tiesą sakant, ir anksčiau negalėjau.

– Turime eiti, – sako Tričė.

Suprantu, kad ji kalba ne apie pasišalinimą iš Mičigano aveniu ar Edvardo nešimą į ligoninę. Ji turi galvoje dingimą iš miesto.

– Turime eiti, – pakartoju.

+ + +

Laikina ligoninė Eruditą būstinėje dvelkia medikamentais, aštrus jų kvapas

graužia man nosį. Laukdamas Evelinos užsimerkiu.

Esu toks įpykęs, kad nenoriu čia sėdėti, trokštu tik susirinkti daiktus ir nešdintis. Ji pati suplanavo mitingą, virtusį riaušėmis, ar bent jau žinojo apie jį išvakarėse. Suvokė, kad minia taps nevaldoma, nes tvyro didžiulė įtampa. Bet nieko nesiėmė. Dar kartą pranešti miniai apie luomų panaikinimą jai buvo svarbiau negu žmonių saugumas ir jų gyvybės. Nė pats nesuprantu, ko stebiuosi.

Atsidarius lifto durims išgirstu motinos balsą.

– Tobijau!

Ji pribėga prie manęs ir suima kruvinas rankas. Išplėtusi kupinas baimės tamsias akis ji klausia:

– Tu sužeistas?

Evelina dėl manęs jaudinosi. Ši mintis suvirpina man širdį – jeigu jaudinosi, vadinasi, myli. Taigi ji dar geba mylėti.

– Tas kraujas Edvardo. Padėjau jį čia atnešti.

– Kaip jis laikosi? – klausia motina.

Papurtau galvą.

– Jis mirė. – Nežinau, ką bepridurti.

Motina atsitraukia, paleidžia mano rankas, tada atsisėda ant kėdės laukiamajame. Ji priglaudė Edvardą, kai šis paliko Bebaimių luomą. Evelina tikriausiai išmokė Edvardą vėl tapti kariu, nors vaikiną prarado akį, savo luomą ir pagrindą po kojomis. Nenutuokiau, kad jie tokie artimi, bet dabar šitai matau. Evelinos akyse žiba ašaros, rankos dreba. Tokio jausmų proveržio nesu matęs nuo vaikystės, kai mano tėvas trankydavo ją į svetainės sienas.

Bandau nugarūsti prisiminimus kuo giliau, bet tas stalčius per mažas.

– Užjaučiu, – sakau.

Abejoju, ar tikrai šitaip manau, ar sakau tik norėdamas ją apgauti, įtikinti, kad vis dar esu jos pusėje. Paskui nedrąsiai priduriu:

– Kodėl nepasakei man apie mitingą?

Evelina pakrato galvą.

– Pati nežinojau.

Ji meluoja. Aš šitai žinau, bet nesiginčiju. Norėdamas neprarasti jos palankumo, turiu vengti kivirčų. O gal tiesiog ne laikas į tai gilintis, kai mus abu slegia Edvardo mirtis. Kartais pats sunkiai suprantu, kur baigiasi mano gudravimas ir prasideda užuojauta motinai.

– Tiesa, – pasikasau ausį. – Jeigu nori, gali užėiti ir jį pamatyti.

– Ne. – Evelina, regis, labai toli. – Žinau, kaip atrodo numirėliai, – atsako ji ir dar labiau užsisiklėndžia.

– Tada aš eisiu.

– Pasilik. – Parodo tuščią kėdę šalia savęs. – Prašau.

Atsisėdu greta. Nors įtikinėju save, kad esu tik priedangoje dirbantis agentas, paklūstantis netikram vadui, drauge jaučiuosi kaip sūnus, guodžiantis gedinčią motiną.

Mudu, netardami nė žodžio, sėdime suglaudę pečius ir kvėpuojame kaip vienas.

Septintas skyrius

T R I Č Ė

Mums einant Kristina sukinėja rankoje juodą akmenuką. Tik po akimirkos suvokiu, kad tai gabaliukas anglies iš Pasirinkimo ceremonijos indo, Bebaimių simbolis.

– Iš tikrųjų nenoriu dabar apie tai kalbėti, bet niekaip neišeina iš galvos, – taria Kristina. – Iš dešimties perbėgėlių naujokų likom gyvi tik šeši.

Mums prieš akis stūkso Hankoko pastatas, už jo driekiasi prieplauka, siauras žemės ruoželis, virš kurio aš kadaise skridau su lynu. Žingsniuojame šalia viena kitos aptrupėjusiu šaligatviu, mudviejų drabužiai sutepti jau išdžiūvusiu Edvardo krauju.

Vis dar negaliu suvokti: Edvardas, vienas gabiausių perbėgėlių naujokų, vaikas, kurio kraują valiau Bebaimių naujokų miegamajame, nužudytas. Nebegyvas.

– O iš tų šešių patikimos esame tik mudvi ir... galbūt Mira, – atsakau.

Nemačiau Miros nuo tada, kai ji paliko Bebaimių būstinę su Edvardu po to, kai jam peiliu sviestui tepti buvo išdurta akis. Žinau tik tiek, kad netrukus jie išsiskyrė, bet nenutuokiu, kur ji dingo. Mudvi su Mira per visą pažinties laiką esame persimetusios tik keletu žodžių.

Atdaros Hankoko pastato durys kabaluoja ant vyrių. Jurajas žadėjo ateiti anksčiau ir paleisti generatorių. Taip ir yra, nes spustelėjus lifto mygtuką, jis nušvinta.

– Ar esi anksčiau čia buvusi? – klausiu Kristinos, kai įžengiame į liftą.

– Ne, – atsako ji. – Manęs niekas nekviatė šokti su lynu, pamiršai?

– Tiesa, – atsiremiu į kabinos sieną. – Vertėtų šitai išbandyti prieš paliekant miestą.

– Aha. – Kristina pasidažiusi raudonu lūpdažiu. Man šis vaizdas primena saldainiais išsiterliojusius vaikus. – Kartais, rodos, suprantu, kodėl Evelina šitaip elgiasi. Nutiko tiek daug baisybių, jog dingteli, kad visai neblogai būtų likti mieste ir apsitvarkyti, užuot vėlusis į naują marmalynę. – Kristina šypteli puse lūpų. – Tačiau, žinoma, nesirengiu pasilikti, – priduria. – Nežinau, kodėl noriu

išvykti. Tikriausiai genama smalsumo.

– Ar kalbėjai apie tai su savo tėvais?

Retkarčiais pamirštu, kad Kristina ne tokia kaip aš. Kad ir ką ji nuspręstų, šeima neprieštaraus. Ji turi motiną, tėvą ir jaunesnę sesutę, visi jie priklausė Teisuoliams.

– Tėvai turi rūpintis sesute, – atsako Kristina. – Jie abejoja, ar už miesto sienų saugu, ir nenori kelti pavojaus mažylei.

– Bet jie leis tau išvykti?

– Jie neprieštaravo, kai pasirinkau kitą luomą. Supras ir šitą sprendimą, – sako Kristina. Paskui nudelbia akis. – Tėvai nori, kad gyvenčiau sąžiningai, aišku? O čia šito padaryti negaliu. Tiesiog žinau, kad neįstengsiu.

Lifto durims atsidarius, į veidus bloškia vėjo šuoras. Jis dar ganėtinai šiltas, bet tarpais jau dvelkteli artėjančia žiema. Nuo stogo sklinda balsai ir aš imu lipti kopėčiomis. Kopėčios siūbuoja, bet Kristina tvirtai jas laiko, kol pasiekiu viršų.

Jurajas ir Zakas jau čia. Jie mėto nuo stogo akmenukus ir klausosi, kaip šie krisdami atsitrenkia į langus. Jurajas mėgina kumštelėti broliui alkūne, kad šis nepataikytų į stiklą, bet Zakas vikresnis.

– Sveikos, – sako jie vienu balsu, išvydę mudvi su Kristina.

– Ei, vaikinai, ar judu giminės? – pokštauja Kristina.

Abu nusikvatoja, bet Jurajas atrodo kiek išsiblaškęs, tarsi nutolęs nuo šio laiko ir vietos. Tikriausiai taip jį paveikė Marlenos netektis. Aš irgi išgyvenu netektį, tik kitaip.

Ant stogo nėra jokios šuolių su lynu įrangos, ne tam čia susirinkome. Nežinau, ko atėjo kiti, bet aš norėjau atsidurti kuo aukščiau, matyti kuo toliau. Vakaruose, tarsi užkloti tamsiu apklotu, juoduoja tuščios žemės plotai. Akimirką pasidingoja, kad horizonte blykstelėjo šviesa, bet ji kaipmat užgęsta, tai tik akių apgaule.

Draugai irgi prityla. Svarstau, ar visi galvojame apie tą patį.

– Kaip manot, kas ten už tvoros? – galiausiai nutraukia tylą Jurajas.

Zakas tik gūžteli pečiais, o Kristina bando spėlioti.

– Kas, jeigu ir ten tas pat? Dar daugiau griuvėsių, daugiau luomų ir kitų nesąmonių?

– Vargu, – Jurajas papurto galvą. – Turi būti *kas nors kito*.

– Arba nieko, – pareiškia Zakas. – Mus čia apgyvendinę žmonės gali būti mirę. Tada rasim dykynę.

Pašiurpstu. Tokia mintis nebuvo atėjusi man į galvą, bet Zakas teisus. Mes

nenutuokiamė, kas nutiko nuo tada, kai buvome čia apgyvendinti, kiek mūsų kartų gyveno ir mirė šiame mieste. Gal tik mes likome gyvi?

– Tai neturi reikšmės, – sakau ryžtingiau, negu jaučiuosi. Kad ir kas ten yra, turime pamatyti savo akimis. O tada jau spėsime, ką daryti.

Ilgai stovime ant stogo. Įtemptai žiūriu į tamsių pastatų apybrėžas, į apšviestus langus, kol ima lietus akyse. Paskui Jurajas ima klausinėti Kristinos apie riaušes ir tylą galutinai išsisklaido, ją nusineša vėjas.

+ + +

Kitą dieną, stovėdama tarp Džaninos Metju portreto skiaučių Eruditų būstinės vestibulyje, Evelina paskelbia naujas gyvenimo taisykles. Ankstesnių luomų nariai ir kai kurie beluomiai surinkti čia ir telkiasi gatvėje, kad išgirstų naujosios vadės įsakymus. Prie sienų su paruoštais ginklais uždėję pirštus ant gaidukų išsirikiavę beluomių kariai. Jie nenuleidžia nuo mūsų akių.

– Vakarykščiai įvykiai parodė, kad mes nebegalime pasitikėti vieni kitais, – pareiškia Evelina. Jos veidas papilkėjęs ir suvargęs. – Turime įvesti daugiau apribojimų, kol padėtis mieste stabilizuosis. Pirmasis jų yra komendanto valanda. Visi miesto gyventojai privalo grįžti į savo būstus iki devintos vakaro ir nekelti kojos iš namų iki aštuntos ryto. Saugumui užtikrinti gatvėse tuo laiku budės sargybiniai.

Purkšteliu, bet apsimetu kosinti. Kristina baksteli man alkūne ir priglaudžia pirštą prie lūpų. Nesuprantu, ko ji rūpinasi – Evelina per tokį atstumą tikrai manęs neišgirs.

Buvusi Bebaimių vadė Torė – iš jos Evelina irgi atėmė valdžią – sukryžjavusi rankas stovi per kelis žingsnius nuo manęs. Jos lūpas iškreipia pašaipi šypsena.

– Drauge atėjo metas rengtis naujam gyvenimui – gyvenimui be luomų. Nuo šiol visi turės dirbti darbus, kuriuos nuo neatmenamų laikų atlikdavo beluomiai. Dirbsime juos pagal nustatytą slankųjį grafiką, be to, užsiimsime ir įprastine veikla pagal buvusius luomus. – Evelina nusišypso vien lūpomis. Nesuvokiu, kam jai šito reikia. – Kaip ir turi būti, visi vienodai tarnausime naujam miestui. Luomai buvo suskaidę miesto gyventojus, dabar susivienysime. Visiems laikams.

Beluomiai aplink mane ploja. Staiga apima nerimas. Iš dalies pritariu Evelinai, bet nujaučiu, kad tie žmonės, kurie vakar puolė Edvardą, nelūkuriuos sudėję rankų ir įvedus naujas taisykles. Evelinos valdžia šiame mieste nėra tokia stipri,

kaip ji norėtų.

Po Evelinos pareiškimo neketinu grūstis lauk su visa minia, todėl žingsniuojau koridoriais, kol pasiekiu atsarginę laiptinę. Ja ne taip seniai lipome į Džaninos laboratoriją. Tada laiptai buvo nukloti kūnais. Dabar jie švarūs ir tviskantys, tarsi nieko nebūtų nutikę.

Praėjusi ketvirtą aukštą išgirstu riksmą ir peštynių garsus. Atidariusi duris išvystu būrelį jaunų, net jaunesnių už mane, stiprių beluomių. Jie pargriovę ant žemės vaikina.

Tai Teisuolis, jis vilki įprastine savo luomo apranga – juodom kelnėm ir baltais marškiniais.

Pasileidžiu prie jų, tada pamatau, kaip aukšta beluomė vėl pakelia koją jam spirti. Surinku:

– Ką darai?

Iš mano riksmo jokios naudos – beluomė vis tiek spiria vaikinui į šoną, šis suvaitoja ir raitosi iš skausmo.

– Ką darai? – surinku vėl ir šį kartą mergina atsigrežia.

Ji aukštesnė už mane visa galva, kokiais penkiolika centimetrų, bet aš jos nebijau, jaučiu tik pyktį.

– Pasitrauk, – liepiu. – Atstok nuo jo.

– Jis pažeidė aprangos kodą. Aš turiu teisę šitaip elgtis ir neklausysiu luomų šalininkų, – atkerta ji ir įsmeigia tamsiai mėlynas akis man į raktikaulį.

– Beke, tai mergina, kuri parodė vaizdajuostę, – sako vaikinąs greta.

Kiti, rodos, apstulbsta, bet mergina tik prunkšteli.

– Na ir kas?

– Tas, kad per Bebaimių iniciaciją esu apkūlusi nemažai žmonių, – pareiškiu. – Jei reikės, sudorosiu ir tave.

Nusitraukiu mėlyną megztinį ir metu gulinčiam Teisuoliui, iš prakirsto antakio vaikinui sunkiasi kraujas. Jis kilsteli viena ranka susiėmęs už šono, kita užsimeta ant pečių mano megztinį kaip apklotą.

– Žiūrėk, – sakau, – dabar jis apsirengęs tinkamai.

Beluomė svarsto, ką daryti, negali apsispręsti – kovoti su manimi ar ne. Aš beveik girdžiu jos mintis. Smulkaus sudėjimo, taigi lengvas taikiny, antra vertus – Bebaimė, o juos įveikti ne taip paprasta. Galbūt ji žino, kad man teko žudyti, arba tiesiog nenori prisidaryti rūpesčių, todėl apsiramina. Šitai suvokiu iš abejonės veide.

– Verčiau pasisaugok, – grasina ji.

– Patikėk, moku apsiginti, – atkertu. – Dinkit iš čia.

Palaukiu, kol beluomiai išsinešdina, tada patraukiu savo keliu. Teisuolis surinka:

– Palūkėk, pamiršai megztinį!

– Gali jį pasilikti! – mesteliu per petį.

Pasuku už kampo tikėdamasi rasti kitus laiptus, bet vėl atsiduriu tamsiame koridoriuje, panašiamo į tą, kuriame ką tik buvau. Rodos, už nugaros aidi žingsniai. Apsigrežiu, pasirengusi kautis su beluome, bet nieko nėra.

Turbūt mane kamuoja paranoja.

Atidarau vienas pagrindinio koridoriaus duris, vildamasi rasti langą, padėsiantį susiorientuoti, bet patenku į nuniokotą laboratoriją, ant spintelių mėtosi mėgintuvėliai ir menzūros. Grindys nuklotos popieriaus skiautelėmis. Kai pasilenkiu vienos paimti, užgęsta šviesa.

Metuosi prie durų. Kažkas sugriebia man už rankos ir tempia. Kitas žmogus užmeta ant galvos maišą, trečias stumia prie sienos. Kiek įmanydama priešinuosi, stengiuosi nusiplėšti maišą nuo veido. Galvoje sukasi viena mintis: *Tik ne tai, tik ne tai, tik ne tai*. Išlaisvinu vieną ranką, sugniaužiu kumštį ir žiebiu užpuolikui į petį ar smakrą.

– Ei, man skauda! – surinka tas.

– Triče, atsiprašom, kad tave išgąsdinom, – girdžiu kitą balsą. – Bet mūsų operacija slapta. Mes tavęs nenuskriausim.

– Tai paleiskit mane! – kone suurzgiu.

Ir užpuolikai atitraukia rankas.

– Kas jūs tokie? – imu kamantinėti.

– Mes – Lojalieji, – atsako balsas. – Mūsų daug, bet visi esame kaip vienas...

Nejučiomis nusikvatoju. Gal nuo šoko ar baimės, bet širdis ima plakti lėčiau, rankos dreba iš palengvėjimo.

Žmogus kalba toliau:

– Girdėjome, kad tu nesi atsidavusi Evelinai Džonson ir jos pakalikams beluomiams.

– Tai juokinga.

– Ne taip juokinga, kaip be reikalo atskleisti kam nors savo tapatybę.

Mėginu ką nors išvelgti pro maišą, bet audinys per tankus, laboratorijoje

tamsu. Atsirėmusi į sieną bandau atsipalaiduoti, bet tai sunku padaryti nieko nematant. Priminu mėgintuvėlį, jis sutraška po mano batu.

– Ne, aš nesu atsidavusi Evelinai, – patvirtinu. – Bet kodėl jums tai rūpi?

– Todėl, kad ir tu nori išvykti iš miesto, – sako nematomas žmogus. Užlieja jaudulys. – Tričė Prior, ketiname prašyti tavęs paslaugos. Rytoj vidurnaktį šaukiame susirinkimą. Atsivesk savo draugus Bebaimus.

– Gerai, – tariau. – Bet pirma paaiškinkit: jei rytoj vis tiek pamatysiu jūsų veidus, kam reikėjo šiandien maukšlinti man ant galvos maišą?

Šis klausimas, regis, trumpam sutrikdo kalbantįjį.

– Per dieną daug kas gali nutikti, – atsako balsas. – Susitiksim rytoj vidurnaktį, toje vietoje, kur tu atlikai išpažintį.

Staiga durys atsilapoja, oro gūsis priploja maišą man prie veido ir aš išgirstu koridoriumi tolstančių žingsnių aidą. Kol nusitraukiu dangalą nuo galvos, užpuolikai dingsta – koridoriuje tylu. Tada pažiūriu į maišą – tai tamsiai mėlynas pagalvės užvalkalas su užrašu „Luomas svarbesnis už kraują“.

Kad ir kas tokie tie žmonės, jie linę į dramatiškumą.

Vieta, kurioje tu atlikai išpažintį.

Žinau tą vietą. Tai Teisuolių būstinė, salė, kurioje, suleidus tiesos serumo, visų manymu, atlikau išpažintį.

+ + +

Tą vakarą grįžusi į miegamąjį, po vandens stikline ant staliuko prie savo gulto randu Tobijo raštelį.

VI,

rytoj rytą bus teisiamas tavo brolis, procesas uždaras. Negaliu ten dalyvauti, nes sukelčiau įtarimą, bet nuosprendį pranešiu tau kaip galėdamas greičiau. Tada kursime planą.

Šiaip ar taip, viskas greitai baigsis.

IV

Aštuntas skyrius

T R I Č Ė

Devinta valanda ryto. Galbūt šiuo metu, kai varstausi batus, kai ketvirtą kartą kruopščiai pakloju lovą, teisėjai skelbia nuosprendį Kalebui. Paskui persibraukiu pirštais plaukus. Uždarus teismus beluomiai rengia tik tada, kai nuosprendis jiems aiškus, o Kalebas buvo dešinioji Eruditų vadės Džaninos Metju ranka.

Neturėčiau per daug jaudintis. Viskas jau nulemta. Visi artimiausi Džaninos bendražygiai bus nuteisti myriop.

Kodėl tau šitai rūpi? klausiu savęs. Jis tave išdavė. Nė nebandė sustabdyti tavo egzekucijos.

Man nerūpi. Gal rūpi? Nė pati nežinau.

– Sveika, Triče, – Kristina pabarbena krumpliais į durų staktą.

Jai už nugaros stoviniuoja Jurajas. Vaikinas šypsosi kaip įprastai, tik ta šypsena labai blanki, rodos, tuoj išnyks.

– Turi naujienų? – klausia Kristina.

Dar kartą apžvelgiu kambarį, nors žinau, kad jis tuščias. Pagal dienotvarkę dabar pusryčiai. Paprašiau Jurajo ir Kristinos neiti į valgyklą, nes turiu jiems šią tą papasakoti. Mano pilvas jau urzgia.

– Turiu, – atsakau.

Draugai atsisėda ant gulto priešais manąjį, tada papasakoju jiems, kaip praėjusį vakarą buvau užspeista Eruditų laboratorijoje, apie tamsų maišą ir apie Lojaliųjų susirinkimą.

– Stebiuosi, kad kumščiu gavo tik vienas užpuolikas, – sako Jurajas.

– Na, jų buvo kur kas daugiau, – teisinuosi. Pasitikėdama jais tikrai elgiausi ne kaip Bebaimė, bet laikai pasikeitė. Dabar, kai luomai panaikinti, nenutuokiu, kiek dar esu Bebaimė.

Nuo šios minties truputį suskausta, dilgteli paširdžius. Kai kurių dalykų sunku atsisakyti.

– Tai ko, tavo manymu, jie nori? – klausia Kristina. – Tiesiog palikti miestą?

– Lyg ir taip, bet kas juos žino, – atsakau.

– Kaip mums įsitikinti, jog tai ne Evelinos žmonės, norintys įvilioti mus į

spąstus, kad paskui galėtų apkaltinti išdavyste?

– Ir šito nežinau, – prisipažįstu. – Tačiau neištrūksime iš miesto be pagalbos, o aš nesirengiu likti čia, mokytis vairuoti autobusą ir gultis nurodytu laiku.

Kristina meta Jurajui neramų žvilgsnį.

– Paklauskite, – sakau. – Judu galite elgtis kaip tinkami, bet aš neketinu čia likti. Turiu išsiaiškinti, kas buvo Edita Prior ir kas mūsų laukia už tvoros, jei tik apskritai kas nors laukia. Nuo jauts liepia šitaip elgtis. – Giliai įkvepiu. Nežinia kodėl mane užplūsta neviltis, tačiau dabar turiu ją pripažinti, nebegaliu numoti ranka. Mano sieloje pabunda tarsi koks gyvas padaras, jis raitosi pilve, graužia gerklę. Privalau išvykti. Privalau sužinoti tiesą.

Galiausiai Jurajas liaujasi šypsotis.

– Aš irgi neketinu likti, – taria jis.

– Gerai. Vadinasi, eisim į susirinkimą, – pareiškia Kristina. Nors ji gūžteli pečiais, tamsios akys kupinos nerimo.

– Sutarta. Ar kuris nors jūsų pasakysit Tobijui? Aš turiu laikytis nuo jo atokiau, mes lyg ir nebedraugaujame, – sakau. – Susitiksimė skersgatvyje pusę dvylikos nakties.

– Aš jam pasakysiu. Šiandien būsiu jo būryje, – taria Jurajas. – Mokysimės apie fabrikus. *Laukiu nesulaukiu*. – Vaikinas nusivaipo. – Galiu pranešti ir Zakui? O gal jis nepatikimas?

– Aišku, pranešk. Tik įspėk, kad niekam neprasitartų.

Vėl dirsteliu į laikrodį. Ketvirtis dešimtos. Nuosprendis Kalebui jau turi būti paskelbtas; tuoj visi eis mokytis beluomių darbų. Nuo mažiausios kibirkštėlės galiu prarasti savitvardą. Nevalingai virpa kelis.

Kristina uždeda ranką man ant peties, bet nieko neklausia, už tai esu jai dėkinga. Nežinau, ką galėčiau atsakyti draugei.

+ + +

Mudvi su Kristina apdairiai sėliname Eruditų būstinės koridoriais prie atsarginių laiptų, vengdamos susidurti su budinčiais beluomiais. Kuo žemiau užsileidžiu marškinėlių rankoves. Prieš išeidama ant dilbio nusipiešiau žemėlapi. Žinau kelią į Teisuolių būstinę pagrindine gatve, bet nepažįstu šoninių gatvelių, kur galima užsiglausti nuo akylų beluomių sargybinių.

Jurajas lūkuriuoja lauke prie durų. Jis vilki juodai, tik iš po megztinio

apykaklės matyti pilka Nuolankiųjų marškinėlių apykaklė. Nesu pratusi matyti savo Bebaimio draugo su Nuolankiųjų drabužiu, nors pati vilkėjau pilkai nuo mažumės. Kartais ima rodytis, jog tai nieko nereiškia.

– Pranešiau Ketvertui ir Zakui, jie lauks mūsų ten, – sako Jurajas. – Eime.

Būreliu pasileidžiame bėgti Monro gatvės link. Vos nekrūpčioju, nes dundame labai garsiai. Bet šiuo atveju svarbiau greitis negu tyla. Kai įsukame į Monro gatvę, apsidairau, ar neseka beluomių sargybiniai. Nuo Mičigano aveniu artėja tamsūs pavidalai, bet jie nestabtelėję dingsta už pastatų.

– Kur Kara? – sukuždu Kristinai.

Dabar skuodžiame Valstijos gatve, atsidūrėme ganėtinai toli nuo Eruditų būstinės ir galime saugiai kalbėtis.

– Nežinau, gal jos niekas nepakvietė, – atsako Kristina. – Tai labai keista. Juk Kara norėjo...

– Tyliau, – paliepia Jurajas. – Kur sukti?

Pasišvietusi laikrodžiu perskaitau žodžius ant dilbio.

– Randolpho gatvė!

Bėgame koja kojon, batai dunksi į šaligatvio plyteles, kvėpuojame beveik vienodu ritmu. Nors ir skauda raumenis, man patinka šitaip lėkti.

Kol atskuodžiame iki tilto, paskausta kojas. Kitoje pelkėtos upės pusėje išvystu Teisuolių būstinę, vadinamą „nešališku teismu“. Pastatas apleistas ir tamsus, per jėgą šypteliu. Eidama per tiltą sulėtinu žingsnį, Jurajas apkabina mane per pečius.

– Dabar teks įveikti daugybę laiptatakių, – sako jis.

– Gal jie kartais įjungė liftus?

– Nė nesvajok, – Jurajas papurto galvą. – Kertu lažybų, kad Evelinos žmonės stebi elektros suvartojimą – tai geriausias būdas susekti slapta besirenkančius maištininkus.

Atsidūstu. Bėgti man patinka, bet nekenčiu kopti laiptais.

+ + +

Likus penkioms minutėms iki vidurnakčio, pūkšdami galiausiai pasiekiame laiptų viršų. Draugai patraukia į priekį, o aš sustoju atgauti kvapo prie lifto. Jurajas buvo teisus – be išėjimo rodyklių, daugiau nematyti nė menkiausios švieselės. Melsvoje prieblandoje iš salės pasirodo Tobijas.

Po pasimatymo parke mudu bendraujame tik slaptomis žinutėmis. Atsispiriu norui pulti prie jo, apkabinti, perbraukti pirštais lūpas, antakius, paglostyti skruostus (Tobijui šypsantis juose atsiranda duobutės). Bet iki vidurnakčio tik dvi minutės. Neturime laiko.

Tobijas mane apkabina ir trumpam priglaudžia. Jo kvėpavimas kutina ausį, todėl užsimerkiu ir kiek atsipalaiduju. Tobijas dvelkia vėju, prakaitu ir muilu. Šalia jo pasijuntu saugi.

– Eime vidun? – klausia jis. – Kad ir kas jie tokie, turbūt jau laukia.

– Gerai. – Iš nuovargio man dreba kojos – neįsivaizduoju, kaip reikės po susirinkimo nusileisti laiptais ir parlėkti į Eruditų būstinę. – Ką nors sužinojai apie Kalebą?

Tobijas įsitempia.

– Gal apie šitai pakalbėsime vėliau.

Tokio atsakymo man užtenka.

– Jis nuteistas myriop, tiesa? – ramiai klausiu.

Tobijas linkteli ir paima mano ranką. Susipainioju jausmų raizgalynėje. Geriausia būtų nieko nejauti.

Abu žingsniuojame į salę, kur kadaise buvome tardomi sušvirkštus tiesos serumo. *Vieta, kur tu atlikai išpažintį.*

Salės grindis puošia Teisuolių simbolis – svarstyklės. Ant vienos jų lėkštės ratu pristatyta degančių žvakių. Jų šviesoje išžiūriu ir pažįstamų, ir nepažįstamų veidų. Siuzana ir Robertas stovi šalia vienas kito ir kalbasi; tolėliau sukryžiaavęs ant krūtinės rankas vienišas stypso Piteris; Jurajas ir Zakas šnekasi su Tore ir keliais kitais Bebaimiais; Kristina prie motinos ir sesutės; kampe glaudžiasi du susijaudinę Eruditai. Nauji drabužiai neištrynė luomų skirtumų, seni įpročiai įaugę mums į kraują.

Kristina pakviečia mane rankos mostu.

– Tai mano mama, Stefanė, – ji pristato moterį su žilomis sruogomis tamsiuose banguotuose plaukuose. O čia sesutė Rouz. Mamyte, sese, susipažinkit – čia mano draugė Tričė ir mano iniciacijos instruktorius Ketvertas.

– Kristina, mes žinome, kas jie tokie, juk prieš kelias savaites buvo čia tardomi, – pareiškia moteris.

– Aišku, mama, bet aš tik norėjau būti *mandagi*...

– Mandagumas yra apgaulė...

– Gerai jau gerai, pakaks. – Kristina užverčia akis.

Paskui Stefanė su jaunesniąja dukra persimeta žvilgsniais – piktokais ir sykiu kupiniais jaudulio. Tada atsigręžusi į mane Rouz sako:

– Tai tu nužudei Kristinos draugą.

Nuo jos žodžių sustingstu, pusė kūno tarsi sumedėja. Norėčiau atsikirsti, gintis, bet nerandu žodžių.

– Rouz! – Kristina dėbteli į seserį.

Tobijas greta suklūsta, jo raumenys įsitempia. Jis kaip visada pasirengęs kovai.

– Manau, reikia viską išsiaiškinti iš karto, – taria Rouz. – Taip sugaišim mažiau laiko.

– O tu dar stebėjaisi, kodėl palikau šitą luomą, – sako Kristina. – Būti sąžiningam nereiškia drėbti viską, kas užėjo ant seilės, neatsižvelgiant į aplinkybes. Tiesą reikia sakyti apgalvotai.

– Nutylėtas melas vis tiek yra melas.

– Nori tiesos? Darai man gėdą, nebenoriu su jumis būti. Pasimatysim vėliau. – Purtydama galvą Kristina paima mano ranką ir vedasi tolyn nuo savo šeimos, neatsilieka ir Tobijas. – Atsiprašau dėl netakto. Mano mama su seseria nelinkusios atleisti.

– Viskas gerai, – tikinu, nors iš tiesų taip nėra.

Maniau, kad gavus Kristinos atleidimą Vilo mirtis taip baisiai manęs nebeslėgs. Bet kai nužudai draugą, kaltė neišnyksta. Tiesiog ilgainiui imi po truputį užmiršti, ką padarei.

Mano laikrodys rodo vidurnaktį. Salės durys atsiveria, įeina du liekni siluetai. Iš rando veide atpažįstu Džoaną Rais, buvusią Taikingųjų vadę. Ji vilki juodą striukę, po ja matyti geltoni marškinėliai. Antros moters veido neižiūriu, tik matau, kad ji apsirengusi mėlynai.

Staiga mane sukausto siaubas. Ji baisiai panaši į... Džaniną.

Ne, aš mačiau jos mirtį. Džanina nebegyva.

Moteris prieina arčiau. Stotinga blondinė kaip ir Džanina. Į priekinę kišenę įdėti akiniai, plaukai supinti į kasą. Nuo galvos iki kojų tikra Eruditė, bet ne Džanina Metju.

Tai Kara.

Kara ir Džoana vadovauja Lojaliesiems?

- Sveiki, - pasilabina Kara ir kalbos nutyla. Paskui nusišypso, bet prisiversdama, lyg atliktų pareigą. - Suejome čia slapta, todėl susirinkimas bus trumpas. Kai kurie jūsų - Zakas ir Torė - talkina mums jau kelias dienas.

Spitrėju į Zaką. *Jis padeda Karai? Turbūt pamiršau, jog kadaise buvo Bebaimių šnipas.* Matyt, tada jis įrodė savo atsidavimą Karai - jie savotiškai susidraugavo prieš jai spėjant pabėgti iš Eruditų būstinės.

Zakas atsako į mano žvilgsnį - kilsteli antakius ir nusivaipo.

Tada prabyla Džoana:

- Kai kurie jūsų yra čia, nes paprašėme pagalbos. Visi susirinkusieji nepasitiki Evelina Džonson ir nenori, kad ji spręstų miesto likimą.

Kara suglaudžia delnus.

- Mes kliaujamės miesto įkūrėjų nurodymais. Jie buvo išreikšti dviem būdais: luomų sukūrimu ir Divergentų misija, apie kurią pasakojo Edita Prior. Ji sakė, kad išaugus Divergentų skaičiui, reikės siųsti žmones už tvoros ir suteikti pagalbą tiems, kam jos prireiks. Kol kas neturime tiek daug Divergentų, bet padėtis mieste nebeleidžia delsti, verčia imtis veiksmų. Vykdydami miesto įkūrėjų valią, turime pasiekti du tikslus: nuversti Evelinos ir beluomių valdžią, kad galėtume sugrąžinti luomus, ir išsiųsti būrį žmonių anapus tvoros pažiūrėti, kas ten dedasi. Džoana įgyvendins pirmąjį tikslą, aš imsiuosi antrojo. Apie tai šianakt ir pasikalbėsime. - Kara užsikiša išsipešusią plaukų sruogą už ausies. - Išvykti iš miesto galės tik nedidelis būrelis, nes minia tuoj pat patrauktų dėmesį. Be kovos Evelina mūsų neišleis, todėl manau, kad geriausia pasirinkti žmones, kuriuos pažįstu kaip patikimus ir mokančius išgyventi pavojaus akivaizdoje.

Dirsteliu į Tobiją. Mudu tikrai žinome, kas yra pavojus.

- Aš renkuosi Kristiną, Tričę, Tobiją, Torę, Zaką ir Piterį, - išvardija Kara. - Jūs visi įrodėte savo gebėjimus nepaprastomis aplinkybėmis, dėl tos priežasties prašau jūsų vykti su manim iš miesto. Žinoma, galite nesutikti.

- *Piteris?* - nejučiomis išsprūsta. Nenučiuoju, kaip jis įrodė savo gebėjimus Karai.

- Jis išgelbėjo tave nuo mirties, kuriai buvo pasmerkę Eruditai, - švelniai primena Kara. - Kaip manai, iš kur jis gavo serumo, kad inscenizuotų tavo mirtį?

Kilsteliu antakius. Anksčiau apie tai nesusimąsčiau, po tariamos mano egzekucijos tiek visko nutiko, kad nesigilinau į išsigelbėjimo smulkmenas. Kaipgi, juk Kara buvo vienintelė Eruditų perbėgėlė, tik į ją Piteris galėjo kreiptis

pagalbos. Kas kitas būtų galėjęs ir sugebėjęs jam padėti?

Daugiau nebeprieštarauju. Netrokštu vykti iš miesto vienoje komandoje su Piteriu, bet taip noriu ištrūkti, kad nutariu nekelti sumaišties.

– Išsirinkai daug Bebaimių, – skeptiškai sako atokiau stovinti mergina.

Jos tankūs antakiai suaugę virš nosies, oda blyški. Kai ji pasuka galvą, už ausies matau juodą tatuiruotę. Be abejonės, tai Bebaimė, perbėgusi pas Eruditus.

– Teisybė, – atsako Kara. – Tačiau dabar mums reikia stiprių žmonių, kurie sugebėtų ištrūkti gyvi ir sveiki. Bebaimiai puikiai pasirengę atlikti tokią užduotį.

– Atsiprašau, bet aš negaliu eiti, – pareiškia Zakas. – Negaliu palikti čia Šaunos. Juk žinot, kad jos sesuo ką tik...

– Aš eisiu, – pakelia ranką Jurajas. – Esu Bebaimis, taikliai šaudau. Ir patrauklios išvaizdos, tai tikrai pravers.

Nusijuokiu. Kara, rodos, nenudžiunga, bet linkteli.

– Ačiū tau.

– Kara, jums būtina kuo greičiau dingti iš miesto, – įsiterpia Bebaimių perbėgėlė. – Vadinasi, reikia žmogaus, mokančio vairuoti traukinius.

– Protingi žodžiai, – sako Kara. – Ar kas nors iš čia esančiųjų šitai moka?

– Aš, – atsako perbėgėlė. – Negi dar nesupratai?

Plano apmatai ima ryškėti. Džoana siūlo iki tvoros važiuoti traukiniu, o pasibaigus geležinkeliiui persėsti į Taikingųjų sunkvežimius ir pažada jais aprūpinti. Robertas apsiima jai padėti. Stefanė ir Rouz pasisiūlo stebėti Eveliną pabėgimo išvakarėse ir radijo ryšiu pranešti apie menkiausią sujudimą į Taikingųjų būstinę. Bebaimiai, atėjusieji su Tore, aprūpins būrį ginklais. Perbėgėlė ir Kara nurodo silpnąsias plano vietas, ir jos kaipmat sutvirtinamos. Galiausiai planas tampa visai neblogas.

Belieka vienas klausimas. Jį užduoda Kara:

– Kada išvykstame?

Aš atsakau:

– Ateinančią naktį.

Devintas skyrius

T O B I J A S

Nakties oras staigiai užpildo man plaučius, tarsi tai būtų vienas paskutinių kvėpsnių. Rytoj paliksiu šį miestą ir keliausiu į nežinomybę.

Jurajas, Zakas ir Kristina drožia Eruditų būstinės link. Aš stveriu Tričę už rankos ir sulaikau.

– Palūkėk, – prašau. – Gal eime pasivaikščioti?

– Pasivaikščioti? Bet...

– Neilgai. – Pasivedėju Tričę už pastato kampo. Naktį beveik galiu įsivaizduoti, kaip atrodytų upės vaga, jeigu būtų pilna vandens, kaip tamsiame paviršiuje ribuliuotų mėnesiena. – Tu su manim, ar pamiršai? Niekas nedrįs tavęs suimti.

Kilsteli Tričės lūpų kamputis, ji vos šypteli.

Mergina atsiremia į sieną, aš atsistoju priešais ją, nugara į upę. Ji apsivedusi akis juodu pieštuku, todėl jos atrodo ryškios ir veriančios.

– Nežinau, ką daryti. – Tričė užsidengia delnais veidą, paskui sukiša pirštus į plaukus. – Turiu galvoje Kalebą.

– Nežinai?

Atitraukusi vieną ranką mergina į mane pasižiūri.

– Triče, – įsiremiu delnais į sieną abipus jos galvos, tarsi apglėbdamas ją, ir palinkstu artyn. – Tu nenori, kad brolis mirtų. Žinau, kad nenori.

– Esmė ta... – Ji užsimerkia. – Kad aš esu... *labai įpykusi*. Stengiuosi negalvoti apie brolių, antraip tiesiog...

– Suprantu. Dieve mano, suprantu. – Aš visą gyvenimą svajojau nudėti Marką. Netgi buvau nusprendęs, kaip tai padaryti. Nudurti peiliu, kad galėčiau justi, kaip jį apleidžia gyvastis, kad galėčiau būti pakankamai arti ir matyčiau, kaip gęsta jo akys. Toks sprendimas išgąsdino mane taip pat kaip ir jo smurtas.

– Mano tėvai būtų norėję, kad išgelbėčiau Kalebą. – Tričė atsimerkia ir pakelia akis į dangų. – Jie būtų pasakę, kad savanaudiška leisti kam nors mirti tik dėl to, jog tas žmogus tave nuskriaudė. Atleisti, atleisti, atleisti.

– Triče, svarbu ne tai, ko būtų norėję tėvai.

– Ne, svarbu kaip tik tai! – Ji pasitraukia nuo sienos. – Visada buvo svarbiausia tai, ko nori jie. Kalebą buvo artimesnis tėvams negu aš. Aš troškau, kad jie manimi didžiuotųsi. Tik šito.

Tričė ryžtingai žiūri į mane skvarbiomis akimis. Aš neturėjau tėvų, kurie man būtų buvę pavyzdžiu, tėvų, kurių lūkesčius būtų buvę verta pateisinti, o Tričė turėjo. Matau tai jos akyse, ji paveldėjo iš jų drąsos ir gėrio sampratą, ši įsispaudusi jos širdyje.

Paglostau Tričei skruostus, pakedenu plaukus.

– Aš išvaduosiu Kalebą.

– Ką?

– Išvaduosiu jį iš vienutės. Rytoj, prieš išvykstant. – Linkteliu. – Pažadu šitai padaryti.

– Tikrai? Neabejoji?

– Aišku, neabejoju.

– Aš... – Tričė susiraukia. – Ačiū tau. Tu... kilnus.

– Nesakyk šitaip. Tu dar nežinai mano slaptų ketinimų, – vypteliu. – Atsivedžiau tave čia ne pasikalbėti apie Kalebą.

– Tai apie ką?

Uždedu rankas jai ant liemens ir švelniai prispaudžiu prie sienos. Tričė žvelgia į mane iš apačios, jos akys ryškios ir jausmingos. Pasilenkiu ją pabučiuoti, bet atsitraukiu, kai ji rengiasi man atsakyti tuo pačiu.

Tričė užkabina pirštais mano diržo kilpas ir prisitraukia, todėl turiu įsiremti į sieną delnais. Ji bando mane pabučiuoti, bet aš staigiai pasuku galvą. Nubერიu bučiniais jai kaklą iki pat raktikaulio. Po nakties bėgimo jos švelni oda surstelėjusi.

– Būk geras, – sukužda Tričė man į ausį, – ir visada turėk slaptų ketinimų.

Ji mane apkabina, glosto tatuiruotes ant nugaros ir šonų. Tričės pirštų galiukai įsmunka po mano džinsų liemeniu, mergina prisitraukia mane dar arčiau. Įsikniaubiu jai į petį neįstengdamas nė krustelėti.

Bučinys atneša palengvėjimą. Tričė atsidūsta, o aš gudriai šypteliu.

Tada kilsteliu, kad Tričė tvirtai remtųsi į sieną, ji apsideja kojomis man liemenį. Tričės juokas pereina į bučinį. Jaučiuosi stiprus, ji irgi, įsikimba man už žastų. Nakties oras staiga plūsteli į plaučius, aš tarsi atgimstu.

Dešimtas skyrius

T O B I J A S

Apgriuvę pastatai Bebaimių rajone atrodo kaip durys į kitą pasaulį. Priekyje matau į dangų šaunančią buvusios mūsų būstinės smailę.

Mano pirštų galiukai dilgčioja vis smarkiau. Smagiai kvėpuoju šiltu oru, nors vasara jau artėja prie pabaigos. Esu įpratęs daug lakstyti ir kautis, mano raumenys ištreniruoti. Kojos dabar gelbsti mane labai dažnai, kartais nebeskiriu, ar bėgimas ir kova gelbsti mane nuo pavojaus, ar padeda išlikti gyvam.

Pasiekęs būstinę stabteliu atgauti kvapą ir imu vaikštinėti prie įėjimo. Virš galvos spindi stiklinės pastato lubos, jos atmuša šviesą. Čia, viršuje, yra valdymo kambarys, iš kurio sekiau puolimą prieš Nuolankiuosius, ir siena, aptaškyta Tričės tėvo krauju. Čia, viršuje, Tričė ištraukė mane iš simuliacijos, išgirdau jos balsą, pajutau jos ranką sau ant krūtinės ir grįžau į tikrovę.

Atidarau kambario, kuriame įveikdavome baimės lauką, duris. Paskui iš užpakalinės kišenės ištraukiu juodą dėžutę su švirkštais. Ją nuolat nešiojuosi, dėžutė išklota minkšta medžiaga, kad nenulūžtų adatos. Žvilgtelėjęs į ją pajuntu ir pasibjaurėjimą, ir drąsą.

Prikišu adatą prie kaklo, spusteliu stūmoklį ir užsimerkiu. Dėžutė tarkšteli į grindis, atsimerkęs jos nebematau.

Stoviu ant Hankoko pastato stogo, prie lyno, su kuriuo šoka Bebaimiai taip žaisdami su mirtimi. Juodi debesys pritvinkę lietaus, šaižus vėjas gniaužia kvapą. Man iš dešinės tabaluoja lynas, virvės daužosi į langus žemiau.

Susitelkiu į stogo atbrailą, ji virsta man mažu lopinėliu. Net ir per stūgaujantį vėją girdžiu savo paties kvėpavimą. Prisiverčiu eiti prie krašto. Pasipila liūtis, vanduo liejasi man per pečius ir galvą, spaudžia prie stogo. Žengiu į priekį ir krintu, sukandu dantis, kad nuslopinčiau riksmą, mane dusina baimė.

Nusileidęs negaunu nė akimirkos atsikvėpti, mane ima spausti sienos. Lenta trinkteli per nugarą, per galvą, per kojas. Klaustrofobija. Priglaudžiu rankas prie krūtinės, užsimerkiu ir tramdau paniką.

Galvoju apie Eriką, įveikiantį savo baimės lauką. Apie jo norą paversti siaubą

paklusnumu giliai kvėpuojant ir logiškai mąstant. Ir apie Tričę, susikuriančią ginklus iš oro ir puolančią baisiausius savo košmarus. Tačiau aš ne Erikas ir ne Tričė. Kas aš toks? Kaip man įveikti savo baimes?

Atsakymą žinau, be abejo, žinau. Turiu neleisti joms manęs užvaldyti. Privalau žinoti esąs už jas stipresnis.

Įkvepiu ir delnais iš abiejų pusių imu stumti sienas. Dėžė subraška, lūžta, medžio šipuliai pasipila ant cementinių grindų. Tamsoje stoviu ant jų krūvos.

Mano iniciacijos instruktorius Emaras mokė, kad baimės laukas nuolat kinta priklausomai nuo mūsų nuotaikų, virpa nuo menkiausių mūsų košmarų krebžtelėjimo. Maniškis visad būdavo toks pat, bet prieš kelias savaites šis tas nutiko. Tada įrodžiau sau galįs įveikti tėvą. Tada supratau turįs žmogų, kurį baiminuosi prarasti.

Nežinau, ką pamatysiu toliau.

Ilgokai laikiu, bet niekas nesikeičia. Kambarys vis dar tamsus, grindys šaltos ir kietos, širdis smarkokai daužosi. Noriu pažvelgti į laikrodį ir pamatau, kad segiu jį ne ant tos rankos. Įprastai segiu jį ant kairės, be to, mano laikrodžio apyrankė juoda, o dabar matau pilką.

Vėliau pastebiu, kad mano pirštai tirštai apžėlę plaukais, krumpliai lygūs ir švelnūs. Nužvelgiu save – mūviu laisvas pilkas kelnes ir vilkiu pilkus marškinius; esu pilnesnis per liemenį ir siauresnių pečių.

Pažiūriu į veidrodį priešais save. Į mane žvelgia Marko veidas.

Jis man mirkteli, man irgi susitraukia akių raumenys, nors aš, rodos, nieko nedariau. Tylėdami jis-aš-*mes* tiesiame rankas prie stiklo ir čiumpame vienas kitą už kaklo. Paskui veidrodis išnyksta ir mano-jo-*mūsų* rankos gniaužia vienas kito gerklę, ima temti akyse. Susmunkame ant grindų neatleisdami geležinių gniaužtų.

Neįstengiu galvoti. Nesumąstau, kaip ištrūkti.

Nejučiomis surinku. Garsas tarsi pažadina mano rankas. Imu jas įsivaizduoti tikras, *savas*: dideles, ilgais neapžėlusiais pirštais, nubrozdintais ilgas valandas daužant bokso kriaušę krumpliais. Įsivaizduoju, kad mano atvaizdas srūva Marko oda kaip vanduo, nuplauna jo bruožus ir grąžina manusius. Atkuriu save.

Gaudydamas orą suklumpu ant cementinių grindų.

Mano rankos dreba, perbraukiu pirštais sprandą, pečius, žastus. Tiesiog norėdamas įsitikinti, kad tai aš.

Prieš kelias savaites, po susitikimo su Evelina traukinyje, pasakiau Tričei, kad Markas vis dar rodosi mano baimės lauke, bet yra pasikeitęs. Ilgai apie tai galvojau, tos mintys užplūsdavo prieš užmingant ir sugrįždavo vos pabudus. Žinau, aš vis dar bijau Marko, bet jau kitaip. Ne taip, kaip vaikas bijo smurtaujančio tėvo, o kaip vyras, būgštaujantis, kiek tas žmogus gali paveikti mano būdą, mano ateitį, mano tapatybę.

Bet šios baimės nėra iš tolo negalima lyginti su kita. Nors žinau, kad ji manęs laukia, noriu persipjauti veną ir išvarvinti simuliacijos serumą iš savo kūno, kad vėl netektų šito išgyventi.

Ant cementinių grindų priešais mane nušvinta apskritimas. Iš pradžių į šviesą tiesiasi viena sugniaužta ranka, paskui kita. Tada išvystu šviesiaplaukę galvą. Mergina nusikosėja ir labai lėtai slenka į apskritimo vidurį. Noriu prie jos prieiti ir padėti, bet esu sustingęs.

Merginai atgręžus veidą į šviesą pamatau, jog tai Tričė. Iš burnos jai srūva kraujas, varva per smakrą. Paraudusiomis akimis ji žiūri į mane ir pralemena:

– Padėk.

Tričė vėl atsikosi kraujais, aš metuosi prie jos. Širdyje jaučiu, kad jei delsiu, jos akys užges amžinai. Netikėtai mane sulaiko kažkieno rankos, griebia už pečių, krūtinės, apraizgo kaip tinklas, o aš veržiuosi prie Tričės. Suleidžiu į tas rankas nagus ir noriu atplėšti, bet tik žaloju save.

Šaukiu Tričę vardu, ji kosėja vis baisiau, kraujo bala didėja. Tričė meldžia pagalbos, aš rėkiu jos vardą, bet nieko negirdžiu, nieko nejaučiu, tik savo širdies plakimą, tik savo paties baimę.

Tričė susmunka ant grindų be gyvybės, padėrusios akys žvelgia į lubas. Aš pavėlavau.

Tamsa sklaidosi. Patalpa nušvinta. Išryškėja kambario sienas marginantys grafičiai, išvystu veidrodinius langus, skirtus stebėti šią patalpą, kampuose – vaizdo kameros, įrašančios kiekvieną judesį, viskas savo vietose. Mano sprandas ir nugara šlapi nuo prakaito. Nusišluostau veidą marškinėlių kraštu ir patraukiu prie durų, palikęs juodą dėžutę su švirkštu ir adata ant grindų.

Daugiau nebenoriu išgyventi savo baimių. Turiu išmokti jas nugalėti.

+ + +

Iš patirties žinau, kad tik pasitikėjimas savimi gali padėti žmogui patekti į

akylai saugomą vietą. Tarkim, vienutę trečiame Eruditų būstinės aukšte.

Bet čia šito nepakanka. Dar nepriėjus vienutės durų, mane sustabdo beluomis su šautuvu, ir aš imu nervintis, nekantrauti.

– Kur eini?

Uždedu ranką ant ginklo ir nustumiu vamzdį į šoną.

– Patrauk nuo manęs šitą daiktą. Atėjau Evelinos paliepinu. Turiu pamatyti kalinį.

– Manęs niekas neišpėjo, jog kas nors ateis.

Nuleidžiu balsą, kad beluomis pamanytų, jog dalijuosi su juo paslaptimi.

– Evelina nenori, kad šitai būtų užfiksuota.

– Čakai! – Kažkas pašaukia nuo laiptų viršaus.

Tai Teresė. Lipdama žemyn ji pamoja.

– Įleisk jį. Tai saviškis.

Linkteliu Teresei ir žingsniuojau toliau. Šiukšlės ir šukės išneštos, koridorius švarus, bet sudaužytos lemputės dar nepakeistos, todėl tarpais žabalinėju tamsoje, vos ne apgraibomis kasuosi pirmyn.

Kai pasiekiu šiaurinį koridorių, neinu tiesiai į vienutę, bet drožiu prie moters jo gale. Ji vidutinio amžiaus, akių vokai užkritę, lūpos suvytusios. Rodos, jai viskas įgrisę, aš irgi.

– Labas, aš Tobijas Itonas, – tariau. – Atėjau išsivesti kalinio, toks Evelinos Džonson įsakymas.

Išgirdus mano vardą, moters išraiška nepasikeičia, todėl akimirką dingteli, jog teks jai vožtelėti, kad įgyvendinčiau tikslą. Sargybinė iš kišenės išsitraukia suglamžytą popiergalį, padeda ant kairio delno ir išlygina. Ten surašyti kalinių vardai ir kamerų numeriai.

– Pavardė? – klausia moteris.

– Kalebas Prioras, 308A.

– Tu Evelinos sūnus, tiesa?

– Aha. Na, taip. – Ši moteris man nepanėšėja į tokią, kuriai patiktų žodis „aha“.

Sargybinė palydi mane prie žvilgančių metalinių durų su užrašu 308A. Spėlioju, kam tos kameros buvo naudojamos anksčiau, kai nebuvo tiek kalinių. Moteris surenka kodą ir durys spragtelėjusios atsidaro.

– Tikriausiai turiu apsimesti nematanti, ką darai? – klausia sargybinė.

Ji mano, kad atėjau pribaugti Kalebo. Nepaneigiu jos žodžių.

- Taip, - atsakau.

- Padaryk man paslaugą ir užtark žodeliu Evelinai. Nenoriu taip dažnai budėti naktimis. Mano vardas Drėja.

- Užtarsiu.

Sargybinė sugniaužia sąrašą į gniutulą, išimeta į kišenę, tada nueina. Neatidarau durų tol, kol moteris grįžta į savo postą ir atsuka man nugarą. Rodos, ji taip daro jau ne pirmą kartą. Įdomu, kiek žmonių dingo iš vienučių Evelinos įsakymu.

Įeinu vidun. Kalebas Prioras sėdi prie metalinio staliuko palinkęs virš knygos, plaukai perskirti sklastymu į vieną šoną.

- Ko nori? - klausia Kalebas.

- Man labai nemalonu tau pranešti... - nutylu. Prieš kelias valandas apmąsčiau, kaip viską atliksiu - nusprendžiau pamokyti Kalebą. Todėl prisieis pameluoti. - Žinai, man tai savotiškai patinka. Tavo egzekucijos laikas pakeistas. Ji įvyks ne po kelių savaičių, o šįvakar.

Kalebas suklūsta. Pasimuisto kėdėje ir žiūri į mane didžiulėmis, sklidinomis baimės akimis, kaip auka į besirengiantį pulti plėšrūną.

- Juokauji?

- Esu prastas pokštininkas.

- Negali būti. - Vaikinas purto galvą. - Negali būti. Man buvo pažadėtos kelios savaitės. Tik ne *šįvakar*, ne...

- Jeigu užsičiaupsi, gausi valandą apmąstyti šiai naujai informacijai. O jeigu burbėsi, vošiu tau per galvą ir nušausiu skersgatvyje dar nespėjusį atsipeikėti. Rinkis tuoj pat.

Žiūrėti į mąstantį Eruditą yra tas pat, kaip į laikrodžio mechanizmą. Beveik matyti, kaip sukasi dantukai ir krumpliukai, kaip taikydami vienas prie kito jie atlieka ypatingą funkciją. Šiuo atveju Kalebas mintija, kaip išvengti per daug greitai ateisiančios mirties.

Kalebas išmeigia akis į atviras duris man už nugaros. Griebia kėdę, apsuka, išsiūbuoja ir sviedžia. Nuo smūgio suklumpu, tuo pasinaudojęs kalinys pro mane praslysta.

Puolu paskui jį į koridorių, dega užgautos rankos. Esu greitesnis už Kalebą - trenkiu jam į nugarą ir patiesiu ant grindų kniūbsčią šiam nespėjus nė susivokti. Įremiu kelį į nugarą, užlaužiu rankas ir apvynioju riešus plastikine juosta.

Kalebas suvaitoja. Kai pastatau jį ant kojų, iš nosies laša ryškiai raudonas kraujas.

Drėja į mane dirsteli, paskui nueina sau.

Varausi Kalebą koridoriumi, tik ne tuo, kuriuo atėjau, o kitu, vedančiu prie atsarginio išėjimo. Leidžiamės siauru laiptatakiu, ankštoje erdvėje nedarniai aidi mūsų žingsniai. Apačioje pabeldžiu į laukujes duris.

Kvailai išsiviepęs jas atidaro Zakas.

– Neturėjai bėdų su sargybiniais?

– Ne.

– Taip ir maniau, kad su Drėja bus nesunku susitarti. Jai niekas nerūpi.

– Rodos, kalinsys jai matant šitaip išvedamas ne pirmą kartą.

– Nė kiek nesistebiu. Čia Prioras?

– Tikrų tikriausias.

– Kodėl jis kruvinas?

– Todėl, kad yra kvailys.

Zakas paduoda man juodą striukę su ant apykaklės prisiūtu beluomių simboliu.

– Nežinojau, kad nuo kvailumo žmonėms iš nosies pasipila kraujas.

Užmetu striukę Kalebui ant pečių, tada užsegu vieną sagą ant krūtinės. Vaikinas vengia mano akių.

– Tai sunkiai paaiškinamas reiškiny, – sakau. – Ar skersgatvis tuščias?

– Tuo jau pasirūpinta. – Zakas paduoda man savo pistoletą. – Atsargiai, jis užtaisytas. Būtų gerai, kad dabar smagiai man užvožtum. Taip bus lengviau įtikinti beluomius, kad pavogei iš manęs ginklą.

– Nori, kad tau vožčiau?

– Ak, tarsi pats niekada šito nebūtum norėjęs. Nedelsk, Ketverte.

Kartais man patinka trinktelėti žmogui – mėgstu galios ir energijos pliūpsnius ir jausmą, kad esu viršesnis, nes galiu mušti kitus. Bet sykiu ir nekenčiu tokio savęs, paties blogiausio, giliausiai sužaloto.

Zakas įsirežia ir aš sugniaužiu kumštį.

– Nagi, mikliau, ištižėli, – šaiposi jis.

Nusitaikau į smakrą – nesmogsiu taip stipriai, kad sulaužyčiau, bet didelė mėlynė liks. Užsimaju ir žiebiu kaip tik ten, kur buvau numatęs. Zakas sudejuoja, tada susiima veidą rankomis. Skausmas nudiegia man ranką, net pakratau plaštaką.

– Jėga, – Zakas nusispjauna ant šaligatvio. – Na, turbūt metas atsisveikinti.

- Ir aš taip manau.

- Tikriausiai daugiau tavęs nebepamatysiu? Kiti gal ir grįš, bet tu... - Zakas nutyla, bet po akimirkos priduria: - Man regis, tu labai laimingas, kad iš čia išvyksti, ir tiek.

- Aha, ko gero, tu teisus. - Nudelbiu akis. - Tikrai nevažiuosi drauge?

- Negaliu. Šauna su ratukais tikrai nespės kartu sykiu, o aš negaliu jos palikti.

- Zakas atsargiai apsičiupinėja smakrą. - Prižiūrėk Jurają, kad per daug negertų, gerai?

- Gerai, - atsakau.

- Aš nejuokauju, - Zakas prabyla tyliau. Taip jis daro, kai kalba rimtai. - Pažadėk jį prižiūrėti.

Seniai žinojau, vos susipažinęs supratau, kad Zakas su Juraju artimesni negu dauguma brolių. Jų tėvas mirė, kai berniukai dar buvo maži, todėl Zakui teko atlikti ir tėvo, ir brolio pareigas. Nė neįsivaizduoju, kaip turi jaustis Zakas, išleisdamas Jurają iš miesto, ypač kai brolis taip sugniuždytas ir prislėgtas Marlenos mirties.

- Pažadu, - sakau.

Metas eiti, bet dar šiek tiek pastoviniuoju suvokdamas akimirkos svarbą. Zakas vienas pirmųjų, su kuriuo susidraugavau Bebaimių luome išlaikęs iniciaciją. Mudu abu dirbome valdymo kambaryje prie kompiuterių, stebėjome kameras. Zakas kurdavo kvailas šifravimo programas ir žaisdavo kompiuterinius žaidimus. Jis niekada neklausė mano tikrojo vardo, nesidomėjo, kodėl geriausiai iniciaciją išlaikęs naujokas atsidūrė prie kompiuterių ir tapo instruktoriumi, o ne vienu luomo vadu. Zakas nieko iš manęs neprašė.

- Tiesiog apsikabinkim, - pasiūlo jis.

Viena ranka laikydamas Kalebą, kita apglėbiu Zaką, šis padaro tą patį.

Kai vienas nuo kito atsitraukiame, nusivarau Kalebą skersgatviu, bet vis tiek grįžteliu ir per petį sušunku:

- Man tavęs trūks!

- Man irgi, branguti!

Zakas šypsosi, mėnesienoje boluoja jo dantys. Tą šypseną ilgai prisiminsiu. Paskui sukame už kampo ir sparčiai žengiame traukinio link.

- Tu kažkur išvyksti, - gaudydamas orą sako Kalebą. - Tu ir kiti.

- Aha.

– Ir mano sesuo drauge?

Šis klausimas sukelia man žvėrišką įniršį, jo nenumaldysi nei piktais žodžiais, nei keiksmiais. Skeliu Kalebui smagų antausį. Jis krūpteli ir susigūžia baimindamasis dar vieno smūgio.

Spėliuju, ar ir aš taip atrodydavau laukdamas tėvo kirčio.

– Ji tau ne sesuo, – pareiškiu. – Tu išdavei Tričę. Ją kankinai. Tu jai nebe brolis, ji liko viena kaip pirštas. Ir kodėl taip pasielgei? Todėl, kad norėjai išsaugoti Džaninos paslaptis, likti mieste, gyventi saugiai ir būti gerbiamas? Tu šliužas ir bailys.

– Aš ne bailys! – atšauna Kalebas. – Žinojau, kad jei...

– Verčiau užčiaupk žabtus, antraip pasigailėsi.

– Gerai, – sutinka vaikiną. – Vis dėlto, kur mane tempi? Juk gali nudėti čia pat, tiesa?

Aš stabteliu. Akies krašteliu pastebiu šmėstelint mums už nugarų šešėlį. Atsigręžiu ir išsitraukiu ginklą, bet šešėlis dingsta tamsiame aklagatvyje.

Žingsniuojau toliau vilkdamas ir Kalebą, klausydamasis, ar už mūsų neaidi žingsniai. Po kojomis traška stiklo šukės. Žiūriu į tamsius pastatus ir lenteles su gatvių pavadinimais. Kai kurios kabo kreivai, vos laikosi, kaip lapai ant medžių šakų vėlyvą rudenį. Pagaliau pasiekiamo bėgius, kur lauksime traukinio. Metaliniais laiptais vedu Kalebą ant platformos.

Traukinį pamatau iš tolo, tai paskutinė jo kelionė per miestą. Kadaise važiavimas traukiniais buvo įaugęs man į kraują, keliaudamas jais pasijusdavau nerūpestingas, užmiršdavau miesto taisykles. Traukiniai man atrodė greiti, gyvi ir galingi. Dabar, kai pažįstu mašinistus – vyrus ir moteris – paslapties skraistė šiek tiek suplonėjo, bet vis tiek traukiniai man reiškia labai daug. Pasirinkęs Bebaimių luomą, pirmiausia turėjau išokti į važiuojantį traukinį, vėliau keliaudamas jais pasijusdavau laisvas ir stiprus, pamiršdavau Nuolankiujo rajoną, kur buvau pakliuvęs į spąstus, namus, virtusius man kalėjimu.

Traukiniui artėjant kišeniniu peiliuku perpjaunu lipnią juostą, išlaisvinu Kalebui riešus ir stipriai suimu jo ranką.

– Juk moki šitai daryti? – klausiu. – Šoksim į paskutinį vagoną.

Kalebas atsisega striukę ir numeta ant žemės.

– Taip.

Lekiamo per platformą palei nutriušusius medinius turėklus greta atdarų

vagono durų. Kalebas nepasiekia rankenos, todėl aš jį stumteliau. Vaikinas klupteli, paskui vis dėlto sugriebia rankeną ir įsiritą į paskutinį vagoną. Skutu kiek įkabindamas – platforma baigiasi – čiumpu rankeną ir įtempęs visus raumenis įvirstu vidun.

Tričė stovi vagone keistai šypsodamasi. Juodos, iki smakro užtrauktos striukės apykaklė įrėmina jos baltą veidą. Ji prisitraukia mane ir pabučiuoja. Tada sako:

– Visada mėgdavau žiūrėti, kaip tu šoki į traukinį.

Aš vypteliu.

– Tai štai ką tu sumanei? – man už nugaros prabyla Kalebas. – Nutarei mane užmušti jos akivaizdoje? Tai...

– *Užmušti* jį? – perklausia Tričė nežiūrėdama į brolių.

– Aha, pasakiau Kalebui, kad vedu į egzekuciją, – tariu užtektinai garsiai, kad jis girdėtų. – Na, norėjau, kad jis pasijustų kaip tu tada Eruditų būstinėje.

– Aš... Vadinasi, tai netiesa? – Mėnesienos nušviestame Kalebo veide atsispindi šokas.

Pamatau, kad jo marškiniai susagstyti netvarkingai.

– Netiesa, – patikinu. – Aš tik išgelbėjau tau gyvybę, ir tiek.

Kalebas nori kažką sakyti, bet aš jį aplenkiu.

– Kol kas gali man nedėkoti. Mes pasiėmėm tave kartu. Keliaujam už tvoros.

Jis taip labai bijojo patekti už tvoros, kad net išdavė tikrą seserį. Tikriausiai Kalebui tai tinkamesnė bausmė už mirtį. Mirtis greita ir užtikrinta. O mes keliaujame į nežinią.

Kalebas išsigąsta, bet ne taip labai, kaip tikėjausi. Rodos, pagaunu jo minčių eigą, suvokiu, kas jam svarbiausia. Pirma: jo gyvybė. Antra: patogus gyvenimas susikurtame pasaulyje. Trečia: artimų žmonių gyvybės. Jis niekingas padaras, nesuprantantis savo niekingumo. Jeigu imsiu jį koneveikti, niekas nepasikeis. Kalebo niekas nepakeis. Mano pyktį pakeičia nusivylimas ir nuovargis.

Nenoriu daugiau galvoti apie Kalebą. Paimu Tričę už rankos ir veduosi į kitą vagono galą, kad pamatytume, kaip miestas dingsta iš akių. Stovime greta vienas kito atvirame tarpduryje, laikydamiesi už rankenų. Horizonte ryškėja tamsios, dantytos pastatų apybrėžos.

– Buvome sekami, – sakau.

– Mes būsime atsargūs, – taria Tričė.

– Kur kiti?

– Pirmuosiuose vagonuose, – atsako ji. – Maniau, norėsime pabūti vieni. Kiek

tai įmanoma.

Tričė man nusišypso. Paskutinės mudviejų akimirkos mieste. Aišku, turime praleisti jas vieni.

– Aš tikrai pasiilgsiu miesto, – prisipažįsta Tričė.

– Tikrai? – pakartuju. – O aš džiaugiuosi, kad iškeliaujame.

– Negi *nieko* nepasiilgsi? Neišsiveši jokių gerų prisiminimų? – Ji man kumšteli alkūne.

– Tiek jau to, – nusišypsau. – Keletą išsivešiu.

– Ir tokių, kurie nesusiję su manimi? – klausia Tričė. – Skamba savanaudiškai, bet supranti, ką turiu galvoje.

– Žinoma, suprantu, – atsakau gūžtelėdamas pečiais. – Bebaimių luome pradėjau naują gyvenimą, gavau naują vardą. Padedamas savo instruktoriaus, tapau Ketvertu. Jis man davė tą vardą.

– Tikrai? – Tričė pakreipia galvą. – Kodėl manęs su juo nesupažindinai?

– Todėl, kad jis žuvo. Buvo Divergentas. – Vėl gūžteliu pečiais, nors man skaudu. Emaras pirmasis pastebėjo, kad esu Divergentas, ir padėjo išsisukti. Bet pats nesugebėjo nuslėpti savo gabumą ir buvo nužudytas.

Tričė švelniai paglosto man ranką, bet neprataria nė žodžio. Aš nesmagiai pasimuistau.

– Matai, kiek daug blogų prisiminimų palieku šiame mieste, – sakau. – Esu pasirengęs išvykti.

Pajuntu tuštumą sieloje. Neliūdžiu, tik užplūsta palengvėjimas atslūgus įtampai. Mieste liko Evelina, Markas, visas sielvartas, košmarai, blogi prisiminimai ir mane vienaip ar kitaip varžantys luomai. Spusteliu Tričei ranką.

– Pažvelk, – sakau rodydamas į tolstančius pastatus. – Ten Nuolankiųjų rajonas.

Tričė nusišypso, bet jos akys įtartinais žvilga. Rodos, širdies gilumoje ji gniaužia liūdėsį, didžiulėmis valios pastangomis neduoda jam išsiveržti. Traukiniui riedant bėgiais, Tričės skruostu nusirita ašara, ir miestas pradingsta tamsoje.

Vienuoliktas skyrius

T R I Č Ė

Artėjant prie tvoros traukinys sulėtina greitį, mašinistas duoda signalą, kad netrukus reikės išlipti. Mudu su Tobiju sėdime vagono tarpduryje, traukinys tingiai dunda bėgiais. Tobijas mane apkabina ir panardina veidą į plaukus, tarsi mėgautusi mano kvapu. Žiūrint į jo raktikaulį, kyšantį pro marškinėlių iškirptę, į dailias lūpas, mane užlieja karštis.

– Apie ką mąstai? – švelniai sukužda Tobijas man į ausį.

Staigiai atsipeikėju. Dažnai žiūriu į jį, bet ne visada *šitaip*. Jaučiuosi, tarsi būčiau nutverta už rankos daranti ką bloga.

– Apie nieką! Kodėl klausi?

– Šiaip sau. – Tobijas prisitraukia mane arčiau, padėdų galvą jam ant peties ir kvėpuoju gaiviu oru. Jis dvelkia vasara, saulės išdeginta žole.

– Rodos, artėjame prie tvoros, – sakau.

Dangoraižių nebematyti, aplink plyti laukai, juose žybčioja daugybė švieselių – tai jonvabaliai. Netoli manęs prie durų apsikabinęs kelius sėdi Kalebas. Verčiau jau brolis nežiūrėtų man į akis. Ne dabar. Man kyla noras rėkti, pasiekti tamsiausias jo sielos gelmes, kad galiausiai būčiau išgirsta, kad Kalebas pagaliau suprastų, ką jis man padarė. Tačiau tik veriu jį žvilgsniu, kol jis neatlaikęs nusisuka.

Įsikabinusi į rankeną atsistoju, Tobijas su Kalebu irgi. Kalebas nori užlįsti mums už nugarų, tačiau Tobijas stumteli jį pirmyn, prie pat atvirų durų.

– Tu šoksi pirmas. Kai duosiu ženklą, – liepia Tobijas. – Pasiruošk... pirmyn!

Tobijas stiprokai niukteli Kalebui į nugarą, šis pradingsta mums iš akių. Tobijas šoka paskui, aš lieku vagone viena.

Kvaila ilgėtis daiktų, kai dera ilgėtis žmonių, bet aš jau ilgiuosi traukinio. Ne tik šito, bet ir visų kitų traukinių, veždavusių mane per miestą, *mano* miestą, kai jau įgijau užtektinai drąsos į juos įsikarti. Perbraukusi pirštais vagono sieną, šoku lauk. Traukinys juda labai lėtai, todėl neapskaičiuoju šuolio jėgos, per daug įsibėgėju ir parkrintu. Sausos žolės stiebai subado man delnus. Nedelsdama atsistoju, paskui tamsoje dairausi Tobijo ir Kalebo.

Dar nepamačiusi jų išgirstu Kristinos balsą:

– Triče!

Ji artinasi prie manęs su Juraju. Jurajas turi žibintuvėlį, vaikinai atrodo kur kas žvalesnis negu šią popietę, tai geras ženklas. Jiems už nugarų blyksi daugiau šviesų, girdėti daugiau balsų.

– Ar tavo broliui pasisekė? – klausia Jurajas.

– Aha. – Galiausiai išvystu Tobiją. Gnauždamas Kalebo ranką, jis žingsniuoja prie mūsų.

– Nesuprantu, kaip būdamas Eruditas nesugebi logiškai mąstyti, – pareiškia Tobijas, – bet nuo manęs tu tikrai nepaspruksi.

– Jis teisingas, – sako Jurajas. – Ketvertas greitas. Ne toks kaip aš, bet tikrai vikresnis už tokią knygų žiurkę kaip tu.

Kristina nusijuokia.

– Už ką?

– Knygų žiurkę, knygų graužiką, – mosteli Jurajas. – Tai toks pasakymas. Eruditai – užkietėję knygiai, kaip žiurkės graužia knygas. Pagavai? Jam tinka tokia pravardė.

– Bebaimių slengas labai keistas. Ištižėlis, knygų žiurkė, suskis... O kaip praminėte Teisuolius?

– Nelabai gražiai. Pašlemėkais, – Jurajas vypteli.

Kristina netikėtai pastumia Jurają, vaikinai net išmeta žibintuvėlį. Tobijas juokdamasis vedasi mus prie kito pabėgėlių būrelio. Mostelėjusi ore žibintuvėliu ir atkreipusi visų dėmesį, Torė sako:

– Viskas gerai. Džoana ir sunkvežimiai laukia per kokias dešimt minučių kelio nuo čia, taigi negaiškim. Jei nors vienas triukšmausit, gausit į galvą. Mes dar neištrūkome.

Susispiečiame arčiau vienas kito. Torė eina keliais žingsniais pirma visų. Iš nugaros tamsoje ji man primena Eveliną: liekna ir stipri, pečiai tiesūs, ji trykšta begaliniu pasitikėjimu savimi. Žibintuvėlių šviesoje matyti Torei ant sprando ištatuiruotas vanagas – kadaise paklausiau jos apie šią tatuiruotę per gabumų testą mokykloje. Tada Torė man atsakė, jog tai baimės – tamsos baimės, kurią ji turi nugalėti, simbolis. Svarstau, ar ji vis dar kartais bijo tamsos. Torė labai daug dirbo, kad nugalėtų savo silpnybę. Spėliuju, ar mūsų baimės apskritai galima nugalėti, ar jos tik laikinai atleidžia savo gnaužtus.

Torė labai skuba, ji veikiau šokinėja negu eina ir nuo mūsų nutolsta. Torė nekantrauja palikti miestą, pradingti iš tos vietos, kur buvo nužudytas jos brolis. Jai pavyko užimti aukštą padėtį tarp Bebaimių, bet teko užleisti valdžią beluomei, kurią visi laikė mirusia.

Torė taip nutolsta, kad supoškėjus šūviams matau krintant jos žibintuvėlį, o ne kūną.

– Skirstykimės! – šaižus Tobijo balsas perskrodžia riksmus ir sumaištį. – Bėgam!

Tamsoje veltui grabalioju jo rankos. Išsitraukiu pistoletą – Jurajas davė jį man prieš išvažiuojant – ir, nekreipdama dėmesio į aštrų gniutulą gerklėje, tvirtai suspaudžiu. Negaliu bėgti juodumoje. Reikia šviesos. Lekiu Torės kūno pusėn, prie jos nukritusio žibintuvėlio.

Girdžiu triukšmą, bet atsiriboju nuo šūvių, riksmų ir skubrių žingsnių. Prisiverčiu negirdėti savo širdies plakimo. Atsitupiu prie Torės ir siekiu žibintuvėlio. Ketinu jį pagriebti ir leistis į kojas, bet šviesoje pamatau jos veidą. Jis išpiltas prakaito, akių vokai kruta, tarsi ji ko nors ieškotų, bet nebeturėtų jėgų rasti.

Viena kulka pataikė Torei į pilvą, kita – į krūtinę. Jokios vilties išgyventi. Gal aš ir pykau ant jos, kad užpuolė mane Džaninos laboratorijoje, bet vis dėlto tai Torė, moteris, saugojusi mano divergentiškumo paslaptį. Prisimenu, kaip pirmąsyk ją pamačiau per gabumų testą, kaip mano akį patraukė vanago tatuiruotė. Tada sugniaužia gerklę.

Torė atsimerkia ir žiūri į mane. Jos antakiai suraukti, bet ji neprataria nė žodžio.

Nepaleisdama žibintuvėlio ieškau Torės rankos, noriu paspausti jai pirštus.

Tada išgirstu kažką artinantis. Nukreipiu ton pusėn žibintuvėlio spindulį ir atstatau ginklą. Šviesa išplėšia iš tamsos moterį su beluomių raiščiu, ji taikosi šauti man į galvą. Tvirtai sukandusi dantis šaunu pirmoji.

Pataikau moteriai į pilvą, ji surinka ir ima aklai pleškinti aplink.

Vėl žvilgteliu į Torę – jos akys užmerktos, gyvybė jau apleidusi kūną. Nukreipusi žibintuvėlį žemyn lekiu nuo Torės ir nuo ką tik pašautos moters. Skauda kojas, plaučiai, rodos, plyš. Nenutuokiu, kur bėgu – ar pavojui į nasrus, ar tolyn nuo jo, bet skuodžiu kiek įkabindama.

Galiausiai tolumoje pamatau šviesą. Iš pradžių dingteli, jog tai kitas

žibintuvėlis, bet priartėjusi suvokiu, kad šviesa stipresnė ir ryškesnė – taip šviečia automobilio žibintai. Girdžiu burzgiant variklį. Paskui atsitupiu aukštoje žolėje, išjungiu žibintuvėlį ir nepaleidžiu iš rankų ginklo. Sunkvežimis sulėtina greitį, išgirstu šaukiant:

– Tore?

Balsas panašus į Kristinos. Sunkvežimis raudonos spalvos, aprūdijęs, kaip ir dera Taikingųjų transporto priemonei. Atsistuju ir nukreipiu žibintuvėlį į save, kad būčiau matoma. Sunkvežimis sustoja prie pat manęs, nuo keleivio sėdynės pašoka Kristina, išlipa ir mane apkabina. Dar kartą permąstau, kas nutiko: prisimenu bedvasį Torės kūną, už pilvo susiėmusią beluomę. Tai padeda. Viskas atrodo netikra.

– Ačiū Dievui, – džiaugiasi Kristina. – Lipk vidun, važiuosim ieškoti Torės.

– Torė žuvo, – aiškiai ištariu. Tada atsipeikėju. Atpakalia ranka šluostau nuo skruostų ašaras ir tramdau kūkčiojimą. – Aš... Aš nušoviau Torės žudikę.

– Ką? – išsigąsta Džoana. Ji sėdi prie vairo, bet palinksta mūsų pusėn. – Ką pasakei?

– Torė nušauta, – tariu. – Mačiau, kaip tai nutiko.

Džoanos išraiškos neįžiūriu, veidą slepia plaukai. Moteris užgniaužia atodūsi.

– Ką gi, tada ieškokim kitų.

Įlipu į sunkvežimį. Kai Džoana spusteli greičio pedalą, variklis suriaumoja, riedame per žolės kupstus, dairydami saviškių.

– Ar ką nors matėte? – klausiu.

– Tik kelis. Karą, Jurają. – Džoana papurto galvą. – Daugiau nieko.

Suimu ir stipriai suspaudžiu durų rankeną. Jei būčiau iškart ieškojusi Tobijo... Jei nebūčiau stabtelėjusi prie Torės...

Kas, jeigu Tobijas irgi žuvo?

– Neabejoju, kad jie sveiki, – sako Džoana. – Tavo vaikiną moka savim pasirūpinti.

Netvirtai linkteliu. Tobijas tikrai geba savim pasirūpinti, bet mūšyje daug ką lemia atsitiktinumai. Jokie gabumai nepadės atsistoti kaip tik ten, kur tavęs nekliudys kulka, ar tamsoje pataikyti į žmogų, kurio nematai. Viską lemia sėkmė ar Dievo apvaizda, priklausomai nuo to, kuo tiki. Bet aš nežinau – niekada nežinojau – kuo tikiu pati.

Jis gyvas jis gyvas jis gyvas.

Tobijui viskas gerai.

Dreba rankos, ir Kristina spusteli man kelį. Džoana veža mus į susitikimo vietą, kur matė Jurają ir Karą. Spidometro rodyklė svyruoja, galiausiai apsistoja ties šimtu kilometrų. Nuo didelio greičio ir duobėto kelio trankomės viena į kitą, sunkvežimis stipriai siūbuoja.

– Štai ten! – rodo Kristina.

Priešais išvystame šviesas. Vienos silpnos, tikriausiai žibintuvėlių, kitos ryškesnės – automobilių žibintų.

Kai privažiuojame arčiau, pamatau jį. Tobijas sėdi ant sunkvežimio variklio dangčio, iš rankos sunkiasi kraujas. Prie jo su pirmosios pagalbos vaistinėle stovi Kara. Už kelių žingsnių ant žolės įsitaisę Kalebas ir Piteris. Džoanai dar nespėjus sustabdyti sunkvežimio, atplėšiu duris, šoku lauk ir leidžiuosi prie Tobijo. Nekreipdamas dėmesio į Karos paliepimus sėdėti ramiai, jis atsistoja, ir mudu apsikabiname. Sveikąja ranka vaikinas mane apglėbia ir kilsteli. Tobijo nugara šlapia nuo prakaito, bučinys sūrus.

Įtampa staiga atslūgsta, raumenys atsipalaiduoja, užplūsta palengvėjimas. Akimirką pasijuntu tarsi naujai sukurta, ką tik gimusi.

Tobijas gyvas. Mes ištrūkome iš miesto. Tobijas gyvas.

Dvyliktas skyrius

T O B I J A S

Kliudyta kulkos mano ranka skaudžiai tvinkčioja, lyg antra širdis. Rodydama į kažką dešinėje Tričė ją užkliudo krumpliais. Pamatau eilę ilgų žemų pastatų, apšviestų mėlynos spalvos avarinėmis lemputėmis.

– Kas tai? – klausia ji.

– Kitokie šiltnamiai, – atsako Džoana. – Jie labai automatizuoti ir reikalauja nedaug žmonių darbo jėgos, juose auginame daugybę gyvulių, uogų ir vaisių, javų, ypač kviečių, iš čia tiekiamie žaliavas fabrikams.

Stiklinės šiltnamių sienos tviska po žvaigždėtu dangumi, jos saugo didelius turtus. Įsivaizduoju krūmus, kurių šakos apkibusios uogomis, tvarkingomis eilėmis susodintas bulves.

– Lankytojams jų nerodote, – sakau. – Kai buvote mus priglaukę, jų nematėme, – sakau.

– Taikingieji turi daug paslapčių, – išdidžiai atsako Džoana.

Tiesus ir ilgas kelias priešais mus duobėtas, kai kur mėgintas taisyti. Šalikelėse auga gumbuoti medžiai, styro sudaužyti gatvių žibintai, kabaluoja nutraukti elektros laidai. Tarpais matyti išlikusios šaligatvio plytelės, kur ne kur pro betoną kalasi žolė, raizgosi medžių šaknys, tolėliau dunkso apgriuvę pastatai.

Kuo daugiau aš galvoju apie šį kraštovaizdį – Bebaimių sargybiniams buvo aiškinama, kad toks jis nuo neatmenamų laikų – tuo labiau įsitikinu matęs seno miesto liekanas. Jo pastatai buvo žemesni negu to, iš kurio išvykome, bet sustatyti lygiai taip pat tankiai. Senasis miestas buvo paverstas laukais, juose ūkininkavo Taikingieji. Kitaip sakant, jis buvo sugriautas, sudegintas iki pamatų, sulygintas su žeme, sunaikinti netgi keliai, ištisi plotai apžėlė laukiniais augalais.

Iškišu ranką pro langą, vėjas vyniojasi man aplink pirštus kaip plaukų sruogos. Kai buvau mažas, mama apsimesdavo galinti išburti daiktus iš vėjo ir duodavo man su jais žaisti. Pavyzdžiui, plaktukus ir vinis, kardus, riedučius. Šį žaidimą žaisdavome vakarais pievelėje priešais namą, kol Markas nebūdavo grįžęs iš darbo. Taip išsklaidydavome baimę.

Sunkvežimio kėbulė važiuoja Kalebas, Kristina ir Jurajas. Kristina ir Jurajas sėdi ganėtinai arti, liečiasi jų pečiai, bet abu žvelgia į skirtingas puses, tarsi būtų nepažįstami. Už mūsų važiuoja kitas sunkvežimis, vairuojamas Roberto. Jame – Kara ir Piteris. Su jais turėjo važiuoti ir Torė. Nuo šios minties apima nykuma ir liūdesys. Ji atliko mano gabumų testą. Paskatino pirmąsyk susimąstyti, kad galiu palikti Nuolankiuosius, privalau tai padaryti. Jaučiuosi, tarsi būčiau skolingas Torei, o ji žuvo man nespėjus atsilyginti.

– Štai čia buvo paskutinis Bebaimių saugomas ruožas, – sako Džoana.

Jokios tvoros ar sienos, skiriančios Taikingųjų valdas nuo išorinio pasaulio. Bet aš prisimenu, kaip stebėdavau Bebaimių sargybinius iš valdymo kambario, akylai sekdavau, kad jie neperžengtų ribos, kuri buvo pažymėta daugybe X ženklų. Sunkvežimiai būdavo sureguliuoti taip, kad nuvažiavus per toli, išsibaigdavo degalai. Darniai sustyguota sistema užtikrino ir mūsų, ir jų saugumą – dabar suprantu, kokią paslaptį slėpė Nuolankieji.

– Ar sargybiniai kartais peržengdavo ribą? – klausia Tričė.

– Kelis kartus pasitaikė, – atsako Džoana. – Tada mums tekdavo prisiimti atsakomybę ir ištaisyti padėtį.

Tričė dėbteli, Džoana gūžteli pečiais.

– Kiekvienas luomas turi savo serumą, – toliau kalba ji. – Bebaimių serumas sukelia haliucinacijas, Teisuolių priverčia iškloti tiesą, Taikingųjų nuramina, Eruditų – nužudo... – Po šių žodžių Tričė krūpteli, bet Džoana kalba toliau, tarsi nieko nepastebėjusi: – ...Nuolankių serumas ištrina atmintį.

– *Ištrina atmintį?*

– Kaip Amandai Riter, – įsiterpiu. – Ji pasakė: „Esu laiminga, kad pamiršiu daugelį dalykų.“ Prisimenat?

– Taip, žodis žodin, – atsako Džoana. – Taikingieji buvo įpareigoti suleisti Nuolankių serumo kiekvienam, kas peržengė ribą, kad pamirštų, ką ten patyrė. Gal keletui ir pavyko pro mus prasmukti, bet tikrai nedaugeliui.

Sunkvežimyje įsiviešpatauja tylą. Mintyse vis iš naujo perkratinėju gautą informaciją. Ištrinti žmogui atmintį labai neteisinga. Nors žinau, kad taip buvo daroma dėl miesto saugumo, po krūtine vis tiek pajuntu tuštumą. Žmogus be prisiminimų nebežino, kas esąs.

Mane pagauna toks jaudulys, kad nesitveriu savame kailyje. Kuo toliau važiuojame už ribos, kurią anksčiau saugojo Bebaimių sargybiniai, tuo daugiau

melo atsiskleidžia apie vienintelį man žinomą pasaulį. Esu išsigandęs, susijaudinęs, sutrikęs, mintys ir jausmai pinasi.

Ankstyvo ryto šviesoje priekyje kažką pamatau ir čiumpu Tričės ranką.

– Pažvelk, – sakau.

Tryliktas skyrius

T R I Č Ė

Pasaulyje už tvoros išvystu daugybę kelių, tamsių pastatų ir nutrauktų elektros linijų.

Kiek matau, jis be gyvybės; jokio judėjimo, jokio garso, tik vėjo švilpesys ir mano žingsnių aidas.

Šis kraštovaizdis panėšėja į nutrūkusią mintį: viena pusė nebaigta, pakibusi ore, kita kalba visai apie kitką. Mūsų pusėje – tušti plotai, žolė ir duobėtas kelias. Kitoje pusėje – dvi betoninės sienos, tarp jų eina kokios šešios eilės traukinių bėgių. Tolumoje sienas jungia betoninis tiltas, prie bėgių stovi pastatai iš rąstų, plytų ir stiklo. Jų langai tamsūs, beveik užstoti medžių išvešėjusiomis ir susipynusiomis šakomis.

Dešinėje matau rodyklę su skaičiumi 90.

– Ką dabar darysim? – klausia Jurajas.

– Eisime bėgiais, – atsakau taip tyliai, kad girdžiu tik pati.

+ + +

Išlipame iš sunkvežimių prie mūsų ir jų pasaulius skiriančios ribos, nors nenutuokiame, kas tokie tie „jie“. Robertas su Džoana greitai atsisveikinę pasuka atgal į miestą. Žvelgiu jiems įkandin. Neįsivaizduoju, kaip galima nuvažiuoti taip toli, o paskui grįžti atgal, bet tikriausiai jie turi ką veikti mieste. Džoana privalo telkti Lojaliuosius ir rengti sukilimą.

Čia liekame Tobijas, Kalebas, Piteris, Kristina, Jurajas, Kara ir aš. Pasiėmę savo kuklią mantą žingsniuojame šalia bėgių.

Jie kitokie negu mieste. Bėgiai nušlifuoti ir blizgantys, vietoj medinių pabėgių pakloti metaliniai strypai. Tolumoje prie sienos matau stovintį traukinį, jis turėtų važiuoti šiais bėgiais. Jo viršus ir priekis apkaltas spindinčiomis kaip veidrodis metalinėmis plokštėmis, visi langai užtamsinti. Kai prieiname artyn, dirsteliu vidun, į vagoną. Išvystu eiles suolų, apdėtų rudomis pagalvėlėmis. Į šiuos traukinius žmonės įlipa ir išlipa ramiai, o ne šokinėja kaip Bebaimiai.

Tobijas eina paskui mane per vieną bėgį, išskėtęs rankas, kad nesvirduliuotų. Kiti išsisklaidę kas sau. Piteris su Kalebu žingsniuoja palei vieną sieną, Kara – palei kitą. Beveik nesikalbame, nebent parodome kitiems kokią nuorodą, pastatą ar anksčiau čia gyvenusių žmonių pėdsaką.

Mano dėmesį prikausto betoninės sienos – jos nukabinėtos keistų žmonių nuotraukomis. Jų oda tokia lygi tarsi nežemiškų būtybių. Šalia spalvoti reklaminiai plakatai, kviečiantys pirkti šampūnus, balzamus, vitaminus ir man negirdėtus daiktus. Užrašyti nesuprantami žodžiai, tokie kaip *vodka*, *kokakola* ir *energinis gėrimas*. Plakatai rėžia akį, spalvos, pavidalai, žodžiai taip tviska, jų tiek daug, kad tiesiog užburia.

– Triče! – Tobijas paliečia man petį ir aš sustoju.

Vaikinas pakreipia galvą ir klausia:

– Tu girdėjai?

Girdžiu mūsų bendražygių žingsnius ir tylūs balsus. Girdžiu savo ir Tobijo kvėpavimą. Tada ausis pagauna negarsų, bet monotonišką burzgimą, lyg veiktų variklis.

– Sustokit! – rėkiu.

Nustembu, kai paklūsta visi, net Piteris. Mes susirenkame bėgių viduryje. Piteris išsitraukia ginklą, aš paseku jo pavyzdžiu, tvirtai suimu pistoletą abiem rankom, prisimenu, koks lengvas jis man anksčiau atrodė. Tie laikai praėjo.

Iš už posūkio išnyra automobilis. Juodas sunkvežimis. Tokio didelio dar nesu mačiusi. Dengtame jo kėbule laisvai išsitektų daugiau kaip tuzinas žmonių.

Pašiurpstu.

Sunkvežimis užrieda ant bėgių ir sustoja per kokius šešis metrus nuo mūsų. Matau vairuotoją – tamsiaodį vyrą ilgais, surištais ant sprando plaukais.

– Viešpatie! – sako Tobijas ir tvirčiau suspaudžia ginklą.

Iš sunkvežimio lipa moteris. Jai maždaug tiek pat metų kaip Džoanai, oda nuberta strazdanomis, plaukai tamsūs, kone juodi. Iššokusi ant žemės ji pakelia abi rankas, kad matytumėm, jog neturi ginklo.

– Sveiki, – taria ji nervingai šypsodamasi. – Mano vardas Zoja, o jis – Emaras.

– Moteris krypteli galvą vairuotojo pusėn, šis irgi išlipa iš sunkvežimio.

– Emaras žuvo, – sako Tobijas.

– Ne, aš nežuvau. Patikėk, Ketverte, – taria vyriškis.

Tobijo veidą iškreipia baimė. Nekaltinu jo. Ne kasdien tau brangus žmogus

prisikelia iš numirusiųjų.

Mintyse prabėga visų netektų artimųjų ir draugų atvaizdai. Linos. Marlenos. Vilo. Alo.

Mano tėvo. Mano motinos.

Gal ir jie dar gyvi kaip Emaras? Kas, jeigu mus skiria ne mirtis, o vielos tvora ir laukai?

Neprarandu vilties, nors suprantu, kad tikėtis kvaila.

– Mes dirbame organizacijai, įkūrusiai jūsų miestą. – Zoja meta žvilgsnį į Emarą. – Iš mūsų tarpo kilusi Edita Prior. Ir... – Moteris įkiša ranką į kišenę ir ištraukia gerokai apglamžytą nuotrauką. Išlygina ją, paskui, nekreipdama dėmesio į ginkluotus mano draugus, akimis susiranda mane. – Turi ją pamatyti, Triče, – sako Zoja. – Aš paėjėsiu į priekį ir padėsiu nuotrauką ant žemės. Tada pasitrauksiu. Gerai?

Zoja žino mano vardą. Iš baimės man sugniaužia gerklę. Iš kur ji žino mano vardą? Ir ne tik mano vardą – mano pravardę, kurią pasirinkau tapusi Bebaime?

– Gerai, – atsakau gargždžiu balsu vos išspausdama žodžius.

Zoja žengia pirmyn, padeda nuotrauką ant bėgių, paskui grįžta prie sunkvežimio. Nenuleisdama akių nuo moters prieinu ir pasiimu nuotrauką. Tada grįžtu pas saviškius.

Nuotraukoje išvystu žmones prie vielinės tvoros. Jie apsikabinę per pečius. Iš strazdanų atpažįstu jaunutę Zoją, kitą – ne. Jau noriu klausti, kam Zoja man davė šitą nuotrauką, bet akys stabteli prie plačiai besišypsančios jaunos moters šiaudų spalvos plaukais. Jie surišti į uodegą.

Mano motina. Ką ji turėjo bendro su šitais žmonėmis?

Krūtinę suspaudžia nenusakomas jausmas – sielvartas, skausmas ir ilgesys.

– Tai ilga istorija, – sako Zoja. – Ir čia ne vieta ją pasakoti. Norime pakviesti jus į savo būstinę. Ji netoli.

Vis dar nenuleisdamas ginklo, Tobijas paliečia man riešą laisvąja ranka ir įdėmiai pažvelgia į nuotrauką.

– Tai tavo motina? – klausia jis.

– Ten *mama*? – suklūsta Kalebas. Jis prasispraudžia pro Tobiją ir dirsteli man per petį.

– Taip, – atsakau jiems abiem.

– Manai, galime jais pasitikėti? – tyliai klausia manęs Tobijas.

Zoja nepanaši į melagę, jos žodžiai irgi nekelia įtarimo. Jeigu ji žino, kas aš

tokia, žinojo, kaip mus čia rasti, tikriausiai turi ryšį su miestu. Tai įrodo, kad moteris sako tiesą ir priklauso tai pačiai organizacijai kaip Edita Prior. Be to, čia yra Emaras, jis stebi kiekvieną Tobijo judesį.

– Ištrūkom iš miesto, kad surastume šituos žmones, – sakau. – Todėl turime jais pasikliauti, tiesa? Antraip bastysimės po dykybę, kol numirsim badu.

Tobijas atitraukia ranką ir nuleidžia ginklą. Aš padarau tą patį. Kiti neskubėdami paseka mūsų pavyzdžiu, Kristina paskutinė.

– Kad ir kur nuvyksime, galėsime išeiti kada panorėję, – sako Kristina. – Sutarta?

Zoja priglaudžia ranką prie krūtinės, tiesiai virš širdies.

– Aš jums tai pažadu.

Mūsų visų labai viliumsi, kad Zojos žodis šio to vertas.

Keturioliktas skyrius

T O B I J A S

Stoviu sunkvežimio kėbulo gale, įsitvėręs strypo, laikančio brezentinį stogą. Norėčiau, kad ši naujoji tikrovė būtų simuliacija, kurią perpratęs galėčiau valdyti. Tačiau taip nėra, kol kas negaliu susivokti.

Emaras gyvas.

– Prisitaiky! – tai buvo vienas mėgstamiausių jo įsakymų per mano iniciaciją. Sykais Emaras kartodavo jį taip dažnai, kad man net sapnuodavosi. Jis veikė mane kaip žadintuvo signalas ir kaskart reikalavo iš manęs daugiau. *Prisitaiky.* Prisitaiky greičiau, prisitaiky geriau, prisitaiky prie to, kas žmogui atrodo neįmanoma.

Tarkim: palikti įprastinį pažįstamą pasaulį ir atrasti naują.

Arba: sužinoti, kad draugas, kurį laikei mirusiu, yra gyvut gyvutėlis ir vairuoja sunkvežimį.

Tričė sėdi ant suoliuko man už nugaros, suoliukas eina palei visą kėbulą. Rankose ji laiko suglamžytą nuotrauką. Pirštais beveik liečia motinos veidą. Kristina atsisėda Tričei iš vieno šono, Kalebasis – iš kito. Tričė turbūt leido broliui atsisėsti šalia, kad šis matytų nuotrauką. Mergina visu kūnu atšlijusi nuo Kalebo ir palinkusi Kristinos pusėn.

– Tai jūsų mama? – klausia Kristina.

Tričė su Kalebu linkteli.

– Nuotraukoje ji labai jauna ir graži, – priduria Kristina.

– Taip, ji tokia ir yra. Turiu galvoje, buvo.

Tikiuosi, kad Tričė atsakys liūdnai, kad jai skaudu prisiminti buvusią motinos grožį ir jos mirtį. Tačiau Tričės balsas nervingas, lūpos kietai suspaustos. Būtų gerai, kad ji nepuoselėtų tuščių vilčių.

– Duok pažiūrėti, – Kalebasis atkiša ranką.

Tylėdama ir nė nedirstelėdama į brolių Tričė paduoda jam nuotrauką.

Aš vėl išmeigiu akis į pasaulį, nuo kurio tolstame – ten, kur baigiasi geležinkelio bėgiai. Neaprėpiami laukai. Tolumoje dunkso Centras, sunkiai įžiūrimas rūko gaubiamame horizonte. Labai keista žiūrėti į jį iš čia, tarsi

galėčiau jį paliesti vos pasistengęs, nors iš tiesų esu nuo jo labai toli.

Piteris prieina ir atsistoja šalia manęs, jis įsikimba į brezentą. Traukinių bėgiai lieka šone, tuščių laukų daugiau nebematyti. Sienos, rėminančios kelią, palengva žemėja, kol visai išnyksta. Abipus išplatėjusio kelio išsimėtę pastatai. Kai kurie namukai nedideli, panašiuose gyveno Nuolankieji, kiti – daugiaaukščiai, primena mano miestą.

Tarp pastatų auga milžiniški, stori, negenėjami medžiai, jų raizgios šaknys kyšo pro šaligatvio plyteles. Ant vieno namo stogo atbrailos tupi būrys juodų paukščių, jie man primena tatuiruotę ant Tričės raktikaulio. Sunkvežimiui važiuojant pro šalį, paukščiai krankdami pakyla į orą.

Šis pasaulis laukinis.

Šito pasaulio ir visų kitų įvykių man jau per daug, todėl atsitraukiu nuo sunkvežimio galo ir atsisėdu ant suoliuko. Susiimu galvą rankomis ir užsimerkiu, kad nebegaučiau naujos informacijos. Tričė stipriai mane apkabina per liemenį ir prisitraukia, jaučiu jos liekną kūną. Mano rankos kaip nutirpusios.

– Susitelk į tai, kas yra čia ir dabar, – pataria Kara nuo kito suoliuko. – Į važiavimą sunkvežimiui. Tai padės.

Stengiuosi. Galvoju, koks kietas suoliukas man po užpakaliu, kaip virpa tegu ir lygiu keliu važiuojantis sunkvežimis, tas virpesys įsismelkia man iki kaulų smegenų. Mašina siūbuoja kairėn dešinėn, trūkčioja pirmyn atgal, ropščiasi per bėgius. Susitelkiu taip, kad viskas aplink aptemsta, nebesuvokiu laiko tėkmės, atsikratau panikos šuoro. Nieko nematau, nieko negirdžiu, tiesiog važiuoju.

– Tikriausiai tau reikėtų apsižvalgyti, – negarsiai, silpnu balsu sako Tričė.

Dabar sunkvežimio gale stovi Kristina ir Jurajas, jie žiūri pro brezento kraštą. Dirsteliu jiems per pečius pažiūrėti, kur važiuojame. Priešais išvystu aukštą, ilgą tvorą, aplink tuštoka, palyginti su ta namų grūdalyne, kurią mačiau prieš atsisėdamas. Tvorą sukalta iš juodų metalinių strypų aštriais galais. Jie užlenkti lauko pusėn, kad tas, kas sumanys perlipti tvorą, pasismeigtų kaip ant iešmo.

Už kelių metrų – kita tvora. Ji iš metalinio tinklo, tokia, kaip juosianti mūsų miestą, viršuje apraizgyta spygliuotos vielos kilpomis. Nuo antrosios tvoros sklinda zvimbimas, ja teka elektros srovė. Tarp tvorų vaikštinėja žmonės su ginklais, iš pirmo žvilgsnio jie panašūs į Bebaimių dažasvydžio šautuvus, tik didesni, pavojingesni ir tikrai nešantys mirtį.

Ant pirmosios tvoros užrašyta: GENETINIO TOBULINIMO BIURAS.

Emaras kalbasi su ginkluotais sargybiniais, tik negirdžiu, ką jis sako. Mums

atidaromi pirmosios tvoros vartai, paskui ir antrosios. Už dviejų tvorų viešpatauja... tvarka.

Kiek tik akys užmato, driekiasi eilės žemų pastatų, juos skiria gražiai nupjauta žolė ir jauni apgenėti medeliai. Pastatus jungiantys takai gerai prižiūrimi ir tiesūs. Prismaigstyta rodyklių su užrašais. Tiesiai priešais yra šiltnamiai ir pagrindinė būstinė; kairėje – sargybos postas; dešinėje – darbuotojų būstai.

Atsistoju ir iki pusės išsikišu pro brezentą apžiūrėti teritorijos. Genetinio tobulinimo biuras – pagrindinė būstinė – neaukštas, bet labai ilgas, didžiulis statinys iš stiklo, plieno ir betono. Už būstinės stiepiasi keli aukšti į viršų smailėjantys bokštai. Nežinia kodėl man dingteli, kad matydavau juos iš valdymo kambario ir spėliodavau, kas tai per objektai.

Sargybiniai vaikštinėja ne tik tarp tvorų, bet ir pačioje teritorijoje. Kai kurie stabteli į mus pažiūrėti, bet važiuojame taip greitai, kad jų veidai tik šmėsteli.

Sunkvežimiui sustojus prie dvigubų durų, pirmas iššoka Piteris. Visi kiti paseka jo pavyzdžiu. Stovime suglaudę pečius taip arti vienas kito, kad girdžiu trūkšmingą bendražygių kvėpavimą. Mieste mus skyrė luomai, amžius, praeitis. Čia visa tai neteko svarbos. Čia galime pasikliauti tik vieni kitais.

– Štai ir atvažiavom, – murmteli Tričė artinantis Zojai ir Emarui.

Štai ir atvažiavom, pakartoju mintyse.

+ + +

– Sveiki atvykę į būstinę, – sako Zoja. – Kadaise šiame pastate buvo vienas didžiausių šalyje Oharos oro uostas. Dabar čia Genetinio tobulinimo biuro būstinė, arba tiesiog Biuras, taip mes įprastai jį vadiname. Tai Jungtinių Valstijų vyriausybės įstaiga.

Man atvimpa žiauna. Beveik visi Zojos ištarti žodžiai girdėti, tik nežinau, kas yra „oro uostas“ ir „Jungtinės Valstijos“, prasmės vis tiek nepagaunu. Rodos, suglumstu ne aš vienas – Piteris klausiamai kilsteli antakius.

– Atsiprašau, – sako Zoja. – Buvau pamiršusi, kiek nedaug jūs žinote.

– Tikriausiai dėl to kalti *jūs*, o ne mes, – pareiškia Piteris.

– Teks pasakyti kitaip, – švelniai šypteli Zoja. – Buvau pamiršusi, kiek mažai informacijos mes jums suteikėme. Oro uostas – tai kelionių oru centras ir...

– *Kelionių oru?* – nepatikliai klausia Kristina.

– Gyvenant mieste mums nereikėjo žinoti apie šį technikos laimėjimą, –

įsiterpia Emaras. – Kelionės oru yra saugios, greitos ir nuostabios.

– Oho, – stebisi Tričė.

Ji atrodo susijaudinusi. Tačiau aš, vien pagalvojęs apie skrydį oru virš būstinės, imu bloguoti.

– Kad ir kaip ten būtų, kai eksperimentai buvo pradėti, oro uostas buvo paverstas būstine, kad galėtume stebėti, kas vyksta, per atstumą, – sako Zoja. – Dabar nuvesiu jus į valdymo kambarį, pas biuro vadą Deividą. Jūs pamatysite daug nesuprantamų dalykų. Geriausia, jei šis tas jums bus paaiškinta dabar, kol neapipylėte manęs klausimais. Taigi įsidėmėkite dalykus, apie kuriuos norite sužinoti daugiau. Paskui galėsite teirautis manęs ar Emaro.

Moteriai priartėjus prie durų, jas atidaro du ginkluoti sargybiniai. Jie šypsodamiesi įleidžia Zoją vidun. Draugiškos šypsenos ir pasisveikinimas tiesiog juokingai kontrastuoja su ginklais ant pečių. Šautuvai yra didžiuliai. Svarstau, koks jausmas iš jų šaudyti, ar uždėjus pirštą ant gaiduko justis mirtina jėga.

Įėjus man į vestibulį padvelkia vėsus oras. Pro aukštai virš galvų įrengtus arkinius langus sklinda dienos šviesa. Tai gražiausias šio vestibulio akcentas. Plytelėmis išklotos grindys purvinos ir suskilinėjusios, pilkos sienos išblukusios. Išvystame daugybę žmonių ir mechanizmų, užrašas byloja, kad tai apsaugos postas. Nenučiuoju, kam Biurui tiek daug apsaugos. Juk jau matėme dvi tvoras, viena jų teka elektros srovė, tarp jų vaikštinėja sargybiniai. Tačiau šis pasaulis ne mano ir klausimus čia užduodu ne aš.

Ne, šis pasaulis tikrai ne mano.

Tričė paliečia man petį ir mosteli į vestibulio gilumą.

– Pažvelk.

Tolumoje, už apsaugos posto, matyti didžiulis akmenis luitas su stikliniu įtaisu virš jo. Tai, be abejo, vienas iš daiktų, kuriuos čia pamatysime, bet apie kuriuos nieko nesuprantame. Aš nesuprantu ir alkanų Tričės akių, ji godžiai žvalgosi aplink, lyg stengdamasi viską į save sugerti ir įgyti jėgos. Kartais man atrodo, kad esame labai artimi, bet kartais, kaip dabar, pasijuntu svetimas, tarsi mudu skirtų siena.

Kristina kažką pasako Tričei ir abi merginos nusišypso. Girdžiu tik prislopintus ir iškraipytus garsus.

– Tau viskas gerai? – klausia manęs Kara.

– Aha, – negalvodamas atsakau.

– Žinai, visai nesistebėčiau, jei dabar imtum panikuoti, – sako ji. – Nebūtina

nuolat rodyti savo nepajudinamą vyriškumą.

– Savo... ką?

Kara nusišypso. Tada suprantu, kad ji juokauja.

Apsaugos posto darbuotojai pasitraukia ir sudaro tunelį mums praeiti.

Žingsniuodama priekyje Zoja aiškina:

– Būstinėje neleidžiama nešiotis ginklų. Turėsite palikti juos apsaugos poste, bet nusprendę išvykti galėsite pasiimti. Kai atiduosite ginklus, pereisite per skenerius – tik tada pateksite toliau.

– Ši moteris mane erzina, – sako Kara.

– Kodėl? – klausiu.

– Ji nesugeba atskirti savęs nuo savo žinojimo. – Kara atiduoda ginklą. – Ji kalba taip, tarsi visiems viskas būtų aišku, nors taip nėra.

– Tu teisi, – dvejodamas pritariu. – Šitai erzina.

Zoja irgi atiduoda savo ginklą, tada žengia per skenerį. Įlenda į aukštą dėžę su užtektinai plačiu perėjimu per vidurį. Išsitraukiu pistoletą. Jis sunkus, nes apkaba pilna. Įdedu jį į apsaugininko paduotą dėžę greta kitų.

Per skenerį pereina Zoja, paskui Emaras, Piteris, Kalebas, Kara ir Kristina. Kai prisiartinu prie dėžės, staiga įsivaizduoju spaudžiamas jos sienų, suima panika, nutirpsta rankos, užgniaužia krūtinę. Skeneris primena man medinę dėžę baimės lauke. Ten atsidurdavau kaip spąstuose, sienos grasindavo mane sutraiškyti.

Aš negaliu čia pasiduoti panikai.

Prisiverčiu žengti į skenerį, atsistoti viduryje, kur stovėjo mano bendražygiai. Girdžiu aparato dūzgimą, paskui šaižų pyptelėjimą. Krūpteliu ir matau, kaip sargybinis moja eiti pirmyn.

Dabar būtų laikas bėgti.

Išsvirduliuoju iš dėžės ir giliai įkvepiu. Kara reikšmingai į mane pasižiūri, bet nieko nesako.

Kai patikrinta skenerio Tričė paima mano ranką, beveik nieko nejaučiu. Prisimenu, kaip kartu įveikėme mano baimės lauką, kaip spaudėmės vienas prie kito uždaroje medinėje dėžėje, kaip buvau priglaudęs delną jai prie krūtinės ir girdėjau plakant jos širdį. Šie prisiminimai grąžina mane į tikrovę.

Sulaukus Jurajo Zoja pamoja eiti toliau.

Už apsaugos posto būstinė švaresnė. Plytelėmis išklotos grindys kruopščiai

nušveistos, pro daugybę langų sklinda šviesa. Žingsniuodamas ilgu koridoriumi matau eiles laboratorinių stalų su kompiuteriais. Šis vaizdas man primena Eruditų būstinę, tik čia šviesiau ir, rodos, niekas neslepama.

Zoja pasuka į dešinę tamsesniu koridoriumi. Sutikti žmonės stabčioja į mus pažiūrėti, man atrodo, kad jų žvilgsniai degina, iškaista skruostai.

Ilgokai einame į būstinės gilumą. Galiausiai Zoja sustoja ir atsigręžia į mus.

Jai už nugaros matau dideliu apskritimu sustatytus blankius ekranus. Apskritimo viduje prie žemų stalų sėdi žmonės, jie kaip pašėlę spaudžia klavišus. Kai kurie ekranai atsukti į išorę. Tai valdymo kambarys, bet jis atviras. Ir aš nesuprantu, ką mato darbuotojai, nes ekranai tamsūs. Prie kai kurių į vidų pasuktų ekranų stovi kėdės, suoliukai ir stalai, tarsi žmonės laisvalaikio čia ateitų ko nors pasižiūrėti.

Prie valdymo kambario stovi besišypsantis pagyvenęs vyras. Jis, kaip ir kiti, vilki tamsiai mėlyna uniforma. Išvydęs mus besiartinant svetingai išskečia rankas, lyg būtų mūsų laukęs. Dingteli, jog tai Deividas.

– Pagaliau. Jūsų mes laukėme labai seniai, nuo pat pradžios, – sako jis.

Penkioliktas skyrius

T R I Č Ė

Išsiimu iš kišenės nuotrauką. Joje yra ir tas vyras, Deividas, jis stovi šalia mano mamos. Jo veidas nuotraukoje jaunesnis, lieknesnis.

Piršto galiuku pridengiu mamos veidą. Staiga sužibusi viltis išnyko. Jei mano mama, tėvas ar draugai būtų gyvi, būtų laukę mūsų prie įėjimo. Užuoat apgaudinėjusi save, kad jei gyvas Emaras, gali būti gyvi ir kiti, turėjau suprasti tiesą.

– Mano vardas Deividas. Zoja turbūt jau sakė, kad vadovauju Genetinio tobulinimo biurui. Kiek įstengdamas jums viską paaiškinsiu, – pažada jis. – Pirmiausia turite žinoti, kad Edita Prior atskleidė jums tik dalį tiesos.

Tardamas pavardę „Prior“, Deividas įsmeigia akis į mane. Iš nekantrumo net virpu. Nuo tada, kai pamačiau tą vaizdajuostę, karštligiškai ieškojau atsakymų, o dabar juos tikriausiai gausiu.

– Edita Prior suteikė jums tik tiek informacijos, kad galėtumėte suprasti mūsų eksperimentų tikslą, – dėsto toliau Deividas. – Ji daug ką labai supaprastino, nutylėjo, netgi suklautojo. Dabar, kai esate čia, šito daryti nebėra prasmės.

– Jūs visi minite eksperimentus, – įsiterpia Tobijas. – *Kokius* eksperimentus?

– Na, apie tai dar kalbėsime. – Deividas dirsteli į Emarą. – Nuo ko buvo pradėta aiškinti tau?

– Neturi reikšmės, nuo ko pradėti. Lengva vis tiek nebus, – atsako Emaras krapštydamas nagų odeles.

Deividas kiek pasvarsto, paskui atsikrenkščia.

– Prieš daugelį metų Jungtinių Valstijų vyriausybė...

– Ko jungtinių? – klausia Jurajas.

– Tai valstybė, – sako Emaras. – Labai didelė. Ji ribojasi su kitomis ir turi savo vyriausybę, mes priklausome jai. Apie tai pakalbėsime vėliau. Prašom aiškinti toliau, pone.

Sutrikdytas klausimų, akivaizdžiai išmuštas iš vėžių Deividas pasitrina delnus. Tada ima dėstyti iš naujo:

– Prieš kelis šimtmečius mūsų šalies vyriausybė ėmė domėtis, kaip įdiegti savo

piliečiams norimas elgesio normas. Atlikti tyrimai parodė, kad polinkis į prievartą gali būti užkoduotas žmogaus genuose. Pirmasis toks genas buvo pavadintas „žudiko genu“, tačiau esama ir kitų, skatinančių polinkį į bailumą, nesąžiningumą, lemiančių žemą intelektą. Kitais žodžiais, tuos bruožus, kurie galiausiai atveda visuomenę prie žlugimo.

Mes buvome mokomi, kad luomai buvo suformuoti spręsti problemas – netobulos mūsų prigimties trūkumus. Tikriausiai tuo tikėjo ir žmonės, apie kuriuos kalba Deividas.

Apie genus išmanau labai menkai – paveldėtus iš tėvų bruožus mačiau tik savo ir draugų veiduose. Neįsivaizduoju, kaip galima panaikinti geną, skatinantį žudyti, būti bailiam ar nesąžiningam. Man tokie svarstymai labai migloti, nesusiję su konkretaus žmogaus kūnu. Tačiau aš ne mokslininkė.

– Žinoma, asmenybės sanklodą lemia keletas veiksnių, tarp jų – auklėjimas ir patirtis, – kalba toliau Deividas. – Nors ši šalis beveik šimtmetį gyveno taikoje ir klestėjo, mūsų pirmtakai nusprendė iš anksto užkirsti kelią nepageidaujamų veiksnių apraiškos pavojui ir patobulinti visuomenę. Kitais žodžiais, gerinti žmogaus prigimtį. Štai šitaip buvo pradėti genetiniai eksperimentai. Jų rezultatai atsiskleidė tik po kelių kartų, bet buvo atrinkta daug žmonių atsižvelgiant į jų kilmę ir elgesį. Atrinktiesiems buvo suteikta galimybė įteikti ateities kartoms dovaną – patobulintus genus, kurie jų palikuonis padarys geresnius.

Žiūriu į bendražygius. Piterio lūpos iškreiptos paniekos. Kalebas susiraukęs. Karai atvipusi žiauna, ji ištroškusi atsakymų kaip perdžiūvusi gėlė vandens. Kristina žiūri skeptiškai, pakėlus viena antakį. Tobijas nudūręs akis į batų nosis.

Rodos, nieko naujo neišgirdau. Tokią pat filosofiją skelbė ir luomai, tik jie ne manipuliavo žmonių genais, o skirstė juos pagal išpažįstamas vertybes. Šitai man suprantama. Iš dalies netgi priimtina. Tačiau nenutuokiu, ką tai bendro turi su mumis, čia ir dabar.

– Kai genetiniai eksperimentai ėmė duoti rezultatų, išryškėjo ir tragiškų padarinių. Užuo patobulinus, genai buvo sugadinti, – pasakoja Deividas. – Atimdamas iš ko nors baimę, žemą intelektą ar nesąžiningumą, drauge atimi ir gailestį. Jei panaikini žmogaus polinkį į prievartą ir jo paskatas, jis netenka galimybės gintis. Nesavanaudžiai praranda savisaugos instinktą. Gerai pagalvoję, tikrai suprasite, apie ką kalbu.

Mintyse surikiuoju Deivido išvardytus trūkumus: baimę, žemą intelektą, nesąžiningumą, polinkį į prievartą, savanaudiškumą. Jis kalba apie luomus. Ir yra

teisus teigdamas, kad kiekvienas luomas turi išskirtinį bruožą, bet kartu ko nors stokoja. Bebaimiai yra drąsūs, bet žiaurūs; Eruditai protingi, bet tuščiagarbiai; Taikingieji geraširdžiai, bet pasyvūs; Teisuoliai sąžiningi, bet tiesmuki; Nuolankieji – nesavanaudžiai, bet nemoka apsiginti.

– Žmonija niekada nebuvo tobula, bet genetiniai eksperimentai dar labiau pablogino padėtį. Dėl to kilo vadinamasis Grynumo karas. Pilietinis karas tarp žmonių su netobulais genais prieš vyriausybę ir tuos, kurių genai buvo išgryninti. Grynumo karas sukėlė baisių, iki tol neregėtų padarinių, per jį žuvo beveik pusė šalies gyventojų.

– Gavau ryškų vaizdą, – taria žmogus iš valdymo kambario.

Ekrane virš Deivido galvos atsiranda žemėlapis. Jame matyti man nepažįstama teritorija, nenutuokiu, kas tai per vieta. Visas žemėlapis nusėtas rožinėmis, šviesiai ir tamsiai raudonomis švieselėmis.

– Taip atrodė mūsų valstybė prieš Grynumo karą, – sako Deividas. – O *šitaip* atrodo po jo...

Švieselės ima gesti, jų plotai traukiasi tarsi saulės išdžiovintos balutės. Paskui suvokiu, kad raudonosios simbolizavo žmones. Jos dingsta. Spoksau į ekraną, protu nepajėgdama suvokti tokios didžiulės netekties.

Deividas kalba toliau:

– Kai karas galiausiai baigėsi, žmonės pareikalavo ilgalaikio genų problemos sprendimo. Todėl ir buvo įkurtas Genetinio tobulinimo biuras. Remdamiesi vyriausybės sukauptomis mokslo žiniomis, mūsų pirmtakai ėmėsi tolesnių eksperimentų gryninti žmonijos genus. Jie kvietė individus su netobulais genais norėdami juos išgryninti. Biuras ilgam apgyvendino tuos žmones saugomose vietose, davė jiems kelių rūšių serumo, kad jie galėtų valdyti savo visuomenę. Rezultatų laukti reikėjo netrumpai, turėjo pasikeisti kelios kartos, kiekviena jų turėjo vis daugiau genetiškai sveikų narių. Jūs juos vadinate Divergentais.

Nuo tada, kai Torė pavadino mane Divergente, knietėjo sužinoti, ką reiškia šis žodis. Pasirodo, atsakymas labai paprastas. Divergentų genai yra išgydyti, gryni, vientisi. Galiausiai gavusi atsakymą turėčiau justti palengvėjimą. Tačiau kažko trūksta, sąmonėje kirba įkyri mintis.

Maniau, kad sąvoka „divergentė“ paaiškins, kas esu ir kas galėčiau būti. Tikriausiai klydau.

Deividui nuplėšus melo ir paslapčių voratinklį, mano kvėpavimas padažnėja,

atskleista tiesa skverbiasi į protą ir į širdį. Paliečiu krūtinę įsitikinti, kad plaka širdis, mėginu neprarasti savitvartos.

– Jūsų miestas irgi yra vienas iš genų gydymo eksperimentų, beje, vienas sėkmingiausių perduodant tam tikrus elgesio bruožus. Tai daroma per luomus. – Deividas mums šypsosi, tarsi turėtume tuo didžiuotis, bet aš visai nesididžiuoju.

Biuras mus sukūrė, apibrėžė mūsų pasaulį, nurodė, kuo tikėti. Jeigu mums buvo pasakyta, kuo tikėti, jeigu šito nesupratome patys, ar tai tikra? Stipriau prispaudžiu ranką prie krūtinės. *Tvardykis.*

– Naudodamiesi luomais jūsų pirmtakai stengėsi į šį eksperimentą įdiegti auklėjimo veiksnį. Jie atskleidė, kad pakeisti žmonių elgesiui nepakanka vien ištaisyti genus. Nauja socialinė tvarka sykiu su genetiniais pokyčiais turėjo galutinai išspręsti elgesio bėdas, kurias sukėlė turintieji negrynų genų. – Nužvelgus mus, Deivido šypsena išblėsta.

Nesuprantu, ko jis tikėjosi – kad mes irgi šypsosimės?

Vyriškis kalba toliau:

– Luomai vėliau buvo įdiegti į daugumą mūsų eksperimentų, trys iš jų dar vyksta. Mes ilgam išvykome, kad galėtume jus saugoti, stebėti ir mokytis iš jūsų.

Kara persibraukia plaukus ranka, tarsi ieškotų išsipešusių sruogų. Neradusi nė vienos sako:

– Vadinasi, Editos Prior raginimas, kad turėdami savo visuomenėje užtektinai Divergentų, turime atvykti jums į pagalbą, buvo...

– Divergentais vadiname tuos, kurie pasiekė trokštamą genetinio išgryninimo lygmenį, – sako Deividas. – Norėjom įsitikinti, kad miesto vadai supras, kokie jie vertingi. Nesitikėjome, kad Eruditų vadė ims juos medžioti ir naikinti ar kad Nuolankieji atskleis jai, kas tokie yra Divergentai. Kitaip negu sakė Edita Prior, mes *nesiekėme*, kad jūs atsiųstumėte Divergentų armiją mūsų gelbėti. Tiesą sakant, jokios pagalbos mums nereikia. Tenorime, kad išsaugotumėte išgrynintus genus ir perduotumėte juos ateities kartoms.

– Taigi, pasak jūsų, visi ne Divergentai yra *sugadinti* žmonės, – įsikiša Kalebas. Jo balsas dreba.

Niekada nesitikėjau pamatyti Kalebo tramdančio ašaras dėl tokio dalyko, bet dabar matau.

Tvardykis, vėl sakau sau ir dar kartą giliai lėtai įkvepiu. – Taip, sugadinti *genetiškai*, – taria Deividas. – Vis dėlto nustebome sužinoję, kad elgesio bruožų modifikavimo veiksnys jūsų miesto eksperimente buvo gana efektyvus – bent iki

šiol. Jis iš tikrųjų padėjo spręsti elgesio problemas, sukeltas manipuliacijų genais. Tad vien iš elgesio jūs negalite nuspręsti, kurio žmogaus genai sugadinti, o kurio išgryninti.

– Aš esu protingas, – pareiškia Kalebas. – Jūsų teigimu, taip yra todėl, kad mano protėviams buvo pridėta proto, o aš, jų palikuonis, praradau gailesčio jausmą. Taigi, aš ir visi kiti genetiškai sugadinti žmonės yra ribojami savo netobulų genų. O Divergentai – ne.

– Na taip, – Deividas gūžteli pečiais. – Pagalvok apie tai.

Pirmąkart po išlaisvinimo Kalebas pažvelgia man tiesiai į akis, aš pasitinku jo žvilgsnį. Ar šitaip galima paaiškinti jo išdavystę – sugadintais genais? Tai liga, nuo kurios jis negali pagyti, kurios negali valdyti? Man regis, tai neteisinga.

– Genai lemia ne viską, – įsiterpia Emaras. – Net ir genetiškai sugadinti žmonės gali rinktis. Šitai yra svarbiausia.

Galvoju apie savo tėvą – jis gimė Eruditas ir nebuvo Divergentas. Tėvas buvo protingas, bet pasirinko Nuolankiuosius ir visą gyvenimą kovojo su savo prigimtimi, kol galiausiai nugalėjo. Jis kovojo su savim taip kaip ir aš.

Ta vidinė kova man visai nepanėšėja į sugadintų genų poveikį. Man ji atrodo perdėm žmogiška.

Dirsteliu į Tobiją. Jis toks sužlugdytas, toks priblokštas, kad, regis, tuoj nualps. Ne jis vienas reaguoja šitaip skaudžiai. Kristina, Piteris, Jurajas ir Kalebas irgi tarsi ištikti stabo. Kara pirštais gniaužia marškinėlių kraštą, o nykščiu brauko per medžiagą ir raukosi.

– Jums dar daug ką reikia suprasti, – sako Deividas.

Tai labai švelniai pasakyta.

Kristina šalia manęs prunkšteli.

– Jūs kiaurą naktį nemiegojote, – taria Deividas, tarsi niekas nebūtų pertraukęs jo žodžių. – Parodysiu jums, kur galėsite pailsėti ir pavalgyti.

– Palaukit, – sakau. Galvoju apie nuotrauką kišenėje ir apie tai, iš kur Zoja žino mano pravardę. Prisimenu Deividą sakius, kad jie mus stebėjo ir iš mūsų mokėsi. Žiūriu į eiles tamsių ekranų priešais save. – Sakėte, kad mus stebėjote. Kaip?

Zoja kietai sučiaupia lūpas. Deividas linkteli vienam valdymo kambario darbuotojui. Visi ekranai staiga nušvinta, kiekviename matyti iš skirtingų kamerų gaunami vaizdai. Artimiausiame – Bebaimių būstinė. Toliau – Teisuolių

būstinė. Tūkstantmečio parkas. Hankoko pastatas. Centras.

– Jūs visi žinojote, kad Bebaimiai stebi miestą per apsaugos kameras, – sako Deividas. – Na, mes irgi turime prie jų priėjimą.

Vadinasi, buvome stebimi ir Biuro.

+ + +

Galvoju apie išvykimą.

Vedami Deivido vėl praeiname apsaugos postą. Man ramybės neduoda mintis, kad reikėtų grįžti, pasiimti ginklą ir bėgti iš šitos vietos, iš kur buvau stebima. Nuo pat mažumės. Pirmieji žingsniai, pirmieji žodžiai, pirmoji diena mokykloje, pirmasis bučiny.

Biuras matė, kaip Piteris mane užpuolė. Kaip Bebaimiai buvo apkvaišinti simuliacijos serumu ir virto žudikų armija. Kaip neteko gyvybės mano tėvai.

Ką dar matė Biuras?

Mane čia sulaiko tik nuotrauka kišenėje. Negaliu išvykti, kol nesužinosiu, kaip su jais susijusi mano motina.

Deividas vedasi mus į kitą Biuro pusę. Ten grindys išklotos kilimais, vazonuose auga gėlės. Tapetai seni ir pageltę, kampuose atsilaupę. Paskui vadą nusekame į didelį kambarį aukštomis lubomis ir medinėmis grindimis. Jis apšviestas gelsva šviesa. Dviem tvarkingomis eilėmis sustatytos lovos, greta jų – spintutės susidėti daiktams. Kitame kambario gale per visą sieną eina langai su gražiomis užuolaidomis. Priėjusi arčiau išvystu, kad jų rėmai seni ir nušiurę.

Deividas pasakoja, jog kadaise dalis būstinės buvo viešbutis. Su oro uostu jį jungė tunelis, ši patalpa buvo banketų salė. Mes nesuprantame, ką reiškia šie žodžiai, bet vadas, regis, šito nepastebi.

– Žinoma, čia įsikuriate tik laikinai. Kai apsispręsite, ką daryti, apgyvendinsime jus kur nors kitur, šiame ar kitame pastate. Zoja prižiūrės, kad jums nieko netrūktų, – sako Deividas. – Rytoj užsiksiu pažiūrėti, kaip jums einasi.

Pažvelgiu į Tobiją. Jis žingsniuoja pirmyn atgal priešais langus ir kramto nagus. Nė nenutuokiau, kad turi tokį įprotį. Gal iki šiol nebuvo patyręs tokio didžiulio sukrėtimo.

Galėčiau pasilikti čia ir nuraminti Tobiją, bet man reikia atsakymų apie motiną, neketinu ilgiau laukti. Neabejoju, kad Tobijas supras mane kaip niekas

kitas. Įkandin Deivido šmurkšteliu į koridorių. Vos išėjęs iš kambario, vadas atsiremia į sieną ir ima kasytis sprandą.

– Sveiki, – sakau. – Mano vardas Tričė. Esu tikra, kad pažinojote mano mamą.

Deividas iš netikėtumo krūpteli, bet paskui nusišypso. Sukryžiuoju ant krūtinės rankas. Jaučiuosi kaip tada, kai Piteris Bebaimių miegamajame negailestingai nuplėšė man rankšluostį: apnuoginta, sutrikusi, pikta. Gal neteisinga visus tuos jausmus nukreipti į Deividą, bet nieko negaliu padaryti. Jis yra šitos įstaigos – Biuro – vadas.

– Žinoma, aš tave atpažįstu, – sako Deividas.

Iš kur tu mane atpažįsti? Iš tų šlykščių kamerų, sekančių kiekvieną mano judesį? Dar stipriau prispaudžiu rankas prie krūtinės.

– Gerai, – akimirką luktelėjusi priduriu. – Noriu sužinoti apie savo mamą. Zoja man davė nuotrauką. Tu joje stovi greta mano mamos, tai pamaniau, kad galėtum padėti.

– Pasistengsiu. Parodyk tą nuotrauką, – prašo Deividas.

Išimu nuotrauką iš kišenės ir jam paduodu. Vyriškis perbraukia ją pirštų galais, tada jo veide nušvinta keistoka šypsena, tarsi glostytą nuotrauką akimis. Imu mindžikuoti – pasijuntu įsibrovusi į kito žmogaus asmeninę erdvę.

– Kartą ji buvo grįžusi pas mus iš miesto, – sako Deividas. – Prieš tapdama motina. Tada ir nusifotografavome.

– *Grįžusi pas jus?* – klausiu. – Mano mama buvo viena jūsiškių?

– Taip, – ramiai atsako Deividas, bet tas vienas žodis apverčia mano pasaulį aukštyn kojom. – Ji priklausė Biurui. Išsiuntėme ją į miestą visai jauną, patikėjome išspręsti vieną eksperimento problemą.

– Vadinasi, mama žinojo, – sakau nejučiomis drebančiu balsu. – Vadinasi, ji *žinojo* apie šią vietą ir kas dedasi už tvoros.

Deividas suglumsta, paskui suraukia vešlius antakius.

– Aišku, žinojo.

Drebulys iš plaštakų pereina į dilbius ir žastus, apima visą kūną, tarsi stengtusi atsikratyti nuodų, kuriuos nurijau. Tie nuodai yra žinojimas, suvokimas, kad mano gyvenimas neatskiriamai susijęs su šia vieta, šiais ekranais ir visas apraizgytas melo.

– Mama žinojo, kad Biuras *mato* kiekvieną mūsų žingsnį... Matėte, kaip žuvo ji, kaip buvo nužudytas mano tėvas ir kaip užvirė tikros skerdynės! Kodėl neatsiuntėte pagalbos jai, nepadėjote man? Kodėl nieko nedarėte? Ne, jūs tik

žymėjotės pastabas.

– Triče...

Deividas mėgina mane paliesti, tačiau aš nubloškiu jo ranką.

– Nevadinkit manęs taip. Šito vardo jūs neturėtumėt žinoti. Jūs išvis nieko neturėtumėt apie mus žinoti.

Pašiurpusi grįžtu atgal į kambarį.

+ + +

Mano bendražygiai klojasi lovas ir dėliojasi daiktus. Čia tik mes, jokių pašalinių. Atsirėmusi į sieną prie durų nusišluostau prakaituotus delnus į džinsus.

Rodos, visi jaučiasi nesmagiai. Piteris guli nusigręžęs į sieną. Jurajas ir Kristina, susėdę vienas greta kito, kuždasi. Kalebas pirštų galais trina smilkinius. Tobijas vis dar vaikštineja pirmyn atgal ir kramto nagus. O Kara sėdi atskirai vis persibraukdama ranka veidą. Išsisklaidžius eruditiškam išdidumui pirmąkart matau ją tokią nusiminusią.

Atsisėdu priešais Karą.

– Tu nekaip atro dai.

Įprastai lygūs Karos plaukai būna tvarkingai susukti į kuodą, dabar jie išsidraikę. Mergina pašnairuoja.

– Kaip malonu girdėti.

– Atleisk, – sakau. – Nenorėjau įžeisti.

– Suprantu, – atsidūsta Kara. – Aš esu... Esu Eruditė, pati žinai.

Šypteliu.

– Aha, žinau.

– Ne, – papurto galvą Kara. – Tai viskas, ką aš turiu. Priklausymas tam luomui. Dabar išgirstu, kad mano protas laikomas genų tobulinimo klaida... Ir kad luomai buvo tam tikri psichologiniai kalėjimai, skirti mums valdyti. Panašiai kalbėjo Evelina Džonson ir beluomiai. – Kara patyli. – Bet kam tada susibūrė Lojalieji? Ko taip veržėmės čia atvykti?

Iki šiol nesuvokiau, kaip stipriai Kara laikėsi įsikibusi minties, kad yra Lojalioji, atsidavusi luomų sistemai ir jos kūrėjams. Man tai buvo tik laikinas tarpsnis, prisidėjau prie jų, kad galėčiau ištrūkti iš miesto. O Karai šis ryšys buvo kur kas svarbesnis.

– Vis tiek gerai, kad čia atvažiavom, – sakau. – Sužinojome tiesą. Ar tu šito

visai nevertini?

- Aišku, vertinu, - ramiai atsako Kara. - Bet tai reiškia, kad esu visai ne ta, kuo save laikiau.

Taip ir aš po mamos mirties griebiausi divergentiškumo, tarsi šiaudo, galinčio mane išgelbėti. Šis žodis sakė man, kas esu, kai viskas aplink griuvo. Bet dabar imu abejoti, ar šito man daugiau reikia, ar mums visiems kada nors *reikėjo* tokių žodžių kaip Bebaimiai, Eruditai, Divergentai, Lojalieji. Gal galime būti tiesiog draugai, mylimieji, broliai ir seserys, nevaržomi savo pasirinkimų, vienijami meilės ir ištikimybės.

- Verčiau pasikalbėk su juo, - Kara linkteli Tobijo pusėn.

- Gerai, - sakau.

Drožiu skersai kambarį ir atsistoju prie lango. Pro jį matau būstinės sparną iš stiklo ir plieno ir gabalą teritorijos: asfaltuotus takus, veją bei tvoras. Išvydęs mane Tobijas liaujasi žingsniavęs ir atsistoja greta.

- Ar tau viskas gerai? - klausiu.

- Aha. - Vaikinas atsisėda ant palangės ir žiūri į mane, mūsų akys vienodame aukštyje. - Na ne, ne visai. Iki šiol negaliu atsipeikėti - vis galvoju, kaip beprasmiška visa tai buvo. Na, ta luomų sistema.

Tobijas pasikaso sprandą. Svarstau, ką jis mano apie savo tatuiruotes.

- Mes tikėjome luomais iš visos širdies, - sako jis. - Visi mes. Nors gal patys to ir nesupratome.

- Tai šitaip tu manai? - kilsteliu antakius. - Tobijau, jie mus nuolat *stebėjo*. Matė viską, kas nutiko, viską, ką mes darėme. Biuras tiesiog įsibrovė į mūsų asmeninį gyvenimą. Darė tai nuolat.

Tobijas pasitrina smilkinius pirštų galais.

- Tikriausiai taip ir yra. Bet mane jaudina ne šitai.

Nejučiomis įsmeigiu į jį nepatiklų žvilgsnį, Tobijas papurto galvą.

- Triče, aš dirbau Bebaimių valdymo kambaryje. Būstinėje buvo pilna kamerų, jos veikė dieną naktį. Prisimeni, kaip stengiausi tave įspėti, kad esi stebima per iniciaciją?

Prisimenu, kaip Tobijas pakėlė akis į lubas, į kampą. Jo mįslingas užuominas, iškoštas pro sukąstus dantis. Tada nesupratau, kad jis mėgina įspėti mane dėl kamerų, tokia mintis nebuvo šovusi į galvą.

- Anksčiau ir mane šitai jaudino, - sako Tobijas. - Tačiau ilgainiui prisitaikiau. Visada manėme, kad esame vieni, savarankiški. Pasirodo, neklydome. Biuras

paliko mus likimo valiai. Tenka tai pripažinti.

– Aš negaliu prie šito priprasti, – pareiškiu. – Jei matai, kad kas nors pakliuvo į bėdą, turi padėti. Nesvarbu, eksperimentas tai ar ne. Ir... O Dieve! – susigūžiu. – Kiek jie visko matė!

Tobijas šypteli puse lūpų.

– Tau juokinga? – piktinuosi.

– Tiesiog prisimenu kai kuriuos dalykus, kuriuos Biuras matė, – taria Tobijas, apkabindamas mane per liemenį.

Dėbteliu į jį, bet negaliu ilgai niršti, ne tada, kai jis taip šypsosi. Juk žinau, kad stengiasi mane pralinksminėti. Šypteliu ir aš.

Įsitaishau ant palangės greta Tobijo, rankomis įsiremiu į medį.

– Žinai, Biuro sprendimas įkurti luomus ne per daug skiriasi nuo to, kas mums buvo pasakojama anksčiau. Prieš daugelį metų būrelis žmonių nusprendė, kad luomų sistema – geriausias būdas visuomenei išlikti arba geriausia galimybė suteikti žmonėms puikų gyvenimą.

Tobijas atsako ne iškart, jis kramto lūpas, nudelbia į akis į mudviejų kojas. Grindis siekiu tik pirštų galais.

– Aišku, luomai padėjo išgyventi, – sutinka jis. – Bet buvo tiek daug melo, kad dabar sunku suvokti, kas tiesa, kas tikra, ką visa tai reiškia.

Paimu jo ranką, suneriu mudviejų pirštus. Tobijas priglaudžia savo kaktą prie manosios.

Pagaunu save bedėkojančią už viską Viešpačiui, taip esu įpratusi. Paskui topteli, dėl ko rūpinasi Tobijas. Kas, jeigu mano tėvų tikėjimas Dievą, visa tikėjimo sistema yra tiesiog pramanyta krūvelės mokslininkų, norinčių mus valdyti? Tai pasakytina ne tik apie Dievą ar kokias kitas vertybes, bet ir apie gėrio bei blogio, apie savanaudiškumo sampratą. Ar dabar, sužinojus, kad mūsų pasaulis dirbtinis, visi šie įsitikinimai pasikeis?

Nenutuokiu.

Ši mintis mane išgąsdina. Imu lėtai bučiuoti Tobiją – noriu pasimėgauti šiltomis jo lūpomis, švelniu prisilietimu ir sugerti jo kvapą. Paskui atšlyjame vienas nuo kito.

– Kaip čia yra, – sakau, – kad beveik negauname pabūti vieni?

– Nežinau, – atsako jis. – Gal esame kvailiai.

Nusijuokiu. Juokas nelinksmas, bet jis vis tiek pragiedrina niūrumą,

susikaupusį širdyje. Primeną, kad vis dar esu gyva, tegu ir tokioje keistoje vietoje, kur žlugo viskas, kuo tikėjau ir ką maniausi žinanti. Abejonių nekelia tik tai – esu ne viena, turiu draugų, myliu ir esu mylima. Žinau, iš kur atvykau. Žinau, kad nenoriu mirti, o man tai labai svarbu, nes dar prieš kelias savaites nebūčiau galėjusi šitaip tvirtinti.

+ + +

Tą naktį pristumiame lovas arčiau ir prieš užmigdami žvelgiame vienas kitam į akis. Kai Tobijas pagaliau įminga, mūsų sunertos rankos kabo tarp lovų.

Šyptelėjusi aš irgi užsnūstu.

Šešioliktas skyrius

T O B I J A S

Užmigome saulei dar nenusileidus, bet po keleto valandų, apie vidurnaktį, pabundu. Išūžta galva neleidžia ilsėtis, sūkuriuoja mintys, kankina klausimai ir abejonės. Tričė jau anksčiau paleido mano ranką, jos ranka nukarusi nuo lovos, pirštai siekia grindis. Ji atsipalaidavusi tyso ant čiužinio, plaukai užkritę ant akių.

Įsispiriu į batus ir traukiu koridoriun, batraiščiai velkasi kilimu. Esu taip pripratęs prie Bebaimių būstinės garsų – batų brūžinimo akmeninėmis grindimis ir aido tuščiuose koridoriuose, sraunaus vandens ūžesio ir riaumojimo bedugnėje – kad negirdžiu, kaip man po kojomis girgžda medinės grindys.

Praėjus pirmai iniciacijos savaitei, Emaras susirūpino, kad aš tapau ypač uždaras ir lyg apsėstas. Tada jis pakvietė mane prisidėti prie vyresnių Bebaimių ir dalyvauti žaidime „Išdrįsk“. Norėdami mane išmėginti, nusivedė į Pragarą ir ant šonkaulių padarė pirmą tatuiruotę. Bebaimių simbolį – apskritimą su viduje liepsnojančia ugnimi. Procedūra buvo labai skausminga, bet aš gardžiavausi kiekviena jos akimirka.

Priėjęs koridoriaus galą, atsiduriu dengtame vidiniame kiemelyje, čia dvelkia drėgna žeme. Augalai ir medžiai tarpsta vandenyje, taip pat kaip Taikingųjų šiltnamiuose. Vidury kiemelio vandens rezervuare auga medis. Rezervuaras aukštai iškeltas virš grindinio, todėl matyti susipynusios medžio šaknys, panėšėjančios į žmogaus nervus.

– Nebesi toks budrus kaip anksčiau, – man už nugaros taria Emaras. – Sekiau paskui tave nuo pat viešbučio vestibulio.

– Ko nori? – Trinkteliu į rezervuarą krumpliais, vanduo suribuliuoja.

– Na, tarkim, paaiškinti, kaip likau gyvas, – atsako Emaras.

– Galvojau apie tai, – tariu. – Vada! mums neparodė tavo lavono. Nesunku inscenizuoti mirtį, jeigu neparodai kūno.

– Kalbi taip, tarsi tau viskas būtų aišku. – Emaras pliaukšteli delnais. – Ką gi, jei tavęs nekamuoja smalsumas, aš eisiu...

Sukryžiuoju rankas.

Emaras persibraukia juodus plaukus, paskui suriša juos ant sprando.

– Biuras inscenizavo mano mirtį todėl, kad buvau Divergentas, o Džanina jau buvo pradėjusi juos žudyti. Biuras stengėsi išgelbėti kuo daugiau Divergentų, kol Eruditų vadė iki jų neprisikasė. Bet pats žinai, kad tai buvo nelengva, nes Džanina visad lenkė mus vienu žingsniu.

– Ar čia yra ir daugiau išgelbėtųjų? – klausiu.

– Keletas, – atsako Emaras.

– O Priorų?

Emaras papurto galvą.

– Ne, labai gaila, bet Natali Prior tikrai žuvo. Ji buvo viena iš tų, kuri padėjo man išsigelbėti. Padėjo ir kitam vaikinui... Džordžui Vu. Pažįsti jį? Dabar jis budi, antraip tikrai būtų atėjęs jūsų pasitikti. Jo sesuo vis dar mieste.

Išgirdus šį vardą suspaudžia paširdžius.

– Dieve mano, – sakau atsiremdamas į rezervuarą.

– Kas yra? Tu jį pažįsti?

Pakratau galvą.

Protas atsisako tai suvokti. Po Torės mirties ir mūsų atvykimo praėjo vos kelios valandos. Paprastą dieną per kelias valandas gali nieko nenutikti, žmogus tiesiog dažnai dirščioja į laikrodį stengdamasis prastumti laiką. Tačiau kelios vakarykštės valandos galutinai išskyrė Torę ir jos brolių.

– Torė yra Džordžo sesuo, – sakau. – Ji mėgino ištrūkti iš miesto drauge su mumis.

– *Mėgino?* – pakartoja Emaras. – Vadinasi...

Abu kurį laiką tylime. Džordžas daugiau niekada nebeišvys sesers, o ji mirė manydama, kad brolių nužudė Džanina. Ką čia bepridursi, visi žodžiai atrodo beprasmiški.

Akims apsipratus su blankia šviesa, matau, kad augalai kiemelyje pasodinti dėl grožio, o ne dėl naudos. Auga gėlės, vyniojasi gebenės, veši krūmai violetiniais ir raudonais lapais. Iki šiol buvau matęs tik laukinių gėlių ir žydinčias obelis Taikingųjų soduose. Šie augalai egzotiškesni, ryškūs ir keisti, gėlių žiedlapiai įmantriai išsidėstę. Mūsų mieste tokių salų akims paganyti nėra, tvyro pragmatizmas. Biure yra kitaip.

– Ta moteris, kuri rado tavo kūną, – sakau. – Tai ji tiesiog melavo?

– Meluodami žmonės neretai suklysta. – Emaras kilsteli antakius. – Tikrai nemaniau kada nors ištarsiąs šiuos žodžius, tikrai nemaniau. Tos moters

atmintis buvo ištrinta, vėliau pakeista – įdiegti prisiminimai, kaip aš šoku nuo stogo, ji neabejojo mačiusi mano kūną. Bet viskas buvo taip supainiota, kad niekas nieko neįtarė.

– Sakei, jos atmintis buvo ištrinta. Kalbi apie Nuolankių serumą?

– Mes vadiname jį atminties serumu. Iš tiesų jis nepriklauso Nuolankiesiems, bet taip, turiu galvoje jį.

Anksčiau pykau ant Emaro. Ir pats nežinau kodėl. Gal siutau dėl to, kad pasaulis pasirodė esąs toks sudėtingas, kad nežinojau apie jį nė kruopelytės tiesos. O gal dėl to, kad gedėjau žmogaus, kuris iš tiesų buvo gyvas, lygiai taip pat, kaip daugybę metų sielvartavau dėl motinos, kurią laikiau mirusia. Žaidimas su kito sielvartu yra vienas žiauriausių pokštų, kuriuos gali iškrėsti žmogus. Su manim taip buvo pasielgta dukart.

Tačiau žiūrint į Emarą mano pyktis ima slūgti, traukiasi kaip atoslūgio banga. Jis užleidžia vietą džiaugsmui, kad mano instruktorius ir draugas gyvas.

Šypteliu.

– Tai nemirei, – tariau.

– Kur kas svarbiau, kad tau nebereikia dėl šito liūdėti, – atsako Emaras rodydamas į mane pirštu.

Paskui čiumpa už rankos ir tvirtai apkabina, o kita tapšnoja per nugarą. Mėginu atsakyti jam taip pat nuoširdžiai, bet nepavyksta – kai atsiskiriame, mano skruostai dega. Sprendžiant iš Emaro kvatojimo, mano veidas skaisčiai raudonas.

– Suskis ir liks Suskiu, – nusišaipto jis.

– Taip jau yra, – sakau. – Verčiau papasakok, ar tau čia patinka?

Emaras gūžteli pečiais.

– Tiesą sakant, pasirinkimo neturėjau, bet apskritai man čia patinka. Dirbu Biuro apsaugoje, juk tik šitai ir moku. Norėtume, kad prie mūsų prisidėtum, bet gal tu dairaisi geresnio darbo.

– Aš dar neapsisprendžiau, ar čia pasiliksiu, – prisipažįstu. – Bet ačiū už pasiūlymą, pagalvosiu.

– Niekur geriau nerasi, – tikina Emaras. – Visi kiti miestai – juose gyvena diduma šalies žmonių – tie didžiuliai metropoliai kaip jūsiškis, skurdūs ir kupini pavojų, nebent pažinotum reikiamus žmones. Čia bent jau netrūksta švaraus vandens, maisto ir yra saugu.

Nesmagiai mindžikuoju. Nenoriu galvoti apie tai, kad čia pasiliksiu, kad ši

vieta taps mano namais. Vis dar nepajėgiu atsikratyti nusivylimo. Visai ne šito troškau bėgdamas nuo tėvų ir slogios praeities. Bet dabar susigražinau draugą ir nenoriu gadinti santykių, todėl tik pasakau:

– Turėsiu tavo žodžius omenyje.

– Klausyk, turi žinoti dar šį tą.

– Ką? Esama dar daugiau prisikėlusiujų?

– Aš neprisikėliau todėl, kad nebuvo miręs, tiesa? – Emaras purto galvą. –

Ne, kalbu apie tavo miestą. Vienas žmogus šiandien tai nugirdo valdymo kambaryje – ryt rytą bus teisiamas Markas.

Žinojau, kad taip nutiks. Žinojau, jog Evelina pasiliks jį pabaigai, kad pasimėgautų žiūrėdama, kaip Markas raitosi it kirmėlė, mėgindamas įveikti tiesos serumą. Evelina pasiliko jį desertui. Sunkiai įsivaizduoju, kad ištvėrčiau tokį reginį, net ir labai norėdamas. Maniau atsikratęs jų abiejų, išsilaisvinęs visiems laikams.

– Mat kaip, – teištariu.

Pastiręs ir suglumęs grįžtu į miegamąjį ir atsigulu. Nežinau, ką darysiu toliau.

Septynioliktas skyrius

T R I Č Ė

Pabundu prieš pat saulėtekį. Visi dar kietai miega. Tobijas ranka prisidengęs akis, bet su batais, tarsi būtų atsikėlęs ir kur nors klaidžiojęs vidurnaktį. Kristina pakišusi galvą po pagalve. Kelias minutes guliu įsmeigusi akis į lubas, paskui apsiaunu, persibraukiu pirštais plaukus, kad tvarkingiau gulėtu.

Būstinės koridoriai beveik tušti, išvystu vos keletą žmonių. Tikriausiai jie baigia naktinę pamainą: vieni sukumpę sėdi prie kompiuterių, parėmę smakrus rankomis, kiti vangiai darbuojasi šepečiais. Susikišu rankas į kišenes ir pagal rodykles drožiu prie išėjimo. Noriu įdėmiau apžiūrėti skulptūrą, kurią mačiau vakar.

Šios vietos statytojams turėjo patikti šviesa. Koridorių lubos tarpais stiklinės, visose išorinėse sienose įstatyti langai. Net dabar, ankstyvą rytą, čia netrūksta šviesos.

Užpakalinėje kelių kišenėje sugraibau kortelę, kurią per vakarienę man davė Zoja, ir laikydama ją rankoje pereinu apsaugos postą. Tada už kelių šimtų metrų nuo pagrindinių durų, pro kurias vakar įėjome, pamatau skulptūrą. Ji didžiulė, niūri ir paslaptinga, tarsi gyva būtybė.

Tai milžiniškas tamsaus akmens luitas, kvadratinis, šiurkštus, lyg uolos Bebaimių būstinės bedugnėje. Jo viduriu vingiuoja gilus įtrūkimas, pakraščiais matyti šviesesnė uoliena. Virš luito įtaisytas tokio pat didumo rezervuaras, pilnas vandens. Virš rezervuaro kabo šviestuvas. Šviesa atsimuša ribuliuojančiame vandenyje. Girdžiu silpną garsą, vandens lašai krinta ant akmens. Teka pro siaurą vamzdelį rezervuare. Iš pradžių dingteli, kad rezervuaras leidžia vandenį. Bet paskui nukrinta antras, trečias, ketvirtas lašas, visi vienodu tarpsniu. Susirinkę lašai nubėga į plyšį akmenyje. Vadinasi, šitaip turi būti.

– Sveika! – Kitoje skulptūros pusėje stovi Zoja. – Atsiprašau. Ketinau eiti pasiimti tavęs į miegamąjį, paskui pamačiau žingsniuojančią koridoriumi ir pamaniau, kad pasiklydai.

– Ne, nepasiklydau, – atsakau. – Kaip tik čia irėjau.

– Aišku. – Moteris atsistoja šalia ir sukryžiuoja ant krūtinės rankas. Zoja maždaug tokio pat ūgio kaip aš, bet laikosi tiesiau, todėl atrodo aukštesnė. – Skulptūra gana keista, tiesa?

Strazdanomis nuberti Zojos skruostai man primena ant tankių medžių lapų šokančius saulės spindulius.

– Ji ką nors reiškia?

– Tai Genetinio tobulinimo biuro simbolis, – atsako Zoja. – Vandens luitas simbolizuoja problemą, su kuria susidūreme. Vandens rezervuaras – mūsų galimybę ją išspręsti. O lašantis vanduo rodo, ko galima pasiekti atkakliai dirbant.

Nejučiomis nusijuokiu.

– Rodos, jums einasi lėtokai.

Zoja šypsosi.

– Tai vienas požiūris. Aš linkusi žvelgti kitaip. Net ir mažos, bet nuolatinės pastangos galiausiai duoda vaisių. Vandens lašai vis dėlto pragrauzė uolą, akmuo pasidavė. – Zoja mosteli į luito vidurį, kur, rodos, išskaptuotas dubenėlis. – Tarkim, kai pastatėme skulptūrą, šito čia nebuvo.

Žiūrėdama į krintančius lašus linkteliu. Nors pats Biuras ir jo veikla kelia man nepasitikėjimą, ši skulptūra nenoromis įžiebia menką viltį. Skulptūra tikrai simbolinė, ji atskleidžia, kad čia dirbantieji apdovanoti didžiule kantrybe – gyvena labai ilgai, stebi ir laukia. Bet vis tiek knieti paklausti.

– Ar ne veiksmingiau būtų išpylus visą vandenį vienu sykiu? – Įsivaizduoju, kaip vandens banga užpila uolą, užlieja plytelėmis išklotas grindis ir apsemia man batus. Darydamas ką nors po truputį, ką nors pataisysi, bet tai užtruks. Bet aš, susidūrusi su bėda, jai spręsti metu visas jėgas, kitaip tiesiog negaliu.

– Tai padėtų tik akimirką, – atsako Zoja. – Bet paskui nebeturėtume vandens darbui tęsti. Genų tobulinimas – ne iš tų problemų, kurias būtų galima išspręsti vienu mostu.

– Šitai suprantu, – sakau. – Tiesiog svarstau, ar prasminga kasti tokiais mažais žingsneliais, jeigu galima žengti didesniais.

– Pavyzdžiui?

Gūžteliu pečiais.

– Kol kas dar nežinau, bet apie tai verta pagalvoti.

– Tavo tiesa.

- Taigi... sakei, kad manęs ieškojai? - primenu. - Kodėl?

- Ak! - Zoja pliaukšteli sau per kaktą. - Visai išėjo iš galvos. Deividas prašė tave surasti ir atvesti į laboratoriją. Ten yra šis tas, kas priklausė tavo mamai.

- Mano mamai? - spigiai paklausiu, nors gniaužia gerklę.

Nuo skulptūros mudvi grįžtame atgal pro apsaugos postą.

- Iškart išpėju - tave lydės smalsūs žvilgsniai, - išpėja Zoja perėjus per skenerį. Dabar koridoriuose sutinkame daugiau žmonių, turbūt jie renkasi į darbą. - Tavo veidas čia gerai pažįstamas. Biuro darbuotojai mėgsta dirščioti į ekranus, o kelis pastaruosius mėnesius tu buvai pačiame įdomių įvykių kūryje. Daugelis jaunų merginų ir vaikinų laiko tave tikra didvyre.

- Nieko sau, - sukyta tulžis. - Kai kas mano, kad siekiau tapti didvyre, nors iš tikrųjų stengiausi išgyventi.

Zoja stabteli.

- Atsiprašau. Nenorėjau liesti skaudžių prisiminimų, tau tiek visko teko patirti.

Biuras mus stebėjo, dėl to vis dar jaučiuosi labai nesmagiai. Trokštu kuo nors prisidengti ar pasislėpti, kad manęs nepasiektų įdėmūs žvilgsniai. Bet Zoja negali man padėti, todėl nieko ir neprašau.

Dauguma koridoriais žingsniuojančių darbuotojų vilki uniformas. Jos vienodos, skiriasi tik spalvos - nuo tamsiai mėlynos iki pilkšvai žalsvos. Kai kurie vilki striukes, kombinezonus ar megztinius, po jais matyti įvairių spalvų marškinėliai su piešiniais ant krūtinės.

- Ar uniformų spalvos ką nors reiškia? - klausiu Zojos.

- Taip, be abejo. Tamsiai mėlynas vilki mokslininkai ir tyrėjai, žalias - pagalbinis personalas. Jie palaiko tvarką, švarą, padeda mokslininkams.

- Pagalbinį personalą galima lyginti su beluomiais?

- Ne, - atsako Zoja. - Čia viskas kitaip - visi žmonės kuo galėdami prisideda prie misijos. Kiekvienas vertinamas ir svarbus.

Zoja buvo teisi - sutiktieji į mane spokso. Kai kurie tik smalsiau žvilgteli, kiti netgi rodo pirštu, taria mano vardą, tarsi mane pažintų. Jaučiuosi suvaržyta, lyg negalėčiau eiti ten, kur noriu.

- Dauguma pagalbinio personalo dalyvavo Indianapolio eksperimente. Tai kitas miestas ne per toliausiai nuo čia, - pasakoja Zoja. - Bet jiems prisitaikyti Biure buvo lengviau negu bus jums. Indianapolyje nebuvo įdiegta elgesį lemiančių veiksmų. - Moteris patyli. - Turiu galvoje luomus. Kai per kelias

kartas jūsų miestas atsilaikė, o kiti eksperimentai žlugo, Biuras suformavo luomus naujose vietose: Sent Luise, Detroite ir Mineapolyje. Tam vadovavo Indianapolio eksperimentinės grupės branduolys. Biuras visada eksperimentuoja Vidurio Vakaruose, nes ten miestus skiria dideli atstumai. Rytuose jie daug arčiau vienas kito.

- Tad Indianapolyje jūs tiesiog... patobulinote žmonių genus ir perkėlėte juos į kitą miestą? Be luomų?

- Indianapolio gyventojai turėjo tam tikrą valdžios sistemą, bet... iš esmės buvo taip, kaip tu sakai.

- Ir šitai nepasiteisino?

- Ne. - Zoja suspaudžia lūpas. - Genetiškai sugadinti žmonės, gyvenantys blogomis sąlygomis ir neišmokyti elgtis taip, kaip kad jus išmokė luomai, labai destruktivūs. Indianapolio eksperimentas žlugo labai greitai - per tris kartas. Tavo miestas - Čikaga - ir kiti miestai, kuriuose buvo įdiegti luomai, išsilaikė kur kas ilgiau.

Čikaga. Kaip keista šitaip vadinti vietą, kurią visad laikiau tiesiog namais. Miestas, turintis pavadinimą, man atrodo mažesnis.

- Tai jūs jau seniai užsiimate tokiais eksperimentais, - sakau.

- Taip, senokai. Biuras skiriasi nuo daugumos vyriausybinių įstaigų, nes pagrindinį dėmesį skiriame žmogaus prigimčiai tyrinėti ir esame sąlygiškai atskirti nuo eksperimento vietos. Užuoat perdavę žinias ir užduotis kitoms tarnyboms ar samdomiems darbuotojams, perteikiame jas savo vaikams. Aš nuo pat mažens buvau ruošiamas šiam darbui.

Pro plačius langus išvystu keistą transporto priemonę - forma ji panėšėja į paukštį, turi du sparnus, smailią nosį, bet yra su ratukais, kaip automobilis.

- Ar šis daiktas skirtas keliauti oru? - klausiu.

- Taip, - nusišypsojo Zoja. - Jis vadinamas lėktuvu. Jeigu tik *nebijosi*, kada nors galėsim tave paskraidinti.

Nereaguoju į užuominą. Vis dar negaliu pamiršti, kaip Zoja atpažino mane vos išvydusi.

Tolėliau prie durų pamatome laukiantį Deividą. Išvydęs mus vyriškis pakelia ranką ir pamoja.

- Labas, Triče, - sako jis. - Zoja, ačiū, kad ją palydėjai.

- Nėra už ką, pone, - atsako moteris. - Dabar turiu eiti, laukia daugybė darbo.

Šyptelėjusi man Zoja patraukia savo keliu. Moteriai nuėjus pasigailiu – likau viena su Devidu ir jaučiuosi nesmagiai, nes vakar jį aprėkiau. Tačiau jis apie tai neužsimena, tik perbraukia kortele elektroninį užraktą ir atidaro duris.

Patenkame į kabinetą be langų. Prie vieno stalo sėdi jaunas, maždaug Tobijo amžiaus vaikiną. Stalas prie kitos kambario sienos tuščias. Mums įėjus vaikiną pakelia akis, tada spusteli kompiuterio klavišą ir atsistoja.

– Labas rytas, pone, – sveikinasi jis. – Kuo galėčiau padėti?

– Metjusai, kur tavo vadovas? – klausia Deividas.

– Turbūt pusryčiauja valgykloje, – atsako vaikiną.

– Tada veikiausiai tu galėsi man padėti. Ar gali perkelti į nešiojamąjį ekraną Natali Rait failą? Turi prieigą?

Rait? Dingteli. Tokia buvo mano mamos tikroji pavardė?

– Žinoma, – patikina Metjusas ir vėl atsisėda prie stalo. Jis nuspaudžia keletą klavišų, ekrane pasirodo dokumentai, bet aš per toli, kad juos gerai matyčiau. – Na va, dabar belieka perkelti. Tu tikriausiai Natali dukra Beatričė, – parėmęs ranka smakrą Metjusas vertinamai mane nužvelgia. Vaikino akys labai tamsios, kone juodos, šiek tiek įkypos. Išvydęs mane jis nesuglumsta ir nenustemba. – Nesi labai į ją panaši.

– Tričė, – išpyškinu nejučiomis. Bet malonu, kad vaikiną nežino mano pravardės – vadinasi, jis ne visą laiką leido prie kompiuterių ekranų žiūrėdamas į mūsų gyvenimą mieste kaip į linksmą pramogą. – Taip, žinau, kad nesu panaši.

Deividas atitraukia kėdę, jos kojos šaižiai bruožia grindų plyteles, ir patapšnoja per ją.

– Sėsk. Duosiu tau nešiojamąjį kompiuterį su Natali failu, kad judu su broliu patys viską perskaitytumėt, bet kol Metjusas jį perrašys, galiu tau šį tą papasakoti.

Atsisėdu ant kėdės kraštelio, Deividas įsitaiso prie Metjuso vadovo stalo, sukinėdamas rankose pustūštį kavos puodelį.

– Pradėsiu nuo to, kad tavo mama buvo nuostabus Biuro atradimas. Atsitiktinai aptikome ją byrančiame pasaulyje, o jos genai buvo beveik tobuli. – Deividas plačiai nusišypso. – Ištraukėme ją iš bėdos ir atsivežėme čia. Biure ji pragyveno kelerius metus. Paskui jūsų mieste kilo suirutė, ji savanoriškai pasisiūlė dalyvauti eksperimente ir padėti išspręsti nesklandumus. Nors, be abejo, tu visa tai žinai.

Priblokšta kelias akimirkas tik mirkčioju. Mano mama atvyko į mūsų miestą, bet ji kilusi ne iš Biuro. Tai iš kur?

Man skaudu žinoti, kad ji vaikščiojo Biuro koridoriais, stebėjo miestą valdymo kambario ekranuose. Gal sėdėjo ir šioje kėdėje? Gal jos kojos lietė šias grindų plyteles? Staiga man ima dingotis, kad čia visur pilna nematomų mano mamos pėdsakų: ant kiekvienos sienos, durų rankenos, kolonos.

Įsitveriu į kėdės kraštą ir mėginu surikiuoti mintis, kad galėčiau paklausti.

– Ne, nežinau, – atsakau. – Apie kokią suirutę kalbate?

– Na, apie tą, kai Eruditų vadas ėmė žudyti Divergentus, – aiškina Deividas. – Rodos, jis buvo vardu Nor... Normanas.

– Nortonas, – pataiso Metjusas. – Džaninos pirmtakas. Rodos, jis pakišo Džaninai mintį, kad reikia išžudyti Divergentus. Kaip tik prieš gaudamas širdies smūgį.

– Ačiū, Metjusai. Mes nusiuntėme Natali ištirti padėtį ir sustabdyti žudynes. Žinoma, nesitikėjome, kad ji išbus ten tiek ilgai. Bet ji buvo labai naudinga. Anksčiau nemanėme gali turėti mieste savą žmogų. Natali pajėgė atlikti daug užduočių, kurių neįstengėme padaryti mes. Ji netgi sukūrė šeimą, taip gimei tu.

Susiraukiu.

– Tačiau Divergentai buvo medžiojami ir žudomi ir man įstojus į Bebaimių luomą.

– Tu žinai tik apie tuos, kurie žuvo, – sako Deividas. – Bet negirdėjai apie tuos, kurie liko gyvi. Keletas gyvena čia, būstinėje. Emarą turbūt jau matei? Jis vienas iš jų. Kai kuriems išgelbėtiems Divergentams reikėjo nutolti nuo eksperimento. Jiems buvo per sunku žiūrėti į žmones, kuriuos pažinojo ir mylėjo, matyti, kaip šie sielojasi dėl jų netekties. Todėl jie buvo apmokyti ir išsiųsti atlikti užduočių už Biuro ribų. Tačiau tavo motina nuveikė didžiulį darbą.

Vadinasi, mama ištisai man melavo, slėpė tiesą. Spėliuju, ar tėvas žinojo, kas ji tokia ir iš kur atvyko. Juk mano tėvas buvo Nuolankiųjų vadas, vienas iš tiesos saugotojų. Netikėtai mane perveria siaubinga mintis: kas, jeigu mama ištekėjo už jo tik dėl to, kad taip įsakė Biuras, kad tai buvo jos užduoties dalis? Ar ši santuoka buvo tik apgaulė?

– Tai mano mama gimė ne Bebaimių luome, – bandau pralaužti melo sieną.

– Iš pradžių ji atvyko į miestą kaip Bebaimė, nes jau turėjo tatuiruočių. Antraip būtų buvę sunku paaiškinti, iš kur jos atsirado. Jai buvo šešiolika, bet

luomo vadams pasakėme, jog penkiolika, kad Natali turėtų laiko prisitaikyti. Mes skyrėme jai užduotį... – Deividas patraukia pečiais. – Na gerai, pati perskaitysi jos failą. Aš negaliu smerkti šešiolikmetės pasirinkimo.

Tarsi išgirdęs signalą, Metjusas atidaro stalčių ir išima nedidelę stiklo plokštelę. Baksteli ją piršto galiuku, pasirodo ikonos. Tai dokumentas, kurį ką tik mačiau jo kompiuterio ekrane. Metjusas paduoda plokštelę man. Ji ne tokia trapi, kaip įsivaizdavau, sunki ir tvirta.

– Imk drąsiai, jos beveik neįmanoma sudaužyti, – sako Deividas. – Turbūt nekantrauji grįžti pas draugus. Metjusai, palydėk panelę Prior atgal į viešbutį. Man reikia šį tą sutvarkyti.

– Man irgi reikia dirbti, – atsako vaikinai, paskui mirkteli. – Juokauju, pone. Tuoju ją palydėsiu.

– Ačiū, – dėkoju išeinančiam Deividui.

– Nėra už ką, – atsako jis. – Jei kils klausimų, kreipkis.

– Eime, – paragina Metjusas.

Vaikinas aukštas, sveria turbūt tiek pat, kiek Kalebas. Juodi plaukai atsainiai sušiaušti ant kaktos, turbūt praleido daug laiko prieš veidrodį, kad atrodytų kaip ką tik išsiritęs iš lovos. Po tamsiai mėlyna uniforma Metjusas vilki paprastus juodus marškinėlius, ant kaklo pasirišęs juodą virvelę. Ryjant seilę, kruta jo Adomo obuolys.

Išseku paskui vaikiną iš nedidelio kabineto, vėl žingsniuojame koridoriumi. Žmonių nedaug. Tikriausiai jie arba dirba, arba pusryčiauja. Visas jų gyvenimas prabėga šioje būstinėje – miegant, valgant, dirbant, kuriant šeimas, gimdant vaikus ir galiausiai mirštant. Kadaise šią vietą namais vadino ir mano mama.

– Spėliuju, kada tu pratrūksi, – sako Metjusas. – Juk tiek visko užgriuvo vienu metu.

– Neketinu pratrūkti, – sakau tarsi gindamasi. *Turbūt aš jau šitai padariau.* Bet nesirengiu prisipažinti.

Metjusas gūžteli pečiais.

– Aš tai pratrūkčiau, bet suprantu tave.

Virš galvos matau užrašą: „Įėjimas į viešbutį“. Spaudžiu ekranėlį prie krūtinės nekantraudama grįžti į miegamąjį ir papasakoti Tobijui apie savo mamą.

– Klausyk, viena mūsų skyriaus darbo kryptių yra genų testavimas, – sako Metjusas. – Gal tu ir tas vaikinai – Marko Itono sūnus – sutiktumėt, kad atlikčiau jūsų genų testą?

- Kam?

- Tiesiog iš smalsumo. - Metjusas patraukia pečiais. - Nuo eksperimento pradžios praėjo jau daugybė metų ir mes nesame testavę jūsų kartos atstovų genų. Judu su Tobiju atrodot šiek tiek... keistoki. Na, tam tikrais atžvilgiais.

Kilsteliu antakius.

- Pavyzdžiui, tu labai atspari serumams, o dauguma Divergentų tokios savybės neturi, - dėsto toliau Metjusas. - Ir Tobijas pajėgia valdyti simuliacijas, bet neturi tam tikrų gebėjimų, kurių tikėtumeisi iš Divergento. Vėliau paaiškinsiu smulkiau.

Dvejoju, nesu tikra, ar noriu, kad mano ar Tobijo genai būtų testuojami, lyginami ir panašiai. Tačiau Metjuso išraiška nekantri kaip vaiko, suprantu jo smalsumą.

- Paklausiu Tobijo, ar sutiks, - tariau. - Aš tai sutinku. Kada ateiti?

- Šįryt tiks? - klausia Metjusas. - Ateisiu jūsų pasiimti po kokios valandos. Be manęs į laboratoriją nepateksite.

Linkteliu. Staiga apima jaudulys, troškimas daugiau sužinoti apie savo genus. Jis priliegsta troškimui perskaityti motinos užrašus. Taip atskleisiu jos praeities uždangą.

Aštuonioliktas skyrius

T O B I J A S

Keista pabudus matyti ne per daug gerai pažįstamus žmones – apsimiegojusius, nugulėtais skruostais. Sužinoti, kad Kristina rytą labai guvi, Piteris atsikelia visiškai prisiplojusiais plaukais, o Kara bendrauja tik murmeldama ir žingsnis po žingsnio atkakliai slenka prie kavos.

Aš pirmiausia lendu po dušu ir persirengiu Biuro duotais drabužiais. Jie beveik nesiskiria nuo tų, prie kurių esu įpratęs, tik įvairių spalvų, tarsi jos nieko nereikštų čia gyvenantiems žmonėms. Tikriausiai taip ir yra. Apsivelku juodus marškinėlius, apsimaunu mėlynus džinsus ir stengiuosi save įtikinti, kad atrodau įprastai, jaučiuosi įprastai ir imu prisitaikyti.

Šiandien bus teisiamas mano tėvas. Dar neapsisprendžiau, stebėti procesą ar ne.

Kai grįžtu iš dušo, Tričė jau apsirengusi, ji sėdi ant paties lovos kraštelio, tarsi bet kurią akimirką būtų pasirengusi bėgti. Visai kaip Evelina.

Nuo pusryčių padėklo pasiimu keksiuką ir atsisėdu priešais.

– Labas rytas. Tu labai anksti atsikėlei.

– Aha, – atsako Tričė, ištiesia vieną koją ir įkiša tarp manų. – Zoja šįryt rado mane prie tos didelės skulptūros, o Deividas norėjo šį tą parodyti. – Tričė mosteli į stiklinį ekranėlį, gulintį šalia jos. Paliestas jis nušvinta, pasirodo dokumentas. – Tai mano mamos failas. Jos užrašai. Atrodo, čia jų nedaug, bet vis šis tas. – Ji pasimuisto, tarsi jaustusi nepatogiai. – Dar nepradėjau skaityti.

– Tai kodėl? – klausiu.

– Pati nežinau. – Mergina padeda ekranėlį, šis automatiškai užgęsta. – Tikriausiai bijau.

Nuolankiųjų vaikai dažniausiai nežino apie tėvus nieko svarbaus, nes šie, ne taip, kaip kitų luomų atstovai, nepasakoja ūgtelėjusiems vaikams apie savo gyvenimą. Jie lyg šarvais dangstosi pilkais drabužiais, nesavanaudiškai elgiasi, nes tiki, kad kalbėjimas apie save yra nuolaidžiavimas silpnybei. Šie užrašai ne tik atskleis Tričės motinos asmenybę; tai turbūt pirmas ir paskutinis sąžiningas prisipažinimas, kas tokia buvo Natali Prior.

Todėl suprantu, kodėl Tričė laiko tą ekranėlį kaip kokį paslaptinę daiktą, galintį akimirksniu išnykti. Suvokiu, kodėl ji delsia perskaityti užrašus. Taip pat kaip aš negaliu nuspręsti, ar stebėti tėvo teismą. Užrašuose Tričė gali atrasti tai, ko nenori žinoti.

Paseku jos žvilgsnį – jis nukreiptas į Kalebą. Šis sėdi kitoje kambario pusėje ir nenoriai, susiraukęs kaip vaikas žiaumoja dribsnius.

– Parodysi jam? – klausiu.

Tričė neatsako.

– Įprastai aš niekad jo neužstoju, – sakau. – Bet šiuo atveju... Šie užrašai priklauso ne tik tau.

– Žinau, – šiurkštokai atkerta Tričė. – Aišku, parodysiu Kalebui. Bet pirma perskaitysiu pati viena.

Nesiginčiju. Didumą gyvenimo praleidau slėpdamas informaciją ir apmąstydamas ją vienas. Paskata dalytis su kuo nors yra nauja, o slėpti – įgimta kaip ir kvėpuoti.

Tričė atsidūsta, paskui atsilaužia gabalėlį mano keksiuko. Juokais pliaukšteliu jai per nagus.

– Ką darai? Tau iš dešinės pilnas padėklas.

– Tai ko taip jaudiniesi netekęs gabalėlio? – nusivaipo ji.

– Tokia jau žmogaus prigimtis.

Tričė suima mane už marškinėlių, prisitraukia ir pabučiuoja. Laikydamas už smakro, atsakau į jos bučinį. Tada pastebiu, kaip ji slapčiomis laužia dar gabalėlį keksiuko. Šnairuodamas į ją atsitraukiu.

– Liaukis, – sakau. – Atnešiu tau keksiuką nuo padėklo, ilgai netruks.

Tričė vypteli.

– Noriu tavęs šio to paklausti. Ar šįryt sutiktum atlikti nedidelį genų testą?

Frazė „nedidelis genų testas“ man skamba kaip oksimoronas.

– Kam? – klausiu. Prašymas atlikti tokį testą man prilygsta prašymui išsirengti.

– Rytą susipažinau su vaikinų, dirbančiu vienoje iš laboratorijų. Jo vardas Metjusas. Tas vaikinys labai norėtų ištirti mūsų genus, – dėsto Tričė. – Jis itin domisi tavimi, kaip keistu Divergentu.

– Keistu Divergentu?

– Matai, tu turi kai kurių Divergentams būdingų bruožų, o kai kurių ne, – sako ji. – Ir pati nesuprantu. Metjusas tiesiog susidomėjęs. Tau nebūtina sutikti.

Man ima tvinkčioti smilkiniuose, galva apsunksta. Norėdamas išsklaidyti nesmagumą, pasikasau sprandą.

Po kokios valandos Markas ir Evelina tikrai pasirodys Biuro ekranuose. Staiga suvokiu negalėsiąs žiūrėti.

Ir nors aš tikrai *nenoriu*, kad koks nors pašalaitis narstytytų mano prigimtį, dėliotų ją iš gabaliukų kaip mozaiką, atsakau:

– Gerai, sutinku.

– Puiku, – sako Tričė kramtydama dar kąsnelį mano keksiuko.

Plaukų sruoga užkrinta jai ant akių, nemačiomis nubraukiu ją. Tada Tričė uždeda savo ranką ant manosios, jos plaštaka šilta ir stipri, lūpų kampučiai kilsteli.

Durims atsidarius ant slenksčio išdygsta vaikinąs įkypomis akimis ir juodais plaukais. Kaipmat atpažįstu Džordžą Vu, jaunesnį Torės brolių. Jinai vadindavo jį Džordžiu.

Vaikinąs linksmai nusišypso, o man kyla noras trauktis, užsidaryti kaip austrei, kai Džordžą užgrius sielvartas.

– Ką tik grįžau, – sako jis gaudydamas kvapą. – Vadai sakė, kad mano sesuo važiavo kartu su jumis ir...

Mudu su Tričė persimetame nerimastingais žvilgsniais. Išvydę Džordžą nutyla ir kiti mūsiškiai, tokia tyla viešpatauja per Nuolankiųjų laidotuves. Net Piteris, kuriam, mano manymu, nuspėjaut į kitų žmonių skausmą, sutrinka, susikiša rankas į kišenes ir vėl ištraukia.

– Ir... – vėl prabyla Džordžas. – Kodėl jūs visi taip į mane žiūrite?

Kara žengia pirmyn, ketindama pranešti liūdną naujieną, bet aš suabejoju, ar ji tam pasirengusi, todėl pakylu nuo gulto ir prabylu pirmas:

– Tavo sesuo tikrai važiavo su mumis, – sakau. – Tačiau pakeliui buvome užpulti beluomių ir ji... žuvo.

Šie žodžiai pasako tiek mažai – Džordžas nežino, kokia greita buvo Torės mirtis, kaip jo sesers kūnas krito ant žemės, kokia baisi sumaištis kilo naktį bėgant pievomis. Aš negrįžau prie Torės. Nors turėjau – iš visų mūsų luomo žmonių ją pažinojau geriausiai, buvau patyręs, kaip tvirtai jos rankos laiko tatuiravimo adatą, buvau girdėjęs, kaip šiurkščiai skamba jos juokas, tarsi jos balso stygos būtų įtrintos švitrinio popieriumi.

Priblokštas Džordžas atsišlieja į sieną.

– Ką?

– Ji žuvo gelbėdama mus, – stebėtinai švelniai sako Tričė. – Jei ne Torė, nė vienas nebūtume iki čia atsikasę.

– Tai ji... žuvo? – pralemena Džordžas, tada visu kūnu atsiremia į sieną, jo pečiai nusvyra.

Koridoriuje išvystu Emarą su gabalėliu skrebučio rankose, šypsena greitai dingsta jam nuo veido. Jis padeda skrebutį ant stalo prie durų.

– Norėjau susirasti tave anksčiau ir išpėti, – sako Emaras.

Praėjusią naktį Emaras kalbėjo apie Džordžą taip atsainiai, kad nemaniau, jog jie gerai pažįstami. Tikriausiai apsirikau.

Džordžo akys sudrėksta, Emaras jį prisitraukia ir apglėbia viena ranka. Džordžas stipriai įsitveria Emarui į marškinius, krumpliai net pabąla. Negirdžiu jo verkiant, gal jis ir neverkia, gal jam tik reikia į ką nors atsiremti. Miglotai beprisimenu, kaip sielvartavau dėl motinos, kai maniau, kad ji mirusi. Tiesiog liūdesys atskyrė mane nuo viso pasaulio, kamavo nuolatinis noras nuryti gumulą gerklėje. Nežinai, kaip gedi kiti žmonės.

Galiausiai Emaras išsiveda Džordžą iš mūsų kambario. Matau, kaip surėmę pečius jie žingsniuoja koridoriumi tyliai kalbėdamiesi.

+ + +

Beveik užmirštu sutikęs dalyvauti tiriant genus, kol ant slenksčio pamatau kitą vyruką – tiesą sakant, ne vyruką, o jauną vaikiną. Jis beveik tokio amžiaus kaip aš. Vaikinas moja Tričei.

– Ak, štai ir Metjusas, – sako ji. – Turbūt metas eiti.

Tričė paima mano ranką ir vedasi prie durų. Keista, kad siūlydama atlikti testą, Tričė pamiršo pasakyti, kad Metjusas – ne koks senas irzlus mokslininkas. O gal jai šitai visai nerūpi.

Nebūk kvailys, sakau sau.

Vaikinas paduoda ranką.

– Sveikas, malonu susipažinti. Esu Metjusas.

– Tobijas, – atsakau, nes Ketvertas čia, kur žmonės nesirenka vardų pagal turimų baimių skaičių, skambėtų keistai. – Man irgi malonu.

– Tai eime į laboratoriją, – kviečia Metjusas. – Parodysiu kelią.

Šį rytą Biure knibždėte knibžda žmonių. Visi jie vilki žalias arba tamsiai

mėlynas uniformas. Plačios kelnės arba šluoja grindis, arba per kelis centimetrus nedengia batų – priklausomai nuo žmogaus ūgio. Šiame pastate pilna atvirų erdvių, nuo jų šakojasi platūs koridoriai, tarsi kraujagyslės iš širdies. Visi koridoriai pažymėti raide ir skaičiumi, žmonės jais skuba, vieni nešini plokščiais stikliniais ekranėliais, koki šįryt atsinešė Tričė, kiti žingsniuoja tuščiomis rankomis.

– Ką reiškia šie skaičiai? – smalsauja Tričė. – Tiesiog žymi tam tikrus skyrius?

– Kadaisė tai buvo išleidimo vartai, – atsako Metjusas. – Pro kiekvienus buvo galima patekti prie durų, tada į tunelį, vedantį prie tam tikro lėktuvo, skrendančio tam tikru maršrutu. Kai oro uostas buvo paverstas Biuru, kėdės, kuriose keleiviai laukdavo skrydžio, buvo išvežtos. Vietoj jų įrengtos laboratorijos, jų įranga paimta iš miesto mokyklų. Visas šis plotas iš esmės yra didžiulė laboratorija.

– Kas jose tyrinėjama? Maniau, stebite eksperimentus, – sakau žiūrėdamas į moterį, skubančią iš vieno koridoriaus galo į kitą. Ant atverstų delnų ji laiko ekranėlį, tarsi ko prašytą.

Pro stiklines lubas krinta ir ant išblizgintų plytelėmis išklotų grindų žaidžia saulės spinduliai. Pro langus atsiveria taikingas, gražus vaizdas: žolė kruopščiai nupjauta, tolumoje siūbuoja plačiašakiai medžiai. Sunku įsivaizduoti, kad kažkur žmonės žudo vieni kitus dėl „sugadintų genų“ ar gyvena, laikydamiesi griežtų Evelinos taisyklių mieste, iš kurio ištrūkome.

– Kai kurie tuo ir užsiima. Visa tai, ką mokslininkai pamato per eksperimentus, yra įrašoma ir analizuojama, tam reikia daugybės darbuotojų. Bet kai kurie mūsų bando pagerinti genus kitais būdais ar kuria serumus vidinėms, o ne eksperimentų, reikmėms – turime daugybę projektų. Mokslininkams tereikia iškelti idėją, suburti komandą ir pateikti siūlymą tarybai, kuriai vadovauja Deividas. Įprastai ji pritaria, jei projektas nekelia per didelės rizikos.

– Aha, – sako Tričė, – tai nenorite per daug rizikuoti. – Ir užverčia akis.

– Taryba turi svarių priežasčių nerimauti, – sako Metjusas. – Iki suformuojant luomus ir įduodant jiems serumus, visi eksperimentai žlugdavo savaime, jų dalyviai sunaikindavo vieni kitus. Serumai, ypač atminties serumas, padėjo eksperimente dalyvaujantiems žmonėms išlaikyti tvarką. Rodos, dabar šis serumas nebetobulinamas, tiesiog laikomas Ginklų laboratorijoje.

„Ginklų laboratorija.“ Metjusas ištaria šiuos žodžius labai atsargiai, tarsi jie būtų trapūs. Šventi.

– Taigi iš pradžių Biuras davė luomams serumus, – taria Tričė.

– Taip, – patvirtina Metjusas. – Paskui Eruditai ėmė juos tirti, tobulinti. Tarp jų ir tavo brolis. Tiesą sakant, iš jų perėmėme keletą pagerintų serumo atmainų, savo ekranuose matėme, kaip jis gaminamas. Bet Eruditai nepatobulino atminties – Nuolankiųjų – serumo. Mes šioje srityje nuveikėme kur kas daugiau, tai mūsų didžiausias ginklas.

– Ginklas, – pakartoja Tričė.

– Taip, šitaip apginkluojame miestus prieš maištininkus. Pakanka ištrinti žmonėms atmintį, ir nebereikia jų žudyti. Jie tiesiog pamiršta, dėl ko kovojo. Šį serumą galima panaudoti ir prieš maištininkus, besitelkiančius atokiose vietovėse, tarkim, per kokią valandą kelio nuo čia. Kartais tų apleistų pakraščių gyventojai kėsinausi mus užpulti. Suleidžiame jiems serumo, ir nebereikia žudynių.

– Tai yra... – prabyļu.

– Iš pirmo žvilgsnio siaubinga? – aplenkia mane Metjusas. – Taip, tiesa. Bet Biuro vadai mano, kad tai padeda mums išgyventi, atlikti savo misiją. Štai ir atėjome.

Kilsteliu antakius. Metjusas taip drąsiai ir atsainiai reiškė nepritarimą vadų nuomonei, kad jo žodžiai man vos nepraslydo pro ausis. Svarstau, į kokią vietą patekome. Ar čia nepasitenkinimą galima reikšti viešai, tiesiog kalbantis, o ne kuždėtis pakampėse prislopintais balsais?

Metjusas perbraukia kortele elektroninį sunkių durų užraktą ir mes patenkame į kitą koridorių. Siauresnį, nušviestą blyškios fluorescencinės šviesos. Vaikinas stabteli prie durų su užrašu: „Genų terapija. 1 kambarys“. Įėję išvystame rusvaodę merginą žaliu kombinezonu – ji nukrausto popierius nuo stalo.

– Tai Chuanita, mūsų laborantė. Chuanita, tai...

– Aha, žinau, kas jie tokie, – nusišypso mergina.

Akies krašteliu matau, kaip Tričė sustingsta, ji dar sykį prisimena, kad mūsų gyvenimai buvo stebimi kamerų. Bet nieko nesako.

Chuanita paduoda man ranką.

– Šiuo vardu mane vadina tik Metjuso vadovas. Na ir, aišku, pats Metjusas. Esu tiesiog Nita. Paruošti du testus?

Metjusas linkteli.

– Tuoju. – Mergina atidaro keletą spintelių ir ima iš jų traukti reikmenis. Jie įvynioti į plastikinius ir popierinius maišelius su baltomis etiketėmis. Kambaryje girdėti šiugždėjimas ir šiurenimas.

– Kaip jums patinka Biure? – klausia Chuanita.

– Mėginam prisitaikyti, – atsakau.

– Aha, suprantu, ką turi galvoje, – laborantė man nusišypso. – Aš irgi atvykau čia iš vieno eksperimento, iš Indianapolio, ten jis žlugo. Ak, tiesa, judu turbūt nežinot, kur yra Indianapolis? Ne per toliausiai nuo čia. Mažiau nei valanda skrydžio lėktuvu. – Nita patyli. – Jums turbūt tai nieko nesako? Galų gale tai ir nesvarbu.

Iš plastikinio paketėlio Nitai išėmus švirkštą ir adatą, Tričė įsitempia.

– Kam šito reikia? – klausia ji.

– Tai leis mums ištirti jūsų genus, – atsako Metjusas. – Tau viskas gerai?

– Taip, – atsako Tričė, bet jos balsas neramus. – Tiesiog nemėgstu... kai man leidžiami nežinomi preparatai.

Metjusas linkteli.

– Prisiekiu, kad tik atliksime jūsų genų testą. Ir tiek. Nita gali tai patvirtinti.

Laborantė linkteli.

– Gerai, – sako Tričė. – Bet ar galiu susišvirkšti pati?

– Žinoma, – atsako Nita. Ji pritraukia švirkštą kažkokio skysčio ir paduoda Tričei.

– Supaprastintai paaiškinsiu jums, koks tai testas, – sako Metjusas, o Nita patrina Tričei ranką antiseptiku.

Aštrus jo kvapas sudirgina man šnerves.

– Skystyje, kurį jums suleisime, yra mikrosiūstuvėlių. Jie sukurti aptikti ypatingus genus ir perduoti duomenis kompiuteriui. Surinkti duomenims reikia beveik valandos, o juos išanalizuoti užtrunka kur kas ilgiau. Tai suprantama.

Tričė įbeda adatą sau į dilbį ir spusteli stūmoklį.

Nita paima mano ranką, tada oranžiniu antiseptiku patrina odą. Švirkštas pilnas sidabriškai pilko skysčio, panėšėjančio į žuvies žvynus. Jam srūvant man į kraują, įsivaizduoju mikrosiūstuvėlius, šmirinėjančius po mano kūną, mane skaitančius ir analizuojančius. Tričė, stovėdama šalia, užspaudžia vatos gumulėliu dūrio vietą ir man šypteli.

– Ko ieško tie... mikrosiūstuvėliai? – Metjusas linkteli ir aš klausinėju toliau: –

Ar kokių konkrečių duomenų?

– Kadaisė Biuro mokslininkai įdiegė jūsų protėviams „pataisytus“ genus, kartu su jais ir genetinį žymiklį, parodantį, ar tam tikro asmens genai yra pagydyti. Šiuo atveju genetinis žymiklis veikia kaip mokėjimas valdyti simuliacijas – galime jį lengvai aptikti ir sužinoti, ar jūsų genai jau sveiki, ar dar ne. Dėl šios priežasties visi šešiolikos metų sulaukę jūsų miesto gyventojai turi atlikti gabumų testą. Per jį paaiškėja, ar dar reikia tobulinti genus.

Įtraukiu gabumų testą į sąrašą dalykų, kurie kadaisė man buvo tokie svarbūs. Paskui išmetu iš galvos, nes tai buvo tiesiog gudrybė išgauti informacijai, ja pasinaudojo Biuras.

Negaliu patikėti, kad gebėjimas valdyti simuliacijas, kuris darė mane stiprų ir išskirtinį, dėl kurio Džanina ir Eruditai *žudė* žmones, šiems mokslininkams yra tiktai genų gydymo padarinys. Tarsi kodinis žodis, pranešantis jiems, ar tinku jų genetiškai sveikai visuomenei.

Metjusas kalba toliau:

– Vienintelis genetinio žymiklio trūkumas, kad jis negarantuoja, jog budrumas per simuliacijas ir atsparumas serumams tikrai reiškia divergentiškumą. Pasitaiko stiprių asmenybių. Net ir turėdami sugadintus genus, kartais žmonės sugeba valdyti simuliacijas ar pajėgia atsispirti serumams. – Metjusas patraukia pečiais. – Štai kodėl mane domina tavo genai, Tobijau. Man knieti įsitikinti, ar tu tikrai Divergentas, ar tik sugebi valdyti simuliacijas.

Valanti stalą Nita stipriai suspaudžia lūpas, tarsi neleisdama žodžiams išsprūsti iš burnos. Staiga apima bejėgiškumas. Kas bus, jei pasirodys, kad esu ne Divergentas?

– Dabar belieka laukti, – sako Metjusas. – Eisiu papusryčiauti. Gal ir jūs praalkote?

Mudu su Triče papurtome galvas.

– Greitai grįšiu. Palaikyk jiems draugiją, Nita.

Nelaukdamas laborantės atsakymo Metjusas išeina. Tričė atsisėda ant popieriumi apkloto laboratorinio stalo. Šis susiraukšlėja jai po užpakaliu ir plyšta ties sulenktomis kojomis. Nita susikiša rankas į kombinezono kišenes ir žiūri į mus. Jos tamsios akys skaisčiai spindi. Mergina paduoda man vatos gumulėlį, prispaudžiu jį prie dūrio vietos.

– Taigi ir tu atvažiavai iš eksperimentinio miesto, – sako Tričė. – Seniai čia gyveni?

- Nuo tada, kai prieš aštuonerius metus buvo nutrauktas Indianapolio eksperimentas. Biuras man siūlė integruotis į didesnę populiaciją, kur neatliekami jokie bandymai, bet jau buvo gana. - Nita atsiremia į stalą. - Todėl savo noru atvažiavau čia. Iš pradžių dirbau durininke. Rodos, kyla karjeros laiptais.

Nitos balse girdėti kartėlis. Įtariu, kad čia, kaip ir Bebaimių luome, gali užkopti tik iki tam tikros ribos, ir mergina pasiekė ją anksčiau, negu būtų norėjusi. Taip buvo ir man, kai pasirinkau darbą valdymo kambaryje.

- Tai tavo mieste nebuvo luomų? - klausia Tričė.

- Ne, tik valdymo grupė. Stebėdamas jos veiklą Biuras suprato, kad luomai yra kur kas veiksmingesni. Valdymo grupė buvo įvedusi daug taisyklių. Pavyzdžiui: komendanto valandą, kėlimosi laiką, saugumo reikalavimus. Jokių ginklų. Ir panašiai.

- Kas nutiko? - klausi ir tuoj pat dėl šito pasigailiu - Nitos lūpų kampučiai nusvyra, rodos, prisiminimai skaudina merginą.

- Keletas žmonių mieste dar mokėjo gaminti ginklus. Jie sukūrė bombą, na, žinote, sprogmenį, ir padėjo ją vyriausybės pastate, - pasakoja Nita. - Žuvo daugybė žmonių. Kai taip nutiko, Biuras nusprendė baigti eksperimentą. Sprogdintojams buvo ištrinta atmintis, likę gyvi perkelti kitur. Aš iš tų nedaugelio, kurie panoro dirbti Biure.

- Atsiprašau, - švelniai sako Tričė.

Vis dar pamirštu, kad ji moka būti gera, jautri. Ilgą laiką pažinojau ją kaip labai stiprios valios ir fiziškai tvirtą merginą, raumeningomis rankomis, su juoda tatuiruote ant raktikaulio.

- Viskas gerai. Juk ir jūs, draugužiai, šį tą esate patyrę, - sako Nita. - Žinau, ką jūsų mieste pridarė Džanina Metju ir kiti.

- Tai kodėl Biuras nebaigė mūsų eksperimento? - klausia Tričė. - Taip, kaip padarė Indianapolyje?

- Vadai dar gali taip nuspręsti, - sako Nita. - Manau, kad Čikagos eksperimentas, palyginti su kitais, kaip reta vykęs ir trunka jau labai ilgai, todėl Biuras nenori jo baigti. Čia pirmą kartą buvo įdiegti luomai.

Atitraukiu vatos gumulėlį nuo rankos. Dūrio vietoje raudonuoja taškelis, kraujas nebėga.

- Tikriausiai būčiau rinkusis Bebaimius, - sako Nita. - Tik kažgi ar būtų pakakę

drąsos.

– Nė nenutuoki, kiek drąsos atsiranda, kai jos prireikia, – patikina Tričė.

Man nuduria krūtinę. Ji teisi. Iš nevilties žmogus geba padaryti neįtikėtinų dalykų. Mudu abu tai žinome.

+ + +

Lygiai po valandos grįžta Metjusas. Jis ilgam sėda prie kompiuterio, žvilgsnis laksto ekranu pirmyn atgal. Kelis kartus jis sumurma, paskui aiškeli. Kuo ilgiau Metjusas tyli, tuo didesnė įtampa kausto man raumenis, pečius, rodos, prislegia akmuo. Galiausiai jis pakelia akis nuo kompiuterio ir atsuka ekraną į mus.

– Ši programa padeda mums iššifruoti duomenis, padaryti juos suprantamus. Ekране jūs matote supaprastintą Tričės DNR genų seką, – dėsto Metjusas.

Matau sudėtingą linijų ir skaičių raizgalynę, vieni plotai geltoni, kiti raudoni. Neturiu jokio supratimo, ką tas paveikslėlis reiškia – tai pranoksta mano protą.

– Čia pažymėti išgydyti genai. Sugadintų genų nematykite. – Vaikinas baksteli į tam tikras vietas ekrane. Nesuprantu, ką jis čia šneka, bet Metjusas šito nepastebi, įsigilinęs į savo išvedžiojimus. – Šie ženklai rodo, kad programa aptiko ir genetinį žymiklį, gebėjimą valdyti simuliacijas. Išgydytų genų ir atsparių simuliacijoms genų derinys yra kaip tik toks, kokio tikėtumeisi iš Divergento. Dabar keistoji dalis. – Metjusas vėl paliečia ekraną ir vaizdas pasikeičia, tačiau virsta kitokiu nesuprantamu linijų voratinkliu su skaičių eilėmis. – Tai Tobijo genų žemėlapis, – pareiškia Metjusas. – Kaip matote, jis turi genų, tinkamų simuliacijoms valdyti, bet stokoja išgydytų genų, kurių turi Tričė.

Man išdžiūva gerklė. Taip nutinka sužinojus blogų naujienų, tik kol kas aš dar nesuvokiu, kaip labai jos blogos.

– Ką tai reiškia? – klausiu.

– Tai reiškia, kad tu ne Divergentas, – atsako Metjusas. – Tavo genai vis dar sugadinti, bet turi genetinių anomalijų, leidžiančių tau valdyti simuliacijas. Kitaip sakant, turi Divergento ypatybių, nors iš tiesų toks nesi.

Virškinu tą informaciją lėtai, kąsnelis po kąsnelio. Aš ne Divergentas. Aš ne toks kaip Tričė. Aš genetiškai sugadintas.

Žodis „sugadintas“ slegia mane kaip švinas. Turbūt seniai žinojau, jog kažkas man yra ne taip, bet kaltinau dėl to tėvą ir motiną, ir skausmą, kurį jie man

perdavė kaip šeimos relikviją, keliaujančią iš kartos į kartą. Mano tėvas turėjo vieną gerą ypatybę – divergentiškumą – bet aš jos nepaveldėjau.

Vengiu žiūrėti į Tričę, negaliu šito pakelti. Todėl spoksau į Nitą. Jos veidas niūrus, beveik piktas.

– Metjusai, gal nusinešk tuos duomenis į savo laboratoriją ir dar kartą išanalizuok? – siūlo ji.

– Aš ketinau aptarti rezultatus su tiriamaisiais čia, – atsako Metjusas.

– Vargu ar tai gera mintis, – Tričės balsas aštrus kaip skustuvas.

Metjuso žodžius užgožia mano širdies plakimas, todėl beveik jo negirdžiu. Vaikinas vėl paliečia ekraną, mano DNR schema išnyksta, ekranas išblanksta. Pareiškęs, kad jei turėsime klausimų, galime pas jį užsukti, Metjusas išeina. Tričė, Nita ir aš liekame kambaryje tylėdami.

– Didelio čia daikto, – tvirtai sako Tričė. – Tiesa?

– Tik jau neaiškink, jog tai nesvarbu! – beveik rėkiu.

Nita nueina prie spintelių, tada apsimeta dėliojanti tvarkingus paketėlius.

– Dar ir kaip paaiškinsiu! – nenusileidžia Tričė. – Tu esi tas pats žmogus – toks buvai prieš penkias minutes, prieš keturis mėnesius ir prieš aštuoniolika metų! Šis testas nepakeitė tavo asmenybės.

Tričės žodžiuose esama tiesos, bet dabar man labai sunku ja patikėti.

– Tai sakai, kad testas nieko nereiškia, – tariau. – Kad tiesa nieko nereiškia.

– Kokia tiesa? – klausia Tričė. – Šitie žmonės tau pareiškia, kad tavo genai blogi, ir tu jais tiki?

– Mačiau įrodymus, – parodau į ekraną. – Ir tu matei.

– Bet aš matau ir tave, – pyktelėjusi sako Tričė ir suima man už rankos. – Aš žinau, kas tu toks.

Purtau galvą. Vis dar negaliu pažvelgti jai į akis, iš viso nieko nenoriu matyti.

– Noriu įkvėpti gryno oro. Pasimatysim vėliau.

– Tobijau, palauk...

Išėjus iš laboratorijos, vidinė įtampa šiek tiek atlėgsta. Žingsniuojau siauru koridoriumi, jo sienos kėsina mane suspausti. Galiausiai pasiekiu platesnius, nušviestus saulės koridorius. Dangus skaisčiai mėlynas. Už nugaros girdžiu žingsnius, bet jie ne Tričės, per daug sunkūs.

– Palauk! – Nita brūkšteli koja per plytelėmis išklotas grindis. – Nenoriu būti įkyri, bet reikia pasikalbėti apie tuos sugadintus genus. Jei tau įdomu, susitikim čia šįvakar devintą. Man patinka tavo mergina, bet jos verčiau nesivesk.

- Kodėl? - klausiu.

- Todėl, kad ji GT - genetiškai tobula. Todėl gali šito nesuprasti, na, kol kas sunku paaiškinti. Tiesiog pasikliauk manim, gerai? Bus geriau, jei ji laikysis atokiau nuo viso šito.

- Gerai.

- Sutarta, - linkteli Nita. - Man metas eiti.

Žiūriu, kaip ji bėga atgal į laboratoriją, tada patraukiu savo keliu. Nenučiuoju, kur einu. Tiesiog žingsniuojant didžiulis srautas informacijos, kurią gavau per šias dienas, ima srūti lėčiau, įkyrūs balsai galvoje šiek tiek apsimsta.

Devynioliktas skyrius

T R I Č Ė

Neinu paskui Tobiją, todėl, kad nenutuokiu, ką jam pasakyti.

Kai sužinojau esanti Divergentė, palaikiau šį gebėjimą slapta jėga, kurios niekas daugiau neturi, jaučiausi kitokia, geresnė, stipresnė. Dabar, palyginusi savo ir Tobijo DNR kompiuterio ekrane, suvokiu, kad Divergentas reiškia ne tiek daug, kaip maniau. Tai tiesiog žodis, apibūdinantis tam tikrą DNR seką. Panašiai žmonės vadinami rudaakiais ar šviesiaplaukiais.

Susiimu galvą rankomis. Tačiau Biuro žmonėms mano DNR seka svarbi – jie mano, kad aš esu išgydyta, Tobijas vis dar sugadintas. Šituo jie nori įtikinti ir mane.

Bet aš netikiu. Nesuprantu, kodėl patikėjo Tobijas. Taip lengvai patikėjo, kad yra sugadintas.

Daugiau nebenoriu apie tai galvoti. Išeidama iš laboratorijos susiduriu su grįžtančia Nita.

– Ką jam pasakei? – klausiu.

Nita graži. Aukšta, bet ne kaip kartis, liekna, bet nesudžiūvusi. Oda lygi ir rusva.

– Tiesiog norėjau įsitikinti, ar Tobijas ras kelią, – atsako ji. – Biuras klaidus.

– Tikrai klaidus, – pritariu ir patraukiu sau. Tiesą sakant, žinau, kur einu, bet kad tik toliau nuo Nitos, gražios merginos, kuri man negirdint šnekėjosi su mano vaikinu. Antra vertus, pokalbis turbūt buvo neilgas.

Koridoriaus gale išvystu Zoją, moteris man pamoja. Ji atsipalaidavusi kur kas labiau negu rytą, raukšlės kaktoje išsilyginusios, palaidi plaukai krinta ant pečių. Moteris susikiša rankas į kombinezono kišenes.

– Ką tik buvau pas taviškius, – sako Zoja. – Po dviejų valandų skrisim lėktuvu. Norėsi prisidėti?

Paširdžius sugniaužia ir baimė, ir jaudulys, kaip tada, kai stovėjau ant Hankoko pastato stogo ir ruošiausi leistis lynu. Įsivaizduoju skrydį oru mašina su sparnais, variklio gausmą ir stiprius vėjo gūsius, su kuriais grumiasi lėktuvas. Sykiu neatmetu menkos tikimybės, kad kas nors suges, lėktuvas nukris ir aš

žūsiu.

- Žinoma, - sakau.

- Tada susitiksime prie vartelių B14. Rasi pagal nuorodas! - Akinamai šyptelėjusi Zoja nueina.

Žiūriu į stiklines lubas. Dangus giedras, bet blyškus, tokios spalvos kaip mano akys. Jis tarsi kviečia mane, lyg būtų laukęs jau seniai. Gal dėl to, kad aš mėgstu aukštį, o daug kas jo bijo. Galbūt dėl to, kad jei esi išgyvenęs tokius dalykus, kokius teko patirti man, plėsti ribas begalima tik į vieną pusę - aukštyn.

+ + +

Lipant į lėktuvą metaliniai laipteliai džeržga man po kojomis. Atlošiu galvą, kad galėčiau gerai apžiūrėti skraidyklę. Jis kur kas didesnis, negu atrodė iš toli, sidabriškai baltos spalvos. Tiesiai po sparnu įtaisytas didžiulis metalinis cilindras su besisukančiom mentėmis. Įsivaizdavusi, kad jos mane įtraukia, o paskui išspjauna kitoje pusėje, net pašiurpstu.

- Kaip toks didelis daiktas gali išsilaikyti danguje? - klausia Jurajas man už nugaros.

Pakratau galvą. Nežinau ir nenoriu apie tai galvoti. Kopiu laipteliais paskui Zoją prie skylės lėktuvo šone. Kai nusitveriu turėklą, ranka dreba. Tada dar kartą dirsteliu per petį įsitikinti, ar Tobijas neprisidėjo prie mūsų. Bet jo nėra, nemačiau jo po genų testo.

Lįsdama pro skylę pasilenkiu, nors to visai nereikia. Lėktuvo viduje išvystu eiles sėdynių, aptrauktų padėvėta nublukusia mėlyna medžiaga. Išsirenku vietą priekyje, prie lango. Nugara atsiremiu į labai kietą atlošą. Rodos, metalinė kėdė tik aptraukta medžiaga, be jokio paminkštinimo.

Kara atsisėda šalia manęs, Piteris su Kalebu žingsniuoja į lėktuvo galą ir įsitaiso arti vienas kito, prie langų. Nežinojau, kad jie susidraugavo. Taip ir turi būti, vienas niekšas pažino kitą.

- Kokio senumo šis daiktas? - klausu netoliese stovinčios Zojos.

- Ganėtinai senas, - atsako ji. - Bet mes jį iš pagrindų atnaujinome. Kaip tik šitokio reikia mūsų tikslams.

- Kam jį naudojate?

- Daugiausia sekimui. Mes mėgstame pasižvalgyti atokesnėse vietovėse, kad užkirstume pavojų Biurui. - Zoja patyli. - Tarp Čikagos ir artimiausio

vyriausybės kontroliuojamo didelio miesto Milvokio plyti pustuščiai plotai, juose tvyro suirutė. Nuo Biuro iki tų vietovių kokios trys valandos kelio automobiliu.

Knieti paklausti, *kas konkrečiai* ten vyksta, bet šalimais įsitaiso Jurajas su Kristina, praleidžiu tinkamą akimirką. Jurajas nuleidžia tarp mudviejų ranktūrį, tada persilenkia ir žiūri pro langą.

– Jeigu Bebaimiai būtų žinoję apie tokį daiktą, būtų išsirikiavusi eilė norinčių išmokti jį valdyti, – sako vaikinai. – Įskaitant ir mane.

– Ne, jie būtų prisirišę diržais prie sparnų, – Kristina kumšteli Jurajui į ranką. – Juk pažįsti savo bendraluomius prigimtį?

Atsakydamas Jurajas kepšteli jai per skruostą, paskui vėl atsigręžia į langą.

– Ar kuris matėte Tobiją? – klausiu.

– Ne, nematėme, – atsako Kristina. – Kas nors atsitiko?

Man dar nespėjus atsakyti, praėjime tarp eilių pasirodo pusamžė moteris su raukšlėmis aplink lūpas. Ji suploja delnais.

– Mano vardas Karena, šiandien pilotuosiu šį lėktuvą! – pareiškia ji. – Jei apims baimė, prisiminkite: pagal statistiką, avarijos lėktuvus ištinka kur kas rečiau negu automobilius.

– Vadinasi, mažesnė ir tikimybė išgyventi po avarijos, – sumurma šypsodamasis Jurajas.

Jo tamsios akys budrios, veidas nerūpestingas kaip vaiko. Po Marlenos mirties tokio jo dar nesu mačiusi. Jis vėl toks pat gražus kaip anksčiau.

Karena dingsta lėktuvo priekyje, Zoja įsitaiso per praėjimą nuo mūsų ir ima berti nurodymus:

– Prisisekite saugos diržus! Sėdėkite savo vietose, kol lėktuvas pasieks reikiamą aukštį!

Nenutuokiu, koks tas aukštis. Zoja, savo papratimu, ir neaiškina. Tiesiog stebuklas, kad ji anksčiau užsiminė apie atkampias vietas.

Lėktuvas ima važiuoti. Labai lygiai, lyg skristume virš žemės. Tada pasuka į specialų taką, išmargintą linijomis ir skaičiais. Tolstant nuo būstinės, mano širdis dunksi vis smarkiau. Galiausiai pro garsiakalbių nuskamba Karenos balsas:

– Pasiruoškite kilimui.

Kai lėktuvas šauna į priekį, suspaudžiu ranktūrius. Akimirką kažkokia jėga prispaudžia mane prie sėdynės, vaizdas už lango susilieja. Paskui pajuntu, kaip kylame, kaip lėktuvas atsiplėšia nuo žemės, po mumis plyti žemės plotai, jie kas sekundę tolsta. Išsižioju ir pamirštu kvėpuoti.

Matau būstinę, ji panėšėja į neuronų piešinį. Jį kadaise mačiau mokykliniame vadovėlyje. Matau ir būstinę juosiančią tvorą. Aplink ją kaip voratinklis driekiasi asfaltuoti keliai, abipus jų prilipę pastatai.

Staiga nebematau nei pastatų, nei kelių, tik pilkos, rudos ir žalios spalvos plotus apačioje. Kiek akis užmato, driekiasi tuščia žemė.

Nežinau, ką tikėjasi išvysti. Gal pamatyti, kur baigiasi pasaulis, kaip koks didžiulis danguje pakibęs uolos luitas?

Nesitikėjau sužinoti, kad esu tik menkas žmogeliukas, gyvenantis name, kurio iš čia nė nematyti. Kad vaikštau viena iš tūkstančių gatvių su tūkstančiais kitų žmonių.

Nesitikėjau pajusti, kad esu tokia maža.

– Negalime skristi per žemai, per arti miestų, kad nepatrauktume dėmesio, todėl stebime iš didelio atstumo. Kairėje matysite griuvėsius, likusius po Grynumo karo. Iš pradžių maištininkai sprogdindavo pastatus, paskui griebėsi biologinio ginklo, – pasakoja Zoja.

Prieš dirstelėdama žemyn į juodus griuvėsius nuryju ašaras. Iškart suprantu, kad pastatai ne šiaip sau juodi, jie apanglėję nuo liepsnų, tiesiog neatpažįstami. Kai kurie tiesiog sulyginti su žeme. Šaligatvis greta jų suskeldėjęs kaip kiaušinio lukštas.

Kai kurie griuvėsiai dar panėšėja į tam tikrus miesto rajonus, kiti – nebe. Miestą galėjo sugriauti žmonės. O čia turbūt pasidarbavo galingesnė jėga.

– Dabar žvilgtelėsite į Čikagą! – sako Zoja. – Dalį ežero teko nusausti, kad apjuostume miestą tvorą, bet stengėmės padaryti kuo mažiau žalos gamtai.

Vos jai ištarus šiuos žodžius, tolumoje išvystu Centrą – pastatas atrodo mažas kaip žaisliukas. Iš aukštai mūsų miestas tarsi betono ir stiklo jūra aštriais uolėtais krantais. Už jos rudas pelkės ruožas, dar toliau – vien mėlis.

Kadaise, šokdama su lynu nuo Hankoko pastato, įsivaizdavau, kaip atrodytų pelkė, jei vietoj jos tyvuliuotų melsvai pilkas, tviskantis saulėje vanduo. Dabar, kai galiu matyti kur kas toliau negu kada nors, žinau, kad už mūsų miesto sienų atsiveria toks vaizdas, kokį buvau susikūrusi mintyse. Ežeras, jo vandenyje žaidžia saulės spinduliai, paviršiumi ritasi bangos.

Visi keleiviai nutyla, girdėti tik vienodas variklio ūžimas.

– Nieko sau, – stebisi Jurajas.

– Verčiau patylėk, – atšauna Kristina.

– Kokio jis didumo, palyginti su visu pasauliu, – klausia Piteris iš kito lėktuvo galo. Rodos, jis springsta kiekvienu žodžiu. – Turiu galvoje mūsų miestą. Matuojant žemės matais ar procentais?

– Čikagos plotas yra 606 kvadratiniai kilometrai, – atsako Zoja. – Žemės plotas – 510 066 000 kvadratinų kilometrų. Taigi pagal procentus Čikaga užima labai nedidelę dalį planetos.

Zoja kalba labai ramiai, tarsi jai šitie faktai būtų nesvarbūs. Tačiau mane jie pritrenkia, pasijuntu gniuždoma, spaudžiama iš visų pusių. Žemė tokia didžiulė. Spėliuju, kokių dar vietų joje esama ir kaip ten gyvena žmonės.

Vėl žiūriu pro langą, lėtai, giliai kvėpuoju, kad atslūgtų įtampa. Spoksodama į Žemę mąstau, kad jos didybė kaip niekas kitas įrodo Dievo, kurį išpažino tėvai, buvimą. Tokio didžiulio pasaulio neįmanoma suvaldyti, mes tik jaučiamės dideli, o iš tiesų esame menkučiai.

Čikaga užima labai nedidelę dalį planetos.

Keista, bet šiame teiginyje glūdi mintis, kuri mane beveik išlaisvina.

+ + +

Tą vakarą, kai visi nueina vakarieniauti, atsisėdu miegamajame ant palangės ir įsijungiu Deivido duotą ekranėlį. Drebančiomis rankomis atidarau failą, pavadintą „Užrašai“.

Skaitau pirmą pastraipą.

Deividas vis prašo manęs aprašyti savo išgyvenimus. Tikriausiai jis tikisi, kad jie siaubingi, gal net nori, kad tokie būtų. Gal būta ir tokių, bet jie lietė visus, o ne mane vieną, todėl jų nesureikšminu.

Užaugau tėvų name Milvokyje, Viskonsino valstijoje. Niekada gerai nežinojau, kas dedasi už miesto sienos (teritorijoje, kurią aplinkiniai vadino „pakraščiu“). Ten nebuvo leidžiama vykti. Mano mama dirbo karo policijoje, ji buvo karšto būdo ir nepalenkiamą. Tėtis buvo mokytojas. Jis buvo linkęs prisitaikyti, padėti ir niekam tikęs. Vieną dieną jie susiriejo svetainėje, tėvas trenkė mamai ir ši jį nušovė. Tą naktį ji pakasė tėvo kūną užpakaliniame kieme. Aš tuo metu susirinkau daiktus ir išsprukau pro priekines duris. Daugiau motinos nebemačiau.

Ten, kur užaugau, tragedijos vykdavo kasdien. Daugumos mano tėvų draugai gerdavo iki žemės graibymo, ištisai bardavosi ar jau seniai vienas kito nebemylėjo. Šitaip buvo įprasta, didelio čia daikto. Taigi mano išėjimas buvo tik dar vienas nereikšmingas punktas sąrašė baisių dalykų, kurie nutiko kaimynystėje per pastaruosius metus.

Žinojau, kad legaliai niekur nepateksiu, tarkim, į kitą miestą. Pareigūnai mane sučiups ir grąžins namo motinai. O aš nebegalėjau į ją žiūrėti, vis prisimindavau kruviną šliužę ant svetainės kilimo, paliktą tėvo kūno. Taigi nesikreipiau į jokią tarnybą. Patraukiau į pakraščius, kur gyveno nedidelė bendruomenė. Šie žmonės glaudėsi būstuose iš brezentų ir aliuminio tarp pokario griuvėsių. Mito atliekomis, šildėsi degindami senus popierius todėl, kad negaudavo jokios valdžios paramos. Pareigūnai labai stengėsi grąžinti mus atgal, nes jau buvo praėję daugiau kaip šimtas metų nuo visuomenę suskaldžiusio karo. O gal valdžia tyčia mums nepadėjo. Iš kur man žinoti.

Vieną dieną pamačiau, kaip suaugęs vyras muša vaiką. Čiupau storą baslį, vožiau jam per galvą ir vyras nusibaigė čia pat, gatvėje. Tada buvau trylikos. Pabėgau. Vėliau pakliuvau į nagus kažkokiam vaikinui, atsidūriau jo automobilyje. Vaikinas man buvo panašus į policininką. Bet jis nenusivedė manęs į kėlkraštį nušauti ir neuždarė į cypę, tiesiog nuvežė į saugią vietą, atliko genų testą, papasakojo apie miesto eksperimentą ir apie tai, kad mano genai švaresni negu kitų žmonių. Įrodymui netgi parodė mano genų žemėlapi kompiuterio ekrane.

Bet aš buvau žmogžudė, kaip ir mano motina. Deividas sako, kad pasielgiau teisingai, antraip tas vyras būtų pribaikęs vaiką. Bet aš esu tikra, kad motina irgi nenorėjo nužudyti tėvo, tad koks tarp mudviejų skirtumas, skirtumas tarp noro ir nenoro nužudyti? Netyčia ar apgalvotai, rezultatas tas pats, pasaulyje lieka vienu žmogumi mažiau.

Štai kokie mano išgyvenimai. Deividas aiškina, kad taip nutiko dėl to, kad prieš kelis šimtus metų mokslininkai bandė patobulinti žmogaus prigimtį, bet tik dar labiau ją pablogino.

Ko gero, jo žodžiuose esama tiesos. Bent jau norėčiau, kad būtų.

Prikandu apatinę lūpą. Čia, Biure, žmonės dabar sėdi valgykloje, užkandžiauja, geria ir juokiasi. Mieste tikriausiai irgi daro tą patį. Aplink verda kasdienis gyvenimas, tik aš sėdžiu viena su atskleistomis paslaptimis.

Prispaudžiu ekranėlį prie krūtinės. Mano mama čia gyveno. Ši vieta susijusi su mano praeitimi ir dabartimi. Jaučiu mamos dvasią būstinės sienose, tvyrant ore. Jaučiu ją savo širdyje, ji niekad iš jos nepasitraukė. Mirtis jos nesunaikino, ji nuolatos su manimi.

Nuo stiklinio ekranėlio sklinda vėsa. Ji prasismelkia pro marškinėlius, net suvirpu. Juokdamiesi vidun įeina Jurajas ir Kristina. Pažiūrėjus į šviesias draugo akis, išgirdus jo tvirtus žingsnius apima palengvėjimas, bet akis staiga užplūsta ašaros. Susirūpinę draugai prisiartina ir atsistoja greta.

– Tau viskas gerai? – klausia Kristina.

Rydama ašaras linkteliau.

– Kur šiandien buvote?

– Po pasiskraidymo lėktuvu patraukėme į valdymo kambarį ir šiek tiek

paspoksojome į ekranus, – pasakoja Jurajas. – Apima keistas jausmas stebint, kas ten darosi mums išvykus. Niekas per daug nepasikeitė. Evelina – niekinga nenaudėlė, tokie pat ir jos pakalikai. Rodos, lyg būtume pažiūrėję žinių laidą.

– Kažin ar norėčiau šitai matyti, – sakau. – Iškrėpėliška šitaip kištis į žmonių gyvenimą.

Jurajas gūžteli pečiais.

– Na, nežinau, jeigu jiems įdomu žiūrėti, kaip kasaisi užpakalį ar valgau pietus, tai jų bėda, o ne mano.

Nusikvatoju.

– Tu taip dažnai kasaisi užpakalį?

Jurajas kumšteli man alkūne.

– Nenoriu nukreipti pokalbio nuo tokios svarbios temos kaip užpakalis... – Kristina šypteli. – Bet aš tau pritariu, Triče. Spoksodama į tuos ekranus pasijutau siaubingai, lyg ką nors vogčiomis stebėčiau. Ateityje stengsiuosi laikytis nuo jų kuo toliau. – Kristina mosteli į stiklinį ekranėlį man ant kelių, jame matyti atidarytas dokumentas. – Kas tai?

– Pasirodo, kadaise čia gyveno mano mama, – atsakau. – Ji gimė ne čia, bet trylikos pateko į Biurą, o sulaukusi penkiolikos buvo integruota į Čikagos eksperimentą kaip Bebaimė.

– Tavo mama gyveno Biure? – nustemba Kristina.

Linkteliu.

– Taip, skamba beprotiškai. Dar keisčiau, kad ji rašė šias pastabas ir paliko Biurui. Prieš jums sugrįžtant kaip tik jas skaičiau.

– Tai bent, – rimtai sako Kristina. – Juk tai gerai, tiesa? Turiu galvoje, kad daugiau sužinosi apie mamą.

– Taip, gerai. Beje, aš jau nusiraminau, tad nežiūrėkit į mane užjaučiamai.

Jurajo veidas pragiedrėja, susirūpinimas nuslinko.

Atsidūstu.

– Tiesiog manęs neapleidžia mintis... kad nežinia kodėl priklausau Biurui. Tarsi ši vieta būtų mano namai.

Kristina suraukia antakius.

– Visko gali būti, – nepatikliai sako ji, bet aš esu dėkinga ir už tai.

– Na, nežinau, – rimtu balsu pareiškia Jurajas. – Abejoju, ar mes kur nors atrasime namus. Net jei ir grįžtume atgal į miestą.

Ko gero, jis teisus. Kad ir kur atsidurtume, veikiausiai jausimės pašalaičiai: ar Biure, ar už jo sienų, ar sugrąžinti į Čikagą. Viskas keičiasi ir mes tų pokyčių nesustabdysime.

O gal susikursime namus širdies kertelėje ir visur nešiosimės drauge, kaip aš nešiojuosi savo mamą.

Į miegamąjį įeina Kalebas. Jis nepastebi, kad išsiterliojo marškinėlius padažu. Brolio akys žiba pažįstamu smalsumu, jis kažkuo nepaprastai susidomėjęs. Svarstau, ką skaitė ar žiūrėjo, kad yra šitaip užsidegęs.

– Sveika, – sako Kalebas ir žingteli artyn, bet, išvydęs mano veide pasidygėjimą, stabteli pusiaukelėje.

Nors per pusę kambario jis tikrai nieko negali matyti, uždengiu ekranėlį delnu. Tada įsmeigiu į brolių akis, nepajėgiu, o gal ir nenoriu jam atsakyti.

– Tai gyvenime su manim nebekalbėsi? – liūdnai klausia Kalebas, jo lūpų kampučiai nusvyra.

– Jeigu Tričė prabils, mirsiu nuo šoko, – šaltai atkerta Kristina.

Nusuku žvilgsnį. Tiesa ta, kad retkarčiais noriu pamiršti viską, kas nutiko, ir grįžti į tuos laikus, kai dar abu buvome Nuolankieji. Nors brolis nuolat mane mokydavo, prikašiojo, kad esu savanaudė, vis tiek buvo geriau negu dabar, kai jaučiu turinti saugoti nuo Kalebo net mamos užrašus, kad jis negalėtų apnuodyti jų, kaip apnuodijo mūsų santykius. Nušoku nuo palangės ir pakišu ekranėlį po pagalve.

– Tričė, verčiau eime valgyti deserto, – kviečia Jurajas.

– Tai jūs dar nevalgėte?

– Na ir kas, kad valgėm, pasmaližiausim dar kartą, – Jurajas užverčia akis, apkabina mane per pečius ir nusiveda prie durų.

Mūsų trijulė nužingsniuoja į valgyklą, Kalebas lieka miegamajame.

Dvidešimtas skyrius

T O B I J A S

– Abejojau, ar ateisi, – sako man Nita.

Kai ji liepia man sekti paskui ir apsigręžia, pamatau, kad jos laisvi marškinėliai giliai iškirpti nugaroje. Jie nedengia tatuiruotės, tik nesuprantu, ką ji vaizduoja.

– Biure irgi daromos tatuiruotės? – klausiu.

– Kai kurie žmonės darosi, – atsako Nita. – Maniškė simbolizuoja stiklo šukes.

– Mergina patyli. Turbūt svarsto, ar verta dalytis su manimi asmeniškais išgyvenimais, ar ne. – Pasidariau ją, nes sudužęs stiklas yra sugadintas. Na... tai lyg ir pokštas.

Vėl išgirstu tą žodį – „sugadintas“. Po genų testo jis įkyriai gręžė man smegenis, stengiausi nustumti jį kuo giliau į sąmonę, bet jis vėl iškildavo. Šis pokštas nejuokingas ir pačiai Nitai, nes mergina išspjauna paaiškinimą kaip tulžį.

Mudu žingsniuojame plytelėmis išklotais koridoriais. Darbo dienos pasibaigus, jie beveik tušti. Paskui leidžiamės laiptais. Jais lipant ant sienų mirga mėlynos, žalios, violetinės ir ryškiai raudonos šviesos, spalvos žaibiškai keičiasi. Laiptų apačioje atsiveria platus tamsus tunelis, kelią nušviečia tik blausi šviesa. Grindų plytelės čia senos, klampojame per storą purvo ir dulkių sluoksnį.

– Biurui atsikrausčius, ana oro uosto dalis buvo pertvarkyta ir išplėsta, – pasakoja Nita. – Kai baigėsi Grynumo karas, kurį laiką laboratorijos dar veikė po žeme, kad būtų apsaugotos nuo puolimo. Dabar šiomis patalpomis naudojasi tik pagalbiniai darbuotojai.

– Tai su jais tu nori mane supažindinti?

Mergina linkteli.

– Pagalbiniai darbuotojai parinkti ne šiaip sau. Beveik visi mes esame GS – genetiškai sugadinti. Atvežti iš miestų, kuriuose žlugo eksperimentai, genetiškai sugadintų ar žmonių, surinktų iš atokių vietovių, palikuonys. Tokie kaip Tričės mama, tik jos genai pasirodė esą tobuli, todėl jai labiau pasisekė. Visi mokslininkai ir Biuro vadai yra GT – genetiškai tobuli, palikuonys žmonių, kuriems pavyko išvengti genų inžinerijos įsikišimo. Žinoma, esama išimčių, bet jų tiek mažai, kad, jei panorėsi, galiu visus išvardyti.

Jau ketinu klausti, kodėl skirstoma taip griežtai, bet atsakymas pats ateina į galvą. Genetiškai tobuli žmonės užaugo šioje bendruomenėje, nuo mažens buvo lavinami, mokomi stebėti ir tirti. Genetiškai sugadinti augo eksperimentų sąlygomis, vienintelis jų uždavinys buvo išgyventi ir susilaukti palikuonių. Toks skirstymas pagrįstas išsilavinimu ir gebėjimais, tačiau iš beluomių išmokau, kad visuomeninė sistema, kuri tam tikrą sluoksnį žmonių pasmerkia dirbti juodus darbus ir neleidžia jiems tobulėti, galiausiai žlunga.

– Manau, tavo mergina teisi, – sako Nita. – Niekas nepasikeitė, tiesiog dabar tu suvoki, kad tavo galimybės ribotos. Visų galimybės ribotos, net GT.

– Tai ko aš stokuju, kodėl mano galimybės ribotos? Trūksta gailesčio? Sąžiningumo? – spėliuju. – Šitaip mėgini mane nuraminti?

Nita skvarbiai į mane žiūri, bet nieko neatsako.

– Tai juokinga, – sakau. – Kodėl tu, mokslininkai ar kas nors kitas turi nustatyti mano galimybių ribas?

– Tiesiog taip jau yra, Tobijau, – atsako Nita. – Viską lemia genai, ir tiek.

– Tai melas, – prieštarauju. – Genai lemia toli gražu ne viską, ir tu tai žinai.

Ima noras dingti, apsigręžti ir bėgti į miegamąjį. Degu ir kunkuliuoju pykčiu, net iškaistu, nors pats gerai nežinau, ant ko taip siuntu. Ant Nitos, kuri tiesiog susitaikė su tuo, kad jos galimybės ribotos, ar ant to, kuris jai šitai įteigė? O gal ant viso pasaulio.

Kai prieiname tunelio galą, mergina petimi stumteli sunkias medinės duris. Už jų triukšminga ir šviesu. Palubėje ant laidų prikabinta daugybė geltonų ir baltų lempučių. Laidų tiek daug, kad lubos atrodo apraizgytos voratinkliu. Kambario gale įrengtas medinis baras, pristatytas blizgančių butelių, ant jo stovi daugybė taurių. Prie kairės sienos išrikiuoti staliukai ir kėdės, prie dešinės – įsitaisë muzikantai. Trenkia muzika. Nedaug apie ją išmanau. Pas Taikinguosius esu matęs tik gitaras ir būgnus.

Pasijuntu atsidūręs dėmesio centre. Rodos, visų žvilgsniai nukreipti mano pusėn, tarsi žmonės lauktu, ką darysiu ir ką pasakysiu. Akimirką viską užgožia muzika ir šnekos, tačiau netrukus apsiprantu ir girdžiu Nitą sakant:

– Eime štai čia! Nori išgerti?

Nespėjus atsakyti, į kambarį įlekia neaukštas vaikinys. Jis vilki gerokai per didelius marškinėlius. Rankos mostu paprašo muzikantų liautis grojus, ir šie paklūsta. Tada vaikinys sušunka:

– Bus skelbiamas nuosprendis!

Pusė susirinkusiųjų kyla nuo stalų ir skuba prie durų. Aš klausiamai dirsteliu į Nitą. Mergina susiraukia, ant kaktos išryškėja raukšlėlės.

– Koks nuosprendis? – klausiu.

– Aišku, kad Markui, – atsako ji.

Leidžiuosi bėgti.

+ + +

Skuodžiu tuneliu atgal, stengiuosi gražiai aplenkti žmones, jei nepavyksta, nustumiu juos. Nita mina ant kulnų rėkdama sustoti, bet aš negaliu. Aš nepriklausau nei Biurui, nei pats sau, šie žmonės man nieko nereiškia. Negana to, visad buvau geras bėgikas.

Liuoksiu aukštyn per tris pakopas, laikydamasis už turėklų, kad neprarasčiau pusiausvyros. Nežinau, ką taip trokštu pamatyti. Išgirsti kaltinamąjį nuosprendį Markui? O gal išteisinimą? Ko viliuosi: kad Evelina įrodys jo kaltę ir nuteis mirties bausme ar kad pasigailės? Negaliu šito pasakyti. Nė vienam nejaučiu nuoširdžių jausmų, tad nuosprendis ne taip jau svarbus. Žinau, kad ir Markas, ir Evelina yra blogis, besidangstantis kauke, tik kiekvienas sava.

Nereikia galvoti, kaip rasti valdymo kambarį, ten neša žmonių srautas. Kai pasiekiu tikslą, prasibraunu pro minią, daugybėje ekranų išvystu juos, savo tėvus. Darbuotojai kuždėdamiesi traukiasi man iš kelio, tik ne Nita. Ji gaudydama orą stovi greta.

Kažkas įjungia garsą, kad girdėtume balsus. Sklisdami pro mikrofonus jie trūkinėja, išsikraipo, bet tėvo balsą atpažįstu iškart. Jis kalba įtikinamai, kaitaliodamas intonacijas, išryškindamas reikiamus žodžius. Beveik galiu nuspėti, ką jis pasakys.

– Tu neskubėjai, – pašaipiaiitaria Markas. – Norėjai pasigardžiuoti akimirka?

Sustingstu. Markas be kaukės. Miestas mano tėvą pažįsta kitoki – kantrų, santūrų Nuolankiųjų vadą, kuris nė musės nenuskriaustų, ką jau šnekėti apie savo sūnų ir žmoną. Ekrane matau vyrą, kuris lėtai išsiverdavo iš kelnių diržą ir apšivyniodavo juo krumplius. Šitokią Marką pažįstu geriausiai. Žiūrėdamas į jį ekrane, kaip ir sutikęs savo baimės lauke, grįžtu į vaikystę.

– Žinoma, ne, Markai, – atsako mano motina. – Tu daugybę metų gerai tarnavai šiam miestui. Šį sprendimą buvo nelengva priimti nei man, nei mano

patarėjams.

Markas nusiplėšė kaukę, o Evelina savosios ne. Ji kalba taip nuoširdžiai, kad beveik įtikina mane.

– Aš ir buvusių luomų atstovai ilgai svarstėme. Atsižvelgėme į tavo ištarnautus metus, lojalumą, kurį skiepijai savo luomo nariams, ir dar rusenančius mano jausmus tau kaip buvusiam vyrui...

Neištvėręs prunkštelio.

– Aš vis dar esu tavo vyras, – atkerta Markas. – Nuolankieji nepripažįsta skyrybų.

– Jos leidžiamos, jei sutuoktinis smurtauja, – atsako Evelina.

Mane vėl užlieja pažįstami jausmai – tuštuma ir sunkumas. Neįstengiu patikėti, kad ji tai pripažino viešai. Antra vertus, ji siekia, kad miesto žmonės pamatytų ją kitokią. Ne beširdę vadę, kuri užgrobė valdžią, bet moterį, kuri kentėjo nuo Marko smurto. Evelina nori paviešinti paslaptį, kurią slėpė tvarkingas namas ir puikiai išlyginti pilki drabužiai. Tada suvokiu, kuo visa tai baigsis.

– Evelina ketina nužudyti Marką, – sakau.

– Tačiau faktai liudija, – taria Evelina beveik maloniai, – kad tu esi baisiai nusikaltęs šiam miestui. Kad pasiektum savo tikslų, rizikavai nekaltų vaikų gyvybėmis. Tu atsisakei paklusti mano ir buvusios Bebaimių vadės Torės Vu įsakymams, todėl teko pulti Eruditų būstinę – žuvo daugybė nekaltų žmonių. Tu išdavei savo miesto žmones, nesilaikei mūsų susitarimo ir nekovojai su Džanina Metju. Tu išdavei savo luomą, nes atskleidei labai svarbią paslaptį.

– Aš ne...

– Aš dar nebaigiau, – pertraukia Marką Evelina. – Atsižvelgdami į tavo nuopelnus miestui, mes priėmėme tokį sprendimą. Tau nebus dovanota, kaip kitiems buvusiems luomų nariams, ir nebus leista dalyvauti valdant miestą. Tačiau nebūsi ir nuteistas mirties bausme kaip išdavikas. Būsi išsiųstas už tvoros, už Taikingųjų teritorijos ribų, be leidimo kada nors grįžti.

Markas apstulbsta. Nekaltinu jo.

– Sveikinu, – sako Evelina. – Galėsi pradėti naują gyvenimą.

Ar turėčiau pajusti palengvėjimą, kad mano tėvas nebus nubaustas mirtimi? Pyktį, kad man nepavyko galutinai jo atsikratyti, kad jis dar vaikščios po šią žemę ir neduos man ramybės?

Nė pats nežinau. Nejaučiu nieko. Man nutirpsta rankos, vadinasi, apėmė

panika, bet ir ji kitokia, ne tokia, kaip įprastai. Be galo trokštu atsidurti kur nors kitur, todėl apsigrėžiu ir nueinu, palikdamas savo tėvus, Nitą ir miestą, kuriame kadaise gyvenau.

Dvidešimt pirmas skyrius

T R I Č Ė

Rytą valgant pusryčius Biure paskelbiamos mokomosios pratybos – netikras pavojus. Ryžtingas moters balsas liepia užsirakinti kambariuose, uždangstyti langus ir sėdėti tyliai, kol nutils pavojaus sirenos.

– Mokymai užtruks maždaug valandą, – praneša ji.

Tobijas pavargęs ir išbalęs, po akimis juoduoja tamsūs ratilai. Jis knebinėja keksiuką, laužo jį į smulkius gabalėlius ir vieną kitą suvalgo, paskui tarsi užsimiršta.

Dauguma mūsų pabudo vėlai, apie dešimtą. Turbūt todėl, kad neturime kur skubėti. Pabėgę iš miesto netekome luomų ir tikslo. Biure nėra ką daryti, tik laukti, kol kas nors nutiks. Tačiau, užuot atsipalaidavusi, tik dar labiau nervinuosi, jaučiu įtampą. Esu įpratusi nuolat ką nors veikti, su kuo nors kovoti. Mėginu prisiversti atsipalaiduoti.

– Vakar skraidėme lėktuvu, – sakau Tobijui. – Kur buvai tu?

– Norėjau pasivaikščioti, šį tą apgalvoti, – vaikinio balsas šiurkštus ir suirzęs. – Kaip sekėsi?

– Tiesą sakant, nuostabiai. – Sėdžiu ant savo lovos priešais Tobiją, mudviejų keliai liečiasi. – Pasaulis... kur kas didesnis, negu maniau.

Tobijas linkteli.

– Man kelionė tikriausiai nebūtų patikusi. Žinai, aukštis ir visa kita.

Nežinia kodėl Tobijo reakcija mane nuvilia. Būčiau norėjusi išgirsti, kad troško skristi su manim, dalytis kelionės išpūdžiais. Ar bent jau būtų paklausęs, kas ten buvo nuostabaus. O jis viso labo pralemeno, kad skrydis nebūtų jam patikęs.

– Ar tau viskas gerai? – klausiu. – Atrodai prastai išsimiegojęs.

– Na, vakardiena atnešė daug netikėtumų, – sako Tobijas, dėdamas ranką prie kaktos. – Nekaltink manęs, kad esu nusiminęs.

– Aišku, liūdesį gali kelti daugelis dalykų, – susiraukiu. – Bet, mano akimis, tau nėra ko nusiminti. Suprantu, kad patyrei šoką, bet esi tas pats žmogus, koks buvai vakar ir užvakar, nesvarbu, ką mokslininkai apie tai sako.

Tobijas papurto galvą.

– Kalbu ne apie genus. Turiu galvoje Marką. Tu veikiausiai nieko nežinai, tiesa? – Klausimas kaltinantis, bet balso tonas – ne. Tobijas atsistojęs meta keksiuką į šiukšlinę.

Įsižeidžiu ir suirztu. Aišku, girdėjau apie Marką. Pabudus širyt dūzgė visas kambarys. Bet kažkodėl nemaniau, jog Tobijas nusimins, kad jo tėvo buvo pasigailėta. Vadinasi, klydau.

Sirenų kauksmas užgula ausis, beveik nebeįmanoma susikalbėti, o aš norėčiau Tobijui dar šį tą pasakyti. Šaižus garsas tiesiog kelia skausmą, nebegaliu mąstyti, tuo labiau pasijudinti. Viena ranka užsidengiu ausį, kita iš po pagalvės ištraukiu ekranėlį su motinos užrašais.

Tobijas užrakina duris, paskui užtraukia užuolaidas. Visi susėdame ant lovų. Kara užsidengia galvą pagalve. Piteris atsiremia nugara į sieną ir užsimerkia. Nežinau, kur Kalebas – gal trinasi kokioje nors laboratorijoje, nes vakar mačiau jį kažkuo labai susidomėjusį. Nėra ir Kristinos su Juraju – jie tikriausiai apžiūrinėja būstinę. Vakara po deserto, rodos, buvo pasiryžę išnaršyti visas Biuro pakampes. Aš nusprendžiu pasigilinti į mamos mintis. Iš pradžių ji aprašė pirmuosius įspūdžius Biure: neįprastą švarą, nuolat besišypsančius darbuotojus. Tada prisipažino pamilusi miestą, žiūrėdama į jį valdymo kambario ekranuose.

Įjungiu ekranėlį, vildamasi taip atsiriboti nuo sirenų kauksmo.

Šiandien savanoriškai pasisiūliau vykti į miestą. Deividas pasakė, kad ten žudomi Divergentai ir kas nori turi šitai sustabdyti, nes taip netenkama geriausių genų. Manau, kad bjauru šitaip sakyti apie žmones, tačiau Deividas su tuo nesutinka. Anot jo, jei ne šitai, Biurui kištis reikėtų tik tada, jei iškiltų rimtas pavojus. Bet dabar atėjo metas imti vadžias į savo rankas ir apsaugoti Divergentus.

Deividas žadėjo, kad mieste teks išgyventi tik keletą metų. Biure aš turiu viso labo kelis draugus, jokių artimųjų, ir esu labai jauna, kad būčiau lengvai infiltruota. Tam pakaks ištrinti ir perkurti vieno kito žmogaus atmintį – ir aš būsiu pripažinta saviške. Pirmiausia Biuras mane įkurdins tarp Bebaimių, nes esu išsitatuiravusi. Kitų luomų nariai sunkiai suprastų, kaip ryžausi tokiems dalykams. Vienintelė bėda, kad per ateinančių metų Pasirinkimo ceremoniją turėsiu pereiti pas Eruditus, nes žudiko reikia ieškoti tarp jų, o aš šiek tiek abejoju, ar užteks proto išlaikyti jų iniciaciją. Deividas tikina, jog tai neturi reikšmės, jog jis gali suklustoti mano rezultatus, bet man tai nepatinka. Net jeigu Biuras ir žiūri į luomus atsainiai, kaip į tam tikrą elgesio modelį, padedantį ištaisyti žalą, jų nariai tiki savo vertybėmis, todėl negražu apgaudinėti tuos žmones.

Porą metų stebėjau miesto gyventojus, todėl nesunkiai prie jų pritapsiu. Lažinuosi, kad pažįstu miestą geriau negu jie patys. Ne taip lengva bus perduoti Biurui duomenis – kas nors gali pastebėti, kad naudojuosi kitu, o ne miesto, serveriu. Todėl rašysiu nedažnai, jei apskritai rašysiu. Bus gan sunku palikti Biurą, nes čia jau apsipratau, bet gal viskas išeis į gera. Gal tai naujo gyvenimo pradžia.

Pamėginsiu jį pradėti dar kartą.

Daug ką reikia apgalvoti, bet aš nejučiomis vėl skaitau šitą sakinį: *Vienintelė bėda, kad per ateinančių metų Pasirinkimo ceremoniją turėsiu pereiti pas Eruditus, nes žudiko reikia ieškoti tarp jų*. Nenučiuokiu, apie kokį žudiką kalba mano mama – galbūt apie Džaninos Metju pirmtaką. Kur kas labiau mane glumina tai, kad ji *nepasirinko* Eruditų.

Kas paskatino ją tapti Nuolankiaja?

Sirenos nutyla, bet ausyse dar spengia. Kambario draugai ima lėtai skirstytis, tik Tobijas dar lūkuriuoja barbendamas pirštais per koją. Tyliu, kažgi ar noriu išgirsti, ką jis pasakys, nes abudu vos tvardomės.

Tačiau Tobijas tik paklausia:

– Ar galiu tave pabučiuoti?

– Taip, – su palengvėjimu atsakau.

Jis pasilenkia ir paglosto man skruostą, tada švelniai pabučiuoja.

Taip, Tobijas tikrai moka praskaidrinti man nuotaiką.

– Negalvojau apie Marką, nors reikėjo, – prisipažįstu.

Tobijas gūžteli pečiais.

– Viskas jau baigta.

Žinau, kad niekas nebaigta. Ir niekada nebus – Markas pridarė per daug niekšybių. Bet nenoriu dabar aptarinėti šio klausimo.

– Skaitai mamos užrašus? – klausia Tobijas.

– Taip, – atsakau. – Kol kas seni prisiminimai apie būstinę, bet ima darytis įdomu.

– Gerai, – sako Tobijas, – tai netrukdysiu.

Vaikinas blausiai šypteli, bet jis pavargęs ir nusiminęs. Neprašau jo pasilikti. Taigi kiekvienas liekame su savo skausmu ir mintimis. Tobijas graužiasi dėl prarasto divergentiškumo ir taip netikėtai pasibaigusio Marko teismo. Aš savo ruožtu liūdžiu dėl tėvų netekties.

Palietusi ekranėlį skaitau toliau.

Brangus Deividai,

Kilsteliu antakius. Tai dabar mama jau rašo Deividui?

Brangus Deividai,

gaila, bet elgiuosi ne taip, kaip buvome suplanavę. Antraip pasielgti negaliu. Žinau, kad palaikysi mane kvaila paaugle, tačiau šis gyvenimas yra mano, ir jei mieste praleisiu ne vienus metus, turiu elgtis savaip. Užduotį atliksiu ir nepriklausydama Eruditams. Todėl rytoj per Pasirinkimo ceremoniją mudu su Endriumi tapsime Nuolankiaisiais. Abu.

Tikiuosi, kad labai nesupyksi. O jeigu ir supyksi, aš nesužinosiu.

Natali

Tol skaitau šią pastraipą, kol žodžiai įsirėžia į atmintį. *Mudu su Endriumi tapsime Nuolankiaisiais. Abu.*

Šypsausi prisidengusi lūpas, atremiu galvą į langą ir tyliai verkiu.

Mano tėvai tikrai mylėjo vienas kitą. Neįvykdė Biuro planų ir atsižadėjo luomo. Nepakluso nuostatai: „Luomas svarbesnis už kraują.“ Kraujas svarbesnis už luomą, ne, *meilė* svarbesnė už luomą.

Išjungiu ekranėlį. Nebenoriu skaityti nieko, kas sugadintų šią akimirką. Mane apgaubia ramybė.

Keista, skaitant turėtų apimti dar didesnis liūdesys, o aš jaučiu vis geriau pažįstanti mamą – po kiekvieno jos parašyto žodžio, po kiekvienos eilutės.

Dvidešimt antras skyrius

T R I Č Ė

Faile yra per tuziną pranešimų. Jie neatskleidžia nieko, kas man rūpi, tik sukelia dar daugiau klausimų. Tikiuosi, kad jie atspindės mamos mintis ir jausmus, bet yra skirti *vienam* žmogui.

Brangus Deividai,

laikiau tave labiau savo draugu negu viršininku, bet, rodos, klydau.

Negi manei, kad atvykusi į miestą gyvensiu čia vieniša ir viena amžinai? Kad prie nieko neprisirišiu? Kad visiškai atsisakysiu asmeninio gyvenimo?

Atvykdama į miestą aš visko atsisakiau, palikau Biurą, nes niekas kitas šito nenorėjo. Turėtum man dėkoti, o ne kaltinti, kad apleidau savo misiją. Būkim atviri: aš nepamiršau, ko čia atvykau, nors pasirinkau Nuolankiuosius ir ketinu ištekti. Nusipelniau turėti savo gyvenimą. Tokį, kokį pasirinkau pati, o ne tokį, kokį išrinkai tu ir Biuras. Turėtum puikiai mane suprasti, suvokti, kodėl šitaip apsisprendžiau po visko, ką mačiau ir patyriau.

Tiesą sakant, abejoju, ar tau iš tiesų rūpi, kad nepasirinkau Eruditų, kaip buvo numatęs Biuras. Tavo priekaištai skamba tiesiog kaip pavydas. Jeigu nori ir toliau gauti pranešimus, atsiprašyk manęs už savo dvejones. Jeigu taip nepadarysi, daugiau negausi nė žinutės. Aš tikrai nepaliksiu miesto ir negrįšiu į Biurą. Spręsk pats.

Natali

Svarstau, ar motina neapsiriko dėl Deivido. Ši mintis kirba man galvoje. Ar jis iš tiesų pavydėjo mano tėvui? Ar jo pavydas laikui bėgant išsivadėjo? Galiu vertinti šiuos santykius tik motinos akimis, ir nežinau, ar ji buvo nešališka.

Iš pranešimų matyti, kad mano mama keitėsi, jos kalba darėsi vis sklandesnė, ėmė gerokai skirtis nuo vartotos pakraščiuose, kur ji kadaise gyveno, jos vertinimai kur kas santūresni. Ji suaugo.

Dirsteliu į kito pranešimo datą. Jis rašytas po kelių mėnesių, bet adresuotas ne Deividui kaip ankstesni. Ir jo stilius kitoks – ne toks intymus, tiesmukesnis.

Paliečiu ekranėlį ir peržvelgiu pranešimus. Po kokių dešimties vėl randu adresuotą Deividui. Iš datos matyti, kad jis rašytas praėjus daugiau kaip dvejiems metams nuo paskutinio, kur mama liepė Deividui apsispręsti.

Brangus Deividai,
gavau tavo laišką. Suprantu, kodėl nebe tu atsakinėjai į mano pranešimus. Gerbiu tavo
apsisprendimą, bet labai tavęs pasiilgau.
Linkiu tau kuo didžiausios laimės.
Natali

Bandau skaityti toliau, bet užrašai baigiasi. Aptinku tik mirties liudijimą. Jame
nurodoma mirties priežastis: *daugybinės šautinės pilvo žaizdos*. Linguojuosi
pirmyn atgal, norėdama nuvyti vaizdą, kaip motina pargriūva gatvėje suvarpyta
kulku. Nenoriu galvoti apie jos mirtį. Knieti sužinoti daugiau apie ją ir tėvą, apie
ją ir Deividą. Turiu ko nors imtis, kad atsikratyčiau kankinančio mamos mirties
prisiminimo.

+ + +

Nebegalėdama ilgiau ištvirti kambaryje, trokšdama ką nors sužinoti ir veikti,
su Zoja nueinu į valdymo kambarį. Kol Zoja kalbasi su valdymo kambario
vyresniuoju – ji nori susitikti su Deividu – aš stoviu atkakliai nudelbusi akis. Jeigu
nors trumpam pakelsiu jas nuo grindų, jeigu žvilgtelėsiu į ekranus, nebepajėgsiu
atplėšti akių, panirsiu į senąjį pasaulį, nes naujame aš nemoku gyventi.

Zojai baigiant pokalbį nebeištveriu – smalsumas nugali. Žvilgteliu į didžiulį
ekraną virš stalo. Evelina sėdi ant lovos ir kažką paima nuo naktinio staliuko.
Prieinu arčiau pažiūrėti ką. Moteris prie stalo man sako: „Ši kamera stebi
Eveliną visą parą.“

– Ar girdite ją?

– Taip, jeigu įjungiamo garsą, – atsako moteris. – Bet įprastai to nedarome.
Sunku kiaurą dieną klausytis plepalų.

Linkteliu.

– Ką ji laiko?

– Kažkokią skulptūrėlę, iš kur man žinoti. – Moteris gūžteli pečiais. – Dažnai į
ją spokso.

Staiga atpažįstu tą daiktą – mačiau jį Tobijo kambaryje. Ten miegojau, kai vos
nežuvau Eruditų būstinėje. Skulptūrėlė padaryta iš mėlyno stiklo, panėšėjanti į
laiko sustingdytą krioklį.

Rausdamasi prisiminimuose paliečiu pirštais smakrą. Tobijas pasakojo, kad

motina padovanojo jam šią skulptūrėlę, kai buvo mažas, ir prisakė slėpti nuo tėvo. Markas, būdamas Nuolankusis, nebūtų leidęs turėti gražaus, bet visai nenaudingo daikto. Tuo metu man tai neatrodė svarbu, bet, matyt, buvo svarbu Evelinai, jei moteris atsinešė skulptūrėlę iš Nuolankiųjų rajono į Eruditų būstinę ir laiko ant naktinio staliuko. Gal taip ji mėgino maištauti prieš luomų sistemą?

Ekrane matyti, kaip parėmusi ranka smakrą Evelina žiūri į skulptūrėlę. Paskui atsistoja, pasitrina rankas ir išeina iš kambario.

Ne, dingteli, ši skulptūrėlė nesusijusi su maištavimu. Ji primena Evelinai Tobiją. Iki šiol man nė netoptelėjo, kad pabėgdamas iš miesto drauge su manim Tobijas buvo ne šiaip sau maištininkas, nepaklūsęs vadei. Jis buvo sūnus, palikęs savo motiną. Ir Evelina dėl to graužiasi.

O kaip jis?

Tegu ir sudėtingi, jų santykiai niekada nebuvo nutrūkę. Tai neįmanoma.

Zoja paliečia man petį.

– Gal turi kokių klausimų?

Linkteliu ir nusigręžiu nuo ekranų. Toje nuotraukoje ji stovi greta mano motinos, visai jauna, ir ji vis dar čia, todėl tikiuosi, kad turėtų šį tą žinoti. Norėčiau paklausti paties Deivido, bet jis Biuro vadas ir yra labai užsiėmęs.

– Noriu daugiau sužinoti apie savo tėvus, – sakau. – Perskaičiau mamos užrašus, bet vis tiek nelabai suprantu, kaip jie susipažino ir kodėl kartu perėjo į Nuolankiųjų luomą.

Zoja mąsliai linkteli.

– Papasakosiu tau, ką žinau. Eime su manim iki laboratorijų. Turiu palikti žinutę Metjusui.

Zoja suneria rankas už nugaros ir nužingsniuoja. Aš nešuosiu Deivido ekranėlį. Jis nusėtas mano pirštų atspaudais ir šiltas nuo prisilietimų. Suprantu, kodėl Evelina glosto skulptūrėlę – tik šitas daiktas primena jai sūnų, kaip man ekranėlis mamą. Kai glaudžiu jį prie savęs, mama, rodos, yra arčiau.

Turbūt dėl to ir negaliu duoti jo Kalebui, nors jis turi teisę perskaityti mamos užrašus. Nesu tikra, kad jau galiu paleisti ekranėlį iš rankų.

– Tavo tėvai susipažino mokykloje, – prabyla Zoja. – Tavo tėvas buvo labai protingas vaikinys, tik niekaip neperprato psichologijos. Tad nenuostabu, kad jo mokytojas Eruditas elgėsi su juo šiurkščiai. Tada tavo mama pasisiūlė jam padėti po pamokų, Endrius pasakė savo tėvams, kad jie rengia bendrą mokyklinį projektą. Jis truko keletą savaičių, paskui tavo tėvai ėmė susitikinėti slapta.

Rodos, viena mėgstamiausių jų vietų buvo fontanas pietinėje Tūkstantmečio parko pusėje. Bakingamo fontanas? Šalia pelkės?

Įsivaizduoju savo tėvus, sėdinčius ant fontano krašto, nuleidusius kojas po vandens čiurkšlėmis. Žinau, kad tas fontanas jau daug metų neveikia, kad iš jo netrykšta vanduo, bet šitoks vaizdinys kur kas gražesnis.

– Pasirinkimo ceremonija artėjo ir tavo tėvas ryžosi palikti Eruditus, nes tame luome matė siaubingų dalykų...

– Ką? Ką jis ten matė?

– Na, tavo tėvas buvo geras Džaninos Metju draugas, – atsako Zoja. – Jis matė, kaip ji atliko bandymus su beluomiu, kuriam davė valgio ir drabužių. Džanina mėgino baimę sukeliantį serumą, jis buvo naudojamas per Bebaimių iniciaciją, vėliau pakeistas tobulesniu. Baimės buvo bendro pobūdžio, o ne būdingos atskiram žmogui, pavyzdžiui: aukščio, vorų baimė ir taip toliau. Tuometinis Eruditų vadas Nortonas laiku nesustabdė Džaninos ir beluomis išprotėjo. Šis lašas perpildė tavo tėvo kantrybės taure. – Priėjusi laboratorijos duris Zoja atidaro jas elektronine kortele.

Įeiname į niūrų kabinetą. Tą patį, kur Deividas davė man mamos užrašus. Metjusas sėdi prikišęs nosį prie pat ekrano, prisimerkęs. Jis beveik nepastebi mūsų.

Man norisi ir juoktis, ir verkti tuo pat metu. Įsitaisau ant kėdės prie tuščio stalo, rankas išspraudžiu tarp kelių. Mano tėvas buvo sunkus žmogus, bet kartu ir labai geras.

– Tavo tėvas norėjo palikti Eruditų luomą, o motina nenorėjo į jį stoti, kad ir kokia buvo jos užduotis. Jai rūpėjo tik būti šalia Endriaus. Tad jie abu pasirinko Nuolankiuosius. – Zoja kiek patyli. – Taip atsivėrė praraja tarp tavo motinos ir Deivido, manau, šitai ir pati supratai. Galiausiai Deividas atsiprašė, bet pareiškė daugiau su ja nebesusirašinėsiąs. Nežinau kodėl, priežasties jis nenurodė. Nuo to laiko tavo motina ėmė siųsti trumpus, sausus pranešimus. Todėl jų nėra užrašuose.

– Bet ji galėjo tęsti misiją ir būdama Nuolankiųjų luome.

– Taip. Ir ten, mano galva, ji buvo kur kas laimingesnė negu būtų buvusi tarp Eruditų, – sako Zoja. – Pasirodė, kad ir Nuolankieji tam tikrais atžvilgiais buvo ne ką geresni. Regis, niekaip nebuvo galima išvengti genų tobulinimo. Net Nuolankiųjų vadas buvo „sugadintas“.

Susiraukiu.

– Kalbate apie Marką? Juk jis Divergentas. Prasti genai čia niekuo dėti.

– Žmogus, supamas bendražygių sugadintais genais, nejučiomis mėgdžioja jų elgesį, – pareiškia Zoja. – Metjusai, Deividas nori susitikti su tavo vadovu ir aptarti vieno serumo patobulinimus. Anąsyk Alanas visai pamiršo susitikimą. Tad būk geras ir palydėk jį.

– Gerai, – sutinka Metjusas, neatitraukdamas akių nuo kompiuterio. – Pristatysiu jį laiku.

– Šaunu. Man metas eiti. Tikiuosi, atsakiau į tavo klausimus, Triče. – Moteris nusišypso ir neria pro duris.

Sėdžiu susikūprinusi, alkūnės įrėmusi į kelius. Markas buvo Divergentas, genetiškai tobulas kaip ir aš. Bet nesutinku, kad jis elgėsi kaip pabaisa todėl, kad buvo supamas genetiškai sugadintų žmonių. Juk tokie žmonės supo ir mane. Ir Jurają. Ir mano mamą. Bet nė vienas mūsų nesmurtavome prieš savo artimuosius.

– Zojos argumentai turi spragų, tiesa? – sako Metjusas. Vaikinas žiūri į mane nuo savo stalo barbendamas pirštu į kėdės ranktūrį.

– Aha, – sutinku.

– Kai kurie Biuro žmonės dėl visų bėdų kaltina sugadintus genus, – taria Metjusas. – Šitaip lengviau, negu pripažinti tiesą, o ji yra tokia, kad neįmanoma visko žinoti apie žmogaus prigimtį ir paaiškinti elgesio priežasčių.

– Visi ieško atpirkimo ožių, – sakau. – Mano tėvas dėl visko kaltino Eruditus.

– Tikriausiai neturėčiau tau prisipažinti, kad Eruditai buvo mėgstamiausias mano luomas, – Metjusas šypteli.

– Nejaugi? – suklūstu. – Kodėl?

– Nė pats neišmanau. Galbūt man buvo artimos jų pažiūros. Kuo geriau žmonės pažins juos supantį pasaulį, tuo mažiau bus bėdų.

– Niekada nepasitikėjau Eruditais, – sakau pasirėmusi smakrą ranka. – Mano tėvas jų nekentė ir išmokė šito mane. Įtariai vertinau visus jų darbus. Bet dabar manau, kad tėvas klydo. Tiesiog buvo... šališkas.

– Turi galvoje Eruditus ar jų mokslo laimėjimus?

Gūžteliu pečiais.

– Ir viena, ir kita. Daugelis Eruditų man padėjo ir neprašomi. – Vilas, Fernandas, Kara – visi jie Eruditai ir vieni geriausių žmonių, kuriuos teko

pažinti, tegu ir trumpai. – Visi jie siekia padaryti pasaulį kuo geresnį. – Tada papurtau galvą. – Džaninos darbeliai neturėjo nieko bendra su žinių troškimu, jie buvo skirti įgyti valdžiai, kaip ir sakė mano tėvas. Džanina baiminosi, kad jei miesto žmonės sužinos, koks didelis yra pasaulis, jos valdžia žlugs. Gal teisingiausias buvo Bebaimių mokymas.

– Senos tiesos, – sako Metjusas. – Žinios suteikia valdžią. Tą valdžią galima panaudoti piktam, kaip padarė Džanina, arba geram tikslui, kaip darome mes. Pati savaime valdžia nėra blogis. Kaip ir žinios.

– Aš įtariai žiūriu ir į viena, ir į kita. Ir į valdžią, ir į žinias, – sakau. – Anot Nuolankiųjų, valdžia turėtų būti suteikiama tiems, kurie jos nenori.

– Tame esama tiesos, – sutinka Metjusas. – Bet gal metas atsisakyti to įtarumo.

Iš pastalės vaikinys ištraukia knygą. Storą, išblukusiais viršeliais, nušiurusiais kraštais. Ji vadinasi „Žmogaus biologija“.

– Nors ir gerokai senstelėjusi, ši knyga išmokė mane, ką reiškia būti žmogumi, – taria Metjusas. – Būti sudėtinga, paslaptinga biologinio mechanizmo dalimi. Nuostabiausia, dar ir sugebėti analizuoti tą mechanizmą! Tai ypatingas gebėjimas, neturintis precedento evoliucijos istorijoje. Galimybė pažinti pačius save bei pasaulį ir daro mus žmonėmis.

Padavęs man knygą Metjusas vėl atsisėda prie kompiuterio. Žiūriu į išblukusį viršelį, pirštais liečiu nučiurusius puslapius. Žinių įsisavinimą Metjusas suvokia kaip slaptą, nuostabų ir labai seną gebėjimą. Ko gero, jei perskaitysiu šią knygą, per kartų kartas prisikasiu iki pirmųjų žmonių, kad ir kada jie gyveno. Ir tada tapsiu kur kas didesnio ir senesnio už mane biologinio mechanizmo sąmoninga dalyve.

– Ačiū, – sakau, bet dėkoju ne tik už knygą. Ir už tai, kad grąžino man tai, ką praradau dar nė negavusi.

+ + +

Viešbučio vestibulis dvelkia citrininiais ledinukais ir chlorkalkėmis – šis aštrus mišinys kvėpuojant degina šnerves. Einu pro vazoninius augalus, kurių šakos aplipusios ryškiais blizgančiais žiedais. Drožiu į miegamąjį, tapusį laikiniais mūsų namais. Žingsniuodama nuvalau ekranėlį marškinėlių kraštu, kad neliktų pirštų atspaudų.

Kambaryje aptinku tik Kalebą. Jo plaukai susivėlę, užmiegotos akys paraudusios. Brolis nustemba, kai įėjusi numetu ant savo lovos biologijos knygą. Pajutusį šleikštulį, prispaudžiu ekranėlį su mamos užrašais prie šono. *Jis yra jos sūnus. Jis turi teisę perskaityti užrašus kaip ir tu.*

– Jei turi ką pasakyti, – taria Kalebas, – tai klok.

– Biure gyveno mūsų mama. – Išpyškinu tai kaip seniai saugotą paslaptį, per garsiai ir per greitai. – Ji kilusi iš pakraščių ir buvo atvežta čia, praleido Biure porą metų. Paskui pasisiūlė savanore dirbti mieste ir sustabdyti Divergentų žudynes, kurias vykdė Eruditai.

Kalebas ima mirksėti. Kol nepraradau savitvardos, paduodu jam ekranėlį.

– Čia rasi mamos užrašus. Jie trumpi, bet vis tiek perskaityk.

Kalebas atsistoja ir paima ekranėlį. Brolis gerokai ūgtelėjo, dabar jis daug aukštesnis už mane. Vaikystėje aukštesnė buvau aš, nors ir beveik metais jaunesnė. Tada mudu gerai sutarėme, nejutau, kad jis vyresnis, protingesnis, geresnis ar ne toks savanaudis kaip aš.

– Ar seniai šitai žinai? – klausia Kalebas prisimerkęs.

– Neturi reikšmės, – žingteliu atgal. – Sakau tau dabar. Gali pasilaikyti ekranėlį. Aš jau viską perskaičiau.

Brolis nušluosto stiklą rankove ir mikliai atidaro failą. Tikiuosi, kad jis atsisės ir įniks skaityti, tada pokalbis bus baigtas, tačiau Kalebas atsidūsta.

– Aš irgi tau turiu šį tą parodyti, – sako jis. – Apie Editą Prior. Eime.

Veikiama jos vardo, o ne dėl to, kad kviečia brolis, seku paskui jį iš miegamojo.

Žingsniuojame koridoriumi, sukame už kampų, kol galiausiai atsiduriame labai toli nuo man jau pažįstamų Biuro vietų. Ši patalpa ilga ir siaura, pristatyta lentynų, jos pilnos knygų vienodais mėlynai pilkais viršeliais. Knygos storos ir sunkios, kaip žodynai. Tarp pirmųjų dviejų eilių stovi ilgas medinis stalas su kėdėmis. Kalebas spragteli mygtuką ir kambarį užlieja ryški šviesa, primenanti man Eruditų būstinę.

– Praleidau čia daug laiko, – sako brolis. – Tai archyvas. Biuras čia saugo kai kuriuos Čikagos eksperimento duomenis.

Kalebas žingsniuoja dešine patalpos puse palei lentynas, pirštais braukdamas knygų nugarėles. Jis ištraukia vieną tomą ir numeta ant stalo. Knyga atsiverčia, jos puslapiai išmarginti rašmenimis ir iliustracijomis.

– Kodėl Biuras nelaiko šios informacijos kompiuteriuose?

– Greičiausiai šie įrašai padaryti anksčiau, kol dar nebuvo sukurta moderni duomenų apsaugos sistema, – sako Kalebas nepakeldamas akių. – Kompiuterinius duomenis visiškai ištrinti labai sunku, o popierių sunaikinti lengva. Gali atsikratyti archyvų, jei nenori, kad dokumentai patektų į blogų žmonių rankas. Kartais saugiau laikyti spausdintą informaciją.

Žalios brolio akys laksto tekstu ieškomos reikiamos vietos, lankstūs, įgudę pirštai mikliai verčia puslapius. Galvoju, kaip jis puikiai slėpė šį savo potraukį, laikė knygas tarp lovos atkaltės ir sienos, kai gyvenome Nuolankiųjų rajone. Nieko neįtariau, kol brolis per Pasirinkimo ceremoniją neįlašino savo kraujo į Eruditų indą su vandeniu. Turėjau nujauti, kad jis melagis, ištikimas tik pats sau.

Vėl užplūsta pažįstamas šleikštulys. Vos galiu ištverti šalia Kalebo – patalpos durys uždarytos, mudu skiria tik stalas.

– Štai, pagaliau, – uždėjęs pirštą ant reikiamo puslapio, brolis atsuka knygą man.

Dokumentas panėšėja į sutarties nuorašą, bet yra parašytas ranka rašalu.

Aš, Amanda Marija Riter, iš Peorijos, Ilinojaus, sutinku, kad man būtų atliktos šios procedūros.

„Genų gydymo“ procedūra – Genų tobulinimo biuras ją apibrėžia kaip genų inžinerijos procedūrą, skirtą pataisyti „sugadintiems“ genams. Jie išvardyti trečiame šio dokumento puslapyje.

„Perkrovimo“ procedūra – Genų tobulinimo biuras ją apibrėžia kaip atminties ištrynimo procedūrą, kurios tikslas – padaryti dalyvį tinkamesnį eksperimentui.

Pareiškiu, kad Genų tobulinimo biuro atstovas išsamiai supažindino mane su galima rizika ir būsima šių procedūrų nauda. Suprantu gausianti iš Biuro naują biografiją ir tapatybę. Būsiu įdiegta į Čikagos eksperimentą ir gyvensiu ten iki dienų galo.

Kad pataisyti mano genai būtų perduoti palikuonims, sutinku pagimdyti mažiausiai du vaikus. Suprantu, kad būsiu skatinama šitaip elgtis po „perkrovimo“ procedūros.

Sutinku, kad mano vaikai, anūikai, proanūikai ir taip toliau dalyvautų eksperimente tol, kol Genetinio tobulinimo biuras nuspręs jį baigti. Mano palikuonys bus supažindinti su netikra mano biografija, kurią gausiu po „perkrovimo“ procedūros.

Pasirašė

Amanda Marija Riter

Amanda Marija Riter. Šią moterį mačiau vaizdajuostėje. Ji prisistatė kaip Edita Prior, mano prosenelė.

Pakeliu akis į Kalebą, jo akys dega žinių troškuliu, tarsi nenustygtų vietoje. Mūsų prosenelė.

Atitraukiu vieną kėdę ir atsisėdu.

– Ji buvo tėčio prosenelė?

Kalebas linkteli ir atsisėda kitoje stalo pusėje.

– Taip, prieš septynias kartas. Mūsų teta. Jos brolis išlaikė Priorų pavardę.

– Ir tai yra...

– Raštiškas sutikimas, – patvirtina Kalebas. – Jos sutikimas dalyvauti eksperimente. Baigiamosiose išvadose teigiama, kad Amanda buvo pirmoji savanorė ir viena iš eksperimento kūrėjų, Biuro darbuotoja. Iš pradžių eksperimente dalyvavo tik keli Biuro nariai; dauguma kitų nedirbo vyriausybei.

Vėl skaitau dokumentą mėgindama jį perprasti. Žiūrint vaizdajuostę Editos Prior žodžiai skambėjo įtikinamai. Jos sprendimas apsigyventi mūsų mieste, tapti kurio nors luomo nare, savo noru atsisakyti praeities. Bet taip atrodė iki tol, kol nežinojau, kas dedasi už miesto. Kai paaiškėjo, kad padėtis nėra tokia baisi, kaip apibūdino Edita Prior.

Vaizdajuostė buvo tik gudri manipuliacija, skirta išlaikyti mus mieste ir toliau vykdyti Biuro užduotį. *Pasaulis už miesto sienų yra baisus, Divergentams reikia atvykti į Biurą ir išgydyti žmones.* Tai nėra visiškas pramanas, nes Biuro darbuotojai tiki, kad išgydžius genus galima pagerinti gyvenimą. Jei Divergentai integruosis į šią visuomenę ir perduos savo genus palikuonims, pasaulis taps tobulesnis. Tačiau Biurui nereikia, kad Divergentai kaip armija atžygiuotų iš miesto, pasiruošę kovoti už teisybę ir visus gelbėti – šitaip siūlė Edita Prior. Svarstau, ar ši moteris tikėjo savo žodžiais, ar tiesiog išrėžė tai, ką privalėjo.

Kitame knygos puslapyje yra Editos nuotrauka. Lūpos kietai sučiauptos, veidą rėmina rudų plaukų sruogos. Turbūt ši moteris patyrė siaubingų išgyvenimų, jei savanoriškai sutiko, kad jai būtų ištrinta atmintis ir pakeista tapatybė.

– Ar žinai, kodėl ji įsitraukė į eksperimentą? – klausiu.

Kalebas papurto galvą.

– Pasak įrašų – nors šiuo atveju jie gana migloti – žmonės sutikdavo dalyvauti eksperimente, kad jų šeimos išvengtų baisaus skurdo. Jų šeimoms mažiausiai dešimt metų kas mėnesį būdavo mokama nemenka suma pinigų. Tačiau

akivaizdu, kad Editos pasirinkimą nulėmė ne tai, nes ji dirbo Biure. Tikriausiai ji patyrė kokį nors sukrėtimą, kurį norėjo užmiršti.

Įdėmiai žiūriu į nuotrauką. Negaliu įsivaizduoti, koks skurdas priverstų žmogų pamiršti save ir artimuosius, kad jie kas mėnesį galėtų gauti išmoką. Aš, gyvendama Nuolankiųjų luome, mitau beveik vien duona ir daržovėmis, mes neturėjome jokių santaupų, bet nepuoliau į neviltį. Vadinasi, ten padėtis turėjo būti kur kas baisesnė negu mūsų mieste.

Niekaip negaliu suprasti, kodėl Edita pasisiūlė savanore. O gal ji tiesiog nebeturėjo artimųjų.

– Domėjausi, ar teisėta duoti sutikimą dalyvauti eksperimente ir už savo palikuonis, – sako Kalebas. – Gal ir galima į tokį susitarimą įtraukti ir palikuonis, bet vis tiek tai labai keista.

– Manau, kad mūsų apsisprendimai nulemia ir mūsų vaikų likimą, – sakau suirzusi. – Ar mudu būtume perėję į kitus luomus, jei mama su tėčiu nebūtų buvę Nuolankieji? – Gūžteliu pečiais. – Nenutuokiu. Gal kitame luome nebūtume jautęsi tokie užguiti? Gal būtume tapę kitokiais žmonėmis?

Ši mintis nuvingiuoja per smegenis kaip gyvatė. *Gal būtume tapę geresniais žmonėmis? Tokiais, kurie neišduoda savo artimųjų.*

Spoksau į stalą. Labai trumpam man buvo lengva apsimesti, kad mudu su Kalebu vėl esame tik brolis ir sesuo. Bet žmogus negali amžinai gniaužti pykčio ir slėpti tiesos – ji sugrįžta. Pažvelgus į Kalebą dingteli, kad taip pat į jį žiūrėjau, kai buvau kalinama Eruditų būstinėje. Jau pavargau kovoti su broliu ir klausytis jo atsiprašinėjimų; per daug sunku nuolat galvoti, kad mano brolis išdavikas. Tada atžariai klausiu:

– Edita įstojo į Eruditų luomą, tiesa? Nors pasirinko Nuolankiųjų vardą?

– Taip! – Kalebas, rodos, nepastebi mano šiurkštumo. – Tiesą sakant, dauguma mūsų protėvių buvo Eruditai. Pasitaikė keli atskalūnai Nuolankieji ir vienas ar du Teisuoliai, bet iš esmės mūsų giminės nuostata labai aiški.

Mane nuveria šaltis, regis, tuoj imsiu drebėti ir sueižėsiu.

– Tai šitaip tu mėgini pateisinti iškrypėlišką savo mąstymą ir elgesį, – ramiai sakau. – Kad prisidėjai prie Eruditų ir kad buvai jiems ištikimas? Taip nori man įrodyti, kad visada buvai vienas jų, kad tikėjai pasakymu: „Luomas svarbesnis už kraują“?

– Tričė... – lemena Kalebas, akimis melsdamas supratimo.

Bet aš nesuprantu. Ir nesuprasiu.

Atsistuju.

– Taigi dabar aš žinau apie Editą, o tu apie mūsų mamą. Gerai. Tegu viskas taip ir lieka.

Kartais žiūrint į brolių apima nuoširdi užuojauta, kartais norisi jį nusmaugti savo rankomis. Tačiau dabar trokštu tik dingti ir apsimesti, kad šito pokalbio nebuvo. Išeinu iš archyvo ir leidžiuosi atgal į viešbutį, mano batai slyščioja grindų plytelėmis. Bėgu, kol padvelkia citrinomis, tada sustaju.

Koridoriuje prie miegamojo stovi Tobijas. Esu uždususi, širdies tvinksnius jaučiu net pirštų galiukuose. Esu visai sutrikusi, širdį drasko netektis, spėlionės, pyktis ir ilgesys.

– Triče, ar tu gerai jautiesi? – susirūpinęs klausia Tobijas ir suraukia kaktą.

Vis dar gaudydama orą purtau galvą, tada visa jėga prispaudžiu Tobiją prie sienos ir susirandu jo lūpas. Akimirką jis, rodos, stengiasi mane atstumti, bet paskui nusprendžia nebeklausinėti, pamiršti visus rūpesčius, numoti į viską ranka. Mudu nebuvome dviese daugybę dienų. Savaičių. Mėnesių.

Tobijas paneria pirštus man į plaukus, o aš stipriai prie jo prisispaudžiu, glaudžiamės vienas prie kito, kaip du nevilties apimti žmonės. Tobijas stipriausias ir šilčiausias mano sutiktas žmogus, visi kiti to nemato; jis yra paslaptis, kurią aš saugau ir saugosiu iki pat gyvenimo galo.

Tobijas pasilenkia ir karštai bučiuoja man kaklą, glosto mane, kol galiausiai apkabina liemenį. Įkišu pirštus į jo diržo kilpas, tada užsimerkiu. Tą akimirką puikiai suprantu, ko noriu; trokštu nuplėšti mudu skiriančius drabužių sluoksnius, nušluoti visas praeities, dabarties ir ateities kliūtis.

Koridoriaus gale išgirstu žingsnius ir juoką, mudu atšlyjame vienas nuo kito. Kažkas – tikriausiai Jurajas – švilpteli, bet aš beveik negirdžiu, nes kraujas tvinkčioja smilkiniuose.

Mudviejų su Tobiju akys susitinka, tada prisimenu, kaip pirmąkart skvarbiai pažiūrėjau į jį per savo iniciaciją įveikusi baimės serumą. Spoksime vienas į kitą per daug ilgai, per daug įdėmiai.

– Nutilk, – nesidairydama rikteliu Jurajui.

Jurajas su Kristina eina į miegamąjį, mudu su Tobiju sekame įkandin, tarsi nieko nebūtų nutikę.

Dvidešimt trečias skyrius

T O B I J A S

Tą vakarą padėjęs apsunkusią nuo minčių galvą ant pagalvės išgirstu šnarant. Po pagalve randu raštelį.

T.
Susitinkam viešbučio vestibulyje vienuoliktą vakaro. Reikia pasikalbėti.
Nita

Dirsteliu į Tričės lovą. Ji atsipalaidavusi miega aukštiekninka, nosis ir burna apkritusios plaukų sruogomis, šios kilo jai kvėpuojant. Nenoriu žadinti Tričės, bet jaučiuosi keistai eidamas susitikti su mergina taip vėlai vakare, nieko nesakęs Tričiai. Ypač dabar, kai mudu taip sunkiai stengiamės būti vienas su kitu sąžiningi.

Žvilgteliu į laikrodį. Be dešimt vienuolika.

Nita tiesiog draugė. Tričiai galėsi pasakyti rytoj. Gal reikalas svarbus.

Nusimetu apklotą ir įsispiriu į batus. Pastarosiomis dienomis miegu su drabužiais. Praeinu Piterio, paskui Jurajo lovą. Iš po Jurajo pagalvės kyšo gertuvės kamštelis. Suimu gertuvę pirštais, nunešu prie durų ir pakišu po pagalve ant vienos tuščios lovos. Suprantu, kad neprižiūriu Jurajo taip gerai, kaip pažadėjau Zakui.

Išėjęs į koridorių, užsirišu batraiščius ir persibraukiu ranka plaukus. Lioviausi kirptis kaip Nuolankusis, kai norėjau tapti Bebaimių vadu, bet iš tiesų pasiilgau to senojo ritualo, kirpimo mašinėlės burzgesio ir įgudusių rankų judesių. Puikiai nusikirpdavau nė nežvilgtelėjęs į veidrodį. Mažą mane kirpdavo tėvas mūsų namo antro aukšto koridoriuje. Tėvas neatsargiai darbuodavosi mašinėle, subraižydavo man sprandą ar užkabindavo ausį. Bet niekada nebambėjo turįs mane kirpti. Tikriausiai tai ką nors reiškė.

Nita nekantriai trypčioja. Ji vilki baltus trumparankovius marškinėlius, plaukai suimti ant sprando. Mergina šypsosi, bet vien tik lūpomis, šypsena nepasiekia jos akių.

– Nerimauji, – sakau.

– Taip ir yra, – atsako ji. – Eime, noriu tau parodyti vieną vietą.

Nita vedasi mane blausiais koridoriais. Jie beveik tušti, susitinkame tik sargą.

Rodos, visi jie pažįsta Nitą – moja jai ir šypsosi. Mergina susikiša rankas į kišenes ir kaskart tuoj pat nusuka akis, kai netyčia dirstelime vienas į kitą.

Įeiname pro paprastas neužrakintas duris. Atsiduriame apskritame kambaryje, jo centre kabo stiklinis šviestuvas. Grindys tamsaus poliruoto medžio, sienos iškaltos bronzinėmis plokštelėmis, į jas atsimuša pavieniai šviesos atšvaitai. Ant bronzinių lentelių išraižyta daugybė vardų.

Nita atsistoja po šviestuvu ir plačiai išskečia rankas, tarsi norėtų aprėpti kambarį.

– Čia yra Čikagos šeimų genealoginiai medžiai, – paaiškina ji. – Tavosios irgi.

Žengiu prie vienos sienos ir imu skaityti pavardes, ieškodamas pažįstamų. Galiausiai vieną aptinku: Jurajas Pedradas ir Ezekielis Pedradas. Prie kiekvieno išrėžtos smulkios raidelės BB, prie Jurajo vardo neseniai pažymėtas taškelis. Tikriausiai rodantis, kad jis yra Divergentas.

– Gal žinai, kur maniškė? – klausiu.

Nita nubrožia prie kitos sienos ir paliečia vieną plokštelę.

– Giminystė nustatoma pagal moterišką liniją. Štai kodėl Džaninos įrašuose pažymėta, kad Tričė priklauso antrajai kartai – nes jos motina atvyko į miestą iš kitur. Nenutuokiu, kaip Džanina šitai sužinojo, bet mums šito atskleisti irgi jau nepavyks.

Su virpuliu artinuosi prie plokštelės su savo šeimos vardais, nors nežinau, ko man reikėtų bijoti. Vertikali linija jungia Kristiną Džonson su Evelina Džonson, horizontali – Eveliną Džonson su Marku Itonu. Žemiau dar vienas vardas – Tobijas Itonas. Prie manęs pažymėtos raidelės NB ir taškelis, nors dabar žinau, kad nesu Divergentas.

– Pirmoji raidė parodo tavo prigimtinių luomą, – aiškina Nita. – Antroji – tą, kuri pasirinkai. Biuro vadai mano, kad, sekdami luomų kaitą, atseks ir genų kaitą.

Prie mano motinos parašyta: ENB. Šiuo atveju B reiškia beluomę, suvokiu.

Prie mano tėvo raidės NN ir taškelis.

Paliečiu mane su tėvais jungiančią liniją ir tą, kuri jungia Eveliną su jos tėvais, o šiuos – su seneliais ir taip toliau. Iš viso suskaičiuoju aštuonias kartas, su savim. Šis medis atskleidžia tai, ką jau seniai žinojau. Esu su jais susijęs, surištas

amžinai. Kad ir kur nubėgčiau, negaliu atsikratyti šitos man nereikalingos giminytės, tuščio paveldėjimo.

– Esu dėkingas, kad man šitai parodei, – sakau nuliūdęs ir pavargęs. – Tik nesuprantu, kodėl pasirinkai vidurnaktį.

– Maniau, norėsi šitai pamatyti. Be to, turiu šį tą su tavim aptarti.

– Vėl mėginsi įtikinėti, kad sugadinti genai neriboja mano galimybių? – Papurtau galvą. – Ačiū, užtektinai prisiklausiau.

– Ne, – atsako Nita, – bet malonu iš tavęs šitai girdėti.

Mergina atsiremia į plokštelę, petimi uždengdama Evelinos vardą. Žingteliu atgal, nenoriu būti per arti Nitos ir matyti, kad jos akių lėliukės centre šviesiau rudos.

– Tas pokalbis aną vakarą apie sugadintus genus... iš tiesų buvo testas. Norėjau pamatyti, kaip reaguosi į mano žodžius, sužinoti, ar galiu tavim pasitikėti, ar ne, – pareiškia Nita. – Jeigu būtum sutikęs, kad genai riboja tavo galimybes, daugiau apie tai nebūčiau kalbėjusi. – Nita žingteli prie manęs, dabar jos petys užstoja ir Marko vardą. – Paklausyk, aš tikrai nenoriu būti laikoma „sugadinta“.

Prisimenu, kaip piktai, tarsi spjaudydamasi nuodais ji pasakoja apie tatuiruotę ant sprando – stiklo šukes.

Mano širdis ima tuksėti smarkiau, regis, tvinkčioja net kakle. Humoras merginos balse užleidžia vietą kartėliui, akys tampa šaltos. Bijau Nitos, bijau jos žodžių – drauge ir jaudinuosi. Vadinasi, neturiu susitaikyti su tuo, kad esu menkesnis, negu visad maniau.

– Suprantu, kad ir tau šitaip nepriimtina.

– Taip, nepriimtina.

– Ši vieta slepia daugybę paslapčių, – dėsto Nita. – Viena jų – kad turintiems tobulus genus sugadintieji yra nereikalingi. Kita – jog kai kurie iš mūsų neketina laukti rankas sudėję ir su tuo taikstyti.

– Kaip suprasti „nereikalingi“? – klausiu.

– Biuras yra nužudęs daugybę tokių kaip mes, – pasakoja Nita. – Visa tai slepiama. Vėliau pateiksiu tau įrodymų. Dabar galiu pasakyti, jog mes kovojame prieš Biurą vedami gerų tikslų ir norime, kad prie mūsų prisidėtų.

Aš primerkiu akis.

– Kodėl? Ko, tiesą sakant, iš manęs norite?

– Dabar siūlau tau progą išvysti pasaulį už būstinės ribų.

- Ko už tai nori mainais?

- Tavo apsaugos, - atsako Nita. - Ketinu vykti į pavojingą vietą, Biure negaliu apie tai niekam prasitarti. Tu esi pašalaitis, vadinasi, galiu labiau tavimi pasitikėti. Be to, žinau, jog moki apsiginti. Jei vyksi su manim, gausi įrodymų, jog kalbėjau ne tuščiai.

Tarsi prisiekdama ji švelniai prideda ranką prie širdies. Manęs neapleidžia įtarumas, bet smalsumas nugali. Nesistebiu, kad Biuras yra pridaręs visokių baisybių, taip daro visos valdžios struktūros, su kuriomis teko susidurti, netgi Nuolankiųjų šulai, kuriems vadovavo mano tėvas. Todėl, netgi kamuojamas pagrįsto nepasitikėjimo, vis tiek turiu menką viltį, kad esu nesugadintas, kad esu vertas daugiau, negu vien perduoti pataisytus genus vaikams, kurių gal kada nors susilauksiu.

Taigi nusprendžiu sutikti. Šikart.

- Gerai, - sakau.

- Puiku, - taria Nita. - Bet prieš ką nors tau atskleisdama turiu gauti pažadą, kad niekam neprasitarsi apie tai, ką pamatysi, netgi Tričei. Pažadi?

- Tričė galima pasitikėti, pati žinai. - Aš patikinau Tričę, kad daugiau nebeturėsiu nuo jos paslapčių. Ir nesivelsiu į tokius reikalus, kur būčiau verčiamas ką nors nuo jos slėpti. - Kodėl negaliu jai nieko pasakoti?

- Aš ir nesiginčiju, kad Tričė verta pasitikėjimo. Tiesiog ji neturi mums reikalingo gebėjimo, o mes nenorime užtraukti pavojaus nekaltiems žmonėms. Biuras baiminasi, kad mes susivienysime. Jei patikėsime, kad esame „nesugadinti“, įrodysime, jog visa Biuro veikla - eksperimentai, genų keitimas ir taip toliau - tik tuščias laiko švaistymas. Baisu išgirsti, kad tavo gyvenimo darbas tik apgaulė.

Gerai suprantu Nitą - tai tas pat, kas sužinoti, jog luomai buvo įdiegti dirbtinai. Sukurti mokslininkų, kad kuo ilgiau galėtų mus valdyti.

Nita atsitraukia nuo sienos, tada priduria sakinį, kuris priverčia mane galutinai apsispręsti.

- Jei papasakosi Tričei, ji nebeturės iš ko rinktis. Pasirinkimo galimybę aš suteikiau tau. Prasitardamas padarysi ją bendrininke, o laikydamas atokiai nuo viso šito, ją apsaugosi.

Perbraukiu pirštais bronzinėje plokštelėje išraižytą savo vardą - Tobijas Itonas. Mano genai, mano ir pasirinkimas. Nenoriu painioti į tai Tričės.

- Gerai, - sakau. - Rodyk.

+ + +

Žiūriu, kaip Nitai žingsniuojant jos žibintuvėlio spindulys šokčioja aukštyn žemyn. Mes ką tik pasiėmėme kuprinę iš valytojo sandėliuko koridoriuje - ji jau buvo paruošta. Nita vedasi mane gilyn požeminiais būstinės koridoriais, praeiname kambarį, kur renkasi genetiškai sugadintieji, kol atsiduriame neapšviestame koridoriuje. Galiausiai Nita atsitupia ir ima grabinėti žemę, kol aptinka skląstį. Padavusi man žibintuvėlį ir atstūmusi skląstį, mergina atidaro liuką grindyse.

- Šiuo tuneliu galima pabėgti, - sako ji. - Jis buvo iškastas Biurui čia atsikrausčius, kad prireikus būtų galima staigiai dingti.

Tada iš kuprinės išsitraukia juodą vamzdelį ir nusuka viršūnę. Merginai ant odos ima šokinėti raudoni šviesos atšvaitai. Ji meta tą daiktą į skylę, jis krinta keletą metrų, ryški šviesa rėžia akis. Paskui Nita atsisėda ant skylės krašto, užsikabina kuprinę ant pečių ir šoka.

Žinau, kad šokti reikia neaukštai, bet, rodos, apačioje plyti didelė erdvė. Pirmiausia nuleidžiu kojas, raudonos kibirkštys nušviečia mano batus. Paskui šoku žemyn.

- Įdomu, - pareiškia Nita man nusileidus. Įjungiu žibintuvėlį, mergina priešais nešasi švytintį vamzdelį. Tunelis užtektinai platus eiti dviem ir aukštas - man nereikia kūprintis. Čia stipriai tvoskia puvėsiais ir drėgna žeme, oras pridvisęs. - Buvau pamiršusi, kad bijai aukščio.

- Todėl nebijau daug ko kito, - atkertu.

- Be reikalo giniesi! - šypsosi Nita. - Tik seniai knietėjo tavęs šito paklausti.

Peržengiu balą, po mano batais gurgžda žvyras.

- Tavo trečioji baimė, - neatlyžta Nita. - Nušauti tą moterį. Kas ji per viena?

Merginos švieselė užgęsta, tunelį apšviečia tik žibintuvėlis mano rankose. Pasitraukiu tolėliau nuo Nitos, nenoriu jos liesti tamsoje.

- Tai nepažįstama moteris, - atsakau. - Svarbiausia - baimė ją nušauti.

- Tu bijojai šaudyti į žmones?

- Ne, aš bijojau tai daryti su per dideliu užsidegimu.

Nita nutyla, aš irgi. Pirmą kartą garsiai ištariau tokius žodžius, dabar suprantu, kaip keistai jie skamba. Kiek jaunų žmonių baiminasi, kad jų sielose

slypi monstrai? Žmonės turi bijoti kitų žmonių, o ne pačių savęs. Žmonės turi sekti savo tėvų pavyzdžiu, o ne krūpčioti vien apie juos pagalvoję.

– Vis svarsčiau, koks būtų mano baimės laukas, – tyliai, vos ne maldingai sako Nita. – Kartais atrodydavo, kad turiu labai daug baimių, kartais – kad nebeliko ko bijoti.

Nors mergina manęs nemato, linkteliu, ir mudu einame toliau. Žibintuvėlio spindulys švysčioja, po kojomis gurgžda žvyras. Gaubiami puvėsių kvapo, žygiuojame prie tunelio angos.

+ + +

Po kokių dvidešimties minučių kelio pasukame už kampo ir į mane dvelkteli gaivus vėjas, net nupurto šaltukas. Išjungiu žibintuvėlį, nes tunelio angą apšviečia mėnulio šviesa.

Atsiduriame plynėje, pro kurią važiovome į būstinę, tarp apgriuvusių pastatų ir susiraizgiusių medžių, kurių šaknys lenda pro šaligatvio plyteles. Netoliese laukia senas sunkvežimis, jo kėbulas dengtas apdriskusiu išblukusiu brezentu. Tikrindama Nita spirteli į vieną padangą, paskui įsitaiso prie vairo. Rakteliai kabo spynoje.

– Kieno šis sunkvežimis? – klausiu sėsdamasis šalia.

– Jis priklauso žmonėms, su kuriais važiuojame susitikti. Paprašiau jį čia pastatyti, – atsako mergina.

– Ir kas gi jie tokie?

– Mano draugai.

Nenutuokiu, kaip Nita nepasiklysta gatvių labirinte, bet ji įgudusiai vairuoja sunkvežimį, aplenkdamą medžių šaknis, nuvirtusius žibintus. Mašinos šviesos ištraukia iš tamsos gyvūnus, bėgančius kelkraščiais, matau juos akies krašteliu.

Staiga vidury gatvės išnyra kažkoks grakštus gyvūnas ilgomis kojomis, rudu kailiu. Jis toks aukštas, kad beveik siekia kabiną. Nita nuspaudžia stabdžius, kad jo nepartrenktų. Gyvūnas pakrutina ausis ir smalsiai žiūri į mus tamsiomis apskritomis akimis, susidomėjęs kaip vaikas.

– Jie nuostabūs, tiesa? – gėrasi Nita. – Kol neapsigyvenau čia, nebuvo mačiusi elnių.

Linkteliu. Gyvūnas grakštus, bet lūkuriuoja ir užstoja kelią.

Nita nuspaudžia garso signalą ir elnias pasitraukia nuo gatvės. Vėl lekiamo

tolyn, tada pasiekiame platų, medžiais neapaugusį kelią, kertantį bėgius, kuriais ne taip seniai atėjau į būstinę. Priekyje išvystu šviesas, ryškų tašką aklinoje tamsybėje.

Mes sukame į šiaurės rytus, tolyn nuo būstinės.

+ + +

Važiuojam ilgai, tada vėl blyksteli šviesos. Kiek matau, riedame siaura duobėta gatve. Ant senų gatvės žibintų kabo plikos elektros lemputės.

- Atvažiavome. - Nita pasuka į skersgatvį tarp dviejų plytinių pastatų. Ištraukusi raktelius pasižiūri į mane. - Apžiūrėk dėtuvę. Paprašiau palikti mums ginklų.

Padarau kaip lieptas. Ant kelių senų aplankų guli du peiliai.

- Ar moki apsieiti su peiliu? - klausia Nita.

Bebaimių naujokai būdavo mokomi svaityti peilius net ir prieš Makso pataisas, iki man įstojant į tą luomą. Man šis užsiėmimas nepatiko. Buvau tikras, kad šitaip lavinami ne naudingi, o aktoriniai Bebaimių gebėjimai.

- Moku, - nusivaipau. - Nors niekad nemaniau, kad šito man prireiks.

- Vis dėlto Bebaimiai šio to verti... *Ketverte*, - šypteli Nita. Mergina pasiima didesnę peilį, man atitenka mažesnis.

Žygiuojant skersgatviu įsitempęs sukinėju ginklą rankoje. Languose virš galvos mirksi įvairiausios šviesos - nuo židinio liepsnos iki žvakių ir žibintų. Pakėlęs galvą išvystu ilgus plaukus ir į mane spoksančias tamsias akis.

- Čia gyvena žmonės, - sakau.

- Tai itin nuošalus pakraštys, - atsako Nita. - Kokios dvi valandos kelio nuo Milvokio, didžiulio miesto šiaurėje. Aha, čia gyvena žmonės. Šiais laikais jie nekeliauja labai toli nuo miestų, net jei prasilenkia su įstatymu kaip šie.

- Kodėl jie nepaklūsta įstatymams? - Žinau, kad toks gyvenimas prilygsta beluomių egzistencijai. Jie nuolat alkani, šąla žiemą, kepa saulėje vasarą ir kasdien kovoja dėl būvio. Tam ryžtis nelengva, reikia turėti svarių priežasčių.

- Šie žmonės - genetiškai sugadinti, - pareiškia dirstelėjusi į mane Nita. - Pagal įstatymą jie turėtų būti lygiateisiai piliečiai, kaip ir genetiškai tobuli, bet taip yra tik popieriuje, tai paistalai. Iš tiesų jie skursta, baudžiami už nusikaltimus, kurių nepadarė, negali gauti gero darbo... Jie laikomi bėda, ši bėda atsirado po Grynumo karo, maždaug prieš šimtą metų. Pakraščių gyventojai

mieliau visiškai atsiskiria nuo visuomenės, užuot mėginę ją pataisyti iš vidaus, kaip trokštu padaryti aš.

Prisimenu šukes, ištaturuotas Nitai ant sprando. Spėliuju, kada ji pasidarė tatuiruotę, kodėl jos žvilgsnis toks piktas, kalba tokia dramatiška, kodėl ši mergina tapo maištininke.

– Kaip šito pasieksi?

Nita sukanda dantis, paskui atsako:

– Pašalinusi kai kuriuos Biuro vadus.

Skersgatvis atsiveria į plačią gatvę. Vieni žmonės sėlina pasieniais, kiti žirgluoja gatvės viduriu, triukšmingais būriais, su buteliais rankose. Visi jauni. Man dingteli, kad pagyvenusių čia nedaug.

Priekyje girdžiu riksmus ir dūžtantį į šaligatvį stiklą. Du besikumščiuojančius ir besispardančius pavidalus ratu apstojusi minia.

Drožiu prie jų, bet Nita čiumpa už rankos ir nutempia prie kažkokio pastato.

– Dabar ne laikas rodyti didvyriškumą, – pareiškia ji.

Prieiname kampinio pastato duris. Prie jo stovi stambus vyras su peiliu rankoje. Mums ėmus lipti laiptais, jis liaujasi sukiojęs peilį ir permeta jį į kitą, randų išvogotą ranką.

Mane turėtų sugluminti vyro stotas, miklus apsiėjimas su peiliu, baisi ir grėsminga išvaizda, tačiau jo akys kaip elnio – didelės, kupinos smalsumo ir įtarios.

– Atvykome susitikti su Rafiu, – sako Nita. – Mes iš būstinės.

– Galite eiti vidun, tik peilius palikite, – liepia vyras.

Jo balsas aukštesnis ir plonesnis, negu tikėjausi. Kitomis aplinkybėmis šis žmogus tikriausiai irgi būtų kitoks, gal net malonus. Su mumis jis elgiasi atšiauriai ir storžieviškai.

Nors švelnumą laikau nereikalingu, nejučiomis dingteli, kad šis žmogus labai daug prarado ir todėl tapo toks šiurkštus.

– Nieku gyvu, – atšauna Nita.

– Nita, čia tu? – kažkas klausia iš vidaus įtaigiu, skambiu balsu.

Balso savininkas yra neaukšto ūgio vyras. Pamatęs mus plačiai nusišypso. Tada ateina prie slenksčio.

– Juk liepia tau juos įleisti nesikabinėjant. Užeikit, užeikit.

– Sveikas, Rafi, – taria Nita su aiškiu palengvėjimu. – Ketverte, čia Rafis. Pakraščiuose jis įtakingas žmogus.

– Malonu susipažinti, – sako Rafis ir pamoja mums eiti paskui.

Didžiuliam kambaryje pristatyta daugybė žvakių ir žibintų. Prigrūsta medinių baldų, visi stalai tušti, išskyrus vieną.

Kambario gale sėdi moteris. Rafis įsitaiso šalia jos. Šių žmonių išorė skirtinga: moteris raudonplaukė ir stambaus sudėjimo; Rafis juodaplaukis, kūnas tvirtas ir raumeningas. Bet jie abu tarsį iškirsti iš to paties akmens luito.

– Dėkite ginklus ant stalo, – įsako Rafis.

Šikart Nita paklūsta, padeda peilį ant stalo krašto priešais save. Tada atsisėda. Aš paseku jos pavyzdžiu. Raudonplaukė nuleidžia šautuvą.

– Kas čia toks? – klausia ji, mostelėjusi galva mano pusėn.

– Jis mano sąjungininkas, – atsako Nita. – Ketvertas.

– Kas čia per vardas? – Moteris nesišaipto, kaip dažnai darydavo kiti.

– Tokį vardą gauni dalyvaudamas miesto eksperimente, – paaiškina Nita. – Už tai, kad turi viso labo keturias baimes.

Man dingteli, jog šitaip Nita pristatė tyčia, kad turėtų galimybę pasakyti, iš kur esu. Ar jai tai suteikia tam tikro pranašumo? O gal dėl to atrodysiu patikimesnis šitiems žmonėms?

– Įdomu. – Moteris pabarbena į stalą smiliumi. – Ką gi, Ketverte, mano vardas Merė.

– Merė ir Rafis vadovauja Vidurio Vakarų maištininkų būreliui, žmonėms sugadintais genais, – dėsto Nita.

– Žodis „būrelis“ veikiau tikėtų apibūdinti senoms ponioms, mėgstančioms palošti kortomis, – kaipmat atšauna Rafis. – Mes ne šiaip sukilėliai. Veikiame visoje šalyje – turime grupuotes didžiuosiuose miestuose, nenuleidžiame akių ir nuo pakraščių, turime savų žmonių Vidurio Vakaruose, Pietuose ir Rytuose.

– Dar yra ir Vakariai? – klausiu.

– Jau nebe, – ramiai atsako Nita. – Žemė netiko statyboms, po Grynumo karo tarp miestų atsirado didžiuliai negyvenami plotai. Tos vietos virtusios dykvietėmis.

– Vadinasi, Biuras sako tiesą, – taria Merė, jos akyse kaip stikle atsispindi žvakių šviesa. – Miesto eksperimento dalyviai tikrai nenutuokia, kas dedasi už jo ribų.

– Žinoma, tai tiesa. Kurių galų jiems meluoti? – sako Nita.

Staiga mane užplūsta didžiulis nuovargis, merkiasi akys. Per savo neilgą

gyvenimą esu dalyvavęs jau ne viename sukilime. Su beluomiais prieš Eruditus, o dabar, ko gero, su genetiškai sugadintaisiais stosiu prieš Biurą.

– Užteks mandagybių, negalime čia gaišti, – pareiškia Merė. – Per ilgai nelaikykime žmonių už durų, antraip jie ateis šniukštinėti.

– Gerai, – sutinka Nita ir pasižiūri į mane. – Ketverte, dirstelėk, ar lauke ramu. Man reikia trumpai šnektelėti su Mere ir Rafiu akis į akį.

Jeigu būtume dviese, paklausčiau Nitos, kodėl negaliu dalyvauti pokalbyje ir kam ji tempėsi mane vidun, jei galėjau ramiausiai stovėti už durų. Rodos, dar nepažadėjau padėti Nitai, o ji turbūt turėdama savų priežasčių norėjo mane supažindinti su tais žmonėmis. Taigi tiesiog atsistuju, pasiimu peilį ir patraukiu prie durų, kur Rafio sargybinis stebi gatvę.

Muštynės prie kito namo jau nurimusios. Ant šaligatvio tyso vienišas pavidalas. Akimirką dingteli, kad jis dar juda, paskui suvokiu, jog kažkas rausiasi jo kišenėse. Tai ne pavidalas – tai lavonas.

– Negyvas? – tiesiai klausiu.

– Aha. Jei nesugebi apsiginti, nepratęsi čia ir nakties.

– Tai kodėl žmonės čia gyvena? – susiraukiu. – Kodėl negrįžta atgal į miestus?

Sargybinis tyli taip ilgai, kad pamatau, jog bus neišgirdęs mano klausimo. Žiūriu, kaip iškraustęs numirėlio kišenės vagis dingsta artimiausiame pastate. Galiausiai Rafio sargybinis prabyla:

– Čia bent esama tikimybės, kad jei mirsi, kam nors tai rūpės. Kaip Rafiui ar kuriam kitų vadų, – sako sargybinis. – Jei būsi nudėtas mieste, tai visi numos ranka, genetiškai sugadintieji niekam nerūpi. Didžiausia bausmė, kurią gauna genetiškai tobulieji, nudėję tokius kaip mes, yra kaltinimas nužudžius netyčia. Mėšlas.

– Nužudymas netyčia?

– Tai reiškia, kad nusikaltimas padarytas neturint pikto ketinimo, – man už nugaros pasigirsta melodingas, skambus Rafio balsas. – Ir baudžiamas ne taip griežtai, kaip pirmo laipsnio žmogžudystė. Žinoma, *oficialiai* mes visi turime būti traktuojami vienodai, tiesa? Bet tikrovėje šitaip retai nutinka.

Sukryžiuavęs ant krūtinės rankas Rafis atsistoja šalia manęs. Žvilgtelėjęs į jį išvystu karalių, apžvelgiantį, jo manymu, nuostabią savo karalystę. Žiūriu į gatvę, į suskeldėjusį šaligatvį ir lavoną išverstomis kišenėmis, tada į langus, kuriuose mirga blyškios lempelės. Paskui suprantu, kad Rafiui graži yra laisvė. Laisvė būti tiesiog žmogumi, o ne sugadintuoju.

Kartą tokią laisvę man siūlė Evelina, kai kvietė prisidėti prie beluomių, siūlė palikti savąjį luomą ir tapti svarbiu žmogumi. Tačiau tai buvo melas.

– Tu iš Čikagos? – klausia manęs Rafis.

Linktelio neatitraukdamas akių nuo tamsios gatvės.

– Koks pasaulis tau atrodo iš ten ištrūkus? – klausia jis.

– Beveik toks pat, – atsakau. – Čia žmones skiria kiti dalykai, kovojami kiti karai.

Medinės grindys sugirgžda po Nitos kojomis. Kai atsigrėžiu, ji stovi tiesiai man už nugaros, rankos sukištos į kišenes.

– Ačiū, kad surengėte šį susitikimą, – padėkoja Nita Rafiui. – Mudviem metas keliauti.

Patraukiame gatve atgal. Per petį dirsteliu į Rafį – jis atsisveikindamas moja.

+ + +

Grįžtant prie sunkvežimio vėl išgirstu šauksmus, šikart rėkia vaikas. Eidamas girdžiu šniurkščiant, verkšlenant, tada prisimenu, kaip būdamas mažas gūždavausi savo kambaryje, šluostydamas nosį marškinių rankove. Pirmiausia mano motina nugramdydavo pastirusius rankogalius kempine ir tik tada mesdavo į skalbyklę. Ji nė karto manęs nesubarė.

Įlipu į sunkvežimį apdujęs nuo šios vietos atmosferos, nuo tvyrančio skausmo ir trokštu kuo greičiau grįžti į būstinę, kur šilta, šviesu ir saugu.

– Mano galva neišneša, kodėl čia gyventi geriau negu mieste, – sakau.

– Tik vieną kartą lankiausi ne eksperimentiniame mieste, – kalba Nita. – Ten įvesta elektra, bet ji normuojama, kiekvienai šeimai tiekama tik kelias valandas per dieną. Tas pat ir su vandeniu. Mieste daug nusikaltimų, dėl jų kaltinami genetiškai sugadintieji. Yra ir policija, bet jos galimybės labai menkos.

– Vadinasi, Biuro būstinė yra geriausia vieta gyventi, – sakau.

– Jei kalbėsime apie išteklius, tada taip, – sutinka Nita. – Bet ir būstinėje egzistuoja tokia pat socialinė sankloda kaip ir miestuose, tik čia ją sunkiau įžiūrėti.

Žiūriu į galinio vaizdo veidrodėlį ir matau tolstant pakraščius, apgriuvusius namus, siauras gatveles, apšviestas tik ant plikų laidų kabančių elektros lempučių.

Važiuojame pro tamsius namus su lentomis užkaltais langais ir aš mėginu juos

įsivaizduoti švarius, tvarkingus, tokius, kokie buvo kadaise. Kiemus juosė tvoros, aplink žaliavo prižiūrėtos pievelės, vakarais languose degdavo šviesos. Įsivaizduoju, jog kadaise žmonės čia gyveno taikingai ir ramiai.

– Ko čia važiavai ir apie ką kalbėjaisi su Rafiu ir Mere? – klausiu.

– Atvažiavau aptarti mūsų planų, – atsako Nita.

Blyškioje prietaisų skydelio šviesoje pastebiu, kad apatinė merginos lūpa nusėta smulkių randelių, tarsi ji nuolat ją kandžiotų.

– Be to, norėjau jiems parodyti tave, žmogų, dalyvavusį luomų eksperimente. Merė įtarė, kad tokie kaip tu slapta bendradarbiauja su valdžia. Nors tai, žinoma, melas. O Rafis... Jis pirmasis pateikė man įrodymų, kad Biuras ir vyriausybė mums meluoja, klastoja istoriją.

Po šių žodžių Nita nutyla, lyg norėdama, kad suvokčiau šių žodžių svarbą, bet man nereikia nei laiko, nei tylos, nei erdvės ja patikėti. Mano luomų vadai ištisai mane apgaudinėjo.

– Biuras suokia apie auksinius žmonijos laikus, kai dar nebuvo manipuluojama genais, visi žmonės buvo genetiškai tobuli ir gyveno taikiai, – sako Nita. – Tačiau Rafis parodė man senas nuotraukas. Jose įamžinti *karo* vaizdai.

Lukteliu.

– Na, ir?

– Na, ir? – negalėdama patikėti pakartoja Nita. – Genetiškai tobuli žmonės sukėlė karą ir visišką suirutę praeityje, tokį pat karą sukėlė ir genetiškai sugadinti žmonės. Tad kam skirti tiek daug išteklių ir švaistyti laiką genams taisyti? Ar apskritai tie eksperimentai turi kokią nors prasmę, nebent įtikinti reikiamus žmones, kad vyriausybė stengiasi pagerinti mūsų gyvenimą, nors šitaip ir nėra?

Tiesa keičia viską. Ar ne todėl Tričė taip karštligiškai troško gauti Editos Prior vaizdajuostę, kad net tapo tėvo sąjungininke? Tričė suprato, jog tiesa, kad ir kokia ji būtų, pakeis mūsų kovą ir išjudins amžinus prioritetus. Ir čia dabar melas keičia tikslus, išjudina amžinus prioritetus. Užuoť stoję kovoti su skurdu ir nusikalstamumu, niokojančiu šalį, Biuro darbuotojai kovoja su genetiniu netobulumu.

– Kodėl? Kam skirti tiek daug laiko ir jėgų spręsti problemai, kurios iš tiesų nėra? – pareiškiu staiga įpykęs.

– Na, žmonės kovoja dėl to, kad buvo mokomi, jog tai yra *problema*. Rafis parodė man dar šį tą – propagandinius leidinius apie genetiškai sugadintuosius,

juos platina vyriausybė, – pasakoja Nita. – Bet kokia buvo nepasitenkinimo pradžia? Nenumanau. Priežasčių gali būti daugybė. Išankstinis nusistatymas prieš genetiškai sugadintuosius? Galbūt noras valdyti? Valdyti genetiškai sugadintus žmones, įteigiant jiems, kad jie turi blogų bruožų, ir valdyti genetiškai tobulus žmones, įdiegiant jiems, kad jie visiškai sveiki ir dori? Tokie dalykai nenutinka per vieną naktį ir dėl vienos priežasties.

Priglaudžiu smilkinį prie šalto lango stiklo ir užsimerkiu. Mano smegenyse sūkuriuoja spiečiai informacijos, sunku susitelkti į ką nors konkrečiai, todėl liaujuosi stengtis ir imu snūduriuoti.

Kai grįžtame į būstinę pro tunelį ir aš prisikasu iki lovos, jau kyla saulė. Tričės ranka vėl nukarusi per lovos kraštą, pirštų galiukai liečia grindis.

Atsisėdu priešais ją, akimirka žiūriu į miegančią ir galvoju apie mūsų susitarimą tą vakarą Tūkstantmečio parke. Daugiau jokio melo. Tričė pažadėjo tai man, aš – jai. Jeigu nepapasakosiu, ką girdėjau ir mačiau šią naktį, būsiu sulaužęs pažadą. Dėl ko? Norėdamas apsaugoti Tričę? Ar dėl Nitos, merginos, kurią vos pažįstu?

Švelniai, kad nepabudinčiau, nubraukiu Tričei nuo veido plaukus.

Mano apsaugos jai nereikia. Ši mergina pati yra stipri.

Dvidešimt ketvirtas skyrius

T R I Č Ė

Kitoje kambario pusėje Piteris krauna knygas į kaukę, paskui grūda jas į kuprinę. Įsikandęs raudoną rašiklį su nešuliu išeina iš kambario; girdžiu, kaip jam einant koridoriumi kuprinė daužosi į blauzdas. Palaukusi, kol jo žingsniai nutyla, atsigrėžiu į Kristiną.

– Nenorėjau tavęs klausti, bet kitaip negaliu, – sakau. – Kas vyksta tarp jūsų su Juraju?

Kristina tyso ant savo lovos, vieną ilgą koją nuleidusi per kraštą. Draugė reikšmingai į mane pasižiūri.

– Ko spoksai? Judu kartu praleidžiate daug laiko, – tariau. – Tikrai daug.

Dangus giedras, saulės spinduliai pro baltas užuolaidas skverbiasi į kambarį. Kambaryje tvyro įprasti miegamojo kvapai: skalbinių, batų, naktinio prakaito ir rytinės kavos. Kai kurios lovos tvarkingai paklotos, kitų patalynė sukuista. Dauguma mūsų buvę Bebaimiai, bet esame stebėtinai skirtingi. Įpročiais, būdo bruožais, pasaulio suvokimu.

– Gali manimi netikėti, bet tarp mudviejų nieko nėra, – Kristina pasiremia alkūnėmis. – Jurajas prislėgtas sielvarto. Mudu abu nuobodžiaujame. Bet jis yra *Jurajas*.

– Na ir kas? Jis gražus.

– Gražus, bet su juo rimtai nepasikalbėsi. – Kristina papurto galvą. – Suprask mane teisingai, man patinka pokštauti, bet noriu prasmingų santykių.

Linkteliau. Aš suprantu, galbūt geriau negu daugelis, nes nei Tobijas, nei aš nemėgstame krėsti pokštų.

– Be to, ne kiekviena draugystė perauga į meilę, – priduria Kristina. – Juk aš tavęs nebandžiau pabučiuoti.

Nusikvatoju.

– Tiesą sakai.

– O ką *tu* veiki pastaruoju metu? – klausia Kristina ir pakelia antakius. – Leidi laiką su Ketvertu? Pažengėte kiek toliau? Turiu galvoje dauginimąsi.

Užsidengiu veidą delnais.

- Tokio nevykusio pokšto dar nesu girdėjusi.

- Tai neišsisukinėk nuo klausimo.

- Nepadarėme jokios pažangos, - ginuosi. - Bent jau kol kas. Tobijui neduoda ramybės tie sugadinti genai.

- Ak, tai dėl to... - Kristina atsisėda.

- Ką apie tai manai? - klausiu.

- Ir pati nežinau. Tikriausiai siuntu. - Ji susiraukia. - Nerasi žmogaus, kuris apsidžiaugtų sužinojęs esąs kažkoks ne toks, ypač jei kalbama apie genus - jų nebepakeisi.

- Tai ką, manai, kad esi sugadinta?

- Tikriausiai. Tai kaip liga, tiesa? Biuro mokslininkai mato ją tavo genuose. Ir su jais nepasiginčysi.

- Aš ir neįrodinėju, kad visų genai vienodi, - sakau. - Tik netikiu, kad vienas jų rinkinys gali būti sugadintas, o kitas - ne. Skiriasi mėlynakių ir rudaakių žmonių genai, bet ar mėlynos akys yra „sugadintos“? Rodos, Biuro mokslininkai kaip kokie teisėjai nusprendė, kad vienos rūšies DNR grandinė gera, kitos - bloga.

- Jie remiasi įrodymais, kad genetiškai sugadintieji dažniau nusikalsta, - atkerta Kristina.

- Šitai gali lemti daugybę priežasčių, - nepasiduodu.

- Nenučiuokiu, kodėl su tavimi ginčijuosi, juk labai noriu, kad tu būtum teisi, - nusijuokia Kristina. - Bet ar nemanai, kad saujelė proto šviesulių, tokių kaip Biuro mokslininkai, gali atskleisti blogo elgesio priežastis?

- Žinoma, - sutinku. - Bet manau, kad protas čia niekuo dėtas, žmonės randa tai, ką nori surasti.

- Gal ir tu esi šališka, - sako Kristina. - Juk tavo draugai - netgi vaikinai - yra genetiškai sugadinti.

- Galbūt. - Paskubomis ieškau atsakymo, kuriuo gal ir pati nelabai tikiu, bet vis dėlto pasakau: - Nematau priežasčių, kodėl turėtume priimti sugadintų genų teoriją. Ar dėl to imsiu geriau vertinti žmones? Ne. Greičiausiai atvirkščiai.

Negana to, matau, kaip tie paistalai veikia Tobiją, kaip jis ima abejoti savimi, ir nesuprantu, kaip tokia teorija gali duoti naudos.

- Turėtum tikėti kai kuriais teiginiais ne dėl to, kad jie pagerintų tau gyvenimą, o todėl, kad tai yra tiesa, - pareiškia Kristina.

- Tačiau... - prabylu lėtai, tarsi svarstydamą kiekvieną žodį, - ...tačiau

pirmiausia reikia atsižvelgti į rezultatus. Jeigu jie geri, tada laikyti juos tiesa.

- Taip mąsto Suskiai. - Kristina patyli. - O mano kelias turbūt per daug teisuoliškas. Dievuliau, nejaugi niekaip negali pabėgti nuo luomų, net ir Biure?

Patraukiu pečiais.

- Gal ne taip jau svarbu nuo jų bėgti.

Į kambarį pabalęs ir išsekęs įeina Tobijas, tokį jį matau pastarosiomis dienomis. Plaukai nuo gulėjimo prisiploję, jis vilki vakarykščiais drabužiais. Nuo atvykimo į Biurą vaikiną miega su rūbais.

Kristina pakyla nuo gulto.

- Gerai, eisiu pasivaikščioti. Palieku šią erdvę judviem. Kad pabūtumėt vieni. - Ji mosteli į tuščias lovas ir mirkstelėjusi man kaip sąmokslininkė išeina iš kambario.

Tobijas išspaudžia šypseną, tuoj pat suprantu, kad jis prislėgtas. Užuoat atsisėdęs šalia, vaikiną mindžikuoja prie mano gulto pirštais tampydamas marškinėlių kraštą.

- Turiu tau šį tą pasakyti, - galiausiai prataria Tobijas.

- Gerai, - sakau. Širdį stiproškai sugniaužia baimė.

- Tik prižadėk nepykti, - kalba toliau jis, - bet...

- Tu žinai, kad nemėgstu kvailų pažadų, - sakau džiūstančia gerkle.

- Žinau. - Tobijas atsisėda ant savo nepaklotos lovos. Jis vengia mano akių. - Praėjusį vakarą Nita po mano pagalve paliko raštelį. Kvietė susitikti. Aš nuėjau.

Atlošiu pečius. Įsivaizdavus gražų Nitos veidelį, ją grakščiai stypčiojant šalia mano vaikino, užplūsta pyktis.

- Graži mergina pakvietė tave į vėlyvą pasimatymą ir tu *nuėjai*? - priekaištingai sakau. - O paskui dar prašai *nesiusti*?

- Mudviejų su Nita nesieja jokie jausmai. Susitikome visai dėl kitko, - karštai tikina Tobijas ir galiausiai pažvelgia į mane. - Ji tiesiog norėjo man šį tą parodyti. Nita netiki sugadintų genų teorija, kaip apsimetė iš pradžių. Ji brandina planą nuversti Biuro valdžią ir padaryti genetiškai sugadintuosius lygiateisiais žmonėmis. Mudu važiuojame į pakraštį.

Tobijas iškloja man apie požeminį tunelį, kuriuo galima išsigauti iš būstinės, apleistą miestą pakraštyje ir apie pokalbį su Rafiu ir Mere. Pasakoja apie karą, kurį nuslėpė valdžia, kad niekas nesužinotų, jog ir genetiškai tobuli žmonės gali griebtis baisios prievartos, apie tai, kokiomis sąlygomis genetiškai sugadintieji gyvena miestuose, valdomuose vyriausybės.

Tobijui kalbant man sukyla įtarimas, imu abejoti Nita. Tik nežinau kodėl – ar mane įspėja nuojauta, kuria įprastai pasikliauju, ar klaidina pavydas. Baigęs pasakoti, Tobijas laukiamai žiūri į mane. Stengdamasi apsispręsti, kietai sučiaupiu lūpas.

– Iš kur žinai, kad Nita nevedžioja tavęs už nosies? – klausiu.

– Nežinau, – atsako Tobijas. – Šį vakarą ji žada pateikti man įrodymų. – Vaikinas paima mano ranką. – Norėčiau, kad eitum drauge.

– O Nita neprieštaraus?

– Man tai nerūpi. – Tobijas suneria pirštus su manaisiais. – Jeigu jai tikrai reikia pagalbos, turės su tuo susitaikyti.

Žiūriu į sunertus mudviejų pirštus, apspurusius pilkų Tobijo marškinių rankogalius ir nusitrynusius jo džinsus. Nenoriu dėtis prie Nitos ir Tobijo, nes sugadinti genai tarsi juos suartina, o aš lieku nuošaly. Tačiau Tobijui šitai svarbu, ir man pačiai knieti pamatyti įrodymų apie nusikalstamus Biuro darbus.

– Gerai, – sutinku, – aš eisiu. Bet nė akimirkos nepatikėsiu, kad Nita domisi tavimi tik dėl genetinio kodo.

– Gerai, – sako Tobijas. – O tu nė akimirkos negalvok, kad man rūpi kita mergina.

Tobijas apkabina man sprandą, prisitraukia ir pabučiuoja.

Jo bučiny ir žodžiai ramina, bet neišsklaido nerimo.

Dvidešimt penktas skyrius

T O B I J A S

Mudu su Tričė laukiame Nitos po vidurnakčio viešbučio vestibulyje tarp gausiai žydinčių vazoninių augalų. Kadaise jie buvo laukiniai, dabar – sukultūrinti žmogaus rankų. Išvydus šalia manęs Tričę, Nitos veidas persikreipia, tarsi būtų užkandusi ką nors kartaus.

– Prižadėjai nieko jai nesakyti, – priekaištauja man Nita. – Negi tau neberūpi jos saugumas?

– Aš apsigalvojau, – atsakau.

Tričė šaižiai nusijuokia.

– Tai tu jam pasakei, kad turi mane ginti? Kokia sumani manipuliacija. Šaunuolė.

Nustebęs kilsteliu antakius. Nė nedingtelėjo, kad tai manipuliacija, todėl šiek tiek išsigąstu. Įprastai pasitikiu savimi ir permatau slaptas žmonių užmačias, kartais net išgalvoju nebūtas priežastis, bet pareiga saugoti Tričę taip įsigėrė man į kraują – kai vos jos nepraradau – kad nė nesusimąščiau, jog manimi manipuluojama.

Negana to, esu įpratęs meluoti, o ne sakyti skaudžią tiesą, todėl griebiausi galimybės šitaip apgauti Tričę.

– Tai buvo ne manipuliacija, o tiesa. – Nita, rodos, neįsižeidžia, ji tiesiog pavargusi persibraukia ranka veidą ir pasitaiso plaukus. Mergina nesigina, vadinasi, sakė tiesą. – Galite būti suimti vien už tai, ką žinote, ir tylėjimą, nepranešimą valdžiai. Norėjau šito išvengti.

– Deja, per vėlu, – sakau. – Tričė su mumis. Tai sukels keblumą?

– Verčiau turėti sąjungininkais jus abu negu nė vieno. Esu tikra, kad tavo žodžius dera suprasti kaip ultimatumą, – Nita užverčia akis. – Ką gi, eime.

+ + +

Tričė, Nita ir aš žingsniuojame ramiais, tyliais būstinės koridoriais, traukiame į laboratorijas, kur dirba mūsų naujoji sąjungininkė. Visi tylime, suklūstu kaskart

sugirgždėjus mano batams, išgirdęs balsą toluoje ar uždaromų durų trinkelėjimą. Jaučiuosi, tarsi darytume ką draudžiama, nors iš tiesų taip nėra. Bent jau kol kas.

Nita sustoja prie laboratorijos durų ir atidaro jas kortele. Įkandin jos įeiname į genų terapijos kambarį, čia neseniai išvydau savo genetinio kodo žemėlapi, ir drožiamo toliau. Tokiuose atokiuose būstinės kambariuose dar nesu buvęs. Čia tamsu ir niūru, mums iš po kojų kyla dulkių tumulai.

Nita petimi stumteli dar vienas duris, pro jas patenkame į saugyklą. Sienos nukabinėtos metalinėmis spintelėmis su stalčiais, ant jų priklijuoti popieriniai numeriai, rašalas jau išblukintas laiko. Kambario viduryje stovi laboratorinis stalas, ant jo – kompiuteris ir mikroskopas, prie stalo sėdi jaunas vyras sulaižytais šviesiais plaukais.

– Tobijau, Triče, susipažinkit su mano draugu Redžiu, – sako Nita. – Jis irgi genetiškai sugadintas.

– Malonu susipažinti, – nusišypso Redžis. Vaikinas pirma paspaudžia ranką Tričei, tada man, jo pirštai stiprūs.

– Pirmiausia parodyk jiems skaidres, – prašo Nita.

Redžis paliečia kompiuterio ekraną ir mosteli mums prieti.

– Aš nesikandžioju.

Mudu su Triče susižvelgiame, paskui atsistojame Redžiui už nugaros taip, kad matytume ekraną. Ekrane pasirodo vaizdai, jie greitai keičia vienas kitą. Nespalvoti, grūdėti ir iškraipyti – tikriausiai labai seni. Tereikia kelių akimirkų suprasti, jog tai kažkokios nelaimės nuotraukos: ploni, išdžiūvę kaip skeletai vaikai didžiulėmis akimis, pilni lavonų grioviai, degančių dokumentų kalnai.

Nuotraukos keičiasi taip greitai, tarsi vėjo sklaidomi knygos puslapiai, man telieka siaubo pojūtis. Nebegalėdamas ilgiau tverti, nusuku akis. Mane užgriūva didžiulis sunkumas.

Iš pradžių žvilgtelėjęs į Tričę pamatau, kad jos veidas abejingas, tarsi lygus vanduo, kurio paviršiaus nedrumsčia jokie ratilai. Bet paskui jos lūpų kampučiai suvirpa ir ji stipriai jas suspaudžia, slėpdama jaudulį.

– Pažiūrėkit į šiuos ginklus, – Redžis parodo uniformuoto vyro su šautuvu nuotrauką. – Tokie šautuvai buvo naudojami labai seniai. Per Grynumo karą ginklai jau buvo kur kas tobulesni. Netgi Biuras su šituo sutinka. Šiose nuotraukose užfiksuotas labai senas karinis konfliktas. Jį turėjo įžiebt *genetiškai tobuli* žmonės, nes tais laikais dar niekas nemanipuliavo genais.

- Kaip įmanoma nuslėpti *karą*? - klausiu.

- Žmonės buvo izoliuoti, badavo, - tyliai taria Nita. - Žinojo tik tai, kas jiems buvo teigiama, tenkinosi tik prieinama informacija. Kas visa tai valdė? Vyriausybė.

- Na, gerai, - Tričė pakrato galvą ir ima greitai nervingai berti žodžius: - Taigi Biuras meluoja apie jūsų - *mūsų* istoriją. Tačiau tai nereiškia, kad Biuro darbuotojai yra priešai. Jie tiesiog būrys smarkiai suklaidintų žmonių, besistengiančių pagerinti pasaulį. Išgydyti kaip ligą.

Nita su Redžiu susižvelgia.

- Tai ir yra svarbiausia, - taria Nita. - Biuras eksperimentuoja su žmonėmis ir juos žaloja.

Mergina padeda ranką ant stalo ir palinksta prie mūsų. Juntu iš jos sklindančią revoliucionierės jėgą, ji apima visą Nitos esybę: jaunos moters, žmogaus sugadintais genais ir laboratorijos darbuotojos.

- Kai Nuolankieji panorą atskleisti tiesą apie savo pasaulį anksčiau laiko, - lėtai kalba Nita, - ir Džanina nusprendė juos nutildyti... Biuras su džiaugsmu davė jai labai patobulinto simuliacijos serumo - jis padarė Bebaimius paklusniais nemąstančiais kareiviais ir šie išžudė Nuolankiuosius.

Greitai apmąstau ką išgirdęs.

- Šito negali būti, - pareiškiu. - Džanina man sakė, kad daugiausia Divergentų - tai yra genetiškai tobulų žmonių - gimsta kaip tik Nuolankiųjų luome. Biuras tokius žmones vertina ir net siunčia saviškius jų gelbėti; kodėl jo vadai turėjo padėti Džaninai išskersti Nuolankiuosius?

- Džanina klydo, - šaltai įsiterpia Tričė. - Taip man sakė Evelina. Daugiausia Divergentų buvo tarp beluomių, o ne tarp Nuolankiųjų.

Atsigręžiu į Nitą.

- Vis tiek nesuprantu, kodėl Biuras rizikavo netekti tiek daug Divergentų, - sakau. - Man reikia įrodymų.

- Tai ko, tavo manymu, čia atėjome? - Nita spusteli dar vieną jungiklį. Dabar apšviečiami ir stalčiai. Mergina eina palei kairę sieną. - Padėjau nemažai pastangų, kol gavau leidimą čia ateiti, - sako Nita. - Dar daugiau laiko prireikė perprasti čia rastas žinias. Tiesą sakant, man padėjo vienas genetiškai tobulųjų. Aš jam patinku.

Nita atitraukia vieną iš žemesniųjų stalčių. Iš jo išima oranžinio skysčio

buteliuką.

- Esi jį matęs? - klausia ji manęs.

Stengiuosi prisiminti, koks serumas man buvo suleistas prieš prasidedant puolimui. Tą dieną baigėsi Tričės iniciacija. Maksas suleido serumą man į kaklą, ir pats esu tai daręs daugybę kartų. Prieš tai Maksas buvo pakėlęs buteliuką į šviesą, skystis buvo oranžinis, toks, kokį dabar laiko Nita.

- Spalva tokia pat, - sakau. - Ir kas iš to?

Nita nešasi buteliuką prie mikroskopo. Nuo padėklo prie kompiuterio Redžis paima stiklinę plokštelę ir užlašina ant jos du lašus oranžinio skysčio. Ant viršaus uždeda antrą stiklinę plokštelę. Padėjęs jas po mikroskopu darbuojasi atsargiai, bet užtikrintai. Kaip žmogus, kuris yra tai daręs daugybę kartų.

Redžis keliskart paliečia kompiuterio ekraną. Atidaro mikroskopinio skenavimo programą.

- Ši informacija yra vieša ir prieinama kiekvienam, kas moka naudotis šiuo inventoriu ir žino slaptažodį. Jį gavau iš man prijauciančio genetiškai tobulo vaikino, - sako Nita. - Kitais žodžiais, prie šitos informacijos nesunku prieiti, tik niekam nešauna į galvą ją patyrinėti. Be to, genetiškai sugadintieji neturi sisteminių slaptažodžių ir nieko apie tai nenutuokia. Čia saugomi tam tikrų eksperimentų duomenys - nepavykusių, pasenusių ir nereikalingų.

Nita žvelgia pro mikroskopą, norėdama išgauti reikiamą ryškumą, sukinėja rankenėlę.

- Pradėk, - paragina ji. Redžis spusteli klavišą ir ekrane po programos pavadinimu pasirodo teksto paragrafai. Jis baksteli į puslapio vidurį. Imu skaityti.

„Simuliacijos serumas V4.2. Koordinuoja didelį taikinių skaičių. Perduoda signalus dideliais atstumais. Haliucinogenas iš pirminės formulės neįtrauktas. Kokią tikrovę simuliuoti, nusprendžia programos valdytojas.“

Tai jis.

Tai puolimo simuliacijos serumas.

- Kam, jūsų manymu, Biuras tobulino nereikalingą serumą? - klausia Nita. - Mokslininkai naudodavo serumus per savo eksperimentus, bet jų netobulindavo, leisdavo tai daryti miestų gyventojams. Jei Džanina būtų buvusi viena tobulintojų, Biuras būtų nedavęs jai serumo. Bet jis laikomas čia, vadinasi, ir buvo sukurtas Biure.

Pro ryškų mikroskopo okuliarą žiūriu į stiklo plokšteles, į oranžinius serumo

lašus ir nenoromis sudrebu.

Priblokšta Tričė klausia:

– Kodėl?

– Nuolankieji ketino atskleisti tiesą visiems miesto gyventojams. Jūs matėte, kas nutiko po to: Evelina tapo diktatore, beluomiai persekioja luomų narius. Neabejoju, kad anksčiau ar vėliau luomai sukils prieš engėjus. Žus daugybė žmonių. Išaiškėjus tiesai eksperimento saugumui iškyla pavojus, – sako Nita. – Taigi prieš keletą mėnesių, kai Nuolankieji rengėsi peržengti ribą, visiems parodydami Editos Prior vaizdajuostę, – tai padarius būtų kilusi suirutė ir išklibinti miesto pamatai, – Biuras tikriausiai nusprendė verčiau paaukoti nemažai Nuolankiųjų ir netekti keleto Divergentų, negu užtraukti pavojų visam miestui. Verčiau išžudyti Nuolankiuosius, negu rizikuoti eksperimento sėkme. Todėl Biuro vadai rado sąjungininką mieste. Džaniną Metjų.

Nitos žodžiai mane pritrenkia ir skverbiasi į sąmonės gelmes.

Padedu rankas ant laboratorinio stalo, kad atvėstų delnai, ir žiūriu į iškraipytą savo atvaizdą metaliniame paviršiuje.

Nuo pat mažumės nekenčiau savo tėvo, bet negaliu šito pasakyti apie luomą. Man visada patiko Nuolankiųjų ramybė, jų bendruomenė, tvarka. Dabar dauguma to luomo žmonių mirę. Nužudyti. Krito nuo Bebaimių rankos, raginami Džaninos, besinaudojančios Biuro suteikta galia.

Tarp žuvusiųjų – Tričės mama ir tėvas.

Tričė stovi labai ramiai, rankos nukarusios prie šonų, veidas ryškiai išraudęs.

– Didžiausia bėda yra aklas Biuro atsidavimas eksperimentams, – sako mums Nita, tarsi žodžiais mėgintų užpildyti tuščias nišas mūsų galvose. – Eksperimentai Biurui svarbesni negu genetiškai sugadintųjų gyvybės. Šito nepaneigsi. Padėtis gali pasidaryti dar prastesnė.

– Prastesnė? – sakau. – *Prastesnė* už daugybės Nuolankiųjų išžudymą? Kaip tai įmanoma?

– Jau beveik metai vyriausybė grasina, kad visus eksperimentus reikia baigti, – dėsto Nita. – Eksperimentai žlunga vienas po kito, nes bendruomenės nesugeba gyventi taikiai. Deividas šiaip taip dar valdo padėtį, bet atkuria taiką tik trumpam. Jei kas nors blogo nutiks Čikagoje, jis vėl griebsis to paties. Deividas gali „pradėti iš naujo“ eksperimentą kada panorėjęs.

– *Ištrinti žmonėms atmintį*, – sakau.

– Naudodamasis Nuolankiųjų serumu, – įsikiša Redžis. – Na, tiesą sakant, Biuro atminties serumu. Jo gavę, visi vyrai, moterys ir vaikai pradės gyvenimą iš naujo.

Nita atžariai taria:

– Prieš jų valią bus *ištrinti* ištisi jų gyvenimai, vien tik tam, kad būtų išspręsta nesama sugadintų genų problema. Biuro vadai gali tai padaryti. Tokia galia niekam neturėtų būti suteikta.

Prisimenu Džoaną pasakojus, kaip Taikingieji suleisdavo atminties serumo Bebaimių sargybiniams, nuklydusiems per toli nuo tvoros. Tada pamaniau: jeigu atimsi iš žmogaus prisiminimus, pakeisi visą jo esybę.

Staiga manęs nebedomina Nitos plano smulkmenos, rūpi, kaip kuo labiau pakenkti Biurui. Pastarųjų dienų patirtis mane įtikino, kad šią vietą reikia sulyginti su žeme, nepalikti akmenų ant akmenų.

– Koks jūsų planas? – abejingai klausia Tričė.

– Atsivesiu savo draugus iš pakraščių požeminiu tuneliu, – sako Nita. – Tu, Tobijau, tuo metu išjungsi apsaugos sistemą, kad Biuro sargybiniai mūsų nesučiuptų. Ji panaši į tą, kuri veikė Bebaimių būstinėje, turėtum nesunkiai susitvarkyti. Paskui Rafis, Merė ir aš įsilaušim į Ginklų laboratoriją ir pavogsim atminties serumą, kad Biuras nebegalėtų juo naudotis. Redžis tiesiogiai nedalyvaus, bet puolimo dieną atidarys mums tunelį.

– Ką darysite su pavogtu atminties serumu? – klausiu.

– Sunaikinsim, – per daug ramiai atsako Nita.

Pasijuntu keistai, tarsi subliūškęs balionas. Nežinau, kokios mintys sukasi mano galvoje klausantis Nitos, bet ji manęs neįtikina. Jos tikslas per menkas, per mažas atpildas žmonėms, sukėlusiems tokias žudynes, žmonėms, kurie pasakė man, kad esu sugadintas iš esmės, kad mano genetinis kodas netikęs.

– Ir tai *viskas*, ko siekiate? – klausia Tričė, galiausiai atitraukusi akis nuo mikroskopo. Tada skvarbiai nužvelgia Nitą. – Juk žinote, kad Biuras atsakingas dėl šimtų žmonių mirties, o jūs viso labo ketinate pavogti atminties serumą?

– Neprašiau tavęs peikti mano plano.

– Aš nepeikiu tavo plano, – atsako Tričė. – Tiesiog sakau, kad netikiu tavim. Tu nekenti Biuro vadų. Supratau iš to, kaip apie juos kalbi. Esi sumaniusi kur kas baisesnių dalykų, negu vien pavogti serumą.

– Atminties serumą Biuras naudoja eksperimentams palaikyti. Tai stipriausias

ginklas išlaikyti pavaldų jūsų miestą, ir aš noriu jį atimti. Atsižvelgiant į mūsų pajėgas, ši užduotis ganėtinai sunki. – Nita kalba švelniai, aiškina lyg vaikams. – Juk nesakiau, kad tu ir apsiribosiu. Neprotinga smogti iš visų jėgų pirmai progai pasitaikius. Čia ilga distancija, ne sprintas.

Tričė tik papurto galvą.

– Tobijau, tu prisidėsi? – klausia Nita.

Mano akys laksto nuo įsitempusios, pastirusios Tričės prie ramios, pasirengusios veikti Nitos. Aš nesugebu matyti ir girdėti taip, kaip Tričė. Kai pagalvoju apie atsisakymą, apima bejėgiškumas, rodos, tuoj susmuksiu. Turiu ko nors imtis. Net ir nedidelio žygio, bet vis tiek turiu ką nors daryti. Niekaip nesuprantu, kodėl Tričė nejaučia tokio pat troškimo veikti.

– Taip, – sakau. Tričė žiūri į mane išpūtusi akis, tarsi negalėtų patikėti. Nekreipiu į ją dėmesio. – Aš sugebėsiu išjungti apsaugos sistemą. Man reikės trupučio Taikingųjų laimės serumo. Galėsi jo gauti?

– Žinoma, – Nita šypteli. – Kai ateis laikas, atsiųsiu tau žinutę. Eime, Redži. Leiskim šitiem dviem pasikalbėti.

Redžis atsisveikindamas linkteli man, paskui Tričei, ir jie su Nita išeina iš kambario, tyliai, be gurgždesio uždaro duris.

Tričė atsigręžia stipriai sukryžiuvusi rankas ant krūtinės, lyg atsiribotų nuo manęs.

– Negaliu patikėti, kad sutikai, – sako ji. – Nita *meluoja*. Nejaugi nematai?

– Dabar svarbu ne šitai, – atšaunu. – Aš, kaip ir tu, moku perprasti melagius. Manau, kad šiomis aplinkybėmis tavo sprendimą sąlygoja kitkas. Tiesiog pavydas.

– *Aš nepavyduliauju!* – pašnairuoja į mane Tričė. – Aš nesileidžiu apgaudinėjama. Nita turi didesnių planų, tik jų neatskleidžia. Tavimi dėta, bėgčiau kuo toliau nuo žmogaus, kuris kviečia mane prisidėti prie maišto ir meluoja.

– Taip, bet tu ne aš. – Papurtau galvą. – Dieve mano, Tričė! Tie žmonės nužudė tavo tėvus, o tu neketini nieko griebtis?

– Aš nesakiau, kad nieko nesigriebsiu, – atrėžia Tričė. – Bet aš neturiu vykdyti nežinia kieno sumanyto plano.

– Juk žinai, atsivedžiau tave čia, nes norėjau būti sąžiningas, o ne tam, kad tu be reikalo kaltintum žmones ir nurodinėtum, ką turiu daryti!

– Prisimink, kas nutiko anąsyk, kai nepatikėjai mano „pramanytais“

kaltinimais, – šaltai sako Tričė. – Pasirodė, kad buvau teisi. Neklydau, kad Editos Prior vaizdajuostė pakeis viską. Ir dėl Evelinos neklydau. Nuojauna neapgauna manęs ir šįsyk.

– Aha, tu visada teisi, – atšaunu. – Buvai teisi ir puldama į pavojų be ginklų? Ar kai melagingai man pažadėjai, o pati nuėjai pasiduoti į Eruditų būstinę vidury nakties? Ar neklydai ir dėl Piterio?

– Nesisvaidyk tokiais kaltinimais. – Tričė duria į mane pirštu, ir aš pasijuntu kaip tėvų išbartas vaikas. – Nesu tobula, bet tu... Neviltis tave apakino, nebematai toliau savo nosies. Susidėjai su Evelina, nes troškai turėti motiną, dabar tapai Nitos sąjungininku, nes spirgi įrodyti nesąs *sugadintas*...

Šis žodis sukrečia mane iki širdies gelmių.

– Aš esu nesugadintas, – ramiai atsakau. – Nejaugi taip menkai manim tiki, jog prikaišioji, kad esu aklas, kad man stinga išvalgumo. – Pakratau galvą. – Tavo *leidimo* man nereikia.

Patraukiu prie durų. Kai paimu rankeną, Tričė sako:

– Nori, kad tavo žodis būtų paskutinis, vadinasi, esi tikras nesubrendėlis!

– Lygiai taip pat nebrandu abejoti gražių merginų planais, – atkertu. – Rodos, lygiosios.

Išeinu iš kambario.

Aš nebesu apimtas nevilties, sutrikęs patiklus vaikas. Aš esu nesugadintas.

Dvidešimt šeštas skyrius

T R I Č Ė

Įdėmiai žiūriu pro mikroskopą. Priešais mane – išdidintos oranžinio serumo dalelės.

Taip stengiausi nutverti Nitą meluojant, kad vos nepražiūrėjau tiesos. Prieš naudodamas Biuras turėjo patobulinti šį serumą, paskui kažkaip perduoti jį Džaninai, kad sušvirkštų Bebaimiams. Pasitraukiu nuo mikroskopo. Kodėl Džanina sutiko bendradarbiauti su Biuru, juk taip labai troško likti mieste, laikytis kuo toliau nuo tos organizacijos?

Tikriausiai Biurą ir Džaniną suvienijo tas pats tikslas. Ir Biuro vadai, ir Džanina siekė, kad eksperimentas būtų tęsiamas. Baiminosi, kas juos ištiks, jei eksperimentas žlugs. Abi pusės buvo pasirengusios dėl to paaukoti nekaltų žmonių gyvybes.

Maniau, kad ši vieta galėtų tapti namais. Tačiau Biure knibždėte knibžda žudikų. Pasisūpuoju ant kulnų tarsi veikiama nematomos jėgos, tada smarkiai besidaužančia širdimi išeinu iš kambario.

Nekreipiu dėmesio į koridoriu slampinėjančius žmones. Drožiu tolyn, tiesiai į žvėries nasrus.

Gal ši vieta ir galėtų būti namais. Girdžiu save sakant Kristinai.

Tie žmonės nužudė tavo tėvus. Galvoje aidi Tobijo žodžiai.

Nenutuokiu, kur einu, bet man reikia erdvės ir oro. Suspaudžiu rankoje leidimą ir beveik prabėgu pro apsaugos postą, atsiduriu prie skulptūros. Dabar rezervuaras neapšviestas, bet vanduo vis tiek kapsi, kas sekundę pupteli lašas. Kurį laiką stoviu ir žiūriu. Paskui už akmeninio luito išvystu savo brolių.

– Tau viskas gerai? – nedrąsiai klausia Kalebas.

Tikrai negerai. Kai jau ėmė atrodyti, kad pagaliau radau vietą, kur galiu pasilikti, sužinojau, kad ji visai nepatikima, sugedusi ir valdoma blogų žmonių, tad čia tikrai nepritapsiu. Rodos, iki šiol jau turėjau susiprotėti, jog man tinkamos vietos iš viso nėra.

– Ne, – atsakau.

Brolis apeina akmens luitą ir artinasi prie manęs.

– Kas atsitiko?

– Kas atsitiko? – nusijuokiu. – Tarkim, ką tik sužinojau, kad tu nesi pats blogiausias žmogus pasaulyje.

Atsitūpiu ir pirštais perbraukiu plaukus. Jaučiuosi sustingusi ir tai mane gąsdina. Biuras kaltas dėl mano tėvų žūties. Kodėl turiu sau šitai kartoti, kad patikėčiau? Kas man darosi?

– Na, – sako Kalebas. – Man... labai gaila?

Tik suniurnu.

– Ar žinai, ką sykį pasakė man mama? – klausia Kalebas. Žodį „mama“ jis ištaria taip, tarsi *nebūtų jos išdavęs*, aš sukandu dantis. – Ji sakė, kad kiekviename mūsų esama blogio, kad pirmas žingsnis norint pamilti kitą žmogų yra pripažinti savo vidinį blogį, tik tada galėsime atleisti kitiems.

– Tai nori, kad aš šitaip padaryčiau? – atsitiesdama ramiai klausiu. – Kalebai, gal aš esu padariusi baisių dalykų, bet *niekada* nebūčiau abejingai žiūrėjusi, kaip būsį žudomas.

– Nekalbėk šitaip, – sako Kalebas. Tarsi maldautų manęs, prašytų pripažinti, kad aš esu tokia kaip jis, ne geresnė. – Tu nenutuoki, kaip mokėjo įtikinėti Džanina...

Mano sieloj tarsi nutrūksta įtempta styga.

Kumščiu vožiu Kalebui į veidą.

Mintyse sukasi tik tai, kaip Eruditai atėmė iš manęs laikrodį, batus, paskui nuvedė prie laboratorinio stalo, ant kurio turėjau būti numarinta. Prie stalo, kurį tikriausiai paruošė pats Kalebas.

Maniau, kad jau visiems laikams atsikračiau tokio nevaldomo pykčio, bet kai Kalebas užsidengia delnais veidą ir ima trauktis, puolu prie jo, čiumpu už marškinėlių ir trenkiu į skulptūrą. Paskui rėkiu, kad jis yra bailys, išdavikas ir aš jį užmušiu, sunaikinsiu.

Prieina viena sargybinių, ji paliečia man ranką ir aklas įniršis išsisklaido. Paleidžiu Kalebo drabužį. Purtau užgautą ranką. Tada apsigrėžiu ir nueinu.

+ + +

Metjuso laboratorijoje ant tuščios kėdės numestas smėlio spalvos megztinis. Rankovės šluoja grindis. Dar nesu mačiusi jo vadovo. Imu įtarti, kad visą darbą atlieka vienas Metjusas.

Atsisėdusi ant megztinio, imu apžiūrinėti savo krumplius. Jie paraudę nuo smūgių Kalebui, apibraižyti, ryškėja mėlynės. Rodos, nukentėjome abu. Taip jau sukurtas pasaulis.

Praėjusią naktį grįžusi į kambarį Tobijo neradau, bet pyktis neleido užmigti. Būdraudama valandų valandas spoksojau į lubas ir nusprendžiau, kad nors ir nedalyvausiu Nitos plane, bet nemėginsiu jo sužlugdyti. Sužinojusi tiesą apie puolimo serumą pajutau baisią neapykantą Biurui, todėl noriu pamatyti, kaip jis ims griūti iš vidaus.

Metjusas kalba kaip mokslininkas. Man sunku sutelkti dėmesį.

– ...atlikome genetinius tyrimus, tai puiku, bet prieš tai dar išradome būdą atminties serumą panaudoti kaip virusą, – pasakoja vaikinai. – Jis veikia taip pat greitai, tik sklinda oru. Paskui sukūrėme ir priešnuodį. Jis neatsparus, poveikis trunka tik keturiasdešimt aštuonias valandas, bet vis šis tas.

Linkteliau.

– Taigi... tobullinate serumą, kad kiti miesto eksperimentai eitųsi sklandžiau, tiesa? – klausiu. – Nebereikia kiekvienam išvirkšti atminties serumo, pakanka jį tiesiog paskleisti ore.

– Teisingai! – Metjusas, rodos, džiūgauja, kad aš taip domiuosi jo aiškinimais. – Priešnuodis labai praverčia, kai norima pašalinti iš eksperimento tam tikrus dalyvius. Suleidi jiems serumo, tada paskleidi virusą, o jie nepajunta jo poveikio.

Vėl linkteliau.

– Tau viskas gerai? – klausia Metjusas, keldamas prie lūpų kavos puodelį. Paskui vėl jį pastato. – Girdėjau, kad praėjusią naktį kažką sumušei, turėjo įsikišti sargybiniai.

– Tai buvo mano brolis. Kalebai.

– Ak, – Metjusas kilsteli antakį. – Ką jis iškrėtė šikart?

– Tiesą sakant, nieko. – Tampau megztinio rankovę. Jos galai atspūrę nuo dėvėjimo. – Turėjau nuleisti garą, jis tiesiog pasipainiojo po kojomis.

Žiūrėdama į Metjusą jau žinau, ko jis paklaus. Noriu jam viską paaiškinti, iškloti, ką man parodė ir pasakė Nita, tačiau abejoju, ar galiu juo pasitikėti.

– Vakar šį tą nugirdau apie Biurą, – atsargiai sakau. – Apie savo miestą ir simuliacijas.

Metjusas staigiai atsitiesia ir keistai į mane pasižiūri.

– Kas? – klausiu.

– Ar girdėjai tai iš Nitos? – susidomi Metjusas.

– Taip. Iš kur žinai?

– Keliskart esu jai pagelbėjęs, – atsako Metjusas. – Įleidau ją į saugyklą. Ką ji dar tau sakė?

Metjusas yra Nitos informatorius? Spoksau į tą vaikina. Nė nedingtelėjo, kad Metjusas, kuris nėrėsi iš kailio įrodinėdamas skirtumą tarp tobulų manųjų ir sugadintų Tobijo genų, gali būti Nitos sąjungininkas.

– Šį tą apie planą, – lėtai sakau.

Metjusas atsistoja ir gerokai įsitempęs žengia artyn. Nejučiomis nuo jo atšlyju.

– Vadinasi, tai vyksta? – klausia jis. – Gal žinai, kada prasidės?

– Kas čia dedasi? – klausiu. – Kodėl padedi Nitai?

– Todėl, kad visa ši sugadintų genų teorija yra nesąmonė, – atsako Metjusas. – Labai svarbu, kad tu atsakytum į mano klausimus.

– Taip, tai vyksta. Aš nežinau, kada prasidės, bet tikriausiai greitai.

– Šūdas! – Metjusas užsidengia veidą rankomis. – Iš to nebus nieko gero.

– Jeigu nesiliausi taip paslaptینگai vapaliojęs, aš tau vošiu, – pagrasinu ir atsistoju.

– Padėjau Nitai tol, kol ji man papasakojo, ką žada daryti padedama tų pakraščio žmonių, – sako Metjusas. – Jie nori patekti į Ginklų laboratoriją ir...

– ...išvogti atminties serumą. Taip, žinau, šitai jau girdėjau.

– Ne, – papurto galvą Metjusas. – Ne, jiems reikia ne atminties, o mirties serumo. Panašų turėjo Eruditai. Tokio turėjo sušvirkšti tau, kai buvai pasmerkta mirti. Maištininkai ketina nužudyti daug žmonių, labai daug. Užtenka supilti serumą į buteliuką su purškikliu, ir tiek, supranti? Jeigu toks serumas pateks į maištininkų rankas, kils anarchija, viską užlies smurto banga. Kaip šito trokšta pakraščių gyventojai.

Aš suprantu. Jau įsivaizduoju, kaip atidaromas buteliukas arba paspaudžiamas purkštukas. Matau Nuolankiųjų ir Eruditų kūnus, tysančius gatvėse ir laiptinėse. Įsivaizduoju, kaip pasaulio lopinėlių, į kurių dar laikomės įsikibę, praryja liepsnos.

– Maniau, kad Nita puoselėja protingą sumanymą, todėl jai padėjau, – teisinasi Metjusas. – Jei būčiau žinojęs, kad padėsiu sukelti dar vieną karą, tikrai būčiau atsisakęs. Turime užkirsti tam kelią.

– Juk sakiau jam, – tyliai ištariu. Tik ne Metjusui, o sau. – Juk sakiau jam, kad

Nita meluoja.

– Šioje šalyje su genetiškai sugadintaisiais tikrai elgiamasi neteisingai, bet bėdos neišspręsimė žudynėmis, – sako Metjusas. – Nedelsdami eikim į Deivido kabinetą.

Nebesuvokiu, kas yra gerai, o kas blogai. Niekas neišmanau apie šitą šalį, jos tvarką ir ką reikėtų keisti. Bet neabejoju, kad jei mirties serumas atsidurs Nitos ir jos bendrininkų rankose, bus dar blogiau negu dabar. Todėl paskui Metjusą išseku į koridorių. Mes sparčiai žingsniuojame pagrindinio įėjimo link, pro jį pirmąsyk patekau į būstinę.

Kai praeiname apsaugos postą, prie skulptūros išvystu Jurają. Jis pakelia ranką man pamoti, lūpų kampučiai kilsteli, bet nusišypsoti vaikiną nespėja. Jurajui virš galvos – vandens rezervuaras, jame atsimuša saulės spinduliai. Skulptūra simbolizuoja lėtas ir beprasmes Biuro pastangas.

Staiga pamatau, kaip siena šalia Jurajo sprogs.

Liepsna pražysta kaip gėlė. Iš sprogo centro pasipila stiklo šukės ir metalo gabalai, jos sminga tiesiai į Jurają, vaikiną susmunka. Nuo baisaus trenksmo sudrebu. Išsižiojusi rėkiu jo vardą, bet negirdžiu savo balso, užgula ausis.

Vestibiulyje žmonės griūva ant grindų, dangstosi rankomis galvas. O aš stoviu ir spoksau į skylę sienoje. Pro ją niekas neišlenda.

Po kelių akimirkų žmonės atsikelia ir leidžiasi bėgti, aš stumdydamasi prieš srovę braunuosi prie Jurajo. Gaunu alkūnę į šoną ir pargriūvu, veidu atsitrenkiu į kietą metalinį daiktą – į stalo kampą. Rankovė šluostydama nuo antakio kraują mėginu atsistoti. Pro mane braunasi minia, trina drabužiais, kliudo rankomis ir kojomis, braukia plaukais. Matau tik baimės kupinas išplėstas akis ir užrašą virš galvų: IŠĖJIMAS.

– Įjunkit pavojaus sireną! – surinka vienas sargybinių poste.

Pralendu jam po ranka ir pasitraukiu į šalį.

– Jau įjungiau, bet ji neveikia! – rėkia kitas sargybinis.

Metjusas sučiumpa mane už peties ir klykia į ausį:

– Ką darai? Neik ten...

Paspartinu žingsnį, randu tuščią tarpą, kur žmonės neužstoja man kelio. Metjusas skuodžia įkandin.

– Nebėkim prie sprogo židinio. Sprogdintojai jau prasmuko į būstinę, – sako vaikiną. – Jų tikslas – Ginklų laboratorija! Lekiam ten!

Ginklų laboratorija. Šventi žodžiai.

Galvoju apie stiklo šukių ir metalo nuolaužų krūvoje gulintį Jurają. Visas mano kūnas, kiekvienas raumenėlis veržiasi prie jo, tačiau suvokiu dabar tikrai nieko negalėsianti jam padėti. Svarbiausia sutelkti savo žinias apie suirutę, puolimus ir neleisti Nitai bei jos bendrams pavogti mirties serumo.

Metjusas sakė tiesą. Iš to nieko gero nebus.

Vaikinas rodo kelią, iriasi per minią kaip per vandenį. Mėginu žiūrėti tik į Metjuso pakaušį, nepaleisti jo iš akių, bet mane labai blaško priešais bėgančių žmonių veidai, siaubo iškreiptos jų burnos ir akys. Po akimirkos pametu Metjusą, paskui vėl jį išvystu – tolėliau, už keleto metrų. Jis suka į kitą koridorių.

– Metjusai! – rėkiu grūsdamasi pro dar vieną žmonių būrį.

Galiausiai jį prisiveju ir čiumpu už marškinėlių. Atsigręžęs vaikinas stveria mano ranką.

– Ar tu sveika? – klausia jis, žiūrėdamas į prakirstą mano antakį.

Skubėdama buvau beveik pamiršusi žaizdą. Prispaudžiu prie veido rankovę, audinys susitepa krauju, bet linktelio.

– Man viskas gerai! Nedelskim!

Skuodžiamie vienas šalia kito koridoriai – čia mažiau žmonių negu kituose, bet suprantu, kad maištininkų jau čia būta. Ant grindų guli sargybinių kūnai, kai kurie dar gyvi. Prie geriamojo fontanėlio pamatau ginklą. Paleidžiu Metjuso ranką ir puolu jo paimti.

Duodu jį vaikinui, šis papurto galvą.

– Gyvenime nesu šaudęs.

– Tik šito betrūko! – Pirštais sugraibau gaiduką. Ginklas kitoks negu šautuvai, kuriuos turėjome mieste. Jo kitokia spyna, gaiduką reikia spausti didesne jėga, skiriasi ir svoris. Bet man šį ginklą laikyti lengviau, todėl, kad neatgaivina baisių prisiminimų.

Metjusas žiopčiodamas gaudo orą. Aš irgi kvėpčioju, pati to nepastebėdama, nes jau daugybę kartų yra tekę bėgti per suirutę. Kitas koridorius, į kurį pasukame, tuščias. Guli tik vienos sargybinės kūnas. Ji nejuda.

– Jau nebetoli, – sako Metjusas.

Priedu pirštą sau prie lūpų išpėdama jį laikytis tylos.

Mudu sėliname lėtai, stipriai spaudžiamas ginklas sudrėksta nuo prakaito. Nenutuokiu, kiek jame kulku ir kaip patikrinti. Eidama pro sargybinės kūną stabtelio paimti ir jos ginklo. Moteris guli ant šono, prispaudusi po savimi

pistoletą. Kol ištraukiu ginklą, Metjusas žiūri nemirksėdamas.

– Ei, – tyliai sakau. – Judinkimės. Dabar žingsniuojam, viską apmąstysi vėliau.

Kumšteliu Metjusui alkūne ir nusivedu koridoriumi. Čia tvyro prieblanda, virš galvų kryžiuojasi lubų sijos, vingiuoja vamzdžiai. Priekyje girdžiu žmonių balsus ir be Metjuso žinau, kurion pusėn traukti.

Kai prieiname posūkį, prisispaudžiu prie sienos ir kyšteliu galvą už kampo, stengdamasi, kad niekas nepamatytų.

Išvystu dvigubas storo stiklo duris. Iš pirmo žvilgsnio jos panėšėja į metalines. Šios durys atdaros. Už jų – siauras koridorius, jame stovi trys žmonės juodais storais drabužiais. Apranga išmarginta įvairiausiais piešiniais. Jų šautuvai tokie dideli, kad abejoju, ar įstengčiau pakelti. Veidus dengia juodos medžiaginės kaukės su plyšiais akims.

Prie vienu uždarų durų parklupdytas Deividas, jam į smilkinį įremtas ginklas, per smakrą varva kraujas. Tarp įsiveržėlių išvystu merginą su kauke ir tamsia arklio uodega.

Atpažįstu Nitą.

Dvidešimt septintas skyrius

T R I Č Ė

– Įleisk mus vidun, Deividai, – Nitos balsas pro kaukę skamba dusliai.

Deividas lėtai nukreipia žvilgsnį šonan, į vyrą, besitaikantį jam į smilkinį.

– Jūs manęs nenušausit, – pareiškia jis. – Aš vienintelis šioje būstinėje valdau šią informaciją, o jums reikia serumo.

– Į galvą nešausim, bet yra ir kitų vietų, – pagrasina užpuolikas ir susižvelgia su Nita.

Paskui užpuolikas nuleidžia ginklą, prikiša Deividui prie kojos ir šauna. Kai vyriškio klyksmas perskrodžia koridorių, stipriai užsimerkiu. Gal Biuro vadas yra vienas tų, kurie davė Džaninai Metju puolimo serumą, bet aš nesigardžiuosiu tokiomis kančiomis.

Abiejose rankose laikau po ginklą, pabalusiais pirštais spaudžiu gaidukus. Tada išguju iš galvos visas pašalines mintis, susitelkiu tik į šią vietą ir į šį laiką.

Prikišusi lūpas Metjusui prie ausies sumurmu:

– Kviesk pagalbą. Tuo pat.

Vaikinas linkteli ir pasileidžia atgal koridoriumi. Laimė, bėga tyliai, neslysčioja per plyteles. Koridoriaus gale Metjusas dirsteli į mane per petį, paskui dingsta už kampo.

– Man jau nusibodo su juo tąsytis, – pareiškia raudonplaukė moteris. – Išsprogdinkim duris.

– Nuo sprogimo įsijungs papildoma saugumo sistema, – sako Nita. – Mums reikia kodo.

Vėl dirsteliu už kampo, šįkart Deividas mane pamato. Jo veidas baltas ir išmuštas prakaito, jis klūpo kraujo klane. Kiti užpuolikai žiūri į Nitą. Ji išsiima iš kišenės juodą dėžutę su švirkštu ir adata.

– Sakei, šis mėšlas jo neveikia, – taria vyras su ginklu.

– Aš sakiau, kad Deividas gali *atsispirti* serumui, bet jis vis tiek veikia, – atsako Nita. – Deividai, tai labai stiprus tiesos ir baimės serumo mišinys. Jeigu nepasakysi kodo, sušvirkšiu tau serumo.

– Žinau, kad dėl visko kalti tavo genai, Nita, – silpnu balsu taria Deividas. –

Dar gali apsigalvoti, ir aš tau padėsiu. Aš galiu...

Nita kreivai šypteli. Ji su pasimėgavimu smeigia adatą Biuro vadui į kaklą ir spusteli stūmoklį. Vyriškis susmunka, kūną ima tampyti traukuliai.

Deividas plačiai atsimerkia ir rėkia, tarsi matytų ką nors baisaus. Nutuokiu, ką jis mato, nes pati tai išgyvenau Eruditų būstinėje, kai man buvo suleista baimės serumo. Išvydau didžiausias savo gyvenimo baimes.

Nita atsiklaupia priešais Deividą ir suima rankomis jam veidą.

– Deividai! – ji nekantrauja. – Sustabdysiu šitai, jeigu įleisi mus į laboratoriją. Ar girdi mane?

Vyriškis žiopčioja nematydamas Nitos, jo žvilgsnis nukreiptas merginai per petį.

– Nedaryk šito! – rėkia Deividas ir metasi pirmyn, prie kažkokio vaiduoklio, kurį jis regi veikiamas serumo. Nita uždeda ranką jam ant krūtinės, kad vyriškis nejudėtų, bet jis nesiliauja šaukęs: – Nedaryk!..

Nita ima purtyti Deividą.

– Aš jį sustabdysiu, jei pasakysi, kaip patekti vidun.

– Jos! – sako Deividas pilnomis ašarų akimis. – Jos vardas...

– Kieno vardas?

– Nebeturim laiko! – ragina vyras su šautuvu. – Arba gauname serumą, arba teks jį pribaugti...

– Ją. – Deividas parodo priešais save.

Mano pusėn.

Žaibiškai iškišusi rankas iš už kampo šaunu du kartus. Pirmoji kulka kliudo sieną. Antroji pataiko vyrui į ranką, didžiulis ginklas dunksteli ant grindų. Į mane nusitaiko raudonplaukė, bet mane beveik slepia siena. Tada Nita surinka:

– Nešaudykit! Tričė, – sako mergina, – nenutuoki, ką darai...

– Gal tu ir teisi, – atkertu ir pykšteliu vėl. – Šįkart mano ranka tvirtesnė, nusitaikau geriau. Kliudau Nitai šoną, tiesiai virš klubo. Mergina dusliai suklinka ir griebiasi už sužeistos vietos, paskui parklumpa, jos rankos kruvinos.

Deividas šliaužia prie manęs kančios iškreiptu veidu, nes tenka remtis sužeista koja. Aš apkabinu jį per liemenį ir apverčiu, kad atsidurtų tarp manęs ir užpuolikų. Tada įremiu jam į pakaušį savo ginklą.

Užpuolikai apšąla. Širdis, rodos, lipa man pro gerklę, tvinksi smilkiniai ir pirštų galiukai.

– Šaukit, ir aš paleisiu kulką jam į galvą, – pagrasinu.

– Tu nenužudysi savo vado, – pareiškia raudonplaukė.

– Man jis ne vadas. Ir jo gyvybė man visai nerūpi, – atrėžiu. – Bet jei manai, kad leisiu tau prisikasti iki mirties serumo, esi pamišėlė.

Imu lėtai trauktis atbula, kartu tempdama ir inkščiantį Deividą – jį vis dar veikia serumų mišinys. Palenkiu galvą ir pasisuku, kad jo kūnas gerai mane užstotų. Neatitraukiu ginklo jam nuo galvos.

Kai pasiekiame koridoriaus galą, raudonplaukė perpranta mano apgavystę. Ji šauna ir pataiko Deividui virš kelio, į kitą koją. Vyriškis rėkdamas sudrimba ir aš netenku priedangos. Nedelsdama griūvu ant grindų, nusidaužau alkūnes, kulkos švilpia virš galvos, tas garsas grėžia smegenis.

Paskui pajuntu kaire ranka sklindant šilumą, išvystu kraują ir imu karštligiškai grabinėti ginklo. Randu jį ir aklai šaudau laboratorijos pusėn. Tada čiumpu Deividą už apykaklės ir nutempiau už kampo, kairę ranką varsto skausmas.

Girdžiu bėgančiųjų žingsnius ir aimanas. Tačiau tas garsas ne iš už nugaros, o iš priekio. Mane apsupa žmonės, tarp jų yra Metjusas. Jie pakelia Deividą ir greitai neša koridoriumi. Metjusas paduoda man ranką.

Spengia ausyse. Nejaugi aš tai padariau?

Dvidešimt aštuntas skyrius

T R I Č Ė

Ligoninėje pilna žmonių, vieni rėkia, kiti bėgioja pirmyn atgal, tretį mėgina užtraukti užuolaidas. Prieš atsisėsdama patikrinu visas lovas, ar kurioje neguli Tobijas. Neradus labai palengvėja, bet vis tiek dar drebu.

Kol kas nematyti ir Jurajo. Jis kitoje patalpoje uždarytomis durimis. Tai blogas ženklas.

Apstulbusi slaugytoja, užuot apžiūrėjusi mano žaizdą, tik išvalo ją ir akylai dairosi aplink. Sakau jai, kad mano ranka tik nubrozdinta, rūpintis nėra ko.

– Galiu palaukti, jei kitiems reikia skubesnės pagalbos, – tariau. – Turiu surasti vieną žmogų.

Slaugytoja suspaudžia lūpas, paskui sako:

– Tau reikia susiūti žaizdą.

– Tai tik įbrėžimas!

– Kalbu ne apie ranką, o apie kaktą, – slaugytoja parodo į prakirstą antakį.

Per sumaištį beveik pamiršau užsigavusi į stalo kampą, bet žaizda vis dar kraujuoja.

– Gerai, susiūkit.

– Suleisiu tau skausmo malšinamųjų, – slaugytoja paima švirkštą.

Esu taip pripratusi prie adatų, kad nė nereaguojau. Slaugytoja patepa kaktą antiseptiku – čia labai rūpinamasi, kad į žaizdą nepakliūtų užkrato – tada pajuntu dūrį. Vaistai ima veikti tuoj pat, antakis aptirpsta.

Kol slaugytoja siuva, žiūriu į pro šalį skubančius žmones. Gydytojas nusimauna kruvinas gumines pirštines; slaugytojas neša padėklą su tvarslia, jo batai slyščioja grindų plytelėmis; vieno sužeistojo šeimos narė gražo rankas. Oras prisiskandęs medikamentų, seno popieriaus ir šiltų kūnų kvapo.

– Kaip laikosi Deividas? – klausiu.

– Jis gyvens, bet vaikščioti galės dar tikrai negreitai, – atsako slaugytoja. Ji trumpam nustoja raukytis. – Jei ne tu, jam galėjo baigtis kur kas blogiau. Tu išgelbėjai Deividą.

Linkteliau. Norėčiau pasakyti slaugytojai, kad esu ne didvyrė, kad prisidengiau

Biuro vadu kaip gyvu skydu, kaip mėsos gabalu. Norėčiau prisipažinti, kad nekenčiu šios organizacijos ir Deivido, nes tas žmogus, gelbėdamas savo kailį, ramiausiai būtų leidęs užpuolikams suvarpyti mane kaip rėtį. Tėvai būtų manęs gėdijęsi.

Slaugytoja aptvarsto susiūtą žaizdą, paskui susirenka krauju permirkusius vatos gabalėlius, kitus panaudotus įrankius ir išmeta juos į šiukšlinę.

Man nespėjus padėkoti, moteris jau eina prie kitos lovos, prie kito sužeistojo ir ima apžiūrinėti jo žaizdą.

Prie laukiamojo – daugybė sužeistųjų. Suprantu, kad tuo pat metu būta sprogimo ir kitoje būstinės vietoje, ne vien prie įėjimo. Dvi diversijos. Kaip ir buvo sakiusi Nita, užpuolikai pateko į būstinę požeminiu tuneliu. Tik ji nepaminėjo, kad bus išsprogdintos sienos.

Durys koridoriaus gale atsiveria. Keletas žmonių skubiai įneša jauną moterį. Atpažįstu Nitą. Slaugytojai paguldo ją ant neštuvų prie sienos. Vaitodama mergina spaudžia prie šono tvarstį. Manęs jos skausmas kažkodėl nejaudina. Tai aš pašoviau Nitą. Privalėjau tai padaryti. Ir tiek.

Žingsniuodama praėjimu tarp sužeistųjų, atkreipiu dėmesį į uniformas. Visi jie vilki žaliai. Beveik visi – pagalbiniai darbuotojai. Jie susiėmę kruvinas rankas, kojas, galvas. Kai kurių žaizdos nesunkios, kaip mano, kitų – rimtos.

Pamatau savo atvaizdą koridoriaus lange – ploni plaukai sulipę, ant kaktos boluoja tvarstis. Drabužiai aptaškyti Deivido ir mano krauju. Reikia nusiprausti ir persirengti, bet pirmiausia turiu rasti Tobiją ir Kristiną. Po užpuolimo jų dar nemačiau.

Draugę netrukus aptinku. Išėjusi iš pirmosios pagalbos skyriaus, pamatau ją laukiamajame. Kristinos kelis taip dreba, kad šalia sėdintis žmogus piktai į ją dirsčioja. Sveikindamasi ji kilsteli ranką, bet akys nukreiptos į duris man už nugaros.

– Tau viskas gerai? – klausia Kristina.

– Aha, – atsakau. – Vis dar nieko nežinau apie Jurają. Jis operuojamas.

– Šie žmonės išvarys mane iš proto, – pareiškia Kristina. – Jie niekam nieko nesako. Neleidžia jo pamatyti. Rodos, mano, kad Jurajas ir jo likimas yra jų nuosavybė!

– Būstinėje dirbama kitaip. Esu tikra, kad gydytojai praneš, kai turės tikrų žinių.

– Na, jie galbūt pasakys *tau*, – piktinasi Kristina. – O *į mane* vargu ar teiksis

pažvelgti.

Prieš keletą dienų tikriausiai būčiau ėmusi ginčytis su drauge. Tada dar nesupratau, kaip tvirtai Biure tikima, kad žmonių elgesį lemia sugadinti genai. Nenutuokiu, ką daryti, kaip kalbėtis su Kristina, nes aš čia laikoma genetiškai tobula, o ji sugadinta, ir mudvi nieko negalime pakeisti. Galiu tik būti greta.

– Privalau rasti Tobiją, bet paskui grįšiu pas tave, gerai?

Galiausiai Kristina pažiūri man į akis, kelis liaujasi virpėti.

– Gydytojai tau nieko nepasakė?

Baimė sugniaužia paširdžius.

– Ko nepasakė?

– Tobijas suimtas, – tyliai sako Kristina. – Prieš ateidama čia mačiau jį saugomą drauge su maištininkais. Keletas žmonių prieš užpuolimą matė Tobiją valdymo kambaryje. Jie patvirtino, kad jis išjungė apsaugos sistemą.

Kristinos akys pilnos liūdesio, jai manęs gaila. Bet aš jau įtariau, ką pridarė Tobijas.

– Kur jie? – klausiu.

Turiu su juo pasikalbėti. Ir žinau, ką jam pasakysiu.

Dvidešimt devintas skyrius

T O B I J A S

Gelia stipriai sargybinio suveržtus riešus. Pirštų galiukais pasičiupinėju skruostą, noriu įsitikinti, ar jis nekruvinas.

– Viskas gerai? – klausia Redžis.

Linkteliu. Buvau ir labiau nukentėjęs. Šiandien kareivis suimdamas tik trinkelėjo man šautuvo buože į veidą. Jo akys liepsnojo pykčiu.

Merė ir Rafis sėdi netoliese. Rafis spaudžia tvarstį prie peršautos rankos. Tarp mūsų atskirdami vieną nuo kito stovi sargybiniai. Mudviejų su Rafiu akys susitinka, jis linkteli. Tarsi norėdamas pasakyti: *gerai padirbėjai*.

Jei tai tiesa, kodėl taip gniaužia paširdžius?

– Klausyk, – Redžis pasislenka arčiau. – Nita ir pakraščių žmonės šįsyk pralaimėjo, bet viskas bus gerai.

Dvejodamas linkteliu. Turėjome parengę atsarginį planą, jei kartais būtume suimti, todėl nelabai jaudinuosi. Nerimauju tik dėl to, kad viskas taip užsitęsė ir kad taip atsainiai į mus žiūrima. Jau daugiau kaip valandą sėdime sugauti tuščiame koridoriuje, niekas neateina mūsų tardyti, nieko neklausinėja. Dar nemačiau Nitos.

Burnoje kartu. Gal mums ir nepasisėkė, bet vis dėlto sukrėtėme Biuro žmones. Iš patirties žinau, kad labiausiai sukrečia mirtis.

Dėl kiek prarastų gyvybių esu atsakingas aš, kaip sąmokslas dalyvis?

– Nita man sakė, kad ji su bendražygiais eis vogti atminties serumo, – bijau pažvelgti Redžiui į akis. – Tai tiesa?

Vaikinas dirsteli į čia pat stovintį sargybinių. Jau kartą buvome aprėkti už mėginimą kalbėtis.

Tačiau aš žinau atsakymą.

– Ne, netiesa, – pats atsakau. Tričė buvo teisi, kad Nita – melagė.

– Tylos! – Sargybinė žengia artyn ir įkiša tarp mudviejų šautuvo vamzdį. – Atsitraukit vienas nuo kito. Jokių kalbų.

Redžis pasislenka dešinėn, aš žiūriu į sargybinių.

– Kas dedasi? – klausiu. – Kas atsitiko?

– Tik neapsimetinėk nieko nežinąs, – atkerta ji. – Verčiau užsičiaupk.

Sargybinė pasitraukia, tada koridoriaus gale išdygsta smulkutė šviesiaplaukė figūrėlė. Tai Tričė. Jos kakta sutvarstyta, drabužiai išmarginti kruvinais pirštų pėdsakais. Rankoje mergina gniaužia popieriaus lapelį.

– Ei! – surinka sargybinė. – Ko tau čia reikia?

– Šele, nusiramink, – prisiartina kitas sargybinis. – Šita mergaitė išgelbėjo Deividą.

Mergaitė, kuri išgelbėjo Deividą? Nuo ko?

– Matai kaip, – Šelė nuleidžia ginklą. – Tada tegu pasako, ko jai čia reikia.

– Man įsakyta įteikti jums pranešimą, – Tričė paduoda Šelei lapelį. – Deividas atsigavo. Jis gyvens, tik nežinia, kada galės vaikščioti. Gydytojai jau suteikė pagalbą ir daugumai kitų sužeistųjų.

Kartumas vis labiau graužia gerklę. Deividas negali vaikščioti. Taip ilgai buvo rūpinamasi sužeistaisiais. Kam sukėlėm šitokią suirutę? Aš nė nežinau priežasties. Nežinau tiesos.

Ką aš padariau?

– Kiek žuvusiųjų ir sužeistųjų? – klausia Šelė.

– Dar nespėta suskaičiuoti, – atsako Tričė.

– Ačiū už žinias.

– Paklausk, – Tričė mindžikuoja. – Man reikia su juo pasikalbėti. – Ir mosteli galva mano pusėn.

– Tai griežtai... – prabyla Šelė.

– Labai trumpai, pažadu, – tikina Tričė. – Prašau.

– Leisk jai, – įsikiša kitas sargybinis. – Juk tai niekam nepakenks.

– Gerai, duodu tau dvi minutes, – nusileidžia Šelė.

Sargybinė man linkteli, kol aš lėtai atsistoju remdamasis į sieną, nes rankos surištos iš priekio. Tričė prieina arčiau, bet ne per daug. Tas tarpas ir sukryžiuotos jos rankos atskiria mudu kaip siena. Tričė žvelgia man per petį.

– Tričė, aš...

– Nori sužinoti, ką nuveikė tavo bendrininkai? – klausia ji. Merginos balsas dreba. Klystu manydamas, kad ji tuoj pravirks. Iš tiesų ji be galo įpykusi. – Maištininkams reikėjo ne atminties serumo. Jie ketino pavogti nuodus – mirties serumą. Kad galėtų išžudyti daug įtakingų žmonių ir sukelti karą.

Nuduriu akis į rankas, į grindų plyteles, spoksau į Tričės batų nosis. Sukelti

karą.

– Aš nežinojau...

– Aš buvau teisi. Buvau teisi, o tu manęs vėl nepaklausei, – tyliai sako Tričė. Ji grėžia mane akimis, o aš suvokiu nenoris žiūrėti į mylimosios veidą, nes širdis plyšta iš skausmo. – Jurajas atsidūrė prie pat sprogimo vietos. Jis be sąmonės ir kažį ar išgyvens.

Keista, kaip žodis, frazė ar sakinyis gali prilygti smūgiui į galvą.

– Ką?

Prisimenu Jurajo veidą, kai jis šoko nuo stogo po Pasirinkimo ceremonijos, kaip apsvaigęs šypsojosi, o mudu su Zaku nuo tinklo ištraukėme jį ant pakylės. Dar prisimenu sėdintį tatuiruočių salone, su lipnia juosta priklijuota ausimi, kad netrukdytų Torei ištatuiruoti gyvatės. Jurajas gali mirti? Išėiti visam?

Aš juk pažadėjau. Pažadėjau Zakui juo rūpintis. *Aš pažadėjau...*

– Jis vienas paskutinių draugų, kurie man liko, – sako Tričė virpančiu balsu. – Nebežinau, ar galėsiu į tave žiūrėti kaip anksčiau.

Tričė nueina sau. Kaip pro miglą girdžiu Šelę liepiančią man sėstis. Susmunku ant kelių, bejėgiškai nuleidžiu surištas rankas. Iš paskutiniųjų mėginu nuo šito pabėgti, atsikratyti siaubingo jausmo, ką pridariau, tačiau manęs nepajėgia išlaisvinti jokie painūs pasiteisinimai, trauktis nėra kur.

Užsidengiu veidą delnais ir stengiuosi apie nieką negalvoti, nieko neprisiminti.

+ + +

Lempa nušviečia dulkiną apskritimą ant stalo tardymo kambaryje. Žiūrėdamas į jį dėstau istoriją, kurią girdėjau iš Nitos. Ji tokia artima tiesai, jog kalbu įtikinamai. Mano pasakojimą užrašinėja biuro darbuotojas, mikliai liesdamas ekranėlį, blykčioja raidės. Paskui moteris – tikriausiai Deivido pavaduotoja vardu Andžela – sako:

– Vadinasi, nežinotai, kodėl Chuanita liepė tau išjungti apsaugos sistemą?

– Ne, – atsakau, ir tai yra tiesa. Tikrosios priežasties nežinojau, nes Nita ją nuslėpė.

Kitiems tardomiesiems suleidžiama tiesos serumo, man – ne. Biuro darbuotojai žino, kad dėl genetinių anomalijų gebu atsispirti simuliacijoms, tad mokėsiu pasipriešinti ir serumo poveikiui, todėl mano liudijimas bus nepatikimas. Mano pasakojimas sutampa su kitų, todėl tardytojai nutaria, kad sakau tiesą. Jie

nežino, kad prieš kelias valandas mes visi gavom priešnuodžio, todėl tiesos serumas neveikia. Nitos padėjėjas iš genetiškai tobulųjų jau senokai davė jai šio priešnuodžio.

– Tad kaip Chuanita tave privertė šitai padaryti?

– Buvome draugai, – atsakau. – Ji yra... buvo viena iš nedaugelio draugų, kuriuos čia išigijau. Ji prašė ją pasitikėti, aiškino siekianti gerų tikslų, tad aš ir sutikau.

– Ką manai apie visa tai dabar?

Galiausiai pažvelgiu į Andželą.

– Dar niekada gyvenime nesu taip gailėjęsis.

Skvarbus, smerkiantis Andželos akių žvilgsnis sušvelnėja. Ji linkteli.

– Taip, tavo pasakojimas sutampa su kitų maištininkų. Atsižvelgdami, kad šitoje bendruomenėje esi naujokas, kad nežinotai tikrųjų užpuolikų kėslų ir į tavo genetinį netobulumą, būsime atlaidūs. Vieniems metam esi nuteisiamas lygtinai – turėsi dirbti šios bendruomenės labui ir pavyzdingai elgtis. Tau nebus leidžiama įeiti į laboratorijas ar kitas tarnybines patalpas. Be leidimo negalėsi išvykti už būstinės ribų. Kiekvieną mėnesį turėsi prisistatyti pareigūnui, kurį tau priskirsime baigę tyrimą. Viską supratai?

Galvoje sukasi žodžiai „genetinis netobulumas“, bet linkteliau ir sakau:

– Taip, supratau.

– Tada pokalbis baigtas. Tu laisvas. – Andžela atsistoja nuo kėdės. Darbuotojas, užrašinėjęs mano pasakojimą, irgi atsistoja, paskui įsideda kompiuterį į kuprinę. Andžela atsiremia į stalą, ir aš pakeliu į ją akis.

– Nesigraužk taip baisiai, – sako ji. – Esi dar labai jaunas.

Nemanau, kad jaunystė pateisina mano poelgį, bet neprieštarauju nuoširdiems jos žodžiams.

– Ar galiu paklausti, kas laukia Nitos? – teiraujuosi.

Andžela suspaudžia lūpas.

– Kai žaizdos sugis, ji bus perkelta į Biuro kalėjimą ir sėdės ten iki gyvenimo pabaigos, – atsako moteris.

– Ji nebus nubausta mirtimi?

– Ne, mes netaikome mirties bausmės genetiškai sugadintiesiems. – Andžela žengia prie durų. – Negalime tikėti, kad žmonės sugadintais genais elgsis taip pat gerai, kaip tie, kurių genai tobuli.

Liūdnai šypsodamasi moteris išeina iš kambario, bet neuždaro durų. Kurį laiką

sėdžiu nejudėdamas, negaliu atsipeikėti nuo tokių geliančių žodžių. Norisi tikėti, kad Biuro vadai klydo, kad genai manęs neriboja, kad esu sugadintas ne daugiau negu kuris kitas žmogus. Bet gal tai tiesa, antraip kodėl Jurajas atsidūrė ligoninėje, Tričė nenori pažvelgti man į akis ir žuvo šitiek žmonių?

Užsidengiu veidą ir griežiu dantimis, nes apsipilu ašaromis. Nevilties banga užlieja ir parbloškia mane kaip kumščio smūgis. Kai galiausiai pakylu eiti, marškinių rankovės, kuriomis šluosčiausi skruostus, šlapios, maudžia žandikaulius.

Trisdešimtas skyrius

T R I Č Ė

– Ar jau buvai pas jį?

Sukryžiauvusi ant krūtinės rankas Kara stovi greta manęs. Vakar Jurajas iš reanimacinės palatos buvo pervežtas į palatą su stebėjimo langu. Turbūt gydytojai taip padarė, kad liautumės nuolat apie jį klausinėję. Kristina sėdi prie Jurajo lovos laikydama jo suglebusią ranką.

Maniau, draugas panėsės į marionetę nutrauktais siūlais, bet jis beveik nepasikeitęs, matyti tik keli tvarsčiai ir įbrėžimai. Rodos, tuoj pat atsikels, nusišypsos ir paklaus, ko mes čia į jį spoksom.

– Budėjau prie jo praėjusią naktį, – sakau. – Nedera palikti Jurajo vieno.

– Esama įrodymų, kad, nors jam pažeistos smegenys, jis kažkaip sugeba mus girdėti ir jausti, – dėsto Kara. – Man buvo pasakyta, kad jo prognozės pesimistinės.

Kartais man kyla noras vožti Karai. Man nereikia priminti, kad Jurajas tikriausiai nepasveiks.

– Aha.

Praėjusią naktį, išėjusi iš Jurajo palatos, be nuovokos klaidžiojau būstinės koridoriais. Užuoat galvojusi apie sužeistą draugą, apie jo buvimą ant dviejų pasaulių ribos, mąsčiau apie tai, ką pasakiau Tobijui. Kaip pažvelgusi į jį pajutau plystant savo širdį.

Nepasakiau jam, kad tai mūsų draugystės pabaiga. Ketinau, bet kai pažiūrėjau į jį, žodžiai įstrigo burnoje. Akis vėl užtvindė ašaros – verkiu nuo vakar – bet aš jas sutramdžiau ir nurijau.

– Taigi tu išgelbėjai Biurą, – taria atsigręždama į mane Kara. – Įsivėlei į didelį konfliktą. Visi turime tau dėkoti, kad nepraradai šaltakraujiškumo krizės akivaizdoje.

– Aš negelbėjau Biuro, man jis visai nerūpi, – atkertu. – Tiesiog išplėšiau ginklus niekšams iš rankų, ir tiek. – Lukteliu. – Nejaugi tu mane ką tik pagyrei?

– Aš moku vertinti kito asmens pastangas, – atsako Kara ir nusišypso. – Beje, manau, kad mūsų problemos dabar išspręstos. Ir loginiu, ir emociniu lygmeniu. –

Kara atsikrenkščia, o aš imu spėlioti, ar tie jos žodžiai buvo paskutinis įrodymas, kad ši mergina turi jausmų, kurie ją trikdo. – Rodos, tu dėl kažko pyksti ant Biuro. Tik nežinau, ar galėtum tai atskleisti man.

Kristina padeda galvą ant Jurajo čiužinio krašto, lieknas jos kūnas persikreipia. Sausai atsakau:

– Ir aš dar nežinau. Gal ir nepadarysiu šito.

– Hmm. – Karai raukantis, raukšlėlė tarp antakių pagilėja, ir ji tampa tokia panaši į Vilą, kad turiu nusukti akis. – Gal man reikėtų paprašyti?

– Gerai. Prisimeni Džaninos simuliacijos serumą? Pasirodo, jį sukūrė ne Džanina. – Atsidūstu. – Eime, parodysiu tau. Taip bus paprasčiau.

Būtų paprasta tiesiog papasakoti Karai, ką mačiau Biuro saugykloje, būstinės gelmėse. Bet tiesa ta, kad man reikia veiklos. Taip galėsiu negalvoti apie Jurają. Ir Tobiją.

– Rodos, niekad neišsikapstysim iš to melo labirinto, – sako Kara mudviem einant saugyklos link. – Luomai, mums palikta Editos Prior vaizdajuostė... visos apgavystės skirtos nukreipti mūsų elgesį atitinkamu keliu.

– Tu tikrai šitaip manai apie luomus? – klausiu. – Galvojau, didžiuojiesi būdama Eruditė.

– Didžiavausi. – Kara įnirtingai pasikaso sprandą ir nuo nagų lieka raudonos žymės. – Tačiau Biure supratau, kaip kvaila kovoti dėl luomų išlikimo ir burti Lojaliuosius. O aš nemėgstu jaustis kvaiša.

– Tai tu manai, kad mūsų pastangos buvo beprasmiškos, – sakau. – Visas tas Lojaliųjų sambūris?

– O tu – ne?

– Mes ištrūkome ir sužinojome tiesą, – sakau. – Tai geriau, negu priklausyti Evelinos beluomių bendruomenei, kur apskritai neleidžiama rinktis.

– Gal ir taip, – sutinka Kara. – Tiesiog didžiavausi savimi, kad sugebėjau įžvelgti esmę, perpratau ir luomų sistemą.

– Ar žinai, ką apie išdidumą sakė Nuolankieji?

– Tikriausiai atsiliepė neigiamai.

Aš nusikvatoju.

– Tai jau tikrai. Nuolankieji sakė, kad išdidumo apakinti žmonės nebemato tiesos ir nebesupranta, kas esą.

Kai prieiname laboratorijos duris, keliskart pasibeldžiu, kad Metjusas mus išgirstų ir įleistų. Kol laukiu atidarant durų, Kara keistai į mane pasižiūri.

- Sena Eruditų patarlė byloja maždaug tą patį, - taria ji.

Man nė nedingtelėjo, kad Eruditai galėtų smerkti išdidumą, kad iš viso rūpintųsi savo morale. Vadinasi, klydau. Knieti paklausinėti Karos, bet tuo metu atsidaro durys ir grauždamas obuolio šerdį ant slenksčio išdygsta Metjusas.

- Ar gali įleisti mus į saugyklą? - klausiu. - Turiu šį tą parodyti Karai.

Baigęs kramtyti obuolį vaikiną linkteli.

- Žinoma.

Krūpteliu, tarsi jusčiau burnoje obuolio sėklelių aitrumą, ir nuseku paskui jį.

Trisdešimt pirmas skyrius

T O B I J A S

Negaliu grįžti į miegamąjį ir matyti į mane įbestų akių, jose išskaityti neišstartų klausimų. Suprantu, kad neturėčiau grįžti į nusikaltimo vietą, nors man ir neuždrausta ten eiti. Bet turiu pamatyti, kas vyksta mieste. Prisiminti, kad esama pasaulio būstinės sienų, kur manęs nelydi kupini neapykantos žvilgsniai.

Įėjęs į valdymo kambarį atsisėdu ant kėdės. Kiekvieniame ekrane man virš galvos matyti skirtingi miesto rajonai: Teisuolių būstinė, Eruditų būstinės vestibulius, Tūkstantmečio parkas, Hankoko pastatas.

Ilgokai žiūriu į Eruditų būstinę, į pirmyn atgal siuvančius žmones. Ant rankovių jie ryši beluomių raiščius, visi ginkluoti, susitikę persimeta vienu kitu žodžiu, pietaudami ratu leidžia skardines su valgiu, taip nuo seno yra įpratę beluomiai.

Paskui išgirstu, kaip viena valdymo kambario operatorė sako kitam:

– Štai kur jis.

Akimis imu ieškoti ekranuose, apie ką ji kalba. Tada išvystu ją priešais Hankoko pastatą. Stovėdamas prie laukųjų durų Markas žiūri į laikrodį.

Atsistoju ir paliečiu smiliumi ekraną – noriu girdėti garsą. Akimirka iš garsiakalbių po ekranu sklinda tik oro ūžesys, paskui nuaidi žingsniai. Prie mano tėvo prisiartina Džoana Rais. Jis atkiša jai ranką pasisveikinti, bet moteris susilaiko, ir mano tėvas lieka stovėti apstulbęs. Ji neužkimba ant Marko kabliuko.

– *Žinojau*, kad pasilikai mieste, – sako Džoana. – Tavęs visur ieškoma.

Keli žmonės man už nugaros irgi sužiūra į ekraną. Aš nekreipiu į juos dėmesio. Žiūriu, kaip tėvas nuleidžia ranką ir sugniaužia kumštį.

– Ar kuo nors tave įžeidžiau? – klausia Markas. – Susisiečiau su tavim, nes laikiau savo drauge.

– Mano manymu, susisiekti todėl, kad žinai, jog esu Lojaliųjų vadė, o tau reikia sąjungininko, – atsako Džoana ir pasuka kaklą, kad plaukų sruoga užkristų ant sužalotos akies. – Priklausomai nuo to, ko sieki, gal ir tapsiu tavo sąjungininke, bet mudviejų draugystė baigta.

Markas suraukia antakius. Kadaisė mano tėvas buvo gražus vyras, tačiau metams bėgant jo skruostai įdubo, veidas tapo prakaulus ir nemalonus. Trumpai, Nuolankiųjų stiliumi kirpti plaukai irgi nesuteikia jam patrauklumo.

– Nesuprantu, – sako Markas.

– Kalbėjaisi su draugais iš Teisuolių luomo, – prabyla Džoana. – Jie man papasakojo, ką atskleidė tavo berniukas, veikiamas tiesos serumo. Tie šlykštūs gandai, kuriuos Džanina Metju skleidė apie tave ir tavo sūnų, pasitvirtino, tiesa?

Iškaistu, užsidarau savo kiaute, įtraukiu pečius.

Markas purto galvą.

– Ne, Tobijas yra...

Džoana jį nutildo rankos mostu. Kalbėdama moteris užsimerkia, tarsi nenorėtų jo matyti.

– Pakaks. Aš mačiau, kaip elgiasi tavo sūnus ir tavo žmona. Atpažįstu žmones, kuriems teko patirti smurtą. – Džoana užsikiša plaukus už ausies. – Mes atpažįstame likimo brolius.

– Nejaugi tu patikėjai... – mėgina aiškintis Markas kratydamas galvą. – Taip, aš mėgstu drausmę, bet norėjau tik gero...

– Vyras neturi *drausminti* žmonos, – pareiškia Džoana. – Net ir Nuolankusis. Ką jau kalbėti apie sūnų... Tiek to, tarkim, aš tavim *patikėjau*.

Džoana perbraukia randą ant skruosto. Mano širdis daužosi kaip pašėlus. Džoana žino. Žino ne todėl, kad girdėjo gėdingą mano išpažintį per Teisuolių tardymą, o dėl to, kad pati yra patyrusi smurtą. Tuo nė kiek neabejoju. Kas ją skriaudė? Motina? Tėvas? Kas nors kitas?

Širdyje dažnai spėliodavau, ką darytų mano tėvas atsiskleidus tiesai. Galvojau, kad iš kuklaus Nuolankiųjų vado jis gali virsti pabaisa, kurią matydavau namuose, kad gali pratrūkti ir parodyti tikrąjį savo veidą. Tai būtų suteikę man pasitenkinimą, bet Markas elgiasi kitaip.

Jis tiesiog stovi tarsi suglumęs. Akimirką dingteli, kad gal taip ir yra, kad jis niekingoje širdyje pats tiki savo melu apie drausmę. Ši mintis sukelia man jausmų audrą, rodos, dunda griaustinis ir švilpia vėjas.

– Išgirdai, ką apie tave manau, – šiek tiek ramiau prabyla Džoana. – Dabar klok, kodėl norėjai su manim susitikti.

Markas nusitveria naujos temos, tarsi senosios ir nebūtų buvę. Šis žmogus turi daugybę veidų ir keičia juos priklausomai nuo aplinkybių. Vienas tų veidų

buvo skirtas mano motinai ir man.

Biuro darbuotojai kiek įmanoma priartina vaizdą, todėl Hankoko pastatas atrodo kaip juodas fonas Markui ir Džaninai už nugarų. Spoksau į pastato siją, einančią įstrižai ekrano, kad nereikėtų žiūrėti į tėvą.

– Evelina ir beluomiai yra tironai, – pareiškia Markas. – Taika tarp luomų, kurios buvome pasiekę prieš Džaninos puolimą, gali būti atkurta. Tuo aš neabejoju. Ir noriu pamėginti tai pasiekti. Tikiuosi, ir tu turi tokį tikslą.

– Tarkim, – sako Džoana. – Kaip, tavo manymu, jį įgyvendinti?

– Mano žodžiai tau nepatiks, bet pirmiausia išklausk, – taria Markas. – Evelina valdo miestą, nes turi ginklų. Jei juos atimsim, ji neteks valdžios ir bus nuversta.

Džoana linkteli ir bato nosimi brūkšteli per šaligatvį. Iš tos pusės matyti tik sveikoji jos veido pusė, purūs garbanoti plaukai, putlios lūpos.

– Ko nori iš manęs? – klausia ji.

– Leisk man kartu vadovauti Lojaliesiems, – sako Markas. – Kadaise vadovavau Nuolankiųjų luomui. Galima sakyti, visam miestui. Žmonės telksis aplink mane.

– Žmonės jau susitelkė, – atšauna Džoana. – Ir ne apie kokį nors vadą, o vienijami troškimo atkurti luomus. Kam tu man reikalingas?

– Neketinu sumenkinti tavo nuopelnų, bet kol kas Lojalieji tėra nedidelė sukilėlių grupelė, – pareiškia Markas. – Trokštančiųjų sukilti yra tiek daug, kad mes nė nenutuokiam. Aš tau reikalingas ir tu tai žinai.

Mano tėvas geba įtikinti žmones nepasitelkdamas žavesio ir tai mane nuolat glumino. Savo prielaidas jis pateikia kaip faktus, daro tai neabejodamas ir taip paveikia kitus. Šis bruožas dabar mane gąsdina, nes kadaise Markas mane įtikino, kad esu sugadintas, niekam tikęs, kad esu niekas. Kuo dar jis privertė mane patikėti?

Matau, kaip Džoana ima dvejoti, jo klausytis, galvoja apie nedidelę sukilėlių grupelę, kurią jai pavyko sutelkti. Prisimena mus, išsiųstus už tvoros drauge su Kara, svarsto, kodėl negavo jokių žinių. Džoana jaučiasi vieniša, o mano tėvas turi didelę vadovavimo patirtį. Noriu surikti ir išpėti ją, kad juo nepasitikėtų, kad jis tik trokšta sugrąžinti luomus ir atsiimti valdžią. Tačiau mano balsas negali pasiekti Džoanos, nepasiektų, net jei stovėčiau šalia.

Džoana atsargiai sako Markui:

– Ar pažadi pasistengti padaryti viską, kad per sumaištį nukentėtų kuo mažiau

žmonių?

Markas patikina:

– Žinoma.

Džoana vėl linkteli, bet taip, tarsi įtikinėtų save.

– Kartais dėl taikos reikia griebtis ginklo, – sako ji daugiau šaligatviui negu Markui. – Turbūt kaip tik dabar ir atėjo toks laikas. Ir aš manau, jog tu gali padėti sutelkti žmones.

Tai Lojaliųjų maišto pradžia, kurios laukiau, kai tik išgirdau apie šios organizacijos susikūrimą. Žinojau, kad tai neišvengiama, kad Evelinos valdymas galų gale tuo baigsis, bet vis tiek pajuntu šleikštulį. Rodos, maištai nesiliauja, vyksta vienas po kito: mieste, būstinėje, visame pasaulyje. Juos skiria tik trumpi atokvėpiai, kuriuos mes, kvailiai, vadiname taika.

Atsitraukiu nuo ekrano, ketindamas išeiti iš valdymo kambario, trokštu įkvėpti gaivaus oro.

Bet pakeliui dirsteliu į dar vieną ekraną. Jame išvystu tamsiaplaukę moterį, vaikštinėjančią pirmyn atgal Eruditų būstinės kabinete. Tai Evelina. Suprantu, kodėl Biuras ją stebi didžiausiuose ekranuose.

Evelina suleidžia pirštus į plaukus, tada pakedena storas garbanas. Staiga ji atsitūpia, ant grindų mėtosi daugybė popierių. Man dingteli, kad ji verkia, tik nesuvokiu kodėl. Motinos pečiai nekrūpčioja.

Pro garsiakalbius išgirstu beldžiant į jos kabineto duris. Evelina atsitiesa, pasitaiso plaukus, persibraukia veidą ir pakviečia:

– Prašau!

Įeina Teresė, beluomių raištis ant rankovės susisukęs.

– Ką tik gavau žinių iš sargybinių. Jie neaptiko jokių Marko pėdsakų.

– Nuostabu. – Evelina papurto galvą. – Aš jį ištrėmiau, o jis liko mieste. Taip jis daro norėdamas išgiežti pyktį.

– Arba prisidėjo prie Lojaliųjų ir pas juos pasislėpė, – sako Teresė apsižergdama kėdę. Ji bato nosimi pasklaido ant grindų besimėtančius popierius.

– Tikriausiai taip ir yra, – Evelina atsiremia į palangę ir pro stiklą žvelgia į miestą ir į pelkę. – Ačiū, kad atnešei žinių.

– Mes jį surasim, – pažada Teresė. – Negalėjo toli nubėgti. Prisiekiu, mes jį sučiupsim.

– Aš tik noriu, kad jis išsinešdintų, – sako Evelina plonu gailiu balsu, lyg vaikas.

Svarstau, ar motina vis dar bijo Marko kaip ir aš, bijo jo kaip naktinio košmaro, galinčio prisisapnuoti dieną. Spėliuju, ar giliai širdyje mudu su motina persekioja panašios baimės.

– Žinau, – prieš išeidama dar pasako Teresė.

Ilgai žiūriu, kaip Evelina spokso pro langą. Jos rankos nuleistos prie šonų, pirštai dreba.

Regis, po pusę visko gavau ir iš tėvo, ir iš motinos. Polinkį smurtauti ir impulsyvumą drauge su neviltimi ir baime. Ilgiau nebepajėgiu tvardyti.

Trisdešimt antras skyrius

T R I Č Ė

Kitą dieną Deividas pakviečia mane į savo kabinetą. Būgštauju, kad jis prisimena, kaip pasinaudojau juo kaip skydu, traukdamasi nuo Ginklų laboratorijos, kaip įrėmiau šautuvo vamzdį jam į galvą ir pareiškiau, kad man nerūpi, gyvens jis ar mirs.

Zoja pasitinka mane viešbučio vestibulyje, tada vedasi pagrindiniu koridoriumi, paskui pasuka į kitą – ilgesnį ir siauresnį. Pro langus dešinėje matau nedidelius lėktuvėlius, eilėmis sustatytus ant betoninės dangos. Ant langų tupia retos snaigės, ankstyvieji žiemos pranašai, ir akimirksniu sutirpsta.

Eidama paslapčiomis dirščioju į Zoją, vildamasi pamatyti jos išraišką, kai mano, kad niekas jos nestebi. Tačiau moters veidas toks pat kaip visada – guvus, bet dalykiškas, tarsi jokio puolimo nė nebūtų buvę.

– Deividas sėdės neįgaliojo vežimėlyje, – išpėja Zoja, kai prieiname siaurojo koridoriaus galą. – Geriausia apsimesti, kad nieko nepastebi. Jis nemėgsta, kai jo gailimasi.

– Man jo negaila, – atsakau gniauždama pyktį balse, kad nesukelčiau Zojai įtarimų. – Ne jį vieną kliudė kulka.

– Nuolat pamirštu, kad tu esi mačiusi kur kas daugiau smurto negu mes, –itaria Zoja. Prie dar vieno apsaugos posto ji parodo leidimą įeiti.

Spoksau į sargybinius anapus stiklo – jie stovi tiesiai, su šautuvais ant pečių, žvilgsniai nukreipti į priekį. Tikriausiai šitaip priversti išbūti visą dieną.

Apsunkstu, ima skaudėti raumenis, tarsi į juos būtų įsismelkęs gilesnis, dvasinis skausmas. Jurajas vis dar nepabudęs iš komos. Aš vis dar negaliu pažvelgti Tobijui į akis, kai susiduriame miegamajame, valgykloje ar koridoriuje. Mintyse tuoj pat iškyla sprogstančios šalia Jurajo sienos vaizdas. Neturiu supratimo, kada, jei apskritai kada nors pagerės, tokios žaizdos gali užsitraukti.

Praėjusios sargybos postą toliau žingsniuojame medinėmis grindimis. Sienas puošia nedideli paveikslėliai paaukuotais rėmais, priešais Deivido kabinetą yra stalelis – ant jo stovi vaza su gėlėmis. Šie mažičiai pagražinimai sukelia jausmą, kad esu susitepusi, kad esu purvina.

Zojai pasibeldus išgirstame.

– Užeikit!

Moteris atidaro man duris, bet pati vidun neina. Deivido kabinetas erdvus ir šiltas, palei sienas išrikiuotos knygų lentynos, tarp jų – langai. Kairėje stovi didelis stalas, virš jo kabo ekranai. Dešinėje matyti nedidelė laboratorija, jos įranga medinė, o ne metalinė kaip kitur.

Deividas sėdi neįgaliojo vežimėlyje, kojos apvyniotos kažkokia kieta medžiaga – dingteli, kad šitaip greičiau suaugęs kaulai. Vyriškis pabalęs ir išsekęs, bet ganėtinai žvalus. Nors žinau, kad Deividas perdavė Džaninai puolimo serumą, kad yra kaltas dėl daugybės žmonių mirties, man vis tiek sunku patikėti, kad tai padarė jis. Svarstau, ar visi niekšai pažiūrėti nesiskiria nuo gerų žmonių, taip kalba, atrodo ir elgiasi.

– Sveika, Triče! – Deividas prisistumia artyn ir suima delnais mano ranką. Neištraukiu rankos, nors labai knieti tai padaryti, Deivido oda sausa kaip popierius. – Tu nepaprastai drąsi, – sako jis, tada paleidžia mano ranką. – Kaip gyja žaizdos?

Gūžteliu pečiais.

– Buvau nukentėjusi ir smarkiau. Kaip laikaisi tu?

– Prireiks šiek tiek laiko, kol vėl pradėsiu vaikščioti, bet gydytojai tikina, kad taip ir bus. Keli Biuro mokslininkai dabar kuria itin modernius kojų protezus. Tad prireikus galėsiu pirmas juos išmėginti, – Deividui kalbant prie akių susimeta raukšlėlės. – Ar gali mane pristumti prie stalo? Man vis dar sunku valdyti vežimėlį.

Paklūstu, pristumiu jį taip, kad kojos atsidurtų pastalėje. Įsitikinusi, kad Deividui patogiu, atsisėdu priešais ir mėginu išspausti šypseną. Jei noriu kaip nors atkeršyti už savo tėvus, turiu išlaikyti Deivido pasitikėjimą ir neprarasti palankumo. Raukydamasi nieko nepasieksiu.

– Paprašiau tavęs čia ateiti, nes pirmiausia norėjau padėkoti, – sako Deividas. – Tik nedaugelis jaunų žmonių būtų puolę gelbėti manęs, o ne slėptis, ir sugebėję apsaugoti būstinę taip kaip tu.

Prisiminusi, kaip spaudžiau šautuvą Deividui prie galvos ir grasinau nudėti, sunkiai nugurgiu seilę.

– Atvykę į būstinę tu ir tavo bendražygiai atsidūrėte apgailėtinoje padėtyje, – pareiškia jis. – Tiesą sakant, neišmanome, ką su jumis daryti. Esu tikras, ir jūs

patys nežinote, ką čia veikti. Bet, rodos, sugalvojau, kuo galėtum užsiimti *tu*. Esu šio Biuro vadas, bet turiu ir kitų pareigų, mūsų šalies valdymo sistema panėšėja į Nuolankiujų, todėl turiu būrelį patarėjų. Atitinkamai pasirengusi galėtum tapti viena jų.

Tvirtai sugniaužiu kėdės ranktūrius.

– Matai, po užpuolimo Biure teks atlikti tam tikrų pokyčių, – dėsto Deividas. – Ketiname ryžtingiau siekti savo tikslo. Manau, tu žinai, kaip tai padaryti.

Nepuolu jam prieštarauti.

– Koks?.. – atsikrenkščiu. – Koks pasirengimas manęs laukia?

– Turėsi lankyti tarybos susirinkimus ir daug išmokti apie Biurą, – aiškina Deividas. – Kaip veikia mūsų organizacija, perprasti jos struktūrą nuo viršūnių iki apačios, susipažinti su mūsų istorija, mūsų vertybėmis ir taip toliau. Oficialiai negaliu tavęs paskirti tarybos nare, nes esi dar labai jauna. Todėl pirmiausia tapsi kurio nors nario padėjėja ir, jei patiks, toliau žengsi tuo keliu.

Deividas klausia ne žodžiais, o žvilgsniu.

Tikriausiai tarybos nariai ir yra tie žmonės, kurie pritarė puolimui ir pasistengė, kad Džanina laiku gautų serumą. Deividas trokšta, kad tarp jų sėdėčiau ir išmokčiau būti tokia kaip jie. Nors galugerklyje jaučiu tulžį, nedvejodama nusišypsau:

– Žinoma. Man tai būtų garbė.

Jei kas nors pasiūlo tau progą geriau pažinti priešą, negali jos praleisti. Šitai žinau ir be atitinkamų mokslų.

Mano šypsena turbūt įtikina Deividą, nes jis vypteli.

– Vyliausi, kad sutiksi, – sako. – Norėjau, kad šį darbą būtų dirbusi tavo motina, tačiau ji pasisiūlė savanore į miesto eksperimentą. Galiausiai ji pamilo tą tolimą vietą ir nebenorėjo grįžti.

– Pamilo... miestą? – nenuoširdžiai stebiuosi. – Bet dėl skonio nesiginčijama, tiesa?

Tai tiesiog pokštas, bet man visai nelinksma. Tačiau Deividas juokiasi, vadinasi, pasakiau tai, ką reikia.

– Tu... buvai artimas mano mamai, ji dar gyveno būstinėje? – klausiu. – Skaičiau jos užrašus, bet ji nemėgo daugžodžiauti.

– Taip, nemėgo. Natali buvo labai tiesmuka. Taip, mudu buvome artimi, tavo mama ir aš. – Kalbant apie mano mamą Deivido balsas sušvelnėja. Rodos, prabyla ne griežtas Biuro vadas, o senas vyriškis, prisimenantis malonią praeitį.

Tokia ji buvo, kol Deividas nepražudė mamos.

– Mudviejų likimai panašūs. Vaikystėje aš irgi buvau išgelbėtas iš sugadinto pasaulio... Mano tėvai – žiaurūs nusikaltėliai – atsidūrė belangėje, kai dar buvau mažas. Bijodami patekti į našlaičių prieglaudą – šios įstaigos turėjo labai prastą vardą – su broliais ir seserimis pabėgome į pakraščius. Po kelerių metų ten atsidūrė ir tavo motina. Iš mūsų šeimos likau gyvas tik aš vienas.

Nė nežinau, ką atsakyti, kaip užgniaužti širdyje augančią užuojautą žmogui, kuris pridarė tiek daug baisybių. Tiesiog dėbsau į savo rankas ir įsivaizduoju, kad mano viduriai pilni išlydyto metalo, kuris tuoj pat ima stingti ir skaudžiai raižo man kūną.

– Rytoj drauge su sargybiniais važiuosi apžiūrėti pakraščių, – sako Deividas. – Būsimam tarybos nariui svarbu šitai pamatyti.

– Turėtų būti labai įdomu, – tariau.

– Malonu girdėti. Deja, teks baigti pokalbį, manęs laukia kiti darbai, – sako Deividas. – Pasirūpinsiu, kad tau būtų pranešta, kada išvyksta sargybiniai. Penktadienį dešimtą ryto būsi palydėta į tarybos posėdį, tad netrukus pasimatysim.

Jaučiuosi baisiai – nepaklausiau Deivido to, kas man rūpėjo. Vargu ar turėsiu kitą progą. Šiaip ar taip, jau per vėlu. Atsistoju ir patraukiu prie durų, tada jis priduria:

– Tričė, jei pasitikėsim vienas kitu, būsiu tau atviras.

Pirmą kartą nuo mūsų pažinties Deividas atrodo... beveik išsigandęs. Jis išpučia akis kaip vaikas. Tačiau po akimirkos išraiška pasikeičia.

– Mane, žinoma, veikė serumų mišinys, – sako Deividas, – bet aš prisimenu, ką tu sakei užpuolikams, kad nešaudytų į mus. Kaip pagrasinai mane nudėti, kad apsaugotum Ginklų laboratoriją.

Gerklėje įstringa gumulas, vos įstengiu kvėpuoti.

– Nesijaudink, – ramina Deividas. – Tai viena priežasčių, kodėl pasiūliau tau šį darbą.

– Kaip tai?

– Tu parodei turinti tokių savybių, kurių reikalauju iš savo patarėjų, – dėsto Deividas. – Tu sugebi ką nors paaukoti dėl didesnio gėrio. Jei norime ir toliau tobulinti genus, neleisti vyriausybei nutraukti mūsų eksperimentų, turėsime ką nors paaukoti. Juk supranti mane, tiesa?

Pajuntu pykčio pliūpsnį, bet prisiverčiu linktelėti. Nita jau minėjo, kad vyriausybė ketina nutraukti eksperimentus su genais, vadinasi, Deividas sako tiesą. Tačiau jo beprotiškas siekimas žūt būt išsaugoti savo gyvenimo darbą nepateisina viso *luomo*, *mano luomo* žudynių.

Trumpai pastoviu prie durų gniauždama rankeną, mėginu susitvardyti, paskui nusprendžiu rizikuoti.

– Kas būtų atsitikę, jei maištininkai būtų išsprogdinę Ginklų laboratorijos duris? – klausiu. – Nita tikino, kad tada būtų suveikusi paskutinė apsaugos priemonė. Mano manymu, toks problemos sprendimas visai neblogas.

– Serumai būtų pasklidę ore... Dujokaukės nuo jo neapsaugo, nes jis įsigeria pro odą, – aiškina Deividas. – Tokiam serumui negali atsispirti net genetiškai tobuli žmonės. Nežinau, kaip Nita šitai suuodė, nes ši informacija slapta, bet ilgainiui prisikasim iki jos šaltinių.

– Kaip veikia tas serumas?

Deivido šypsena virsta grimasa.

– Pasakysiu tik tiek, kad Nita verčiau sutiko praleisti visą gyvenimą kalėjime, o ne išmėginti šį serumą.

Deividas teisus. Daugiau aiškinimų man nebereikia.

Trisdešimt trečias skyrius

T O B I J A S

– Pažvelkit, kas atėjo, – sako Piteris man įžengus į miegamąjį. – Išdavikas.

Ant jo ir gretimos lovos išskleisti žemėlapiai. Juose išvystu baltus, šviesiai mėlynus ir žalsvus plotus. Šie žemėlapiai keistai mane traukia. Visuose juose Piteris netaisyklingu apskritimu apibrėžęs mūsų miestą – Čikagą. Ir jo ribas.

Spoksau į apskritimus, kiekviename žemėlapyje jie vis mažesni, kol galiausiai virsta raudonu taškelio, primenančiu kraujo lašą.

Nusuku akis nuo žemėlapių išsigandęs, kad esu toks mažas.

– Jei manai turįs teisę pamokslauti, labai klysti, – pareiškiu Piteriui. – Kam šie žemėlapiai?

– Galva neišneša, kokio didumo yra pasaulis, – atsako jis. – Kai kurie Biuro žmonės padeda man tai suvokti. Aiškina apie planetas, žvaigždes, vandenynus ir kitką.

Piteris kalba nerūpestingai, bet iš karštligiškų įrašų žemėlapiuose sprendžiu, kad jis labai susidomėjęs, tiesiog apsėstas. Kadaise aš irgi buvau apsėstas savo baimių, be paliovos bandžiau jas perprasti ir įveikti.

– Tai padeda? – klausiu. Netikėtai suvokiu, kad niekada nesu žmoniškai kalbėjęsis su Piteriu, tik rėkiau ant jo. Jis buvo to nusipelnęs, bet, tiesą sakant, visai to vaikinio nepažįstu. Vos prisimenu jo pavardę iš naujokų sąrašo. Hejesas. Piteris Hejesas.

– Šiek tiek. – Vaikinas paima vieną didesnių žemėlapių. Jame pavaizduotas žemės rutulys, tik jis suplotas kaip tešlos blynas. Spoksau ganėtinai ilgai, tada perprantu spalvų reikšmę – mėlyna žymi vandenyną, kitos spalvos – sausumą. Vienoje sausumos vietoje pažymėtas raudonas taškas. Piteris baksteli į jį. – Šis taškas apima visas vietas, kur esame buvę. Jei išpjausi šį sausumos gabalėlį ir panardinsi į vandenyną, niekas nieko nepastebės.

Mane vėl perlieja baimė, savo paties menkumo baimė.

– Teisingai. Na ir kas iš to?

– Kas iš to? Vadinasi, visa, dėl ko jaudinausi, apie ką kalbėjau ir ką dariau, neturi jokios reikšmės? – Piteris purto galvą. – Jokios reikšmės.

– Žinoma, turi, – prieštarauju. – Šiame sausumos lopinėlyje gyvena žmonės, kiekvienas jų skirtingas ir jų tarpusavio santykiai yra svarbūs.

Piteris vėl papurto galvą. Staiga topteli, kad šitaip jis mėgina save nuraminti. Įtikinti, kad visi jo blogi darbai nieko nereiškia. Didžiulė planeta, kuri kelia man siaubą, Piteriui atrodo kaip rojus – vieta, kurios platybėse jis gali išnykti, gyventi niekuo neišsiskirdamas ir nesijaušti atsakingas už savo veiksmus.

Piteris pasilenkia atsirišti batų.

– Tai ką, nuvylei negausius savo gerbėjus?

– Ne, – atsakau nejučiomis, paskui priduriu: – Galbūt. Tačiau jie nėra mano gerbėjai.

– Tik jau nereikia. Kalbu apie Ketverto kulto išpažinėjus.

Nenoromis nusijuokiu.

– Pavydi? Norėtum turėti Psichopato kulto išpažinėjų?

Piteris kilsteli vieną antakį.

– Jeigu būčiau psichopatas, jau seniai būčiau pribaikęs tavo miegantį.

– Ir, be abejonės, mano akies obuolį pridėjęs prie savo kolekcijos.

Piteris irgi nusijuokia. Tada suvokiu pokštaujęs ir bendraujęs su žmogumi, kuris dar naujokas išdūrė akį Edvardui ir kėsinosi nužudyti mano merginą, jei dar galiu šitaip vadinti Tričę. Sykiu Piteris yra Bebaimis, kuris padėjo sustabdyti Nuolankiųjų žudynes ir išgelbėjo nuo siaubingos mirties Tričę. Sunku pasakyti, kurie jo darbai man reikšmingesni. Gal vertėtų juos pamiršti ir pradėti viską iš naujo.

– Tikriausiai patekai į jos nekenčiamų žmonių būrelį, – sako Piteris. – Kol kas jam priklausom tik mudu su Kalebu, bet prarasti Tričės prielankumą labai lengva, todėl neabejoju, kad mūsų gretos pagausės.

Suklūstu.

– Tu teisus, nesunku prarasti jos palankumą. Tereikia pamėginti ją nužudyti.

Man sugniaužia paširdžius. Aš *pats* vos nenužudžiau Tričės. Jeigu ji būtų stovėjusi arčiau sprogimo vietos, kaip Jurajas, dabar gulėtų prijungta prie aparatų ligoninėje, ištikta komos.

Nenuostabu, kad Tričė neapsisprendžia, ar nori likti su manim, ar ne.

Trumpas palengvėjimas pranyksta. Negaliu pamiršti Piterio darbelių, nes jis nepasikeitė. Jis tas pats žmogus, kuris buvo pasiryžęs žudyti, žaloti ir nušluoti visas kliūtis, kad užimtų pirmą vietą tarp naujokų. Bet negaliu pamiršti ir to, ką

padariau pats. Atsistoju.

Piteris atsiremia į sieną ir suneria pirštus ant pilvo.

– Aš tik noriu pasakyti, kad jei Tričė nusprendžia, kad žmogus yra niekšas, visi jai pritaria. Tai retas talentas tokiai kaip ji, nuobodai, kilusiai iš Suskių, tiesa? Mano manymu, jos valdžia yra per didelė.

– Tričės talentas – ne valdyti kitų įsitikinimus, – atkerto, – o puikiai perprasti žmones.

Piteris užsimerkia.

– Jei jau taip sakai, Ketverte.

Nuo įtampos man dreba rankos ir kojos. Išeinu iš miegamojo, kad nebematyčiau žemėlapių su raudonais apskritimais, nors neturiu nuovokos, kur dingti.

Tričė visada mane traukė, pats nežinau kuo. Nežinojo ir ji pati. Man neteko jos bijoti ir nekęsti kaip Piteriui, antra vertus, pats buvau stiprus ir Tričė man niekad nekėlė grėsmės. Dabar, kai smukau jos akyse, širdyje irgi ima tvenktis apmaudas, jis kėsinaisi aptemdyti man protą, nusitempti paskui.

Netikėtai užklystu į sodelį vidiniame kieme, šikart pro langus sklinda šviesa. Dienos šviesoje nuostabios gėlės primena laukinius žiaurios padarus, tylus, sustingdytus laiko.

Į sodelį įbėga Kara, jos plaukai išsidraikę ir užkritę ant kaktos.

– Štai kur tu! Būstinėje siaubingai sunku rasti žmogų.

– Kas nutiko?

– Ketverte, tau viskas gerai?

Skaudžiai įsikandu lūpą.

– Gerai. Kas yra?

– Mes šaukiame susirinkimą, tavo dalyvavimas būtinas.

– Gal įvardytum, kas tie „mes“?

– Genetiškai sugadintieji ir jiems prijaučiantys, kurie nepritaria Biuro savivalei, – išpyškina Kara ir pakreipia galvą. – Tačiau mes geresni strategai, negu tavo bendražygiai iš pakraščių.

Spėliuju, kas jai atskleidė Biuro darbelius.

– Tu žinai apie puolimo serumą?

– Ne tik apie jį. Pro mikroskopą atpažinau puolimo serumą, Tričė parodė, – pyškina toliau Kara. – Taigi, kaip matai, žinau.

Papurtau galvą.

– Nesirengiu daugiau veltis į tokią makalynę.

– Nekvailiok, – sako Kara. – Manai, pakanka vien žinoti tiesą? Biuras yra atsakingas dėl daugybės Nuolankiųjų mirties, dėl Bebaimių proto pavergimo ir visiškai sugriauto mūsų gyvenimo. Todėl reikia ko nors imtis.

Abejoju, ar noriu atsidurti tame pačiame kambaryje su Triče. Mūsų santykiai itin trapūs, gali tuoj pat nutrūkti, tarsi stovėtume ant stačios uolos krašto. Kai jos nematau, kur kas lengviau apsimesti, kad nieko nenutiko. Tačiau Kara viską išdėsto labai paprastai ir aiškiai, turiu su ja sutikti – tikrai reikia ko nors griebtis.

Kara paima mano ranką ir vedasi viešbučio koridoriumi. Suprantu, kad ji teisi, bet aš suglumęs, kamuojamas abejonių, ar dalyvauti dar viename sąmokse. Vis dėlto žingsniuojau į susirinkimą, iš dalies vėl trokštu veikti, užuot stirksojęs priešais ekranus, kuriuose rodomas mūsų miestas, kaip dariau pastarosiomis dienomis.

Įsitikinusi, kad pėdinu paskui, Kara paleidžia mano ranką ir užsikiša už ausų išsipešusius plaukus.

– Vis dar keista matyti tave ne su mėlynais drabužiais, – sakau.

– Jau metas visa tai pamiršti, – atsako Kara. – Jei ir galėčiau sugrąžinti praeitį, vargu ar to norėčiau.

– Nesiilgi luomų?

– Tiesą sakant, ilgiuosi. – Kara pasižiūri į mane. Nuo Vilo mirties prabėgo užtektinai laiko, todėl dabar, žiūrėdamas į Karą, matau ją, o nebe jos brolių. Pažįstu ją kur kas ilgiau, negu pažinojau Vilą. Ji irgi turi humoro jausmą kaip jos brolis. Rodos, būtų galima ją paerzinti neižeidžiant. – Man puikiai sekėsi tarp Eruditų. Daugybė žmonių buvo atsidavę mokslui, skyrė savo jėgas išradimams – tai buvo nuostabu. Tačiau dabar, kai sužinojau, koks didelis yra pasaulis... rodos, luomas pasidarė man per ankštas. – Kara susiraukia. – Atleisk, jei kalbu kaip pasipūtėlė.

– Kam tai rūpi?

– Kai kuriems žmonėms rūpi. Malonu girdėti, kad tu nesi vienas jų.

Nejučiomis pastebiu, kad einant koridoriais kai kurie Biuro darbuotojai varsto mane priešiškais žvilgsniais ar net aplenkia iš tolo. Jau patyriau žmonių neapykantą ir priešišumą kaip beluomių vadės tironės Evelinos Džonson sūnus, bet dabar tai mane žeidžia skaudžiau. Dabar žinau, kad tie žmonės nekenčia

manęs, kad juos išdaviau, labai nusikaltau.

Kara mane guodžia:

– Nekreipk dėmesio. Jie nenutuokia, kaip sunku apsispręsti.

– Lažinuosi, tu nebūtum šitaip pasielgusi.

– Tik todėl, kad buvau mokoma nepasitikėti, kol negausiu visos informacijos, o tu buvai mokomas rizikuoti ir gauti didelį apdovanojimą. – Kara į mane pašnairuoja. – Arba, kaip šiuo atveju, likti be nieko.

Kara sustoja prie Metjuso laboratorijos durų ir pasibeldžia. Grauždamas obuolį, vaikiną atidaro duris. Įkandin jo įeiname į kambarį, kur sužinojau nesąs Divergentas.

Tričė stovi šalia Kristinos, ši pažvelgia į mane kaip į piktžolę, kurią reikia išrauti. Kampe prie durų kiurkso Kalebas, jo veidas išmargintas mėlynių. Jau ketinu klausti, kas jam nutiko, bet staiga pamatau, kad Tričės krumpliai nubrozdinti ir kad ji vengia žiūrėti į brolių.

Į mane irgi.

– Rodos, susirinkom visi, – sako Metjusas. – Gerai... taigi... Hmm, Tričė, bet aš susimoviau.

– Tikrai susimovei, – nusišypso ji. Mane nusmelkia pavydas. Tričė atsikrenkščia. – Mes žinome, kad Biuro vadai yra kalti dėl Nuolankių žudynių ir kad jiems daugiau negalima patikėti mūsų miesto apsaugos. Turime gerai apgalvoti, ko imtis, nes ankstesnis bandymas buvo... – Tričės akys nukrypsta į mane, nuo jos žvilgsnio pasijuntu lyg žemės kirminas. – Nevykęs, – priduria ji. – Mes padarysim geriau.

– Ką siūlai? – klausia Kara.

– Pirmiausia noriu paviešinti Biuro vadų darbelius, – atsako Tričė. – Tikriausiai eiliniai būstinės darbuotojai nė neįtaria, kuo užsiima jų vadai, tad verta jiems atverti akis. Gal tada jie išsirinks naujus vadus, ir šie nebelaikys eksperimentų dalyvių atliekomis. Gal vertėtų ore kaip virusą paskleisti tiesos serumą...

Prisimenu, kaip tiesos serumas įsismelkė į visą mano kūną, į plaučius, į pilvą, į galvą, kaip jis mane slėgė. Prisimenu, kaip stebėjausi, kad Tričė pajėgia atlaikyti tokį spaudimą ir meluoti.

– Iš šito nieko neišeis, – pareiškiu. – Nepamirškite, kad Biuro vadai yra genetiškai tobuli ir pajėgia atsispirti tiesos serumui.

– Toli gražu ne visi, – taria Metjusas, sukdamas virvelę ant kaklo. –

Įsitikinome, kad daugelis Divergentų nepajėgia atsispirti tiesos serumui. Iš jaunimo tokių kietų pažįstu tik Tričę. Kai kurie žmonės yra atsparesni serumų poveikiui negu kiti – pavyzdžiui, tu, Tobijau. – Metjusas gūžteli pečiais. – Todėl ir pakvietėme *tave*, Kalebai. Anksčiau esi dirbęs su serumais. Išmanai juos taip pat gerai kaip aš. Gal mums pavyktų sukurti tiesos serumą, kuriam būtų sunkiau atsispirti.

- Daugiau nebenoriu kišti nagų prie tokio darbo, – pareiškia Kalebas.
- O, tik jau neapsimetinėk... – prabyla Tričė, bet Metjusas ją nutraukia:
- Prašau prisidėti, Kalebai, – taria jis.

Kalebas ir Tričė susižvelgia. Brolio veidas ir sesers krumpliai beveik tokių pat spalvų: tamsiai raudona sumišusi su mėlyna ir žalia, tarsi būtų ištepti rašalu. Taip nutinka susikūlus broliui su seseria – net žaizdos panašios. Kalebas vėl susmunka ant stalo krašto, tada atremia pakaušį į metalines spinteles.

- Gerai, – sutinka jis. – Jei pažadi nemėginti to serumo ant manęs, Beatriče.
- Kam man šito reikia? – atšauna Tričė.
- Aš galiu padėti, – pakelia ranką Kara. – Aš irgi dirbau su serumais Eruditų laboratorijose.
- Puiku, – Metjusas suploja delnais. – Tuo metu Tričė rinks informaciją.
- Ką darysiu aš? – klausia Kristina.
- Tikėjaisi, kad tu ir Tobijas užmegsit ryšį su Redžiu, – sako Tričė. – Deividas man neatskleidė, kaip dar saugoma Ginklų laboratorija. Bet apie tai turėjo žinoti ne vien tik Nita.

– Tu nori, kad susidraugaučiau su vaikinu, kuris padėjo sprogmenis ir dėl kurio kaltės nukentėjo Jurajas? – nepatikliai klausia Kristina.

– Tau nebūtina su juo susidraugauti, – atsako Tričė. – Tik išgauti iš jo informaciją. Tobijas tau padės.

- Ketverto pagalbos man nereikia, susitvarkysiu pati, – atšauna Kristina.

Mergina taip smarkiai pasimuisto ant laboratorinio stalo, kad praplėšia popierinį užklotą, ir dar kartą pagiežingai į mane pasižiūri. Dingteli, kad žvelgdama į mane ji mato išbalusį Jurajo veidą. Rodos, gerklėje susivelia gumulas.

– Būsiu tau reikalingas, nes Redžis manimi pasitiki, – sakau. – Šie žmonės labai nepatiklūs, todėl teks pasitelkti gudrumą.

- Aš moku gudrauti, – taria Kristina.

– Ne, nemoki.

– Tobijas teigus... – nusišypso Tričė.

Kristina kumšteli jai į ranką, Tričė atsako tuo pačiu.

– Regis, viską aptarėme, – taria Metjusas. – Vėl pasimatysime penktadienį, po tarybos posėdžio, kuriame dalyvaus Tričė. Renkamės penktą po pietų.

Paskui Metjusas prieina prie Karos ir Kalebo ir ima kažką aiškinti apie cheminius junginius, aš nieko nesuprantu. Kristina išeina pakeliui užkliudydama mane petimi. Tričė pakelia į mane akis.

– Mudviem reikia pasikalbėti, – sakau.

– Gerai, – sutinka ji ir mudu išeiname į koridorių.

Stovime prie durų, kol visi išsiskirsto. Tričė įtraukia pečius, tarsi norėtų atrodyti dar mažesnė, tiesiog išnykti. Mudu stovime atokiai vienas nuo kito, per visą koridoriaus plotį. Bergždžiai mėginu prisiminti, kada paskutinį kartą ją bučiavau.

Galiausiai liekame vieni, žingsniai koridoriuje nutyla. Mano rankos dilgsi ir tirpsta, taip būna kaskart artėjant panikos priepuoliui.

– Kaip manai, ar kada nors man atleisi? – klausiu.

Tričė papurto galvą, bet sako:

– Nežinau. Man reikia laiko apsispręsti.

– Tu žinai... tu *juk žinai*, kad tikrai nenorėjau pakenkti Jurajui, tiesa? – Žiūrėdamas į aptvarstytą jos kaktą, priduriu: – Tau irgi. Nenorėjau tavęs sužeisti.

Tričė trepsi koja ir mindžikuoja. Paskui linkteli.

– Žinau.

– Turėjau ką nors daryti, – sakau. – *Privalėjau*.

– Nukentėjo daugybė žmonių, – taria Tričė. – Tik todėl, kad manęs neklausei. Bet blogiausia, Tobijau, jog palaikė mane *apgailėtina pavyduole*. Kvaila šešiolikmete mergiščia, tiesa? – Tričė vėl purto galvą.

– Nieku gyvu nepavadinčiau tavęs nei kvaiša, nei apgailėtina pavyduole, – griežtai atkertu. – Tiesiog tada maniau, kad sprendi šališkai, ir tiek.

– Pakaks. – Tričė pirštais persibraukia plaukus. – Viskas vėl kartojasi, tiesa? Tu negerbi manęs taip, kaip tvirtini. Kai ateina laikas spręsti, manai, kad nesugebu mąstyti racionaliai...

– Tu labai klysti! – karštai prieštarauju. – Gerbiu tave labiau negu kuri kitą

žmogų. Bet dabar spėliuju, kas tave labiau jaudina: ar kad kvailai pasielgiau, ar nepaklusau *tau*.

– Kaip suprasti?

– Ogi taip, – atsakau, – kad nors tvirtini, jog turime būti vienas kitam sąžiningi, iš tikrųjų nori, kad visad tau paklusčiau.

– Kaip gali šitaip man priekaištauti! Tu *suklydai*...

– Taip, aš suklydau! – imu rėkti. Nenutuokiu, iš kur kyla tas pyktis. Bet jis perlieja mane kaip šuoras, seniai bebuva apimtas tokio aklo įniršio. – Aš suklydau. Padariau didžiulę klaidą! Mano geriausio draugo brolis vaduojasi mirtimi! O tu baudi mane kaip motina nepaklusnų vaiką, todėl, kad nepasielgiau kaip lieptas. Tačiau tu nesi mano motina, Tričė, ir neturi teisės nurodinėti, ką man daryti ir ką rinktis!

– Liaukis šaukęs! – tyliai sako Tričė ir galiausiai pažvelgia man į akis. Jose atsispindi prieštaringiausi jausmai – meilė, ilgesys ir smalsumas – bet aš matau tik pyktį. – Tiesiog nutilk.

Jos ramus balsas prigesina mano pyktį, atsiremiu į sieną, sukišu rankas į kišenes. Neketinau ant jos rėkti, neketinau širsti.

Priblokštas žiūriu, kaip ašaros rieda Tričės skruostais. Jau labai seniai nesu matęs jos verkiančios. Mergina sukūkčioja, nuryja seilę ir stengiasi kalbėti įprastu balsu, bet jai nesiseka.

– Duok man šiek tiek laiko, – prašo ji springdama kiekvienu žodžiu. – Gerai?

– Gerai, – pažadu.

Tričė nusišluosto skruostus delnais ir patraukia koridoriumi. Žiūriu tol, kol šviesiaplaukė jos galva dingsta už kampo. Pasijuntu kaip nuogas, tarsi neturėčiau nieko, kas galėtų apsaugoti nuo skausmo. Tričės dingimas žeidžia aštriau už viską.

Trisdešimt ketvirtas skyrius

T R I Č Ė

– Štai ir ji, – sako Emaras, kai prieinu prie būrelio. – Palūkėk, tuoj atnešiu tau liemenę, Triče.

– Liemenę? Man? – Vakar pažadėjau Deividui, kad šiandien popiet kartu su kitais Biuro darbuotojais važiuosiu pasidairyti į pakraščius. Nenučiuokiu, kas manęs ten laukia, todėl turėčiau nerimauti. Bet pastarųjų dienų įvykiai taip išsekino, kad jaučiuosi abejinga.

– Neperšaunamą liemenę. Pakraščiuose nesaugu, – sako Emaras.

Prie išėjimo stovi didelė dėžė. Emaras ima joje raustis, verčia kalnus storų juodų liemenių, ieškodamas man reikiamo dydžio. Galiausiai ištraukia vieną, bet ir ši gerokai per didelė.

– Atleisk, bet pasirinkimas čia menkas. Šita tiks. Pakelk rankas.

Emaras apvelka man liemenę, šonuose sutraukia dirželius.

– Nemaniau, kad toks tavo darbas, – sakau.

– O ką, tavo manymu, aš veikiu Biure? Spjaudau ir gaudau? – Emaras nusišypso. – Biuras puikiai išnaudojo mano Bebaimio patirtį. Priklausau apsaugos komandai. Džordas irgi. Įprastai saugome būstinės teritoriją, bet kai rengiamasi važiuoti į pakraščius, pasisiūlau savanoriu.

– Kalbate apie mane? – klausia Džordžas, stovėdamas būrelyje prie durų. – Sveika, Triče. Viliuosi, jis manęs neapjuodino.

Džordžas apkabina Emarą per pečius, tada abu vienas kitam nusišypso. Džordžas atrodo šiek tiek atsigavęs po sesers netekties, bet sielvartas pažymėjo jo veidą, šypsantis prie akių nebesusimeta juoko raukšlės, skruostuose nebeliko duobučių.

– Manau, reikėtų duoti Tričei ginklą, – Emaras pažiūri į mane. – Įprastai mes neduodame šautuvų būsimiems tarybos nariams, nes jie nieko nenučiuokia apie ginklus, bet tu puikiai juos valdai.

– Viskas gerai, – tariu. – Man nereikia...

– Patikėk, Triče, tu tikrai šaudai geriau už daugelį mūsų, – įsiterpia Džordžas. – Komandai labai pravers dar vienas Bebaimis. Tuoj atnešiu tau

šautuvą.

Netrukus aš su ginklu rankoje jau žygiuoju į sunkvežimį paskui Emarą. Mudu įsitaisome kėbulo gilumoje, Džordžas ir Ana – per vidurį, du vyresni sargybos karininkai Džekas ir Violeta atsisėda prie pat krašto. Sunkvežimio kėbulas aptrauktas stora juoda medžiaga. Iš lauko užpakalinės kėbulo durys atrodo juodos ir nepermatomos, bet iš vidaus jos peršviečiamos, todėl galime matyti, kas dedasi lauke. Įsirangau tarp Emaro ir krūvos inventoriaus, jis užstoja kabiną. Džordžas žvilgteli per kaugės viršų ir nusišypso sunkvežimiui pajudėjus, kitų veidai rimti.

Žiūriu, kaip būstinė nyksta mums iš akių. Važiuojame pro sodus ir ūkinius pastatus, pro eilėmis išrikiuotus baltus lėktuvus. Privažiavus tvorą, vartai atsiveria. Džekas kalbasi su sargybiniu prie išorinės tvoros. Pasakoja, ko vykstame ir ką vežamės, daugelio žodžių nesuprantu. Galiausiai esame išleidžiami pro vartus. Tada klausiu:

– Koks tokio budėjimo tikslas? Šįsyk norėjote tai parodyti man, o ką darote kitais kartais?

– Mes niekad nenuleidžiame akių nuo atokių vietovių, ypač tų, kurios yra arčiausiai būstinės. Ten gyvena genetiškai sugadintieji. Iš esmės tyrinėjame, stebime jų elgesį, – pasakoja Emaras. – Bet po užpuolimo Deividas ir taryba nusprendė sustiprinti būstinės apsaugą ir pakraščių priežiūrą, kad ataka nebepasikartotų.

Riedame pro griuvėsius, juos mačiau važiuodama iš Čikagos. Apleisti pastatai gūra, žemė aplink užkėsta piktžolių, medžių šaknys lenda pro asfaltą.

Mažai pažįstu Emarą, todėl negaliu juo pasikliauti. Vis dėlto klausiu:

– Tai tu visu šituo tiki? Kad *dėl viso šito* kalti genetiškai sugadintieji?

Seni Emaro draugai Bebaimių luome irgi buvo genetiškai sugadinti. Negi jis tikrai mano, kad jie yra blogi ir gali tapti nusikaltėliais?

– O tu ne? – klausia Emaras. – Žemė gyvuoja jau daugybę amžių, kur kas ilgiau, negu įsivaizduojame. Juk prieš Grynumo karą nebuvo tokių dykviečių, tiesa? – Emaras plačiai mosteli ranka.

– Sunku pasakyti, – atsakau. – Bet abejoju, kad iki to karo žmonija gyveno taikiai.

– Kaip blogai tu galvoji apie žmonių prigimtį, – taria Emaras.

Aš patyliu.

Tada jis kalba toliau:

- Antra vertus, jeigu kas nors panašaus žmonijos istorijoje jau būtų nutikę, Biuras tikrai tai žinotų.

Mane pribloškia Emaro žodžių naivumas. Juk kadaise jis gyveno mano mieste ir matė, bent jau Biuro ekranuose, kiek daug paslapčių vienas luomas turėjo nuo kito. Evelina mėgino valdyti miestą ginklu. Džanina turėjo didesnių ambicijų – ši moteris suprato, kad jei moki reikiamai pateikti informaciją, nebūtina laikyti piršto ant gaiduko, kad žmonės tau paklustų. Jie padarys tai savo noru.

Šitaip daro Biuras ir visa šalies vyriausybė – priverčia žmones būti laimingus nenaudodami jėgos.

Kurį laiką važiuojame tylėdami, tiktai barška sukrautas inventorių ir burzgia sunkvežimio variklis. Iš pradžių smalsiai apžiūriu kiekvieną pastatą, spėliuju, ar kadaise jis buvo gyvenamas, paskui namai man ima lieti akyse. Kiek dar griuvėsių turi pamatyti, kad liautumeisi juos skyręs ir vadintum tiesiog griuvėsiais?

- Jau beveik pasiekėme pakraščius, - iš vidurio kėbulo atsklinda Džordžo balsas. - Čia išlipsime ir toliau trauksime pėsti. Visi, išskyrus Emarą, kuris prižiūrės Tričę, turi pasiimti ir neštis krovinį. Triče, tu gali apsižvalgyti, bet laikykis greta Emaro.

Mano nervai taip įkaista, kad, rodos, užsiliiepsnos nuo menkiausio prisilietimo. Mačiau, kaip žuvo mano tėvas. Pakraščiuose kadaise glaudėsi mano motina. Čia ją aptiko ir išgelbėjo Deividas, paskui Biuras ištyrė, kad jos genai tobuli. Dabar einu ten, kur tam tikru atžvilgiu viskas prasidėjo.

Sunkvežimiui sustojus, Emaras atidaro duris. Viena ranka laikydamas šautuvą, kiti pamoja išlipti. Iššoku iš kėbulo paskui jį.

Čia irgi esama statinių, laikinų būstų, bet jie nėra iš tolo neprilygsta griuvėsiams, kuriuos mačiau pakeliui. Jie pastatyti rankomis iš metalo laužo, dengti brezentu. Sujungti vienas su kitu, kad nesugriūtų. Tuose būstuose matau žmonių, daugiausia vaikų. Jie kažką pardavinėja nuo padėklų, kibirais tempia vandenį ar ką nors verdasi ant laužo.

Išvydęs mus vienas berniukas pasileidžia bėgti ir šaukia:

- Reidas! Reidas!

- Nesijaudink, - ramina mane Emaras. - Jie laiko mus kareiviais. Kartais kareiviai čia apsilanko, surenka vaikus ir išveža į prieglaudą.

Beveik nekreipiu dėmesio į Emaro žodžius. Patraukiu vienu praėjimu tarp

namų, dauguma žmonių dingsta ar pasislepia lentinėse šiūrėse. Matau juos pro plyšius. Būstuose sudėtos šiekios tokios maisto atsargos, manta ir patiesti kilimėliai miegoti. Svarstau, kaip šie vargetos išgyvena žiemą. Kur prausiasi ir atlieka gamtinius reikalus?

Prisimenu gėles, puošiančias būstinę, medines grindis ir daugybę laisvų lovų viešbučio kambariuose. Paskui klausiu:

– Ar kada nors jiems padedate?

– Manome, kad geriausias būdas padėti mūsų pasauliui – ištaisyti genetinius trūkumus, – šiuos žodžius Emaras išpyškina tarsi atmintinai. – Maitinti šiuos atskalūnus būtų tas pat, kas apvynioti didžiulę žaizdą plonu tvarsčiu. Kraujavimas trumpam liausis, bet žaizda neužsitrauks.

Neįstengiu atsakyti. Tik purtau galvą ir einu tolyn. Imu suprasti, kodėl mano mama pasirinko Nuolankiuosius, nors turėjo prisidėti prie Eruditų. Norėdama atsiriboti nuo tarsptančios Eruditų luome korupcijos, ji galėjo pasirinkti Taikinguosius arba Teisuolius. Bet tapo nare luomo, kur galėjo padėti nuskriaustiesiems, ir didžiąją dalį gyvenimo rūpinosi benamiais.

Tikriausiai jie priminė jai šią vietą, pakraščius.

Kad Emaras neišvystų ašarų mano akyse, nusuku galvą.

– Grįžkim į sunkvežimį.

– Tau viskas gerai?

– Taip.

Mudu apsigrėžiame eiti atgal, bet staiga išgirstame šūvius. Juos lydi pagalbos šauksmas.

Žmonės aplink išsilaksto.

– Tai Džordžo balsas, – sako Emaras ir leidžiasi bėgti vienu iš praėjimų dešinėje.

Lekiu paskui jį tarp metalinių konstrukcijų, bet Emaras daug greitesnis, o šios landynės – tikras labirintas. Tad netrukus pametu jį iš akių ir lieku viena.

Nejučiomis užplūsta prieštaringi jausmai. Nuo mažumės įdiegta Nuolankiųjų užuojauta vargšams susipina su baime. Jei pakraščių gyventojai lygintini su beluomiais, tai juos kamuoja neviltis, o apimtų nevilties žmonių aš bijau.

Staiga kažkas čiumpa mane už rankos ir nusitempia į landynę iš aliuminio nuolaužų. Metalu lakštai dengti mėlynu brezentu, saugančiu nuo šalčio. Grindys iškaltos fanera. Priešais mane stovi neaukšto ūgio smulkutė moteris purvinu veidu.

– Tau nevalia ten būti, – sako ji. – Jie puola visus, net ir labai jaunos.

– Kas tie jie? – klausiu.

– Pakraščiuose yra daugybė piktų žmonių, – atsako moteris. – Kai kurie apakinti pykčio žudo visus, kuriuos palaiko priešais. Dar esama tokių, kurie juos kursto.

– Ačiū už pagalbą, – dėkoju. – Mano vardas Tričė.

– Aš Eimė. Sėskis.

– Negaliu, – sakau. – Ten liko mano draugai.

– Tada palauk, kol gauja puls tavo draugus, ir prisėlink iš nugaros.

Moters žodžiai skamba išmintingai.

Susmunku ant grindų, šautuvas skaudžiai remiasi į koją. Neperšaukama liemenė tokia kieta, kad sunku įsitaisyti patogiai, bet aš iš visų jėgų stengiuosi atsipalaiduoti. Girdžiu, kaip lauke bėgioja ir šūkauja žmonės. Eimė atitraukia brezentą kraštą ir dirsteli, kas dedasi.

– Taigi tavo draugai ir tu – ne kareiviai, – sako Eimė, vis dar žiūrėdama pro plyšį. – Jūs iš Genetinio tobulinimo biuro, tiesa?

– Ne, – atsakau. – Turiu galvoje, mano draugai – taip, bet aš iš miesto. Iš Čikagos.

Eimė labai nustemba.

– Po galais! Tai tas eksperimentas jau nutrauktas?

– Dar ne.

– Tai nelaimė.

– Nelaimė? – pašnairuoju į moterį. – Kalbate apie mano namus.

– Tie tavo namai buvo sukurti įrodyti, kad genetiškai sugadintus žmones reikia pataisyti, kad jie yra *blogi*, ir baigta. O nei jie, nei mes tokie nesame. Todėl ir sakau, kad nelaimė, jog eksperimentas vis dar tęsiamas. Ir neketinu dėl to atsiprašinėti.

Tokia mintis nebuvo šovusi man į galvą. Man Čikaga yra miestas, kur gyveno mylimi žmonės, ten aš juos praradau, ten aš pati kadaise gyvenau ir man tas gyvenimas patiko, nors buvo toli gražu netobulas. Bet nė nedingtelėjo, kad pats eksperimentas kenkia pakraščių žmonėms, kurie nori būti laikomi visaverčiais piliečiais.

– Tau metas judintis, – sako Eimė užleisdama brezentą. – Jie tikriausiai susirinkę aikštelėje, į šiaurės vakarus nuo čia.

– Dar kartą ačiū, – sakau.

Eimė linkteli. Aš išlendu iš jos savadarbio būsto, po kojomis traška faneros lakštai.

Mikliai skuodžiu praėjimais, džiaugiuosi, kad mums atvažiavus žmonės išsilakstė ir niekas nepastoja kelio. Peršokusi dvokiančią balą išlendu į savotišką kiemą, ten išvystu aukštą, liekną vaikną, nusitaikiusį ginklą į Džordžą.

Juos apspitęs būrelis žmonių. Išvertę ant žemės Džordžo atsineštą inventorių, užpuolikai trypia jį batais, daužo akmenimis ir plaktukais.

Džordžas pamato mane, bet aš priglaudžiu pirštą prie lūpų įspėdama tylėti. Esu vietiniams už nugaros; ginkluotasis nieko neįtaria.

– Nuleisk ginklą, – liepia Džordžas.

– Dar ko! – atšauna vaikiną. Jo blyškios akys laksto nuo Džordžo prie saviškių. – Nelengvai jį gavau, todėl neatiduosiu.

– Tada pasilik ginklą ir leisk man eiti.

– Neleisiu, kol nepasakysi, kur vežate mūsų žmones! – atrėžia vaikiną.

– Mes negaudom jūsų žmonių, – atsako Džordžas. – Mes ne kareiviai. Tiesiog mokslininkai.

– Taip ir patikėsiu, – nusišaipto vaikiną. – O kam neperšaunama liemenė? Jeigu ši liemenė ne kareiviška, tai aš visiškai kvailys. Greitai klok, ko čia atsibeldėte!

Pasislenku atgal ir užsiglaudžiu už vienos šiūrės, tada pro kampą iškišu šautuvo vamzdį ir šaukiu:

– Paklauskite!

Visas būrelis iškart atsigręžia į mane, tik vaikiną vis tiek taikosi į Džordžą, šito ir tikėjausi.

– Jūs visi mano taikiklyje, – sakau. – Skirstykitės ir aš nešaudysiu.

– Aš jį nudėsiu! – grasina išstypėlis.

– Tai aš *tave* nudėsiu, – atšaunu. – Mes dirbame vyriausybei, bet esame ne kareiviai. Neturime supratimo, kas daroma su jūsų žmonėmis. Jei paleisi mano draugą, visi ramiai išsiskirstysim. Jeigu jį nužudysi, patikėk, netrukus čia atvyks kareiviai ir tikrai nesiderės su tavim taip kaip aš.

Tą akimirką kieme, Džordžui už nugaros, išdygsta Emaras. kažkas būrelyje suspinga:

– Jų čia yra daugiau!

Užpuolikai leidžiasi bėgti. Vaikinas su šautuvu neria į artimiausią praėjimą, palikdamas Džordžą, Emarą ir mane. Aš vis nenuleidžiu ginklo, jei kartais užpuolikai sumanytų grįžti.

Emaras apkabina Džordžą, o šis kumščiu padaužo jam nugarą. Emaras žvelgia į mane Džordžui per petį.

– Vis dar manai, kad genetiškai sugadintieji niekuo nekalti?

Eidama pro vieną šiūrę išvystu mergytę. Ji slepiasi už durų, rankomis apsikabinusi kelius. Žvelgia į mane pro plyšį ir tyliai kūkčioja. Svarstau, kodėl šie žmonės taip siaubingai bijo kareivių. Spėlioju, kas privertė jauną vaikina nutaikyti ginklą į kitą žmogų.

– Taip, manau, kad nekalti, – atsakau.

Yra kur kas kaltesnių už juos.

+ + +

Grįžę prie sunkvežimio randame Džeką ir Violetą, besiknebinėjančius prie stebėjimo kameros. Pakraščių žmonės dar nespėjo jos pavogti. Violeta laiko ekranėlį su skaičių stulpeliais, ji garsiai skaito juos Džekui, o šis programuoja kompiuterį.

– Kur buvote, draugužiai? – klausia Džekas.

– Buvom užpulti, – atsako Džordžas. – Metas važiuoti.

– Laimė, mes jau baigėme. Galim keliauti, – sutinka Violeta.

Visi sulipame į kėbulą. Emaras uždaro duris. Aš nuleidžiu saugiklį ir paguldau šautuvą ant grindų, džiaugiuosi, kad nebereikia jo laikyti. Širyt pabudusi nemaniau, kad reikės į ką nors taikytis ginklu. Nemaniau, kad pamatysiu šitokiomis sąlygomis gyvenančius žmones.

– Dar turi nemažai Nuolankiosios bruožų, – sako Emaras. – Todėl nekenti pakraščių. Iškart matyti.

– Turiu įvairiausių bruožų.

– Nuolankumo turi ir Ketvertas. Šis luomas išugdė labai rimtus žmones. Jie iškart mato atstumtuosius ir nori jiems padėti, – neatlyžta Emaras. – Perėję į Bebaimių luomą, žmonės pasikeičia. Eruditai tampa šiurkštūs ir žiaurūs. Perbėgėliai iš Teisuolių tampa karštakošiais, adrenalino ieškančiais narkomanais. Tarp Bebaimių atsidūrę Nuolankieji virsta... tikriausiai kariais. Revoliucionieriais. Štai kuo galėjo tapti Ketvertas, jei būtų labiau pasitikėjęs

savimi, – priduria Emaras. – Jei nebūtų draskomas vidinių abejonių, būtų galėjęs tapti puikiu vadu. Nė kiek tuo neabejojau.

– Ko gero, tu teisybės, – sakau. – Net tapęs kieno nors sąjungininku, pasekėju, Tobijas vis tiek prisidaro bėdų. Kaip su Nita ar Evelina.

O kaip aš? klausiu pati savęs. *Juk irgi norėjau padaryti jį savo pasekėju.*

Ne, nenorėjau. Įtikinėjau, nors pati tuo dvejoju.

Emaras linkteli.

Pakraščių vaizdai įkyriai šmėkščioja man prieš akis. Įsivaizduoju savo mamą dar vaiką, tūnančią šiūrėje, besigrumiančią dėl ginklo, garantuojančio saugumą, žiemą dūstančią nuo dūmų būste be kamino. Nenutuokiu, kodėl taip norėjo palikti Biurą, kai buvo išgelbėta iš pakraščių. Ji pritapo būstinėje, paskui visą gyvenimą dirbo jos labui. Negi pamiršo, iš kur atėjusi?

Negalėjo pamiršti. Todėl taip pasiaukojamai padėjo beluomiams. Gal tai buvo ne Nuolankiosios pareiga, o troškimas padėti žmonėms, kuriuos kadaise paliko.

Staiga daugiau nebeįstengiu galvoti apie motiną, apie pakraščius ir apie tai, ką ten mačiau. Kad išsiblaškyčiau, stveriuosi pirmos pasitaikiusios minties.

– Tai judu su Tobiju buvote geri draugai?

– Ar jis turi gerų draugų? – palinguoja galva Emaras. – Beje, tai aš sugalvojau jam pravardę. Mačiau jį baimės lauke, mačiau, kaip sunkiai sekasi įveikti baimes, todėl dingtelėjo, kad davęs tokią pravardę paskatinsiu jį pradėti naują gyvenimą. Tačiau mudu nebuvo geri draugai. Bent jau ne tokie, kaip būčiau norėjęs. – Emaras atlošia galvą į kėbulo sieną ir vos šypsodamasis užsimerkia.

– Hmm, ar tu jį... *mėgai*? – teiraujuosi.

– Kodėl šito klausi?

Gūžteliu pečiais.

– Keistokai apie jį atsiliepi.

– Jeigu šitai tau rūpi, daugiau aš Ketverto *nebemėgstu*. Kadaise jis man labai patiko, bet supratau, kad tas jausmas vienpusis, todėl atsitraukiau, – sako Emaras. – Būčiau dėkingas, jei apie tai neprasitartum.

– Tobijui? Žinoma, neprasitarsiu.

– Ne, turiu galvoje, jokiai gyvai dvasiai. Su Tobiju irgi nesu apie tai kalbėjęs.

Emaras pažvelgia į Džordžo viršugalvį, kyšantį virš aiškiai sumažėjusios inventoriaus krūvos.

Pakeliu antakį. Nesistebiu, kad Emaras ir Džordžas jaučia vienas kitam simpatiją. Jie abu Divergentai, abiem teko apsimesti mirusiais, kad išgyventų. Du

pašalaičiai svetimame pasaulyje.

– Suprask mane, – sako Emaras. – Biuras apsėstas minties, kad dauginantis reikia perduoti gerus genus. Mudu su Džordžu nesame genetiškai tobuli, todėl bet koks ryšys, neužtikrinantis geresnio genetinio kodo... čia nepageidaujamas, ir tiek.

– Štai kaip, – linktelio. – Dėl manęs nesijaudink. Tikrai nesu apsėsta minties dauginamasi perduoti savo gerus genus. – Kreivai šyptelio.

– Ačiū, – padėkoja Emaras.

Trumpai sėdime tylėdami, sunkvežimiui didinant greitį pakelių griuvėsiai ima lieti akyse.

– Mano manymu, tu tinki Ketvertui, – sako Emaras.

Nuduriu akis į sunertas ant kelių rankas. Neketinu aiškinti Emarui, kad mūsų draugystė su Tobiju pakibo ant plauko. Emarą menkai pažįstu, net jei ir pažinočiau gerai, vis tiek nenorėčiau apie tai kalbėti. Todėl tepasakau:

– Tikrai?

– Taip. Suprantu, kiek daug tu jam reiški. Tu šito nežinai ir nesi patyrusi, bet iki pažinties su tavim Ketvertas buvo visai kitoks žmogus. Jis buvo... lyg apsėstas, karštakošis, pavojingas...

– Apsėstas?

– Kaip gali pavadinti žmogų, kuris kaip užsuktas vis eina per savo baimės lauką?

– Aš nežinau... Gal pasiryžėliu. Drąsiu, – patylėjusi atsakau.

– Taip, žinoma. Bet šiek tiek kuoktelėjusiu, tiesa? Turiu galvoje, kad dauguma Bebaimių verčiau šoktų į bedugnę, negu dar kartą eitų per savo baimės lauką. Ši drąsa nedaug kuo skiriasi nuo mazochizmo, riba tarp jų labai miglota.

– Aš esu buvusi ant tos ribos, – sakau.

– Žinau, – Emaras vypteli. – Šiaip ar taip, suspaudus vieną žmogų su kitu neretai iškyla bėdų, bet judu vienas kito verti, ir tiek.

Suraukiu nosį.

– Tikriausiai norėjai pasakyti – *prispaudus* vieną prie kito?

Iliustruodamas savo žodžius, Emaras suglaudžia delnus ir palanksto pirmyn atgal. Nusikvatoju, nors suskausta širdį.

Trisdešimt penktas skyrius

T O B I J A S

Įėjęs į valdymo kambarį, imu iš eilės žvalgytis į ekranus ieškodamas savo tėvų. Pirmiausia išvystu Eveliną. Eruditų būstinės vestibulyje ji tyliai kuždasi su Terese ir dar vienu beluomiu – savo pavaduotojais, nes manęs nebėra. Įjungiu garsiakalbius, bet vis tiek negirdžiu, ką jie murma.

Pro langus valdymo kambaryje matau tuščią nakties dangų. Toks juoduodavo ir virš miesto. Tik čia neaprėpiamas platybes perskrodžia mėlyni ir raudoni skrendančių lėktuvų žiburėliai. Keista suvokti, kad dangus čia toks pat, nors gyvenimas visai kitoks.

Dabar valdymo kambario operatoriai jau žino, kad aš išjungiau apsaugos sistemą užpuolimo naktį, bet ne aš apkvaišinau naktinės pamainos darbuotojus Taikingųjų serumu – tai padarė Nita. Kol laikausi atstu nuo jų stalų, tie žmonės beveik nekreipia į mane dėmesio.

Kituose ekranuos dairausi Marko arba Džoanos, man rūpi, kas dedasi tarp Lojaliųjų. Kiekviename ekrane matyti skirtingi miesto rajonai: tiltas prie Teisuolių būstinės, pagrindinė Nuolankiųjų rajono gatvė, Centro pastatas ir apžvalgos ratas; tolumoje plyti Taikingųjų laukai, dabar juose dirba įvairių buvusių luomų atstovai. Tačiau nei Džoanos, nei Marko nematau.

– Dažnai čia ateini, – priėjusi sako Kara. – Bijai vaikštinėti po visą būstinę? O gal vengi sutikti kokį nors žmogų?

Mergina teisi, aš tikrai dažnai būnu valdymo kambaryje. Taip prastumių laiką laukdamas Tričės nuosprendžio, laikiu, kada vėl susitiksime aptarti plano, kaip atskleisti Biuro darbelius, ir dar pats nežinau ko.

– Ne, – atsakau. – Tiesiog stebiu, ką veikia mano tėvai.

– Juk tu jų nekenti, tiesa? – Sukryžjavusi rankas ant krūtinės Kara atsistoja šalia. – Dabar suprantu, kodėl valandų valandas spoksai į žmones, su kuriais nenori turėti nieko bendra. Labai prasminga.

– Jie pavojingi, – atsakau. – Rodos, tik aš vienas čia šitai suprantu, niekas daugiau šito neįtaria.

– Na ir ką gi tu padarysi, jeigu jie imsis ko nors baisaus? Įjungsi gaisro

signalizaciją?

Dėbteliu į Karą.

– Gerai jau, gerai. – Ji kilsteli rankas tarsi pasiduodama. – Tik mėginu tau priminti, kad nebeprisiklausai anam pasauliui, dabar gyveni čia. Ir tiek.

– Įsidėmėsiu.

Nemaniau, kad Eruditai moka taip puikiai išvelgti žmonių santykius ir jausmus, bet pro skvarbias Karos akis nepraslysta niekas. Mano baimė. Pastangos užsimiršti stebint paliktą miestą. Man beveik nejauku.

Nukreipiu žvilgsnį į vieno ekrano kampą. Kiek lukteliu ir vėl įdėmiai žiūriu. Vaizdas tamsus, nes mieste naktis. Prie nepažįstamo pastato kaip paukščiai susibūrę žmonės, jie juda sutartinai.

– Tik pažiūrėk, – susijaudinusi sako Kara. – Lojalieji veikia, jie puola.

– Ei! – sušunku vienai moteriai valdymo kambaryje. Ji vyresnė ir kaskart man atėjus pikta nužvelgia. Operatorė pakelia galvą. – Dvidešimt ketvirta kamera! Greičiau!

Moteris paliečia ekraną ir visi darbuotojai susiburia aplink ją. Žingsniuojantieji koridoriais irgi stabteli pažiūrėti, kas vyksta. Atsigrėžiu į Karą.

– Ar gali pakviesti mūsiškius? – klausiu. – Manau, jiems verta šitai pamatyti.

Kara linkteli ir išpūtusi akis pasileidžia iš valdymo kambario.

Prie pastato susitelkę žmonės neturi uniformų, kurios leistų juos atpažinti, bet neryši ir beluomių raiščių, visi ginkluoti. Mėginu išžiūrėti pažįstamus veidus, bet vaizdas per daug išplaukęs. Matau, kaip jie rikiuojasi, bendrauja mostais, tamsios rankos juda nakties juodumoje.

Nekantriai laukdamas, kas nutiks, imu graužti nykštį. Netrukus su mūsiškiais grįžta Kara. Jiems atėjus pirmuosius ekranus jau apspitę darbuotojai. Piteris taip garsiai prašo praleisti, kad žmonės atsigrėžia. Pamatę, kas jis, prasiskiria.

– Kas čia vyksta? – klausia, prisikasęs iki manęs. – Kas dedasi?

– Lojalieji sutelkė kariuomenę, – sakau rodydamas į ekraną kairėje. – Jai priklauso įvairių luomų atstovai, netgi Eruditai ir Taikingieji. Pastaruoju metu šituo domiuosi.

– *Eruditai?* – stebisi Kalebas.

– Lojalieji susivienijo prieš naują priešą, beluomius, – atsako Kara. – Todėl Eruditai ir Lojalieji turi bendrą tikslą – nuversti Eveliną.

– Sakai, kad *kariuomenėje* esama ir Taikingųjų? – klausia manęs Kristina.

- Na, jie nesigriebia ginklo, - sakau. - Bet padeda kitaip.

- Prieš keletą dienų Lojalieji išplėšė pirmą ginklų sandėlį, - mesteli per petį arčiausiai mūsų sėdinti jauna moteris. - Dabar nusitaikė į antrą. Štai iš kur jie gauna ginklų. Tiesa, po pirmojo puolimo Evelina perkėlė ginklus kitur, bet iš šito sandėlio nespėjo.

Mano tėvas žino tą patį, ką ir Evelina. Norint įgyti valdžią, reikia pasėti tarp žmonių baimę. Tam ir reikalingi ginklai.

- Koks jų tikslas? - klausia Kalebas.

- Lojalieji siekia atkurti mieste senąją tvarką, - sako Kara. - Edita Prior liepė pirmiausia išsiųsti iš miesto būrelį žmonių, daugiausia Divergentų. Tada mums tai atrodė svarbu, bet, atvykus į Biurą, paaiškėjo, kad nebe. Vadinasi, beliko jėga atkurti luomų santvarką. Lojalieji ketina pulti beluomių tvirtovę. Prieš išvykstant mudvi su Džoana šitai aptarėme. Tobijau, mes nekalbėjome apie sąjungą su tavo tėvu, bet Džoana pati sugeba priimti sprendimus.

Buvau beveik pamiršęs, kad prieš išvykstant iš miesto Kara buvo viena Lojaliųjų vadų. Abejoju, ar jai dabar rūpi luomų atsikūrimas, bet žmonių gyvybės tikrai. Tai rodo nekantrus, bet kupinas baimės žiūriničios į ekraną Karos veidas.

Net ir per susirinkusiųjų balsus girdžiu, kaip pasipila šūviai, trakši ir spragsi mūsų mikrofonai. Keliskart brūkstelėjus pirštu per ekraną, išvystame kitą vaizdą - atsiduriame pastate, į kurį įsiveržė Lojalieji. Ant stalo krūva dėžučių su šoviniais ir keli pistoletai. Šie ginklai nėra iš tolo neprilygsta Biuro šautuvams nei modernumu, nei gausa, bet mieste jie daug reiškia.

Stalą saugo keli vyrai ir moterys su beluomių raiščiais ant rankovių, bet jie vienas po kito krinta, pašauti Lojaliųjų. Tarp puolančiųjų šmėsteli pažįstamas Zako veidas. Jis šautuvo buože trenkia beluomiui į veidą. Per porą minučių Lojalieji sudoroja sargybinius, beluomiai krinta vienas po kito pakirsti kulku. Jas pamatau tik tada, kai įsminga į kūną. Lojalieji pasklinda po sandėlį, lipa per nukautųjų kūnus kaip per šiukšles ir čiumpa, kas pasitaiko po ranka. Zakas krauna ant stalo šautuvus, tokį niūrų jo veidą esu matęs tik porą kartų.

Jis nėra nenumano, kas nutiko broliui.

Operatorė paliečia ekraną. Viename mažesniųjų jai virš galvos pasirodo vaizdas - sustabdyta tam tikra atakos akimirka. Moteris vėl paliečia ekraną ir vaizdas išryškėja, iš arti matyti vyras trumpai kirptais plaukais ir tamsiaplaukė moteris. Ilgi plaukai dengia pusę jos veido.

Žinoma, tai Markas. Ir Džoana – ji turi ginklą.

– Rodos, šie abu sugebėjo patraukti savo pusėn nemažai žmonių. Tik keista, kad Lojalieji skaičiumi vis dar nusileidžia beluomiams. – Moteris atsiremia į kėdės atkaltę ir papurto galvą. – Vadinasi, beluomių yra kur kas daugiau, negu manėme. Labai sunku tiksliai suskaičiuoti išsklidusią populiaciją.

– Džoana vadovauja maištui? Su ginklu rankose? Tai nesuvokiama, – sako Kalebas.

Kartą Džoana man sakė, kad jei jos žodis būtų buvęs lemiamas, ji būtų parėmusi mus kovojant prieš Eruditus, o ne laikiusis pasyviai kaip kiti jos bendraluomiai. Tačiau Džoana turėjo paklusti savo luomo sprendimui ir atsižvelgti į jų baimę. Dabar, panaikinus luomus, ji liovėsi skelbti Taikingųjų valią, stojo vadovauti Lojaliesiems, netgi tapo kare.

– Kur kas labiau suvokiama, negu manai, – atkerta Kalebui.

Kara pritardama man linkteli.

Stebiu, kaip Lojalieji mikliai grobia ginklus, šaudmenis ir greitai dingsta, pranyksta kaip šešėliai. Užgula sunkumas, tarsi pečius būtų prislėgusi nauja našta. Svarstau, ar mano bendražygiai – Kara, Kristina, Piteris, netgi Kalebas – jaučia tą patį. Miestas, mūsų miestas, kaip niekad arti žlugimo ribos.

Galime apsimesti daugiau jam nebepriklausą, nes gyvename palyginti saugioje vietoje, bet mes vis tiek esame neatskiriami nuo Čikagos. Visada jai priklausysime.

Trisdešimt šeštas skyrius

T R I Č Ė

Kai privažiuojame būstinės vartus, jau tamsu ir sninga. Snaigės sūkuriuoja vėjyje, baltos kaip miltinis cukrus. Tai tik ankstyvo rudens sniegelis, iki ryto jis ištirps. Vos įėjusi vidun nusivelku neperšaunamą liemenę, gražinu Emarui ir šautuvą. Buvo nesmagu jį laikyti. Maniau, kad laikui bėgant tas jausmas išnyks, bet, rodos, būsiu apsirikusi. Gal jis niekada nepraeis, gal taip ir turi būti.

Vestibiulyje šilta. Būstinė atrodo švaresnė negu anksčiau, gal dėl to, kad lankiausi pakraščiuose. Lyginti beprasmiška. Kaip galiu žingsniuoti iki blizgesio nušveistomis grindimis ir vilkėti švarutėlaičius drabužius, kai šitiek žmonių pakraščiuose glaudžiasi palaikiuose būstuose ir nuo šalčio dangsto juos brezentu?

Kol prieinu iki miegamojo, nesmagumas išsisklaido.

Akimis ieškau kambaryje Kristinos ar Tobijo, bet nė vieno iš jų nėra, tik Piteris ir Kalebas. Pasidėjęs ant kelių didelę knygą Piteris kažką žymisi bloknote, Kalebas skaito ekranėlyje mamos užrašus. Apsimetu nematanti jo keistai blizgančių akių.

– Ar kuris nors matėte... – Neapsisprendžiu, klausti apie Kristiną ar apie Tobiją?

– Ketvertą? – nusprendžia už mane Kalebas. – Neseniai jį regėjau genealogijos kambaryje.

– Kokiamė... kambaryje?

– Tame kambaryje mūsų protėvių vardai išraižyti lentelėse. Gal duotum lapą popieriaus? – prašo Piterio.

Piteris išplėšia lapą iš bloknoto galo ir paduoda Kalebui. Jis nupiešia planą, kaip man rasti Tobiją. Paskui sako:

– Jau anksčiau aptikau ten mūsų tėvų vardus. Dešinėje kambario pusėje, antra lentelė nuo durų.

Vengdamas sutikti mano akis Kalebas paduoda lapelį. Žiūriu į jo dailią, lygią rašyseną. Kol jo neapkūliau, Kalebas atkakliai mėgino užmegzti ryšį, be galo troško pasiaiškinti. Dabar brolis laikosi atstu: gal dėl to, kad manęs bijo, o gal

todėl, kad galiausiai pasidavė.

Nė viena prielaida manęs nedžiugina.

– Ačiū, – dėkoju. – Beje, kaip gyja tavo nosis?

– Gerai, – atsako Kalebas. – Manau, mėlynės išryškina mano akis, tiesa?

Brolis šypteli puse lūpų, aš irgi. Tačiau visiškai aišku, kad nė vienas nenutuokiamė, ką daryti toliau, nes abu pristingame žodžių.

– Palauk, juk tu šiandien buvai išvykusi? – staiga prisimena Kalebas. – Mieste šis tas nutiko. Lojalieji sukilo prieš Eveliną, jie apiplėšė ginklų sandėlį.

Spoksau į brolių. Kelias dienas visai negalvojau apie tai, kas dedasi mieste. Galva buvo užimta Biuro reikalais.

– Lojalieji? – perklausiu. – *Džoanos Rais* vadovaujami žmonės užpuolė ginklų sandėlį?

Prieš pabėgdama iš Čikagos neabejojau, kad ten vėl kils neramumų. Dabar įsitikinu, kad neklydau. Bet jaučiuosi nutolusi nuo miesto reikalų – visos mintys sutelktos į Biurą.

– Lojaltiesiems dabar vadovauja Džoana Rais ir Markas Itonas, – patikslina Kalebas. – Taip, Džoana ten buvo su ginklu rankose. Atrodė absurdiškai. Biuro darbuotojai, regis, sutriko.

– Oho, – papurtau galvą. – Taika truko neilgai.

Kurį laiką patylime, paskui tuo pat metu nusigręžiame vienas nuo kito. Kalebas grįžta prie savo gulto, o aš patraukiu koridoriumi jo nurodyton pusėn.

Genealogijos kambarį pamatau jau iš tolo. Bronzinės sienos, rodos, skleidžia šiltą šviesą. Atsistojusi tarpduryje pasijuntu tarsi užlieta saulėlydžio spindulių. Randu čia Tobiją. Vaikino pirštai lyg nejučiomis liečia įrėžtas lentelėje jo protėvių pavardes.

Kaip ir sakė Emaras, Tobijas elgiasi kaip apsėstas, stebi savo tėvus Biuro ekranuose, dabar jis stebeilija į jų vardus, tarsi tikėtusi atrasti dar ką nors nauja. Nujaučiau, kad jam be galo svarbus ryšys su Evelina, kad jis trokšta įrodyti esąs nesugadintas, bet nė nedingtelėjo, kad šie dalykai gali būti susiję. Nenutuokiu, ką jis jaučia nekęsdamas savo tėvų ir tuo pat metu trokšdamas jų meilės. Kaip iki šiol neižvelgiau plyšio Tobijo širdyje? Kaip iki šiol nesuvokiau, kad šis vaikinys ne vien stiprus ir geras, bet kartu sužalotos sielos ir neapsakomai trapus?

Kalebas priminė mamą sakius, kiekviename mūsų esama blogio, kad pirmas žingsnis norint pamilti kitą žmogų yra pripažinti savo vidinį blogį, tik tada

galėsime atleisti kitiems. Kaip galėjau palikti Tobiją vieną su jo neviltimi, lyg pati būčiau geresnė, lyg nebūčiau leidusis apakinama blogio?

– Sveikas, – sakau kišdamasi į užpakalinę kišenę Kalebo pieštą planelį.

Tobijas atsigręžia, pažįstu rūšią jo išraišką. Tokį jį pažinojau būdama naujokė, iš pat pradžių. Griežtą sargybinių, saugantį slapčiausias savo mintis.

– Paklausyk, – tariau. – Maniau, teks svarstyti, ar galiu tau atleisti, ar ne, bet dabar galvoju, kad tu nepadarei nieko, už ką turėtum gauti atleidimą, nebent už priekaištą, kad pavyduliavau Nitai...

Tobijas jau ketina prieštarauti, bet aš nutildau jį rankos mostu.

– Jei liksim drauge, turėsiu tau atleisti vis iš naujo, lygiai taip pat ir tu turėsi man atleisti vis iš naujo, – dėstau. – Tad čia svarbiausia ne atleidimas. Visų pirma noriu suprasti, ar mudu tinkame vienas kitam.

Važiuodama atgal vis galvojau apie Emaro žodžius, apie tai, kad kiekviena draugystė patiria sunkumų. Galvoju apie savo tėvus – jie ginčydavosi dažniau, negu įprasta Nuolankiujų šeimose, ir vis tiek liko neišskiriami iki mirties.

Tada dingteli, kad tik dėl šito šalia stovinčio žmogaus tapau tokia stipri, tokia pasitikinti savimi. Tobijas man nuolat kartojo, kad esu drąsi, kad jis mane gerbia, myli ir kad aš tos meilės verta.

– Na ir ką nusprendei? – klausia Tobijas. Jo balsas skamba netvirtai, šiek tiek dreba rankos, akyse matau abejonę.

– Štai ką, – atsakau. – Kad tu vienintelis gebi mane sustiprinti ir palaikyti.

– Taip, – kimiai atsako Tobijas.

Ir aš jį pabučiuoju.

Vaikinas mane apglėbia ir stipriai suspaudžia, aš pasistoju ant pirštų galiukų. Tada įkniaubiu veidą jam į petį ir užsimerkiu. Traukiu jo švaraus kūno kvapą. Jis dvelkia kaip vėjas.

Anksčiau maniau, kad įsimylėję žmonės įstringa vienoje vietoje ir daugiau niekas nebesikeičia. Gal ši tiesa tinka tik iš pradžių, bet tikrai ne mudviem su Tobiju.

Aš pamilau šį vaikina. Bet pasilieku su juo ne iš pareigos, ne dėl to, kad nebūtų buvę iš ko rinktis. Lieku su juo todėl, kad taip nusprendžiau. Renkuosi jį kiekvieną rytą, kiekvieną dieną, kai mudu kivirčijamės, meluojame vienas kitam ar nuviliame vienas kitą. Renkuosi jį kaskart iš naujo, o Tobijas irgi renkasi mane.

Trisdešimt septintas skyrius

T R I Č Ė

Prieš pat dešimtą lūkuriuoju prie Deivido kabineto, atėjau į pirmąją tarybos susirinkimą. Netrukus jis išrieda į koridorių. Deividas atrodo dar labiau išbalęs negu anądien, tamsūs ratilai po akimis padidėję, panėšėja į mėlynės.

– Sveika, Triče, – pasisveikina vyriškis. – Nekantrauji, tiesa? Atvykai kaip tik laiku.

Mano rankos ir kojos vis dar kiek apsunkusios nuo tiesos serumo. Šįryt jo mėginį man suleido Kara, Kalebas ir Metjusas. Tokia mūsų plano dalis. Jie mėgina sukurti veiksmingesnį tiesos serumą, kuriam nepajėgtų atsispirti genetiškai tobulieji, net ir tokie kaip aš. Nekreipdama dėmesio į nemalonią savijautą atsakau:

– Žinoma, nekantrauju. Pirmąkart dalyvausiu tarybos posėdyje. Gal jums reikia pagalbos? Atrodote išvargę.

– Ačiū, neatsisakysiu.

Priėjusi Deividui už nugaros, įsikimbu į vežimėlio rankenas ir imu stumti.

Biuro vadas atsidūsta.

– Tikriausiai pervargau. Kiaurą naktį mąščiau, kaip įveikti dabartinę krizę. Dabar suk į kairę.

– Apie kokią krizę kalbate?

– Ak, turėk truputį kantrybės, netrukus sužinosi.

Aš jį vežu blankiai apšviestais penkto terminalo koridoriais. Pasak Deivido, šis pavadinimas likęs nuo oro uosto laikų. Koridoriuose nėra langų, nematyti išorinio pasaulio. Rodos, šios sienos skleidžia baimę, dingojasi, kad mane stebi svetimos akys. Jeigu tik jos žinotų, ko ieškau aš.

Stumdama vežimėlį, dirsteliu į Deivido rankas ant ranktūrių. Nagų odelės apšerpėtojusios ir paraudusios, nagai nukramtyti. Prisimenu, jog kadaise šitaip atrodė mano pačios rankos. Tai buvo per iniciaciją, kai per simuliacijas patirta baimė įsismelkdavo į kiekvieną sapną ir mintį. Gal taip atsitiko ir Deividui, gal jis niekaip negali pamiršti užpuolimo.

Man tai nerūpi, galvoju. Prisimink, ką jis padarė. Ką dar ketina padaryti.

– Atvažiavome, – sako Deividas.

Įstumių jo vežimėlį pro plačiai atidarytas dvivėres duris. Dauguma tarybos narių jau susirinkę, mažais šaukšteliais jie maišo kavą puodukuose. Diduma vyrų ir moterų Deivido bendraamžiai. Išvystu ir vieną kitą jaunesnį narių, tarp jų ir Zoją. Ji šypsosi man mandagiai, bet nenuoširdžiai.

– Pradėkime pasitarimą! – prisistūmęs vežimėliu prie savo vietos stalo gale pareiškia Deividas.

Aš įsitaisau ant kėdės pasienyje, šalia Zojos. Žinoma, mums nedera sėdėti prie stalo su svarbiais asmenimis, bet man tai patinka – bus lengviau nusnūsti, jei pasidarys nuobodu. Tačiau naujoji krizė tikriausiai ganėtinai rimta, jei Deividas nemiegojo visą naktį, tad turbūt neteks užmigti ir man.

– Praėjusį vakarą gavau nerimastingų žinių iš valdymo kambario operatorių, – sako Deividas. – Rodos, Čikagoje vėl bręsta sukilimas. Luomų rėmėjai, pasivadinę Lojaliaisiais, sukilo prieš beluomių valdžią ir ėmė plėsti ginklų sandėlius. Tačiau Lojalieji nenutuokia, kad Evelina Džonson turi slaptą ginklą – ji atrado mirties serumo atsargas Eruditų būstinėje. Kaip žinoma, jam nesugeba atsispirti nė vienas žmogus, netgi Divergentai. Jeigu Lojalieji norės nuversti Evelinos Džonson valdžią, ji panaudos mirties serumą. Padariniai bus katastrofiški.

Spoksau į grindis, o kambaryje pratrūksta šnekos.

– Tylos, – liepia Deividas. – Eksperimentus ir taip jau grasinama uždaryti, jei neišrodysime šalies vyriausybei sugebą juos valdyti. Dar viena revoliucija Čikagoje tik sustiprins vyriausybės įsitikinimą, kad eksperimentas pasmerktas žlugti, mūsų pastangos bevaisės, o mes turime užkirsti tam kelią, jei norime ir toliau tobulinti genus.

Nors Deividas suvargęs ir išbalęs, jo veido išraiška nekelia abejonių. Aš juo tikiu. Šis žmogus neleis uždaryti eksperimento.

– Atėjo laikas plačiai panaudoti atminties serumą, – pareiškia Deividas. – Kalbu apie visus keturis eksperimentus.

– *Visuotiniam atminties ištrynimui?* – neištvėrusi įsikišu.

Pasitarimo dalyviai sužiūra į mane. Tikriausiai buvo pamiršę, kad aš, vieno eksperimento bandomoji, esu šiame kambaryje.

– Taip vadiname naują eksperimento paleidimą, – sako Deividas. – Ši priemonė taikoma eksperimentams, kurių dalyvių elgesys nebeatitinka numatytų lūkesčių.

Pirmą kartą panaudojome atminties serumą, kai į eksperimentą įdiegėme tam tikrus elgesio modelius. Paskutinį kartą Čikagoje, kelios kartos prieš tau gimstant. – Deividas man keistai šypteli. – Kaip manai, kodėl toks nusiaubtas beluomių rajonas? Mes nuslopinom sukilimą kaip įmanydami tyliau.

Sustingstu kėdėje, prisimenu duobėtas gatves, išdaužytus langus, išvartytus gatvių žibintus beluomių rajone. Kitur tokių nuniokotų vietų nemačiau. Net į šiaurę nuo tilto. Ten stūksantys tušti pastatai, rodos, buvo apleisti taikiai. Stengdavausi kuo greičiau praeiti beluomių rajoną, kaip įrodymą, kas nutinka žmonėms, gyvenantiems be luomų. Nė nedingtelėjo, kad tai sukilimo padariniai, tarp jų – ir atminties ištrynimai.

Nuo pykčio pasidaro šleikštu. Biuras nori sustabdyti revoliuciją, bet ne tam, kad išgelbėtų žmones, o kad išsaugotų savo brangų eksperimentą. Jiems šito pakanka. Bet kodėl Biuro vadai mano turį teisę išplėsti iš žmonių prisiminimus, pakeisti jų tapatybę, išplauti smegenis vien dėl to, kad jiems taip patogiau?

Aš puikiai žinau atsakymą į šį klausimą. Mūsų miestas Biurui yra tik konteineris su genetinė medžiaga, iš esmės sugadinta. Vertinga tik tai, ką galima taisyti, tai yra genai ir jų perdavimas. O žmonių protas ir jausmai mokslininkams nerūpi.

– Kada? – klausia vienas tarybos narių.

– Vėliausiai po dviejų parų, – atsako Deividas.

Visi kiti pritariamai linkteli.

Prisimenu Deivido žodžius. *Jei norime ir toliau tobulinti genus, neleisti vyriausybei nutraukti mūsų eksperimentų, turėsime ką nors paaukoti. Juk supranti mane, tiesa?* Jau tada turėjau suvokti, kad Deividas nedvejodamas parduos daugybės genetiškai sugadintųjų prisiminimus ir gyvybes už galimybę valdyti eksperimentus. Kad jis taip padarys nė nesusimąstydamas apie kitą išeitį, jam nė netoptelės tų žmonių gelbėti.

Juk jie viso labo *sugadintieji*.

Trisdešimt aštuntas skyrius

T O B I J A S

Atrėmęs koją į Tričės lovos kraštą, suveržiu batraiščius. Pro didžiulius langus matau, kaip ant nusileidimo takuose išrikiuotų lėktuvų sparnų tviska popiečio saulės spinduliai. Žaliais kombinezonais vilkintys pagalbiniai darbininkai (genetiškai sugadintieji) vaikštinėja, apžiūrinėja variklius ir tikrina visą įrangą prieš pakylant.

– Kaip sekasi judviem su Metjusu ir Kalebu, ar pasistūmėjote? – klausiu Karos, sėdinčios per dvi lovas nuo manosios. Šįryt Kara, Kalebas ir Metjusas Tričiai leidus išbandė su ja patobulintą tiesos serumą, nuo to laiko Tričės dar nemačiau.

Kara šukuoja šepečiu plaukus. Prieš atsakydama apsidairo, ar kambaryje daugiau nieko nėra.

– Ne per toliausiai. Kol kas Tričė geba atsispirti naujam serumui, jokių esminių pokyčių. Be galo keista, kad žmogaus genai padeda pasipriešinti bet kokioms manipuliacijoms jo protu.

– Gal čia dėti ne vien genai, – gūžteliu pečiais ir nukeliu koją nuo lovos krašto. – Gal tai tam tikros rūšies nepaprastas atkaklumas.

– Ak, gal šitaip kalba tavo atstumtojo išdidumas? – šaiposi Kara. – Bendraudama su Vilu daug ko prisiklausiau. Pavyzdžiui, apie Tričės nosį.

– Mudu neišsiskyrėme, – vypteliu. – Tačiau malonu girdėti, kad taip gražiai kalbi apie mano merginą.

– Atsiprašau, nenutuokiu, kodėl priėjau prie tokios išvados. – Karos skruostai liepsnoja. – Taip, mano jausmai Tričiai prieštaringi, bet, kad ir kaip ten būtų, jaučiu jai didžiulę pagarbą.

– Žinau. Tik juokavau. Smagu pamatyti, kaip retkarčiais išrausti.

Kara į mane pašnairuoja.

– Beje, kuo tau neįtinka Tričės nosis? – klausiu.

Miegamojo durys atsiveria ir įeina Tričė – jos plaukai išsidraikę, akys paklaikusios. Išvydus ją tokią susijaudinusią apima nerimas, rodos, žemė susvyruoja po kojomis. Prieinu ir ranka mėginu suglostyti jai plaukus.

– Kas atsitiko? – klausiu dėdamas ranką jai ant peties.

– Tarybos pasitarimas, – atsako Tričė.

Ji trumpai suneria mudviejų pirštus, paskui atsisėda ant lovos ir nusvarina rankas.

– Bjauru įkyrėti, – sako Kara. – Bet... kas nutiko?

Tričė taip smarkiai purto galvą, lyg stengtųsi iškratyti dulkes.

– Taryba kuria planus. Didelius planus.

Tada užsikirsdama galiausiai papasakoja apie tarybos nutarimą „pradėti iš naujo“ eksperimentus. Kalbėdama Tričė nejučiomis prisėda plaštakas, siūbuojasi pirmyn atgal, net riešai parausta.

Jai baigus atsisėdu šalia, apkabinu merginą per pečius. Žiūriu pro langą į blizgančius, parengtus skrydžiui lėktuvus. Nepraeis nė dviejų dienų ir šie lėktuvai tikriausiai paskleis atminties serumą kaip virusą virš mūsų miesto.

Kara klausia Tričės:

– Ko ketini imtis?

– Nežinau, – atsako ši. – Rodos, nebesuvokiu, kas teisinga, o kas – ne.

Kara ir Tričė panašios, abi netekties pažymėtos merginos. Skirtumas tik tas, kad Karai skausmas suteikė tvirtybės ir pasitikėjimo savimi, o šitiek patyrusi Tričė vis tiek draskoma abejonių ir netikrumo. Tričė vis ieško atsakymų į, rodos, savaime aiškius dalykus. Šis bruožas mane žavi, veikiausiai turėtų žavėti dar labiau.

Trumpai mes visi sėdime tylėdami, narplioju savo minčių pynę, bet jos sūkuriuoja ir lipa viena per kitą.

– Jie šito nepadarys, – sakau. – Biuras negali ištrinti atminties visiems miesto gyventojams. Jie neįstengs įgyvendinti savo planų. – Patyliu. – Peršasi tik viena mintis – viskas būtų kitaip, jeigu užmegztume ryšį su žmonėmis, suvokiančiais *realią padėtį*. Tada galėtume rasti pusiausvyrą: ir apsaugoti eksperimentus, ir drauge ieškoti kitų galimybių.

– Gal reikėtų pasikviesti kitų mokslininkų, – atsidūsta Kara. – Ir atleisti senuosius.

Tričės veidas persikreipia, ji ranka paliečia kaktą, tarsi justų skausmą ir norėtų jį nuslopinti.

– Ne, – sako ji. – Mums nereikia šito daryti.

Tričė žiūri į mane, šviesių jos akių žvilgsnis ramina.

– Atminties serumas, – sako Tričė. – Alanas ir Metjusas rado būdą serumą

paversti virusu, taip galima paveikti visą miestą be jokių injekcijų. Štai kaip jie ketina pradėti iš naujo eksperimentą. Tačiau mes galime juos sustabdyti, ištrinti *jiems* atmintį. – Kai jos mintys tampa aiškos, Tričė ima kalbėti vis greičiau, jos jaudulys užkrečia. Imu kunkuliuoti, tarsi šis sumanymas būtų mano, o ne jos. Tačiau kažkodėl man atrodo, kad šitaip problemos neišspręsime. Kad Tričės siūlymas sukels dar vieną problemą. – Reikia ištrinti atmintį visiems Biuro mokslininkams ir perprogramuoti juos taip, kad užmirštų genų tobulinimą, nebejustų paniekos genetiškai sugadintiesiems. Tada eksperimentuodami jie daugiau neberizikuos žmonių atmintimi ir gyvybėmis. Pavojus pasitrauks amžiams.

Kara kilsteli antakius.

– Ar ištrynus atmintį bus ištrintos ir mokslininkų žinios? Kokia tada iš jų nauda?

– Nežinau. Manau, esama būdo serumu paveikti tik prisiminimus, neliečiant smegenų dalių, kur sukauptos žinios. Antraip eksperimento luomų pradininkai nebūtų gebėję kalbėti ir nemokėję užsirišti batraiščių. – Tričė atsistoja. – Reikia paklausti Metjuso. Jis geriau už mane žino, kaip veikia serumas.

Aš irgi pakylu ir pastoju Tričei kelią. Saulės spinduliai, atsimušantys nuo lėktuvų sparnų, taip akina, kad gerai neižiūriu jos veido.

– Palūkėk, Triče, – prašau. – Tu tikrai nori ištrinti šitiekos žmonių atmintį prieš jų valią? Juk *tą patį* Biuras nori padaryti mūsų draugams ir artimiesiems.

Prisidengęs nuo saulės akis išvystu šaltą Tričės žvilgsnį. Tokios reakcijos aš ir tikėjausi, įsivaizdavau ją savo mintyse. Mergina atrodo vyresnė, griežta ir tvirta, bet sykiu suvargusi. Aš irgi.

– Biuro mokslininkams nusispjauti į kitų žmonių gyvenimus, – pareiškia Tričė. – Jie be niekur nieko ketina ištrinti visų mūsų draugų ir kaimynų atmintį. Jie kalti dėl daugybės Nuolankiųjų žūties. – Pro mane Tričė nudrožia prie durų. – Rodos, tie niekšai turėtų džiaugtis, kad nežadu jų visų išžudyti.

Trisdešimt devintas skyrius

T R I Č Ė

Metjusas suneria rankas už nugaros.

– Ne, ne, atminties serumas neištrina visų žmogaus žinių, – taria jis. – Negi manai, kad būtume sukūrę serumą, kurio gavę žmonės pamirštų kalbėti ar nebemokėtų vaikščioti? – Vaikinas papurto galvą. – Serumas ištrina eksPLICITinius prisiminimus, pavyzdžiui, tavo vardą, gimimo vietą, pirmojo mokytojo vardą, bet IMPLICITiniai prisiminimai – kaip kalbėti, užsirišti batus ar važiuoti dviračiu – lieka nepalieti.

– Kaip įdomu, – sako Kara. – Serumai tikrai taip veikia?

Mudu su Tobijumi susižvelgiame. Šis pokalbis visai nepanašus į buvusios Eruditės ir mokslininko, kuris irgi būtų puikiai tikęs į Eruditus. Kara ir Metjusas stovi per arti vienas kito, kuo ilgiau šnekasi, tuo daugiau gestikuliuoja.

– Žinoma, kai kurie svarbūs prisiminimai neišvengiamai bus prarasti, – atsako Metjusas. – Tačiau moksliniai įrašai ir pasakojimai liudija, kad žmonės per palyginti neilgą laikotarpį po atminties ištrynimo gali vėl atkurti turėtus gebėjimus. Taigi jie yra labai imlūs.

Atsišlieju į sieną.

– Palūkėkit, – sakau. – Jeigu Biuras žada įvykdyti savo planus naudodamasis atminties serumo atsargomis, apkrėsti juo kaip virusu eksperimento dalyvius, ar jo beliks mūsų tikslams įgyvendinti?

– Turime apsirūpinti juo pirmieji, – siūlo Metjusas. – Turime mažiau negu dvi paras.

Kara, rodos, negirdi mano žodžių.

– Jei ištrini žmogui atmintį, ar reikia įdiegti jam naujų prisiminimų? Kaip tai daroma?

– Tiesiog tenka žmones mokyti iš naujo. Kaip jau sakiau, kelios dienos po atminties ištrynimo jie būna gerokai apkvaite, taip juos lengviau valdyti. – Metjusas atsisėda ir pasisūpuoja kėdėje. – Galim pateikti jiems naują istorijos sampratą. Paremtą faktais, o ne propaganda.

– Savo žodžius galime paremti pakraščiu nuotraukomis ir skaidrėmis, – įsikišu.

- Biure laikomos nuotraukos, kuriose užfiksuoti genetiškai tobulųjų sukkelto karo vaizdai.

- Puikus sumanymas, - linkteli Metjusas. - Nors užduotis nelengva. - Atminties serumas laikomas Ginklų laboratorijoje. Toje, į kurią *nesėkmingai* bandė laužtis Nita.

- Kristina ir aš šnektelėsime su Redžiu, - įsiterpia Tobijas, - bet, mano manymu, apie šitą naująjį planą vertėtų pakalbėti su Nita.

- Ko gero, tu teisus, - sakau. - Būtina sužinoti, kur ji suklydo.

+ + +

Kai atvykau į būstinę, ji man pasirodė didžiulė ir klaidi. Dabar mudviem su Tobijum nebereikia žvalgytis į nuorodas, kaip patekti į ligoninę. Greitai žygiuojame koridoriais. Keista, kaip bėgant laikui erdvės gali sumažėti ir liautis stebinti.

Pluošiamo koridoriais tylėdami, nors jaučiu, kad pokalbio neišvengsime. Galiausiai ryžtuosi paklausti:

- Kas tau nepatinka? Per susirinkimą neištarei beveik nė žodžio?

- Aš tiesiog... - Tobijas purto galvą. - Tiesiog nesu tikras, kad elgiamės sąžiningai. Biuras nori ištrinti mūsų draugų atmintį, todėl nusprendėme tą patį padaryti jiems?

Atsigrėžiu į Tobiją ir švelniai paliečiu jam petį.

- Paklausk, mums teliko keturiasdešimt aštuonios valandos užkirsti kelią jų užmačioms. Jei turi kitą planą, kaip išgelbėti mūsų miestą, mielai išklausysiu.

- Neturiu. - Tamsiai mėlynos Tobijo akys atrodo liūdnos, užgesusios. - Bet mes elgiamės desperatiškai trokšdami išsaugoti tai, kas svarbu mums. Lygiai taip ketina padaryti ir Biuras. Tai koks tarp mūsų skirtumas?

- Skirtumas toks, kad mes elgiamės teisingai, - tvirtai pareiškiu. - Čikagos žmonės yra nekalti. O Biuro vadai, kurie aprūpino Džaniną puolimo serumu, tikri niekšai.

Tobijas suspaudžia lūpas - matyt, mano argumentai jo neįtikina.

Atsidūstu.

- Situacija tikrai sudėtinga. Bet jei turi pasirinkti iš dviejų blogybių, renkiesi tą, kuri padėtų išgelbėti tavo mylimus žmones, renkiesi tą, kuria tiki. Tiesiog taip darai. Supranti?

Tobijas paima mano ranką, jo ranka šilta ir stipri.

– Suprantu.

– Triče! – Kristina prasispraudžia pro slankiojamąsias ligoninės duris ir bėgte pasileidžia prie mūsų.

Piteris seka jai iš paskos, tamsūs jo plaukai lygiai sušukuoti į vieną šoną.

Iš pradžių dingteli, kad Kristina džiaugsmingai susijaudinusi, užplūsta viltis – galbūt Jurajas pabudo iš komos?

Tačiau Kristinai artinantis suprantu, kad ji visai nesidžiaugia. Ji paklaikusi iš siaubo. Sukryžiavęs ant krūtinės rankas Piteris lūkuriuoja jai už nugaros.

– Ką tik kalbėjau su gydytoju, – uždususi išpyškina Kristina. – Jis sakė, kad Jurajas nepabus iš komos. Sakė... kad jo smegenys mirusios.

Mano pečius užgula baisi našta. Žinoma, supratau, kad Jurajas gali nepabusti. Tačiau viltis neleido sielvartui išsilieti plačia srove, dabar potvynis stiprėja su kiekvienu Kristinos žodžiu.

– Gydytojai norėjo iškart atjungti jį nuo gyvybės palaikymo aparato, bet aš priprašiau dar palaukti. – Kristina šiurkščiai atpakalia ranka nusišluosto ištryškusią ašarą, ši net nespėja nusiristi skruostu. – Galiausiai gydytojai sutiko palaukti keturias dienas. Kad galėčiau pranešti Jurajo artimiesiems.

Jurajo šeima. Jo brolis Zakas vis dar mieste, gyvena drauge su Bebaimių luomui priklausančia motina. Iki šiol man netoptelėjo, kad jie nežino apie Jurają ištikusią nelaimę, kad mes net nepasirūpinome jiems pranešti, nes buvome susitelkę į kitus dalykus...

– Biuras ketina ištrinti visų miesto žmonių atmintį per keturiasdešimt aštuonias valandas, – staiga suvokiu ir sugriebiu Tobiją už rankos. Tobijas apstulbsta. – Jei nesustabdysim Biuro vadų, Zakas ir jo motina tiesiog *užmirš turį brolių*.

Užmirš Jurają, net nespėję su juo atsisveikinti. Tarsi jo niekad ir nebūtų buvę.

– Kaip tai? – išplėstomis iš siaubo akimis klausia Kristina. – Čikagoje gyvena ir *mano artimieji*! Biuras negali ištrinti atminties visiems žmonėms! Kaip jie ištengs šitai padaryti?

– Tiesą sakant, ganėtinai paprastai, – įsiterpia Piteris.

Visai pamiršau, kad jis stovi šalia Kristinos.

– O tu ką čia veiki? – griežtai klausiu.

– Atėjau aplankyti Jurajo, – atsako jis. – Ar tai draudžiama?

– Jurajas tau visai nerūpi, – spjaute išspjaunu. – Kokią teisę turi...

– Triče! – Kristina papurto galvą. – Tik nepradėk, gerai?

Tobijas dvejoja, tarsi žodžiai lūkuriuotų, bet nenusprūstų nuo jo liežuvio.

– Turime vykti į miestą, – galiausiai taria jis. – Metjusas sakė, kad galime paskiepyti žmones nuo atminties serumo, tiesa? Taigi nuvažiuosime į Čikagą, dėl viso pikto paskiepysime Jurajo artimuosius ir atvešime į būstinę, kad galėtų su juo atsisveikinti. Turime keliauti rytoj, antraip pavėluosime. – Tobijas patyli. – Kristina, tavo šeimynykščius irgi paskiepysime. Šiaip ar taip, aš papasakosiu Zakui ir Hanai apie Jurają.

Kristina linkteli. Norėdama suteikti jai stiprybės, spusteliu draugei ranką.

– Aš irgi vyksiu drauge, – sako Piteris. – Antraip išklosiu Deividui, ką esate suplanavę.

Apstulbę sužiūrame į vaikiną. Neįsivaizduoju, ko Piteriui prireikė mieste, bet jis sumąstė tikrai kažką blogo. Kita vertus, negalime leisti Deividui sužinoti mūsų planų, laiko liko labai mažai.

– Tiek jau to, – sutinka Tobijas. – Bet jei kelsi bėdų, vošiu tau per galvą ir be sąmonės paliksiu užrakintą kokiame nors apleistame pastate.

Piteris užverčia akis.

– Kaip nuvažiuosime į Čikagą? – klausia Kristina. – Nepanašu, kad būstinėje leidžiama skolintis automobilius.

– Kertu lažybų, kad jus galėtų nuvežti Emaras, – atsakau. – Jis užsiminė, kad visada noriai važiuoja patruliuoti į pakraščius. Taigi, jis pažįsta reikiamų žmonių. Esu tikra, kad jis sutiks padėti Jurajui ir jo artimiesiems.

– Einu tuoj pat ieškoti Emaro. Be to, nors vienas iš mūsų turėtų pasėdėti prie Jurajo... jei gydytojas kartais sumanytų apsigalvoti. Verčiau Kristina, o ne Piteris. – Tobijas taip stipriai pasitrina sprandą, tarsi norėtų nusigremžti nuo kūno Bebaimių tatuiruotę. – Ir dar turiu pamąstyti, kaip papasakoti Jurajo artimiesiems apie jo žūtį, nes buvau prisižadėjęs jį saugoti ir ginti.

– Tobijau... – prabylu, bet jis nutildo mane rankos mostu.

Tobijas ketina traukti savo keliu.

– Šiaip ar taip, jie neleis man aplankyti Nitos.

Kartais sunku suprasti, kaip padėti žmonėms. Stebiu, kaip Tobijas ir Piteris tolsta nuo mūsų – stengdamiesi laikytis kuo toliau vienas nuo kito – tada man dingteli, kad Tobijui norisi, jog kas nors sektų įkandin, jis tyčia šalinasi žmonių,

kad šie sektų paskui, taip jis daro visą gyvenimą. Tačiau šiuo atveju Tobijas teisus: jis turi pasirūpinti Zaku, o aš – pasikalbėti su Nita.

– Judinkimės, – paragina Kristina. – Lankymo valandos beveik baigėsi. Aš dar noriu pabūti su Juraju.

+ + +

Prieš eidama į Nitos palatą – žinoma, ji saugoma – pirmiausia kartu su Kristina užeinu pas Jurają. Kristina sėdi ant kėdės greta jo lovos, kėdėje įsispaudusios jos kojų apybrėžos.

Jau seniai nesikalbėjau su Kristina kaip su drauge, seniai kartu nejuokavome. Buvau panirusi į Biuro sukeltą rūką, į bendrus netikrus pažadus.

Atsistoju greta Kristinos ir žiūriu į Jurają. Jis neatrodo baisiai sužalotas – matau kelias mėlynės, kelis įbrėžimus, bet tos žaizdos tikrai nemirtinos. Palenkiu galvą – matau gyvatės tautuiruotę, besivejančią aplink Jurajo ausį. Tai lyg ir Jurajas, bet jis mažai panėšėja į save be plačios šypsenos veide ir akylaus tamsių akių žvilgsnio.

– Mes buvome ne itin artimi, – sako Kristina. – Iki pat... pat pabaigos. Mes abu netekome mylimų žmonių...

– Žinau, – atsakau. – Bet tu jam labai padėjai.

Prisitraukiu kėdę arčiau Kristinos. Ji spaudžia Jurajo ranką, be gyvybės gulinčią ant apkloto.

– Kartais rodos, kad netenku visų draugų, – pasiguodžia Kristina.

– Tu tebeturi Karą ir Tobiją, – sakau. – Galiausiai, Kristina, tu nepraradai ir manęs. Niekada neprarasi.

Draugė atsigręžia ir sielvarto kupinas žvilgsnis pasako, kad ji atleido man už Vilą. Mūsų draugystė atlaikė didžiulę naštą, jos mylimojo žūtį ir daugelį kitų netekčių. Daugelis ryšių nutrūko, o ši tik sustiprėjo.

Mudvi ilgai sėdime apsikabinusios, kol neviltis ima blėsti.

– Ačiū, – sako Kristina. – Ir tu manęs nepraradai.

– Keista, bet taip nenutiko, – nusišypsau. – Turiu tau šį tą pasakyti.

Papasakoju Kristinai, kaip ketiname neleisti Biurui „perkrauti“ eksperimento. Kalbėdama galvoju apie draugės artimuosius – tėvą, motiną, seserį, – kurie ją užmirštų, apie visus sutraukytus saitus ir pakeistus giminystės ryšius. Ir visa tai įvyktų tik dėl troškimo patobulinti genus.

- Atleisk, suprantu, kad tikrausiai norėtum padėti mums, bet... - baigusi dėstyti priduriu.

- Nereikia atsiprašinėti. - Kristina žiūri į Jurą. - Esu patenkinta, kad galėsiu su kitais vykti į Čikagą. - Draugė tvirtai linkteli galva. - Tu neleisi Biurui „perkrauti“ eksperimento. Tikiu, kad sustabdysi Deividą.

Viliuosi, kad ji teisi.

+ + +

Kai prieinu Nitos palatą, iki lankymo valandų pabaigos likę vos dešimt minučių. Sargybinis pakelia akis nuo knygos ir klausiamai kilstelį antakį.

- Ar galiu užėiti vidun? - klausiu.

- Šiaip jau jos lankyti neleidžiama, - atkerta jis.

- Aš pašoviau tą merginą, - tariau. - Ar ši priežastis ganėtinai svori?

- Ką gi, - vyriškis gūžteli pečiais. - Tik pažadėk daugiau nebešaudyti. Turi dešimt minučių.

- Sutarta.

Sargybinis liepia nusivilkti švarkelį, norėdamas įsitikinti, kad nesu ginkluota, paskui įleidžia vidun. Nita staigiai sukruta ir sužiūra į mane. Tiesa, ji vos gali pajudėti. Pusė kūno sugipsuota, viena ranka prirakinta prie lovos, tarsi mergina net ir užsimaniusi įstengtų pabėgti. Nitos plaukai sulipę ir susivėlę, bet ji vis dar graži.

- Ką tu čia veiki? - klausia ji.

Nieko neatsakau - atidžiai apžvelgiu palatos kertes, ieškodama stebėjimo kamerų. Pamatau vieną, nukreiptą tiesiai į Nitos lovą.

- Mikrofonai čia neįtaisyti, - taria Nita. - Būstinėje šito nedaroma.

- Tai gerai. - Prisitraukiu kėdę ir atsisėdu šalia lovos. - Noriu sužinoti iš tavęs šį tą svarbaus, todėl ir atėjau.

- Aš jau papasakojau tardytojams viską, ką galėjau. - Nita dėbteli į mane. - Nebeturiu ko daugiau pasakyti. Ypač mane pašovusiam žmogui.

- Sužeidusi tave įgijau Deivido malonę ir sužinojau daugybę dalykų, apie kuriuos nenutuokiau iki šiol. - Dirsteliu į duris, ar kas nesiklauso mudviejų pokalbio - turbūt tai jau paranoja. Iš tikrųjų nėra ko dėl to jaudintis. - Mes sukūrėme naują planą. Metjusas, Tobijas ir aš. Turime patekti į Ginklų laboratoriją.

– Manei, galėsiu tau padėti? – Nita papurto galvą. – Juk prisimeni, kad man nepavyko ten įsilaužti?

– Turiu žinoti, kaip saugoma laboratorija. Negi Deividas vienintelis žino durų kodą?

– Ne visai, jis ne vienintelis, – atsako Nita. – Būtų kvaila patikėti kodą vienam žmogui. Žino ir Deivido vadai, bet čia, būstinėje, tik jis vienas.

– Na, gerai, kaip dar papildomai saugoma laboratorija? Kas nutiks, jei išsprogdinsi duris?

Nita taip stipriai suspaudžia lūpas, kad lieka tik siauras brūkšnelis, ir spokso į sugipsuotą savo kūną.

– Tada pasklis mirties serumas, – galiausiai atsako ji. – Tai dujos, jų niekaip nepavyks išvengti. Net jei vilkėsi apsauginį kostiumą, po kurio laiko serumas pro jį prasiskverbs. Tik mirsi ne taip greitai. Šitaip teigiama laboratorijos apsaugos instrukcijoje.

– Vadinasi, sistema automatiškai *nužudys* bet kokį žmogų, įėjusį vidun be kodo? – klausiu.

– Tave tai stebina?

– Tikriausiai ne. – Įsiremiu rankomis į kelius. – Vadinasi, vienintelis būdas patekti į laboratoriją – išgauti iš Deivido kodą.

– Pati matei, kad tai padaryti ne taip paprasta, – taria Nita.

– Negi nė vienas genetiškai tobulas žmogus negali atsispirti mirties serumui? – klausiu.

– Ne. Nieku gyvu.

– Dauguma genetiškai tobulųjų negali atsispirti ir tiesos serumui, – prieštarauju. – O aš galiu.

– Ką gi, jei trokšti pažaisti su mirtimi, pabandyk pirmoji. – Nita atsilošia ant pagalvių. – Mano žaidimas jau baigtas.

– Turiu dar vieną klausimą, – neatstojau. – Tarkim, pamėginsiu pažaisti su mirtimi. Bet kur gauti sprogmenų, kad galėčiau išsprogdinti Ginklų laboratorijos duris?

– Taip aš tau ir pasakysiu.

– Tu nesupranti, – tikinu. – Jei mano planas pavyks, tau nebeteks visą gyvenimą kalėti. Išgysi ir tapsi laisva. Todėl tikrai privalėtum man padėti.

Nita žiūri į mane vertinamu, tiriamu žvilgsniu. Antrankis įsirėžęs į riešą, ant

odos matyti linija.

- Sprogmenų turi Redžis, - galiausiai taria Nita. - Jis paaiškins, kaip juos naudoti, bet yra visiškai netinkamas dalyvauti puolime. Todėl, dėl Dievo meilės, nesivesk jo kartu, antraip turėsi būti aukle.

- Įsidėmėjau, - atsakau.

- Jums prireiks dvigubai daugiau sprogmenų negu kitoms durims išlaužti.

Ginklų laboratorijos durys ypač tvirtos.

Linkteliau. Mano laikrodis supypsi - vadinasi, lankymo valandos baigėsi.

Atsistoju ir pastumiu kėdę į palatos kampą.

- Ačiū už pagalbą, - sakau.

- Koks jūsų planas? - klausia Nita. - Jei tik nori pasakyti.

Lukteliu svarstydamą savo žodžius. Galiausiai apsisprendžiu.

- Tarkim, planas toks: ištrinti frazę „genetiškai sugadintieji“ iš žmonių minčių visiems laikams.

Sargybinis atidaro duris, tikriausiai norėdamas aprėkti, kad per ilgai užtrukau, bet aš jau traukiu prie durų. Dirstelėjusi per petį išvystu Nitą vos vos šypsantis.

Keturiasdešimtas skyrius

T O B I J A S

Be didelių įkalbinėjimų Emaras sutinka mums padėti nuvažiuoti į Čikagą, nes, kaip ir tikėjausi, yra ištroškęs nuotykių. Sutariame, kad susitikime per vakarienę ir aptarsime planą su Kristina, Piteriu ir Džordžu. Jis mums ir padės gauti automobilį.

Pasikalbėjęs su Emaru, atsigulu, užsidengiu veidą pagalve ir ilgai mėstau, ką pasakysiu Zakui jį pamatęs. *Man labai gaila; maniau elgiąsis teisingai; mes visi saugojom Jurają; ir man nė nedingtelėjo...*

Į miegamąjį ateina ir išeina žmonės, pro orlaides skverbiasi karštis, paskui jis atslūgsta, o aš visą tą laiką mėstau apie tuos žodžius, prasimanydamas atsiprašymus ir juos paneigdamas, ieškodamas tinkamų frazių, tinkamų judesių. Galiausiai įsiuntu, nusimetu pagalvę nuo veido ir trenkiu ją į priešinę sieną. Kara, besivelkanti švarius marškinius, atšoka.

– Maniau, miegi, – sako ji.

– Atsiprašau.

Kara susiglosto plaukus, įsitikindama, kad kiekviena sruogelė yra tvarkinga. Jos judesiai tokie išlavinti ir tikslūs, tarsi Taikingųjų muzikanto griežimas bandža.

– Turiu asmenišką klausimą, – atsisėdu.

– Gerai, klausk, – Kara atsisėda priešais mane, ant Tričės lovos.

– Kaip sugebėjai atleisti Tričei, nors ji nužudė tavo brolių? Kaip tai leido tavo širdis?

– Hmm. – Kara apsiglėbia save rankomis. – Kartais manau, kad jai dovanojau. Sykais imu tuo abejoti. Šitai sunku paaiškinti – tarsi klaustum, kaip žmogus gali gyventi, atėmęs iš kito gyvybę. Tu kasdien darai tai iš naujo.

– Ar Tričė kaip nors palengvino tavo apsisprendimą? Kaip nors tau padėjo?

– Kodėl šito kamantinėjai? – Kara uždeda ranką man ant kelio. – Dėl Jurajo?

– Taip, – tvirtai atsakau ir atitraukiu koją – Karos ranka nukrinta.

Nenoriu būti glostomas ar raminamas kaip nuskriaustas vaikas. Nenoriu, kad jos miela veido išraiška, švelnus balsas kurstytų išduoti jausmus, kuriuos mieliau

pasilaikykčiau sau.

- Gerai jau. - Kara atlošia pečius ir vėl prabyla nerūpestingu balsu kaip įprastai. - Manau, sunkiausia, ką padarė Tričė, - nors to ir nesuvokdama, - yra išpažintis. Tikriausiai esama skirtumo tarp pripažinimo nusikaltus ir išpažinties. Pripažindamas nusikaltęs žmogus ieško pasiteisinimo, švelninančių aplinkybių, kurių tikriausiai nėra; išpažintis tiesiog įvardija nusikaltimą ir visą jo žiaurumą. Šito man ir reikėjo.

Linkteliu.

- Ir tu atlik Zakui išpažintį, - pataria Kara. - O paskui laikykis nuo jo atokiau, tiek, kiek jam reikės. Tik tiek ir gali padaryti.

Dar kartą linkteliu.

- Ketverte, tu nenužudei Jurajo, - priduria Kara. - Ne tu padėjai tą bombą, kuri jį sužalojo. Ne tu sukūrei tą planą.

- Bet aš visame tame dalyvavau.

- Tik jau nereikia, užtenka, - švelniai nusišypso man Kara. - Taip jau nutiko. Nieko nebesugrąžinsi. Tu esi ne tobulas. Visi mes turime trūkumų. Nepainiok savo sielvarto su kalte.

Kelias minutes mudu kiekvienas su savo mintimis sėdime tyliame miegamajame. Ir aš mėginu įsisąmoninti Karos žodžius.

+ + +

Vakarieniauju su Emaru, Džordžu, Kristina ir Piteriu valgykloje, šalia baro ir tuščių šiukšlinių. Semiamą sriubą atšąla, sultinyje, ant lėkštės dugno plaukioja sumirkę traškučiai.

Emaras pasako mums, kur ir kada susitiksime, tada traukiame į koridorių prie virtuvės, kad niekam nekristume į akis. Emaras išsiima juodą dėžutę su švirkštais. Vakcina skirta Kristinai, Piteriui ir man, prie kiekvieno švirkšto pridėtas atskiras paketėlis su antiseptine servetėle. Tokiu dalyku galėjo pasirūpinti tik Emaras.

- Kas tai? - klausia Kristina. - Neketinu susileisti nežinia kokios vakcinos.

- Gerai. - Emaras sukryžiuoja rankas. - Gali nutikti, kad mums būnant mieste ten bus paskleistas atminties serumo virusas. Turite susileisti šią vakciną, antraip prarasite atmintį. Tokią pat vakciną suleisite ir savo šeimų nariams, todėl nėra ko jaudintis.

Kristina atsiraitoja rankovę ir spustelėjusi odą susileidžia vakciną į veną. Kaip esu įpratęs, įbedu švirkštą į kaklą. Taip nuolat darydavau eidamas per savo baimės lauką, kartais net kelis sykius per savaitę. Emaras padaro tą patį.

Vis dėlto pastebiu, kad Piteris tik apsimeta iššvirkštęs vakciną – spustelėjus stūmoklį, skystis nuteka jam kaklu, ir jis greitai nusibraukia čiurkšlę rankove.

Svarstau, ar jis savanoriškai trokšta viską pamiršti.

+ + +

Po vakarienės priėjusi prie manęs Kristina sako:

– Reikia pasikalbėti.

Mudu leidžiamės ilgais laiptais į požemį, ten, kur renkasi genetiškai sugadintieji, lipame koja kojon, paskui leidžiamės ryškiomis spalvomis nušviestu koridoriumi. Galiausiai Kristina sustoja, sukryžiuoja rankas, ant jos nosies ir lūpų žaidžia ryškiai raudonos šviesos.

– Emaras nežino, kad mėginsim sutrukdyti „perkrauti“ eksperimentą? – klausia ji.

– Ne, – atsakau. – Jis yra atsidavęs Biurui. Nenoriu jo į visa šitai įvelti.

– Juk žinai, kad mieste kybo revoliucijos grėsmė, – sako Kristina, raudonos šviesos tuo metu virsta mėlynomis. – Biuras tikrai turi priežastį ištrinti mūsų draugų ir artimųjų atmintį, kad jie vienas kitą neišžudytų. Jei sustabdysime „perkrovimą“, Lojalieji puls Eveliną, Evelina pasinaudos mirties serumu ir pražudys daugybę žmonių. Gal aš ant tavęs ir siuntu, bet tikiu, kad tu netrokšti daugelio žmonių mirties. Ypač savo tėvų.

Atsidūstu.

– Tiesą sakant, jie man visai nerūpi.

– Kalbi nesąmones, – nusivaipo Kristina. – Jie tavo *tėvai*.

– Zakas, jo motina ir Jurajas man kur kas svarbesni. Prisipažįstu, man nusispjaut į Evelinos ir Marko likimą.

– Gal tau ir nusišvilpt ant savo susiknisusios šeimos, bet negali numoti ranka į kitus! – sako Kristina. Ji tvirtai paima mane už rankos ir papurto. Pažvelgiu į ją.

– Ketverte, tai liečia ir mano sesutę. Jei Evelina ir Lojalieji susikaus, ji gali nukentėti, o aš negalėsiu jos apginti.

Mačiau Kristiną su šeima per Lankymo dieną. Man tada ji atrodė tik plačiaburnė Teisuolių perbėgėlė. Regėjau, kaip išdidžiai šypsodamasi motina jai

pataisė marškinėlių apykaklę. Jei atminties virusas bus paskleistas, šis atsiminimas bus ištrintas iš jos motinos galvos. Jei ne, jos šeima gali būti įvelta į dar vieną mūšį dėl valdžios mieste.

– Tai ką siūlai daryti? – klausiu.

Kristina paleidžia mano ranką.

– Turi būti būdas neleisti kilti revoliucijai ir Biurui prievarta ištrinti tų žmonių atmintį.

– Tikriausiai, – sutinku. Nebuvau apie tai pagalvojęs, tai neatrodė būtina. Bet tai būtina, neabejotinai. – Ar numanai, kaip tai sustabdyti?

– Iš esmės tavo tėvai kovoja vienas su kitu, – sako Kristina. – Gal turi kokią argumentą įtikinti juos liautis?

– Ką galėčiau jiems *pasakyti*? – klausiu. – Juokauji. Jie girdi tik patys save. Ir žiūri tik savo naudos.

– Vadinasi, nieko negali padaryti. Leisi sugriauti miestą iki pamatų.

Nudelbiu akis – mano batai apšviesti žaliai. Jei turėčiau kitokius tėvus – atsakingus, nevaldomus pykčio, skausmo ir keršto troškimo – gal ką ir sumąstyčiau. Gal jie išklausytų savo sūnaus. Deja, tėvų pasirinkti negali.

Tačiau aš galėčiau. Jei tik panorėčiau. Pakaktų lašelio atminties serumo į kavą ar į vandenį, ir mano tėvai taptų naujais žmonėmis, *tabula rasa*, be jokių istorijos dėmių. Jiems būtų pasakyta, kad turi vienatinį sūnų, ir būtų priversti iš naujo išmokti mano vardą.

Taip buvo gydoma Biure. Galėčiau pagydyti ir savo tėvus.

Dirsteliu į Kristiną.

– Duok man šlakelį atminties serumo, – prašau. – Kol tu, Emaras ir Piteris ieškosite savo ir Jurajo šeimų, aš pasirūpinsiu savo tėvais. Man tikriausiai pristigs laiko prisikasti iki abiejų, bet iki vieno – taip.

– Kaip tu nuo mūsų atsiskirsi?

– Svarstau... Reikia kokio nors netikėtumo. Kad vienas iš mūsų turėtų atsiskirti nuo būrio.

– O jei nuleistume padangą? – pasiūlo Kristina. – Važiuosime naktį, tiesa? Paprašysiu Emaro sustoti prispirta gamtinio reikalo, pradursiu padangą, turėsime ją pakeisti, o tu galėsi rasti kitą sunkvežimį.

Valandėlę svarstau. Galėčiau papasakoti Emarui, kas dedasi iš tiesų, bet tam reikėtų sudraskyti raizgų Biuro propagandos voratinklį, paneigti jam įteigtą melą. Net jei man ir pavyktų, tam nėra laiko.

Tačiau apgauti Emarą laiko užteks. Jis žino, kad tėvas dar vaikystėje išmokė mane užvesti automobilį be raktelio. Emaras tikrai neprieštaraus, jei pasisiūlysiu paieškoti kitos transporto priemonės.

– Neblogai sumanei, – sakau.

– Gerai, – Kristina pakreipia galvą. – Tai tu tikrai pasirengęs ištrinti vieno iš savo tėvų atmintį?

– Ką darytum tu, jei tavo tėvai būtų velnio išperos? – klausiu.

– Įsigyčiau vieną naują. Jei vieno nebesaistytų senoji praeitis, galbūt jie rastų bendrą kalbą ir sutarimą.

Kristina į mane pašnairuoja, tarsi norėtų ką pasakyti, bet galiausiai tiesiog linkteli.

Keturiasdešimt pirmas skyrius

T R I Č Ė

Man į šnerves trenkia chlorkalkių kvapas. Stoviu rūsyje, sandėliuke su valymo priemonėmis ir šluotomis. Ką tik išklėjau draugams tai, ką neseniai sužinojau. Laužtis į Ginklų laboratoriją – savižudiška misija. Niekas negali atsilaikyti prieš mirties serumą.

– Tenka rinktis, – taria Metjusas. – Ar dėl šio plano verta aukoti gyvybę?

Esame susirinkę pasitarti sandėliuke, kur, prieš pasikeičiant planui, Metjusas, Kalebas ir Kara tobulino tiesos serumą. Laboratorinis stalas priešais Metjusą nustatytas buteliukais, menzūromis, nuklotas primargintomis užrašinėmis. Vaikinas išsiblaškęs kramto virvelės, kurią ryši ant kaklo, galiuką.

Sukryžiaavęs rankas Tobijas atsiremia į durų staktą. Prisimenu, kaip jis šitaip stovėjo per iniciaciją, stebėdamas, kaip kaunasi būsimi naujokai. Jis atrodė toks aukštas ir stiprus, nè nedingtelėjo, kad galėčiau kada nors kristi jam į akį.

– Kalbame ne vien apie kerštą, – tikinu. – Ne vien apie tai, kad Biuras išžudė Nuolankiuosius. Turime užkirsti kelią jų kėslams, kol jie neatliko panašių eksperimentų su kitais žmonėmis, turime neleisti jiems pražudyti dar tūkstančių gyvybių.

– Dėl šito rizikuoti verta, – pareiškia Kara. – Viena mirtis gali išgelbėti tūkstančius nuo siaubingo likimo. Ir pakirsti Biuro galią. Dėl to neverta net dvejojti.

Suvokiu, ką daro Kara, – ant vienos svarstyklių lėkštės ji padeda vieną gyvybę, o ant kitos – daugybę gyvybių ir prisiminimų, tada padaro logišką išvadą. Taip mintija Eruditai ir Nuolankieji, bet abejoju, ar dabar taip mąstyti teisinga. Viena gyvybė palyginti su tūkstančiu kitų. Rodos, atsakymas aiškus, bet ar būtinai turime pasiaukoti vienas iš mūsų? Gal gali atsirasti kitų kandidatų?

Atsakymas į šį klausimą man iš anksto aiškus, todėl pereinu prie kito klausimo. Jei turi aukotis vienas mūsų, tai kuris?

Mano akys laksto nuo Metjuso prie Karos, stovinčių už stalo, paskui pažvelgiu į Tobiją, į Kristiną, parimusią ant šluotos, galiausiai išmeigiu žvilgsnį į Kalebą.

Jis.

Po akimirkos mane supykina nuo tokios minties.

– Nagi, pasakyk tai garsiai, – taria Kalebas ir pakelia į mane akis. – Visi norite, kad tai padaryčiau aš.

– Šito niekas neišvardijo, – taria Metjusas, išspjaudamas nukramytą virvelės galiuką.

– Jūs visi į mane spoksote, – sako Kalebas. – Puikiai šitai regiu. Aš esu blogiukas, dirbau kartu su Džanina Metju; nè vienam iš jūsų aš nerūpiu, todėl ir galėčiau pasiaukoti.

– Kaip manai, kodėl Tobijas išgelbėjo tave nuo egzekucijos Čikagoje? – prabylu šaltu, ramiu balsu. Chlorkalkių kvapas erzina man nosį. – Ar todėl, jog manei, kad man nusispjaut, liksi gyvas ar mirsi? Todėl, kad tu man visiškai nerūpi?

Tai jis turėtų mirti, smilkteli mintis.

Nenoriu prarasti brolio, prieštarauja kita smegenų kertelė.

Nebežinau, kuri iš jų teisi, kuria turėčiau tikėti.

– Manai, neįtari iš tavęs sklindančios neapykantos? – Kalebas papurto galvą.

– Kaskart, kai į mane pažvelgi. Net jei dirsteli retai, probėgšmais.

Kalebo akys pritvinkusios ašarų. Pirmą kartą po vos neįvykusios mano egzekucijos matau brolių atgailaujantį, o ne besiginantį ar ieškantį pasiteisinimų. Vėl pamatau Kalebą kaip savo brolių, o ne kaip bailį, pardavusį mane Džaninai Metju. Staiga gerklėje susivelia gumulas.

– Jei šitai padarysiu... – sako Kalebas.

Prieštaraudama purtau galvą, bet jis nutildo mane rankos mostu.

– Liaukis, Beatriče, – sako brolis. – Jei šitai padarysiu, gal sugebėsi man dovanoti?

Mudu su Kalebu buvome įpratę dalytis bėdomis ir rūpesčiais, o atleidimas gula ant mano vienos pečių. Kalebo išdavystė slėgė mus abu, ir aš seniai troškau, kad jis vienas prisiimtų visą naštą. Dabar nesu tikra, ar galėsiu priimti jo auką ir jam dovanoti. Nesijaučiu nei užtektinai stipri, nei ganėtinai dora.

Tačiau matydama, kad Kalebas nesipriešina savo likimui, suvokiu turinti būti stipresnė ir doresnė, jei brolis rengiasi pasiaukoti dėl mūsų visų.

Linkteliau.

– Taip, – užspringstu šiuo žodžiu. – Bet vien šitos priežasties per maža.

– Aš turiu daugybę priežasčių, – atsako Kalebas. – Aš tai padarysiu. Tikrai

padarysiu.

+ + +

Nesuvokiu, kas ką tik nutiko.

Metjusas ir Kalebas pasiliko kambarėlyje, kad parinktų Kalebui tinkamo didumo apsauginį kostiumą. Šis drabužis leis jam išgyventi Ginklų laboratorijoje ganėtinai ilgai, kad spėtų paskleisti atminties serumo virusą. Laukiu, kol draugai išeis, pasišalinu paskutinė. Noriu grįžti į miegamąjį viena, supama tik savo minčių.

Prieš keletą savaičių būčiau savanoriškai pasisiūliusi atlikti šią savižudišką misiją. Kadaisė taip ir padariau. Nudrožiau į Eruditų būstinę, puikiai žinodama, kad ten manęs laukia mirtis. Pasielgiau taip ne dėl to, kad buvau nesavanaudė ar drąsi. Pasielgiau taip dėl to, kad norėjau atsikratyti kaltės, sielvarto, sužalota mano sielos dalis norėjo mirti. Galbūt Kalebas vadovaujasi tokiais pat motyvais? Ar turėčiau leisti jam mirti, kad šitaip sugrąžintų man skolą?

Žingsniuoju koridoriais, pro kurių langus krinta vaivorykštiniai saulės spinduliai, lipu laiptais aukštyn. Jokio kito pasirinkimo neturiu. Nesiūsiu myriop Kristinos, Karos ar Metjuso. Nieku gyvu. Neprarasiu gerų draugų, o mudu su Kalebu jau seniai nutolę. Perbėgęs į Eruditų luomą, brolis daugiau manimi nesirūpino, tai nutiko dar prieš išdavystę. Kai nuvažiavau *jo* aplankyti per iniciaciją, Kalebas daugiausia klausinėjo, ko atsibeldžiau.

Nebenoriu mirti. Sugebėsiu nugalėti kaltę ir sielvartą, įveikti gyvenimo sunkumus. Esama geresnių ir prastesnių dienų, bet aš esu pasirengusi nugyventi jas visas. Šįsyk tikrai nesiaukosiu.

Vis dėlto sąžiningiausioje širdies kertelėje jaučiu palengvėjimą, jog Kalebas pasisiūlė būti savanoriu.

Galiausiai metu tas mintis iš galvos. Prieinu viešbutį ir žingsniuoju į miegamąjį vildamasi griūti į lovą ir užmigti, bet koridoriuje manęs lūkuriuoja Tobijas.

– Tau viskas gerai? – klausia jis.

– Taip, – atsakau. – Nors neturėtų būti. – Ranka trumpai paliečiu kaktą. – Jaučiuosi jau gedinti brolio. Tarsi Kalebas būtų miręs tą akimirką, kai pamačiau jį Eruditų būstinėje per savo egzekuciją. Supranti?

Guodžiausi Tobijui, kai netekau savo tėvų, o brolis mane išdavė. Jis patikino atstosiąs man šeimą.

Mūsų jausmai susipynę. Mudu sieja draugystė, meilė ir artimųjų netektis. Bergždžiai mėginu surikiuoti mintis.

– Žinai, kad šito mus mokė Nuolankieji, – sako Tobijas. – Leisti kitiems pasiaukoti už tave, net jei tai savanaudiška. Jie tikino, kad pasiaukodamas įrodai tam žmogui meilę, todėl turi priimti šitą auką. – Tobijas petimi atsiremia į sieną. – Šiomis aplinkybėmis tai yra didžiausia dovana, kurią gali jiems padovanoti. Juk abu tėvai pasiaukojo dėl tavęs.

– Abejoju, ar Kalebas sutiko pasiaukoti iš meilės. – Užsimerkiu. – Man tai labiau primena kaltę.

– Galbūt, – sutinka Tobijas. – Bet kodėl jis turėtų jaustis kaltas tave išdavęs, jei tavęs nemylė?

Linktelio. Suvokiu, kad Kalebas visad mane mylėjo, net ir tada, kai skaudino. Aš irgi myliu brolių. Tačiau šis supratimas prislegia tik dar sunkiau.

Vis dėlto akimirką nusiraminu. Jei mano tėvai būtų čia, jie būtų įvertinę tokią auką.

– Gal dabar ir netinkamas metas, – sako Tobijas, – bet noriu tau šį tą pasakyti.

Tuo pat įsitempiu apimta baimės, kad jis įvardys kokį nors mano nusikaltimą, kurio dar nežinojau, o gal išpažins sunkią savo nuodėmę. Tačiau vaikino veidas neišskaitomas.

– Tiesiog noriu tau padėkoti, – tyliai sako Tobijas. – Mokslininkai pasakė, kad mano genai sugadinti, kad esu netikęs – parodė rezultatus ir tau. Net pats buvau tuo bepatikęs. – Skvarbiai ir įdėmiai žiūrėdamas į akis, Tobijas paglosto man veidą, nykščiu perbraukia skruostikaulį. – Tačiau tu šituo nepatikėjai, – taria jis. – Nė sekundės. Tu nuolat tvirtinai, kad aš buvau... kad esu toks, koks ir anksčiau. Kad testų rezultatai nieko nereiškia.

Paglostau Tobijui plaštaką.

– Taip ir yra.

– Niekas anksčiau nėra man šito sakęs, – švelniai taria jis.

– Tu nusipelnai šitai išgirsti, – tvirtai patikinu, akys prisipildo ašarų. – Kad tu esi šaunus, visapusiškas, vertas meilės ir apskritai pats geriausias žmogus, kurį man teko pažinti.

Kai ištariu šiuos žodžius, Tobijas mane pabučiuoja.

Atsakau jam aistringai iki skausmo bučiniu, pirštais įsikimbu į marškinėlius. Nusitempiu jį koridoriumi ir įstumi į tuščią kambarį šalia miegamojo. Kulnu

užspiriu duris.

Aš visad tvirtinau, kad Tobijas vertas meilės, o jis – kad esu labai stipri ir nesuvokiu visų savo galimybių. Nors man niekas nesakė, žinau, kad tikra meilė suteikia sparnus – tu tampi stipresnis, kur kas stipresnis, negu maneisi esąs.

Tai tiesa.

Tobijas paneria pirštus man į plaukus, švelniai juos taršo. Man dreba rankos, tačiau visai nėra motais, ar jis tai pastebės, man nerūpi, ar jis supranta, kad pati baiminuosi tokio aistros protrūkio. Sugniaužiu Tobijo marškinėlius kumščiais, prisitraukiu arčiau ir kuždu jo vardą prisikišusi jam prie lūpų.

Pamirštu, kad mudu esame atskiri žmonės. Rodos, susilieju su juo, juntų jį kaip savo širdį, akį ar ranką. Nutraukiu marškinėlius jam per galvą. Glostau apnuogintą odą tarsi save pačią.

Tobijas užverčia man marškinėlius, nusivelku juos ir staiga prisimenu, kad esu menka, plokščiakrūtė ir siaubingai baltos odos. Atsitraukiu.

Tobijas pažvelgia į mane, bet ne laukdamas paaiškinimo, o susižavėjęs. Visame kambaryje jis temato mane.

Aš irgi žiūriu į jį, bet pasijuntu dar labiau apgailėtina – jis toks gražus, juodos tatuiruotės ant kūno prilimpa meno kūriniai. Vos prieš mirksnį neabejojau, kad mudu su Tobijumi tobulai vienas kitam tinkame, galbūt taip ir yra – bet tik tada, kai esame apsirengę.

Tačiau vaikinai nenuleidžia nuo manęs susižavėjusių akių.

Tobijas droviai nedrąsiai šypsosi. Paskui apkabina man liemenį ir prisitraukia artyn. Jis pasilenkia ir nuberia bučiniais mano kūną, kuždėdamas, kokia esu nuostabi.

Ir aš juo patikiu.

Tobijas atsitiesia ir įsisiurbia man į lūpas, mūsų liežuviai susipina, jo rankos glosto nuogus mano klubus, pirštai slysta po džinsų liemeniu. Glostau Tobijui krūtinę, glaudžiuosi prie jo, jo atodūsiai atsiliepia mano širdyje.

– Žinai, kad tave myliu, – sakau.

– Žinau, – atsako Tobijas.

Jis šelmiškai nusivaipo, pasilenkia, apkabina man kojas ir užsimeta ant peties. Nenoromis pratrūkstų juoku, tuo pat metu džiugiu ir nervingu. Tobijas nuneša mane per kambarį ir ryžtingai numeta ant sofos.

Paskui atsigula greta, o aš braukiu pirštais ant šonkaulių ištatuiruotas liepsnas. Tobijas yra stiprus, lankstus ir pasitikintis savimi.

Ir jis priklauso man.
Īsisiurbju jam ĩ lūpas.

+ + +

Nuolat būgštavau, kad mudu nesutarsime, kaskart ginčysimės ir galiausiai išsiskirsime. Tas smūgis būtų mane pribaięs. Bet dabar suprantu, kad mudu atitinkame kaip kirvis kotą, esam tiesiog sutverti vienas kitam...

Mane ne taip lengva palaužti. Kaskart palietusi Tobiją tampu stipresnė ir tvirtesnė.

Keturiasdešimt antras skyrius

T O B I J A S

Pirmiausia pabudęs viešbučio kambaryje ant sofos pamatau Tričei ant raktikaulio ištatuiruotus paukščius. Vidurnaktį sužvarbusi Tričė apsilvilko marškinėlius, bet jie vis tiek nuslinkę ant vieno peties, todėl ir matyti raktikaulis.

Mudu ir anksčiau esame miegoję vienas šalia kito, bet šis kartas kitoks. Anais sykais mudu glausdavomės, ieškodami vienas kito paguodos ar apsaugos; šį kartą pasielgėme taip, nes abu šito troškome ir užmigome, nespėję grįžti į bendrą miegamąjį.

Ištiesiu ranką ir pirštų galiukais glostau tatuiruotę. Tričė atsimerkia.

Ji apkabina mane ir pasikelia ant pagalvių, tiesiai priešais mane – šilta, švelni ir lanksti.

– Labas rytas, – sakau.

– Tyliau, – sudraudžia Tričė. – Jei šito netarsi garsiai, ryto kerai neišsisklaidys.

Prisitraukiu ją ir uždedu ranką ant klubo. Tričės akys budrios, plačiai atmerktos, nors ji ką tik atsibudo. Nuberiu bučiniais jai skruostą, smakrą, kaklą, trumpam ten stabteliu. Apkabinusi mane per liemenį, Tričė dūsauja man į ausį.

Mano savitvarda akimirksniu blėsta. Beliko pora sekundžių...

– Tobijau, – kužda ji. – Nesmagu sakyti, bet šiandien mūsų laukia keletas darbų.

– Jie gali palaukti, – sušnibždu jai į petį ir mėgaudamasis pabučiuoju tatuiruotę.

– Ne, negali, – ginčijasi ji.

Atvirstu ant pagalvių ir pajuntu vėną – Tričės greta nebėra.

– Na, gerai. Manau, tavo broliui dėl viso pikto reikėtų pasimokyti šaudyti.

– Nebloga mintis, – ramiai sutinka Tričė. – Kalebas yra laikęs ginklą tik vieną ar du kartus.

– Galiu jį pamokyti, – siūlau. – Esu tikrai neprastas šaulys. Ir pačiam Kalebui bus geriau, jei turės kuo užsiimti.

– Ačiū, – dėkoja Tričė. Ji atsisėda, tada pirštais persibraukia plaukus. Ryto šviesoje jos plaukai dar šviesesni, tarsi su aukso gijomis. – Žinau, kad tu

nemėgsti Kalebo, bet...

- Bet jeigu tu pasirengusi jam padėti, aš irgi padarysiu tą patį, - sakau, imdamas jos ranką.

Tričė nusišypso ir pakšteli man į skruostą.

+ + +

Delnu nusišluostau drėgną po dušo sprandą. Tričė, Kalebas, Kristina ir aš susirinkome požemyje, genetiškai sugadintųjų treniruočių salėje. Čia šalta, tvyro prieblanda, pilna inventoriaus: treniruotėms skirtų ginklų, kilimėlių, šalmų ir taikinių - visko, ko mums gali prireikti. Išsirenku šiek tiek didesnę ginklą negu pistoletas ir paduodu jį Kalebui.

Mudviejų su Tričė pirštai susipina. Širyti viskas einasi lengvai, pokštai, juokas, kiekvienas žodis ir judesys.

Jei šįvakar mums pasiseks įgyvendinti savo planą, rytoj Čikaga bus saugi, o Biuras bus neatpažįstamai pakeistas. Mudu su Tričė galėsime pradėti naują gyvenimą kur nors kitur. Gal ten man nebereikės šautuvų, peilių, pakaks paprastesnių dalykų - atsuktuvų, vinių ir kastuvų. Širyti jaučiuosi, kad likimas gali man nusišypsoti. Kad taip ir nutiks.

- Čia nešaudoma tikrais šoviniais, - aiškinu. - Bet kiekvienas taikinsys pritaikytas atitinkamam ginklui, turi kuo labiau panėšėti į žmogų.

Kalebas paima ginklą pačiais pirštų galiukais, tarsi bijotų, kad šis netyčia išsaus.

Nusikvatoju.

- Pirmas patarimas - nebijok ginklo. Laikyk jį stipriai. Prisimink, juk esi jį laikęs rankose? Tavo šūvis Taikingųjų būstinėje mane išgelbėjo.

- Tai buvo laimingas atsitiktinumas, - sako Kalebas, vartydamas ginklą rankose ir jį apžiūrinėdamas. Jis prikandęs liežuvio galiuką, tarsi spręstų svarbų klausimą. - O ne sąmoningas gebėjimas.

- Verčiau laimingas negu nelaimingas atsitiktinumas, - sakau. - O dabar galime lavinti gebėjimą.

Dirsteliu į Tričę. Ji man šypteli, paskui pasilenkusi kažką sukužda Kristinai.

- Suske, atėjai čia padėti ar vaipytis? - klausiu. Kalbu kaip naujokų instruktorius, tik šįsyk pokštauju. - Galėtum pramankštinti dešinę ranką. Tu irgi, Kristina.

Tričė parodo man grimasą, tada abi su Kristina eina per salę pasiimti ginklų.

– Gerai, dabar atsigręžiate į taikinius ir nuleidžiate saugiklius, – įsakau. Kitoje patalpos pusėje įtaisytas taikiny, įmantresnis negu turėjome Bebaimių būstinėje. Ant jo nupiešti trys skirtingų spalvų apskritimai: žalias, geltonas ir raudonas. Tada lengviau matyti, kur pataikė kulka. – Noriu pamatyti, kaip šaudai, – sakau Kalebui.

Jis paima ginklą viena ranka, išskečia kojas ir kilsteli pečius, tarsi kas nors jį slėgtų, paskui šauna. Ginklas pašoka į viršų, kulka pataiko į lubas. Norėdamas nuslėpti šypsena, prisidengiu ranka burną.

– Nėra čia ko *kikenti*, – irzliai sako Kalebas.

– Iš knygų ne viską galima išmokti, tiesa? – klausia Kristina. – Turi laikyti ginklą *abiem* rankom. Gal ir neatrodo taip šauniai, bet užtat pataikai ne į lubas.

– Aš nė nesistengiau atrodyti šaunus!

Kristina šiek tiek prasižergia, pakelia abi rankas. Lukteli ir gerai nusitaiko, tada šauna. Kulka kliudo išorinį taikinio apskritimą, atšoka ir nusirita ant grindų. Taikinyje ryškiai matyti kulkos kliudyta vieta. Gaila, kad neturėjau tokių taikinių Bebaimių būstinėje treniruodamas naujokus.

– Puiku, – sakau. – Pataikei ne į taikinį, o tik orą aplink jį. Naudingas šūvis.

– Esu jau kiek primiršusi šį meną, – vypsodama pripažįsta Kristina.

– Manau, lengviausia tau būtų mokytis mėgdžiojant mane, – sakau Kalebui. Atsistuju kaip esu įpratęs, atsipalaidavęs ir ramus, pakeliu ginklą abiem rankomis. Viena tvirtai jį laikau, kita tik paremiu.

Kalebas mėgina mane mėgdžioti, panašiai atsistoti ir nutaisyti panašią pozą. Nors Kristina ir šaipėsi, Kalebas mintyse sumeta, kaip pasiekti geriausią rezultatą, jis geba analizuoti. Matau, kaip jis mėgina atsistoti vienu ar kitu kampu, kaip dirsčioja į mane, laukdamas pritarimo.

– Gerai, – sakau jam galiausiai. – Dabar susitelk į taikinį, o visa kita pamiršk.

Susikaupiu į taikinio centrą, tik į jį ir žiūriu. Atstumas manęs nejaudina – kulka pataikys ir iš toliau, ir iš arčiau. Įkvepiu ir pasirengiu, tada iškvepiu ir šaunu – kulka įsminga ten, kur aš ir norėjau. Į raudoną apskritimą taikinio centre.

Žingteliu atgal pažiūrėti, kaip seksis Kalebui. Jis stovi taisyklingai, teisingai laiko ginklą, bet yra labai įsitempęs, sustingęs tarsi statula su šautuvu. Jis sulaiko kvėpavimą ir šauna. Atatranka šįsyk ne tokia stipri, kulka kliudo taikinio viršų.

– Gerai, – pakartoju. – Manau, tau tiesiog reikia priprasti prie ginklo. Esi labai įsirežęs.

– Ar gali mane už tai kaltinti? – atkerta Kalebas. Jo balsas dreba tariant kiekvieną žodį. Jis stengiasi nuslėpti širdyje kylantį siaubą.

Esu matęs dvi naujokų kartas, taip pat besistengiančias slėpti baimę, bet nė vieno negaliu lyginti su Kalebu.

Papurtau galvą ir ramiai sakau:

– Žinoma, ne. Bet turi suvokti, kad jei neatsikratysi įtampos šiąnakt, galbūt nė nepateksi į Ginklų laboratoriją. Ir kas gero iš to bus?

Kalebas atsidūsta.

– Fizinis pasirengimas yra svarbus, – sakau. – Bet svarbiausia – psichologinis. Laimė, tu esi tam pasirengęs, žinai, kaip tai daryti. Tu mokaisi ne tik šaudyti, drauge mokaisi ir susitelkti. Kai tau teks kovoti dėl gyvybės, susitelkimas bus įaugęs į smegenis, viskas vyks savaime.

– Nenutuokiau, kad Bebaimiai tiek laiko skiria psichologinėms treniruotėms, – sako Kalebas. – Tričė, ar galiu pažiūrėti, kaip tu šaudai? Mačiau, kaip buvai sužeista į petį, bet niekad nemačiau šaudančios.

Tričė šypteli ir atsigręžia į taikinį. Kai pirmąkart pamačiau ją per iniciacijos treniruotes, ji atrodė negrabi, panaši į sutrikusį paukštelį. Jos lieknas, trapus kūnas dabar tapo raumeningas ir lankstus. Ji lengvai nulaiko didelį ginklą. Tričė primerkia vieną akį, perkelia svorį ant kitos kojos ir šauna. Kulka pataiko beveik į patį taikinio centrą, trūksta vos poros colių. Kalebas nustebęs kilsteli antakius – tai jam padaro didelį įspūdį.

– Nėra ko čia taip stebėtis! – pareiškia Tričė.

– Atleisk, – atsiprašo Kalebas. – Tiesiog anksčiau tu buvai tokia nevikri. Nė nežinau, kaip nepastebėjau, kad tapai kitokia.

Tričė gūžteli pečiais ir nusuka akis, bet jos skruostai parausta ir ji atrodo patenkinta savimi. Kristina šauna dar kartą – šįsyk kliudo taikinį maždaug per vidurį.

Atsitraukiu leisdamas Kalebui treniruotis. Žiūriu, kaip Tričė dar kartą šauna, kai ji pakelia ginklą, gėriuosi grakščiomis jos kūno linijomis. Atatranka stipri, bet mergina nepajuda iš vietos. Paliečiu Tričei petį ir palinkstu prie ausies.

– Prisimeni, kaip mokydamosi šaudyti vos negavai buože į veidą?

Tričė nusivaipo ir linkteli.

– Ar prisimeni, kaip per treniruotę padariau *šitaip*? – apglėbiu Tričę ir prispaudžiu ranką prie saulės rezginio.

Ji giliai įkvepia.

– Ilgai šito nepamiršiu, – sukužda ji.

Tričė apsigręžia ir prisitraukia mane artyn, pirštų galiukais paglosto smakrą. Mudu bučiuojamės, girdžiu Kristiną šaipantis, bet pirmą kartą gyvenime man tai visiškai nerūpi.

+ + +

Pasimokius šaudyti nebėra kas daryti, belieka laukti. Tričė su Kristina gauna iš Redžio sprogmenis ir paaiškina Kalebui, kaip juos naudoti. Paskui Metjusas ir Kara ima tyrinėti žemėlapi, svarsto, koku keliu geriausia patekti į Ginklų laboratoriją. Mudu su Kristina susitinkame su Emaru, Džordžu ir Piteriu – aptariame, koku maršrutu šįvakar važiuosime į miestą. Tričė pakviečiama į labai skubų tarybos susirinkimą. Metjusas visą dieną skiepija žmones nuo atminties serumo. Karą ir Kalebą, Tričę, Nitą, Redžį, susileidžia vakcinos ir sau.

Neužtenka laiko pasvarstyti apie tai, ką ketiname daryti, apie plano svarbą: mes bandysime sustabdyti revoliuciją, išgelbėti Čikagą ir amžiams pakeisti Biurą.

Kol Tričė sėdi susirinkime, nueinu paskutinį kartą aplankyti Jurajo. Viliuosi, kad pavyks čia atgabenti jo namiškius, kad galėtų atsisveikinti.

Prisiartinu prie palatos, bet nedrįstu eiti vidun. Stovėdamas koridoriuje ir žiūrėdamas pro stiklą galiu tiesiog apsimesti, kad Jurajas miega. Jeigu jį paliesiu, jis pabus, nusišypsos ir suskels pokštą. Jei užeisiu vidun, išvysiu, kad jis nerodo jokių gyvybės žymių, suvoksiu, kad jo smegenys mirusios, kad tai jau nebe Jurajas, tik tuščias kiautas.

Norėdamas nuslėpti drebulį, sugniaužiu kumščius.

Iš kito koridoriaus galo ateina Metjusas, jo rankos sukištos į tamsiai mėlynos uniformos kišenes. Vaikinas žingsniuoja atsipalaidavęs, batai sunkiai dunksi į grindis.

– Sveikas.

– Labas, – atsakau.

– Ką tik paskiepijau Nitą, – taria Metjusas. – Šiandien jos nuotaika geresnė.

– Puiku.

Metjusas krumpliais pabarbena į stiklą.

– Taigi atveši jo namiškius į būstinę? Taip man sakė Tričė.

Linkteliu.

– Jurajo brolių ir mamą.

Buvau matęs Zako ir Jurajo mamą anksčiau. Ji smulkaus sudėjimo, tačiau tvirtos valios moteris. Viena tų retų Bebaimių, kurios viską daro ramiai ir neišsišoka. Man ji patiko, drauge jos ir baiminausi.

– O tėčio nėra? – klausia Metjusas.

– Tėtis žuvo, kai vaikai buvo dar maži. Bebaimių luome tai nieko stebėtino.

– Tiesa.

Kurį laiką stovime tylėdami. Esu dėkingas, kad Metjusas yra šalia, tai apsaugo mane nuo gresiančio sutriuškinti sielvarto. Žinau, kad Kara vakar sakė tiesą – aš pats nenužudžiau Jurajo, bet vis tiek jaučiuosi kaip žudikas. Turbūt taip bus visą gyvenimą.

– Senokai norėjau tavęs paklausti, – tariau galiausiai. – Kodėl tu mums padedi? Juk labai rizikuoji, o pats naudos lyg ir neturėsi.

– Gal ir turėsiu, – atsako Metjusas. – Tai ilga istorija.

Vaikinas sukryžiuoja rankas, paskui nykščiu timpteli ant kaklo parištą virvelę.

– Kadaisė turėjau merginą, – prabyla jis. – Ji buvo genetiškai sugadinta, todėl aš neturėjau su ja susitikinėti, tiesa? Mums nurodyta rinktis geriausius partnerius, kad gimtų genetiškai sveiki palikuonys. Bet aš pasielgiau kaip maištininkas, o galbūt viliojo uždraustas vaisius, taigi mudu ėmėme susitikinėti. Nesitikėjau užmegzti su ja rimtų santykių, bet vis dėlto...

– Tačiau taip jau nutiko, – tariau.

Metjusas linkteli.

– Taip. Ta mergina įtikino mane, kad Biuro požiūris į sugadintus genus yra neteisingas. Ši mergina buvo geresnė už mane, daug kartų geresnė. Paskui ji buvo užpulta. Gauja genetiškai grynujų ją sumušė. Ji nemokėjo laikyti liežuvio už dantų, buvo nepatenkinta savo padėtimi – galbūt dėl to ji ir pakliuvo į spąstus. O gal tai neturi nieko bendro. Gal žmonės taip elgiasi be jokios priežasties, tiesiog instinktyviai.

Žiūriu į virvelę jam ant kaklo. Maniau, kad ji juoda, bet atidžiau išžiūrėjęs pamatau, kad ji žalia – tokios spalvos uniformas vilki genetiškai sugadinti.

– Šiaip ar taip, ji buvo sunkiai sužalota, tačiau vienas užpuolikų buvo tarybos

nario sūnus. Jis pareiškė, kad konfliktas buvo sukeltas tyčia. Taip ir jis, ir kiti smurtautojai atsipirko viešaisiais darbais. Bet aš žinau, kaip viskas buvo iš tikrųjų. – Palydėdamas savo žodžius Metjusas linkteli galva. – Žinau, kad jie išsisuko nuo bausmės, nes mergina teisėjams atrodė bevertė. Tarsi genetiškai sugadintieji prilygtų gyvuliams.

Mano nugara nubėga šaltukas.

– Kas...

– Kas nutiko merginai? – Metjusas dirsteli į mane. – Ji mirė po operacijos praėjus metams nuo užpuolimo. Tai buvo nelaimingas atsitikimas – įsimetė užkratas. – Metjusas skėsteli rankomis. – Jai mirus nusprendžiau padėti Nitai. Nemaniau, kad jos sumanymas geras, tik nesugalvojau, kaip kitaip atkeršyti. Bet ir nebandžiau jos sustabdyti.

Mėginu surikiuoti mintis, paguosti ar nuraminti Metjusą, tik nerandu tinkamų žodžių. Tarp mūsų įsiviešpatauja tylą. Tai geriausias atsakymas į Metjuso išpažintį, leidžiantis tyliai pripažinti jo išgyventą tragediją, be tuščių žodžių ir raginimo žiūrėti į ateitį.

– Tai sunku suprasti, – pareiškia Metjusas. – Bet aš nekenčiu Biuro.

Metjusas stipriai sukanda dantis. Jis man niekad neatrodė nuoširdus, šiltas žmogus, bet dar nesu jo matęs tokio įsiutusio. Jo veidas tarsi iškaltas iš ledo, akys liepsnoja, balsas dvelkia šalčiu.

– Būčiau pasisiūlęs mirti vietoj Kalebo, tačiau labai noriu pamatyti pasikeitusį Biurą. Trokštu išvysti, kaip tie žmonės klydinės po būstinę, apsvaigę nuo atminties serumo, nebesižinos, kas tokie esą. Kai ji mirė, panašiai nutiko ir man.

– Tai tikrai tinkama bausmė, – sakau.

– Taip geriau, negu juos išžudyti, – taria Metjusas. – Be to, nesu žudikas.

Pasijuntu nejaukiai. Retai kada sutinki puikiai užsimaskavusį žmogų, kuris netikėtai nusiplėšia kaukę ir parodo savo tamsiąją pusę. Tada apima nesmagus jausmas.

– Man labai gaila, kad taip nutiko Jurajui, – sako Metjusas. – Paliksiu judu vienus.

Jis vėl susikiša rankas į kišenes ir švilpiniuodamas nužingsniuoja koridoriumi.

Keturiasdešimt trečias skyrius

T R I Č Ė

Tarybos susirinkimas – toks kaip visada: patvirtinimas, kad šį vakarą virš miestų bus paleisti virusai, diskusija, kokie ir koku laiku skris lėktuvai. Po susirinkimo persimetu draugišku žodžiu su Devidu ir išsmunku, o kiti siurbčioja kavą ir grįžta į viešbutį.

Tobijas nusiveda mane į vestibulį netoli viešbučio miegamojo ir mes praleidžiame ten šiek tiek laiko – kalbamės, bučiuojamės ir rodome vienas kitam keisčiausius augalus. Turbūt tai ir daro normalūs žmonės – eina į pasimatymus, šnekučiuojasi, juokiasi. Mes tokių akimirų patyrėme labai nedaug. Dažniausiai sprukdavome nuo vieno ar kito pavojaus arba bėgdavome į jį. Bet horizonte jau matau – ateina laikai, kai to daugiau nebebus. Mes ištrinsime Biuro žmonėms atmintį ir kartu atstatysime šį miestą. Gal tada suprasime, ar ramios akimirkos mums priimtinos lygiai taip pat kaip triukšmingos.

Labai to laukiu.

Galiausiai ateina metas Tobijui išvykti. Aš stoviu vestibulyje ant aukštesnio laiptelio, jis – ant žemesnio, taigi mes abu viename lygyje.

– Man nepatinka, kad negaliu šį vakarą būti su tavimi, – sako jis. – Negerai palikti tave vieną per tuos įvykius.

– Ką, manai, nesusitvarkysiu? – truputį įsižeidžiu.

– Aš ne apie tai. – Jis paliečia delnais mano veidą ir atremia savo kaktą į manąją. – Tik nenoriu, kad kęstum tai viena.

– Nenoriu, kad tau tektų vienam kęsti Jurajaus šeimą, – tyliai sakau. – Bet manau, turime tai daryti atskirai. Džiaugiuosi, kad būsiu su Kalebu prieš tai, kol... na žinai. Bus gera tuo pat metu nejausti nerimo dėl tavęs.

– Taip. – Jis užsimerkia. – Laukiu nesulaukiu rytdienos, kai grįšiu ir tu būsi padariusi, ką reikia, tada žiūrėsime, kas bus toliau.

– Galiu pasakyti, kad bus daug šito... – ištariu ir prispaudžiu lūpas prie jo lūpų. Jo delnai nuo mano veido atsiduria ant mano pečių ir ryžtingai nuslysta nugara. Susiranda mano marškinėlių palanką ir šmurkšteli po apačia; jo pirštai šilti ir įkyrūs.

Staiga pajuntu viską – jo prisipaudusias lūpas, bučinio skonį, jo odos lygumą, oranžinius blyksnius sau po užmerkais akių vokais ir žalumos aromata ore. Kai atšlyju ir jis atsimerkia, aiškiai matau jo akis – žydrą brūkšnelį tamsiai melsvoje kairėje akyje ir jaučiuosi saugiai įkalinta joje, lyg sapnuočiau.

– Myliu tave, – ištariu.

– Ir aš tave myliu, – atsako jis. – Netrukus susitiksim.

Jis mane dar kartą švelniai pabučiuoja, paskui išeina iš vestibulio. Stoviu apšviestame ruože, kol saulė dingsta.

Metas susitikti su broliu.

Keturiasdešimt ketvirtas skyrius

T O B I J A S

Prieš eidamas susitikti su Emaru ir Džordžu, patikrinu ekranus. Evelina ištrigusi Eruditų būstinėje su savo beluomiais šalininkais, visi palinkę virš miesto žemėlapiu. Markas ir Džoana Mičigano aveniu pastate, į šiaurę nuo Hankoko namo, vadovauja susirinkimui.

Tikiuosi, jie ten pabus dar keletą valandų, kol spręsiu, kuriam iš savo tėvų ištrinti atmintį. Emaras davė mums truputį daugiau nei valandą surasti ir paskiepyti Jurajaus šeimą ir grįžti į Biurą nepastebėtiems, taigi turiu laiko tik vienam iš jų.

+ + +

Lauke vėjo pustomas sniegas sūkuriuoja ant šaligatvio. Džordžas duoda man ginklą.

– Dabar ten pavojinga, – sako jis. – Dėl tų Lojaliųjų reikalų.

Paimu jį nė nepakeldamas akių.

– Ar esi gerai susipažinęs su planu? – klausia Džordžas. – Ketinu tave stebėti iš čia, iš mažojo valdymo kambario. Bet pažiūrėsim, kiek šįvakar būsiu naudingas, kai sniegas šitaip drebia į kameras.

– Kur bus kiti sargybiniai?

– Gal gers? – patrauko pečiais Džordžas. – Liepiaui jiems pasiimti laisvą naktį. Niekas nepastebės, kad sunkvežimis dinga. Man bus viskas gerai, pažadu.

Emaras išsišiepia.

– Puiku, lipam vidun.

Džordžas spusteli Emarui ranką ir mostu pakviečia likusiuosius. Kol visi traukia paskui Emarą į lauke stovintį sunkvežimį, trumpam sulaikau Džordžą. Jis keistai į mane žvilgteli.

– Nieko neklausk, nes neatsakysiu, – tariau. – Bet pasiskiepyk nuo atminties serumo, gerai? Kuo greičiau. Metjusas galės tau padėti.

Jis susiraukia.

- Būtinai tai padaryk, - pakartoju ir einu į sunkvežimį.

Snaigės kimba man į plaukus, garo kamuoliai virsta iš nosies kaskart, kai iškvepiu. Pakeliui į mane atsitrenkia Kristina ir kažką kyšteli man į kišenę. Buteliuką.

Matau į mus įsmeigtas Piterio akis, įsitaisau keleivio sėdynėje. Vis dar nesuprantu, ko jis taip prisispyrė vykti kartu su mumis, tik žinau, kad su juo reikia būti budriam.

Sunkvežimio salone šilta, ir netrukus sniegas ant mūsų virsta vandens lašais.

- Tau pasisekė, - sako Emaras. Jis paduoda man stiklo ekranėlį, išraižytą ryškiomis linijomis - kaip venomis. Geriau įsižiūrėjęs pamatau, kad tai gatvės, o ryškiausioji linija žymi mūsų kelią per jas. - Seksi žemėlapi.

- Tau reikia žemėlapių? - kilsteliu antakius. - Ar tau neatėjo į galvą tiesiog... taikytis į didžiuosius pastatus?

Emaras vypteli.

- Mes nevažiuosim tiesiai į miestą, mes vyksim slaptu keliu. Dabar užsičiaupk ir sek.

Žemėlapyje aptinku mėlyną tašką, rodantį, kur esame. Emaras išvairuoja sunkvežimį į pūgą, sniegas krinta taip gausiai, kad įžiūriu tik porą metrų priešais.

Pastatai, kuriuos pravažiuojame, atrodo kaip tamsios figūros baltose įkapėse. Emaras lekia greitai, vildamasis, kad sunkiasvoris sunkvežimis kelyje laikysis stabiliai. Pro snaiges tolumoje pamatau miesto žiburius. Buvau pamiršęs, kaip arti esame, mat viskas neatpažįstamai pasikeitę.

- Negaliu patikėti, kad grįžtame, - sako Piteris tyliai, lyg nelaukdamas niekieno atsakymo.

- Aš irgi, - pritariu, nes tai tiesa.

Atstumas, kurio laikėsi Biuras nuo likusio pasaulio, buvo toks pat kaip blogio atstumas nuo karo, kurį jie ketino kariauti su mūsų atmintimi, - subtilesnis, bet vis tiek toks pat nedoras. Jie būtų galėję padėti mums, varžomiems luomų, bet paliko mus likimo valiai. Kad išmirtume. Kad išžudytume vieni kitus. Tik dabar, kai ruošiamės sunaikinti sveiku protu nesuvokiamą kiekį genetinės medžiagos, jie nutaria įsikišti.

Kratomės, kai Emaras vairuoja sunkvežimį per geležinkelio bėgius, laikydamasis aukštos betoninės sienos mums iš dešinės.

Pro galinio vaizdo veidrodėlį pažvelgiu į Kristiną. Jos dešinysis kelis virpa.

+ + +

Vis dar nežinau, kuriam trinti atmintį: Markui ar Evelinai?

Įprastai bandyčiau nuspręsti, kuris poelgis būtų kilnesnis, bet šį kartą abu pasirinkimai atrodo savanaudiški. Ištrinti atmintį Markui reikėtų sunaikinti žmogų, kurio nekenčiu ir kurio labiausiai bijau. Man tai būtų išsivadavimas nuo jo įtakos.

Ištrinti atmintį Evelinai – vadinasi, paversti ją nauja motina, tokia, kuri manęs nepaliktų ir priimtų sprendimus ne iš keršto troškimo ir ne iš noro visus kontroliuoti, kad tik nereikėtų jais pasitikėti.

Abiem atvejais, netekęs ir vieno, ir kito, pasijusčiau geriau. O kas labiausiai padėtų miestui?

Nebežinau.

+ + +

Šildausi delnus, laikydamas juos virš ventiliatorių, Emaras toliau vairuoja per geležinkelio bėgius, pravažiuojame apleistą traukinio vagoną, matytą dar atvykstant, jo sidabriniuose šonuose atsispindi mūsų priekiniai žibintai. Pasiikiame vietą, kur išorinis pasaulis baigiasi ir prasideda eksperimentai, – pokytis toks staigus, lyg kas būtų nubrėžęs ant žemės skiriamąją liniją.

Emaras ją kerta, tarsi jos nė nebūtų. Manau, laikui bėgant jis nustojo ją jausti, mat vis labiau prisitaiko prie savo naujojo pasaulio. Man tai prilygsta kelionei iš tiesos į melą, iš buvimo suaugusiuoju – į vaikystę. Matau, kaip šaligatvių, stiklo ir metalo kraštovaizdį keičia plynas laukas. Jau nebepusto, todėl tolumoje įžiūriu miesto apybrėžas, už debesis vos tamsesnius pastatus.

– Kur ieškosime Zako? – klausia Emaras.

– Zakas ir jo motina prisidėjo prie sukilėlių, – atsakau. – Tad, spėju, greičiausiai pas juos.

– Žmonės iš valdymo kambario sakė, dauguma jų įsikūrė šiaurinėje upės pusėje, netoli Hankoko pastato, – sako Emaras. – Gal norėtum kybodamas ant lyno nučiuožti kitapus?

– Tikrai ne! – atkertu.

Emaras nusikvatoja.

Dar po valandos priartėjame. Tik pamatęs Hankoko pastatą ne juokais pradėdu nervintis.

– E-e... Emarai? – iš galo kreipiasi Kristina. – Man nemalonu sakyti, bet labai reikia, kad sustotum. Ir... na žinai. Prispyrė.

– Dabar? – klausia Emaras.

– Taip. Nebegaliu kentėti.

Jis atsidūsta, bet sukteli sunkvežimį į kelkraštį.

– Jūs, vaikinai, niekur neikit ir nežiūrėkit! – išlipdama liepia Kristina.

Matau, kaip jos siluetas dingsta už sunkvežimio galo, ir laikiu. Kai ji praduria padangas, sunkvežimis lengvai siūbteli, – pajuntu tik todėl, kad to tikėjausi. Kristina įsėda, purtydamasi sniegą nuo striukės ir tramdydama šypseną.

Kad apsaugotum žmones nuo tragiškos lemties, kartais tereikia vienintelio žmogaus, pasiryžusio ką nors dėl to padaryti. Net jei tas „kas nors“ tėra pasiprašymas gamtiniu reikalu.

Emaras lyg niekur nieko dar keletą minučių vairuoja. Staiga sunkvežimis pradeda trūkčioti ir kratytis, lyg važiuotume per greičio kalnelius.

– Šūdas! – nusikeikia Emaras, rūščiai dėbčiodamas į greitmatį. – Negaliu patikėti!

– Nuleido padangas? – klausiu.

– Mhm, – atsidūsta jis, spaudžia stabdžius, ir sunkvežimis čiuožteli kelkraštyje prie sustojimo ženklo.

– Patikrinsiu, – tariau. Nušoku nuo keleivio sėdynės ir einu prie sunkvežimio galo. Užpakalinės padangos visiškai subliūškusios, suraižytos Kristinos peilio. Žvilgteliu pro galinius langus, ar turime bent vieną atsarginę padangą, tada grįžtu prie savo atdarų durelių pasidalinti naujienomis. – Abi galinės sprogušios, turim tik vieną pakaitinę. Teks išlipti ir ieškotis naujos padangos.

– Šūdas! – Emaras trinkteli per vairą. – Nėra kada. Turim paskiepyti Zaką, jo motiną ir Kristinos šeimą, kol atminties serumas nepaleistas, kitaip iš jų jokios naudos.

– Nurimk, – sakau. – Žinau, kur rasti kitą mašiną. Gal jūs visi keliaukite toliau pėsčiomis, o aš eisiu jos paieškoti?

Emaro veidas nušvinta.

– Gera mintis.

Prieš eidamas pasitikrinu, ar mano pistolete yra kulku, nors abejoju, ar man jų prireiks. Visi lipa lauk iš sunkvežimio. Emaras dreba nuo šalčio ir spyruokliuoja ant pėdų.

Žvilgteliu į savo laikrodį.

– Iki kelintos valandos turi juos paskiepyti?

– Pagal Džordžo grafiką, turi likti valanda iki miesto atminties ištrynimo, – sako Emaras, irgi tikrindamasis savo laikrodį. – Jei nori, kad apsaugotume nuo sielvarto Zaką ir jo motiną ir leistume jiems išsitrinti atmintį, suprasiu tave. Galiu tai padaryti, jei tau reikia.

Purtau galvą.

– Negalėčiau to leisti. Jiems neskaudėtų, bet tai būtų netikra.

– Kaip mėgstu sakyti – Suskis ir liks Suskiu, – šypsodamasis replikuoja Emaras.

– Ar gali jiems... nesakyti, kas nutiko? Kol nenuvyksiu ten. Tik paskiepytum juos? Noriu pats jiems pranešti.

Emaro šypsena po truputį blėsta.

– Gerai. Žinoma.

Mano batai permirko, kol tikrinau padangas, o dabar, kai stoviu ant šalto grindinio, paskausta pėdas. Jau ketinu eiti šalin nuo sunkvežimio, bet išgirstu Piterį.

– Eisiu su tavim, – prisigretina jis.

– Ką? Kodėl? – dėbteliu į jį.

– Tau prireiks pagalbos ieškant sunkvežimio, – paaiškina Piteris. – Tai didelis miestas.

Žiūriu į Emarą, jis patrauko pečiais.

– Žmogus sako tiesą.

Piteris pasilenkia ir tyliai, kad girdėčiau tik aš, ištaria:

– Jei nenori, kad jam pasakyčiau apie tavo planus, neprieštarausiu.

Jo žvilgsnis įsminga mano striukės kišenėn, kurioje guli serumas.

Atsidūstu.

– Gerai jau. Bet darysi, ką liepsiu.

Žiūriu, kaip Emaras ir Kristina be mūsų eina Hankoko pastato link. Kai jie nutolsta tiek, kad mūsų nebegali matyti, žingteliu atgal ir įsikišu ranką į kišenę, saugodamas buteliuką.

– Neketinu ieškoti sunkvežimio, – pareiškiu, – gal norėtum žinoti ir tai. Padėsi man ar turėsiu tave nušauti?

– Žiūrint, ką darysi.

Sunku atsakyti, kai pats nesi tikras. Stoviu atsisukęs į Hankoko pastatą. Man iš dešinės – beluomiai, Evelina ir jos mirtino serumo rinkinys. Man iš kairės – Lojalieji, Markas ir sukilimo planas.

Kur aš įtakingesnis? Kur įvykdyčiau didžiausias permainas? Štai ko turėčiau savęs klausti, užuot svarstęs, katrą labiausiai trokštu sunaikinti.

– Sustabdysiu revoliuciją, – atsakau.

Patraukiu dešinien. Piteris žengia paskui mane.

Keturiasdešimt penktas skyrius

T R I Č Ė

Mano brolis stovi prie mikroskopo, prispaudęs akį prie okuliaro. Šviesa nuo mikroskopo platformos meta keistus šešėlius jam ant veido, todėl jis atrodo gerokai vyresnis.

– Tai tikrų tikriausiai jis, – pareiškia. – Puolimo simuliacijos serumas. Jokių abejonių.

– Visada gerai, kai yra kas patvirtina, – sako Metjusas.

Stoviu su broliu likus kelioms valandoms iki jo mirties. O jis tyrinėja serumus. Kaip kvaila.

Žinau, kodėl Kalebas norėjo čia ateiti: įsitikinti, kad atiduoda gyvybę geram tikslui. Nekaltinu jo. Kiek žinau, kai numiršti, antros progos nebebūna.

– Pakartok man aktyvinimo kodą, – prašo Metjusas. Aktyvinimo kodas leis suveikti atminties serumo ginklui, o kitas mygtukas akimirksniu jį paskleis. Nuo tada, kai čia atėjome, Metjusas verčia Kalebą kartoti abu kodus kas keletą minučių.

– Man nekyla sunkumų atsimenant skaičių sekas! – ginasi Kalebas.

– Aš ir neabejoju. Bet mes nežinome, kaip veiks tavo protas, kai mirties serumas pradės savo kelią, todėl šie kodai turi būti giliai įstrigę tau į atmintį.

Kalebas krūpteli, išgirdęs žodžius „mirties serumas“. Spoksau į savo batus.

– Nulis aštuoni nulis septyni vienas du, – atsako Kalebas. – O tada spaudžiu žalią mygtuką.

Šiuo metu Kara leidžia laiką su žmonėmis valdymo kambaryje, kad galėtų išvirkšti jiems į gėrimus taikos serumo; kai jie apsvaigs ir nebesusigaudys, ji išjungs šviesas būstinėje, kaip prieš keletą savaitių padarė Nita ir Tobijas. Kai tai nutiks, mes bėgsime į Ginklų laboratoriją, tamsoje nestebimi kamerų.

Priešais mane ant laboratorinio stalo padėti sprogmenys, kurių mums davė Redžis. Jie atrodo tokie įprasti – juodoje dėžėje su metaliniais gnybtais ant kraštų ir nuotoliniu detonatoriumi. Gnybtai prikabins dėžę prie antrųjų laboratorijos durų. Pirmosios po atakos dar nesutaisytos.

– Manau, užteks, – taria Metjusas. – Dabar viskas, ko reikia, tai truputį

palaukti.

– Metjusai, – kreipiuosi, – ar galėtum trumpam palikti mudu?

– Žinoma, – nusišypso. – Grįšiu, kai bus metas.

Jis išeina ir uždaro duris. Kalebas perbraukia rankomis per švarų kostiumą, sprogmenis ir kuprinę, į kurią jie keliaus. Jis išdėlioja viską lygiai paeiliui, šen bei ten pataisydamas ir pasukdamas.

– Vis prisimenu, kai būdami maži žaisdavome „Teisuolius“, – sako jis. – Pasodindavau tave į krėslą svetainėje ir užduodavau klausimus, pameni?

– Taip, – atsakau ir atsiremiu strėnomis į laboratorinį stalą. – Tu užčiuopdavai mano riešo pulsą ir sakydavai, kad, jei meluosiu, tu suprasi, nes „Teisuoliai“ visada žino, kai žmonės sako melą. Tai buvo nelabai gražu.

Kalebas juokiasi.

– Kartą prisipažinai pavogusi knygą iš mokyklos bibliotekos ir kaip tik grįžo mama...

– Ir turėjau eiti atsiprašyti bibliotekininkės! – juokiuosi ir aš. – Toji bibliotekininkė buvo siaubinga. Į visus kreipdavosi „jaunoji panele“ arba „jaunasis ponaiti“.

– Ak, bet mane ji mylėjo. Ar žinai, kad dirbdamas savanoriu per pietų pertrauką turėjau dėlioti knygas į vietas, bet iš tikrųjų stovėdavau tarp lentynų ir skaitydavau? Ji keletą kartų mane užklupo, bet niekada nieko nesakė.

– Tikrai? – Man sudiegia krūtinėje. – Nežinojau.

– Turbūt daug ko vienas apie kitą nežinojome. – Jis pirštais bilsnoja per stalą. – Gaila, kad nebuvo atviresni.

– Man irgi gaila.

– Dabar jau per vėlu, tiesa? – Jis pažvelgia aukštyn.

– Ne visai. – Atsitraukiu kėdę nuo laboratorinio stalo ir atsisėdu. – Pažaiskime „Teisuolius“. Iš pradžių aš atsakysiu į klausimą, paskui tu. Sąžiningai, aiškiai.

Jis atrodo mažumėlę suirzęs, bet sutinka žaisti.

– Gerai. Kaip tu iš tikrųjų sudaužei tuos akinius virtuvėje, kai sakei, kad paėmei norėdama nuo jų nušluostyti vandens lašus?

Pavartau akis.

– Tai į šitokį klausimą tau reikia sąžiningo atsakymo?! Na jau, Kalebai.

– Gerai jau, gerai. – Jis atsikrenkščia, jo žalios akys įsminga į mane, žvilgsnis surimtėja. – Ar tu iš tikrųjų man atleidai, ar taip sakai tik todėl, kad netrukus mirsiu?

Žiūriu į savo delnus ant kelių. Įstengiu būti jam švelni ir maloni tik todėl, kad kaskart, pagalvojusi apie tai, kas nutiko Eruditų būstinėje, kaipmat nuveju tą mintį šalin. Bet tai turbūt nėra atleidimas, – jei būčiau atleidusi, pajėgčiau galvoti apie tai, kas įvyko, be tos neapykantos, kurią jaučiu, tiesa?

O gal atleidimas ir yra nuolatinis karčių prisiminimų išstūmimas, kol laikas atbukins skausmą, pyktį ir skriauda pasimirš.

Kalebo labui, norėčiau tikėti pastaruoju.

– Taip, atleidau, – atsakau ir patyliu. – Arba bent jau nepaprastai noriu. Manau, galbūt tai tas pats.

Atrodo, jam palengvėja. Pasitraukiu, kad jis galėtų sėstis į mano vietą. Žinau, ko noriu jo paklausti, ir tai padarysiu, jeigu jis jau ryžosi pasiaukoti.

– Kokia yra svarbiausia priežastis, dėl kurios tai darai? – klausiu. – Pati didžiausia?

– To neklausk, Beatriče.

– Čia ne spąstai, – tariau. – Aš nebeapsigalvosiu dėl atleidimo. Tik noriu žinoti.

Tarp mudviejų – švarus kostiumas, sprogmenys ir kuprinė, viskas tvarkingai išrikiuota ant lygaus plieno. Su šiomis priemonėmis jis išeis ir nebegrįš.

– Spėju, tai vienintelis būdas atsikratyti kaltės jausmo už visa, ką esu padaręs, – sako jis. – Niekada taip nieko nenorėjau, kaip nusiimti šią naštą.

Jo žodžiai man gelia. Bijoju, kad jis tai ištars. Visą laiką žinoju, kad ištars. Ir norėjau, kad neištartų.

Iš garsiakalbio kampe pasigirsta balsas:

– Dėmesio, būstinės rezidentai. Skelbiamas avarinis užsirakinimas iki penktos valandos ryto. Kartoju, skelbiamas avarinis užsirakinimas iki penktos valandos ryto.

Mudu su Kalebu susižvelgiame, pajutę pavojų. Pro duris įsiveržia Metjusas.

– Šūdas! – iškošia jis. Paskui garsiau: – Šūdas!

– Avarinis užsirakinimas? Ar tai kaip mokomosios pratybos?

– Iš esmės – taip. Tai reiškia, kad turime išeiti *dabar*, kol koridoriuose tytyros sumaištis ir apsauga dar nesustiprinta, – sako Metjusas.

– Kam jiems tai? – klausia Kalebas.

– Galbūt jie tik nori sustiprinti apsaugą prieš paleisdami virusus, – svarsto Metjusas. – Arba gali būti, kad išsiaiškino, ką ketiname daryti, – nors, jei taip būtų, jie ateitų mūsų suimti.

Žvelgiu į Kalebą. Minutės, kurios man liko su juo, nyksta kaip nuo medžio šakų draskomi lapai.

Pereinu kabinetą ir iš spintelės ištraukiu mūsų ginklus, bet kažkur mintyse man kirba, ką vakar sakė Tobijas, – pasak Nuolankiuju, turi leisti žmogui dėl tavęs aukotis, jeigu jam tai vienintelis būdas parodyti, kad tave myli.

Bet Kalebui tai netinka.

Keturiasdešimt šeštas skyrius

T O B I J A S

Mano pėdos slyščioja apsnigtu šaligatviu.

– Tu vakar nepasiskiepijai, – sakau Piteriui.

– Ne, nepasiskiepijau, – patvirtina tas.

– Kodėl?

– Kodėl turėčiau tau aiškinti?

Perbraukiu nykščiu per buteliuką ir sakau:

– Keliauji su manim, nes žinai, kad turiu atminties serumą, tiesa? Jeigu nori,

kad jį tau atiduočiau, gal malonėtum įvardyti priežastį.

Jis vėl, kaip ir anksčiau, pasižiūri į mano kišenę. Turbūt matė, kaip Kristina man jį davė. Paskui taria:

– Geriau pats iš tavęs atimsiu.

– Prašyčiau! – Užverčiu akis ir matau, kaip sniegas kloja pastatų viršūnes.

Tamsu, bet mėnulio šviesos pakanka. – Gal manaisi esąs puikus kovotojas, bet manęs įveikti nepavyks, patikėk.

Nieko neatsakęs jis man skaudžiai smogia – aš paslystu ant apsnigto šaligatvio ir parkrintu. Mano ginklas terkšteli ant grindinio ir lieka iki pusės įsmigęs sniege. *Kitą kartą žinosi, kaip pūstis*, sakau sau ir svirduliuodamas atsistoju. Jis griebia mane už apykaklės ir trūkteli priekin, tad vėl paslystu, bet šį kartą spėju alkūne kirsti jam į pilvą. Piteris skaudžiai spiria man į koją, ši net nutirpsta, tada jis griebia mane už striukės ir prisitraukia.

Jo pirštai grabalioja apie mano kišenę, kur yra serumas. Bandau jį atstumti, bet jis tvirtai stovi ant kojų, o aš savo vienos vis dar nejaučiu. Iš nevilties suaimanavęs, aukštai kilsteliu savo laisvąją ranką ir alkūne vožiu jam per burną. Man nudiegia visą ranką – skausminga dėti kitam į dantis, bet buvo verta. Jis rėkdamas žnekteli ant šaligatvio, delnais užsidengęs veidą.

– Ar žinai, kodėl laimėdavai kovas kaip naujokas? – klausiu atgaudamas pusiausvyrą. – Todėl, kad esi žiaurus. Todėl, kad mėgsti skriausti žmones. Be to, tariesi esąs ypatingas, manai, visi kiti tėra lepūnėliai, nemokantys to, ką moki tu.

Jis stojasi, bet spiriu jam į šoną, ir jis sukniumba vėl. Dedu koją jam ant

krūtinės, po pat gerkle, ir mūsų akys susitinka – jo plačios ir nekaltos, visiškai nederančios prie jo žiauraus būdo.

– Tu nesi ypatingas, – pareiškiu. – Aš irgi mėgstu skriausti žmones. Žinau žiauriausių metodų. Tik skirtumas tas, kad kartais aš to nenoriu, o tu nori visada, tai ir daro tave nedorą.

Perlipu per jį ir patraukiu toliau Mičigano aveniu. Bet, žengęs vos kelis žingsnius, vėl išgirstu Piterį.

– Pasakysiu, kam jis man, – ištaria virpančiu balsu.

Sustoju. Neatsisuku. Dabar nenoriu matyti jo veido.

– Aš noriu to serumo todėl, kad man atsibodo tokiam būti, – sako jis. – Pavargau daryti bloga ir tuo džiaugtis, o paskui galvoti, kas man negerai. Daugiau taip nebegaliu. Noriu viską pradėti iš naujo.

– Ir nemanai, kad taip elgiasi tik bailiai? – klausiu per petį.

– Matyt, man tai neberūpi, – sako jis.

Jaučiu, kaip pyktis, kuris kunkuliavo manyje, atslūgsta, kišenėje čiupinėju buteliuką. Girdžiu, kaip Piteris atsistoja ir valosi sniegą nuo drabužių.

– Daugiau nemėgink man draskyti akių, – sakau. – Pažadu, leisiu tau išsitrinti atmintį po visko, kas dabar buvo pasakyta ir padaryta. Neturiu priežasties tau meluoti.

Jis linkteli, ir mes kulniuojame per neišmindžiotą sniegą į pastatą, kuriame paskutinį kartą mačiau savo motiną.

Keturiasdešimt septintas skyrius

T R I Č Ė

Koridoriuje tyvyro nervinga tylą, nors aplink pilna žmonių. Viena moteris kliudo mane petimi, numykia atsiprašymo žodžius, ir aš prisigretinu prie Kalebo, kad nepamesčiau jo iš akių. Kartais norėčiau būti bent keliais coliais aukštesnė, kad nereikėtų žiūrėti į žmones užvertus galvą.

Mes skubame, bet ne per greitai. Kuo daugiau sargybinių matau, tuo didesnę įtampą jaučiu. Kalebui ant nugaros šokčioja kuprinė su švariu kostiumu ir sprogmenimis. Žmonės zuja į visas puses, tačiau netrukus prieisime koridorių, į kurį nė vienas nenorėtų kelti kojos.

– Manau, kažkas atsitiko Karai, – sako Metjusas. – Šviesos jau turėjo būti užgesintos.

Linkteliu. Į nugarą man remiasi ginklas, slepiu jį po plačia palaidine. Tikėjausi, kad neprireiks jo panaudoti, bet, atrodo, teks, nors gal tai ir nepadės patekti į Ginklų laboratoriją.

Čiumpu Kalebą ir Metjusą už rankų – sustabdau juos vidury koridoriaus.

– Sugalvojau, – tariau. – Skirstomės. Mudu su Kalebu bėgsim į laboratoriją, o tu, Metjusai, ką nors iškrėsk.

– Iškrėsti?

– Na juk turi ginklą? – sakau. – Iššauk į orą.

Jis dvejoja.

– Dabar pat! – iškošiu pro dantis.

Metjusas išsitraukia ginklą. Sugriebiu Kalebą už alkūnės ir skubiai veduosi jį koridoriumi. Per petį matau, kaip Metjusas iškelia pistoletą sau virš galvos ir šauna tiesiai į stiklines lubas. Sulig driokstelėjimu pasileidžiu bėgte, tempdamasi Kalebą su savimi. Erdvė prisipildo riksmų ir krintančio stiklo garsų, sargybiniai pasileidžia paskui mus, nekreipdami dėmesio, kad lekiamo tolyn nuo miegamųjų, – ten, kur negalima.

Keista jausti instinktus – prisimenu esanti Bebaimė. Pradedu giliau ir lygiau kvėpuoti – žengiamo keliu, kurį numatėme šį rytą. Mano protas aštrėja, skaidrėja. Žiūriu į Kalebą, tikėdamasi, kad tas pats darosi ir jam, tačiau jo veide,

rodos, nebeliko nė lašo kraujo, jis žiopčioja. Veduosi jį, tvirtai suėmusi už alkūnės.

Batams gurgždant ant grindų plytelių, pasukame už kampo ir priešais mus atsiveria tuščias koridorius veidrodinėmis lubomis. Pajuntu džiaugsmo antplūdį. Žinau šią vietą. Mes nebetoli. Mums pavyks.

– Stokit! – pasigirsta balsas už nugaros.

Sargybiniai. Jie mus atsekė.

– Stokit arba šausim!

Kalebas krūpteli ir iškelia rankas. Aš irgi iškeliau ir žiūriu į jį.

Jaučiu, kaip rimsta ir mano mintys, ir širdies plakimas.

Kai žvelgiu į Kalebą, nebematau bailaus, Džaninai Metju mane pardavusio jaunuolio, ir negirdžiu vėlesnių jo atsiprašymų.

Kai žvelgiu į Kalebą, matau berniuką, ligoninėje laikantį mane už rankos, kai mudviejų mama susilaužė riešą, ir raminantį, kad viskas bus gerai. Matau brolių, sakantį man rinktis pačiai Pasirinkimo ceremonijos išvakarėse. Galvoju, koks jis nuostabus – sumanus, guvus, įžvalgus, ramus, rimtas ir švelnus.

Jis – dalis manęs, ir visada toks bus, o aš esu dalis jo. Nepriklausau nei Nuolankiesiems, nei Bebaimiams, nei netgi Divergentams. Nepriklausau nei Biurui, nei eksperimentui, nei pakraščiu. Priklausau žmonėms, kuriuos myliu, o jie priklauso man; jie ir mano meilė bei lojalumas jiems geriau už bet kokius žodžius ar bendruomenę pasako, kas esu.

Myliu savo brolių. Myliu jį, o jis dreba vien nuo minties apie mirtį. Viskas, apie ką galiu galvoti, ką galiu girdėti savo mintyse, yra žodžiai, kuriuos jam ištariau prieš keletą dienų: *Niekada nebūčiau abejingai žiūrėjusi, kaip būsi žudomas.*

– Kalebai, – kreipiuosi, – duok man kuprinę.

– Ką? – nesupranta jis.

Kyšteliu ranką po palaidinę sau už nugaros ir griebiu ginklą. Nusitaikau juo į brolių.

– Atiduok kuprinę.

– Triče, ne, – purto galvą jis. – Ne, aš tau neleisiu to daryti.

– Nuleisk ginklą! – koridoriaus gale sušunka sargybinis. – Nuleisk ginklą arba šausim!

– Aš išgyvenau su mirties serumu, – sakau. – Aš atspari serumams. Yra tikimybė, kad išgyvensiu. Užtat jokios tikimybės, kad išgyvensi tu. Atiduok man kuprinę arba peršausiu tau koją ir atimsiu. – Tada rikteliau sargybiniams: – Jis

mano įkaitas! Žengsit arčiau – nudėsiu jį!

Tą akimirką Kalebas man primena mūsų tėvą. Jo akys pavargusios ir liūdnos. Jam ant smakro matyti barzdos šešėlis. Jis drebančiomis rankomis nusiima ir atkiša man kuprinę.

Paimu ją ir persimetu per petį. Tebelaikau į jį nukreipusi pistoletą ir žingteliu į šoną, kad jis užstotų mane nuo koridoriaus gale stovinčių sargybinių.

– Kalebai, – ištariu, – myliu tave.

Jo akyse sužvilga ašaros, jis išlemena:

– Ir aš tave myliu, Beatriče.

– Klaupkis ant kelių! – užrinku, kad sargybiniams nekiltų įtarimas.

Kalebas klaupiasi.

– Jei neišgyvensiu, perduok Tobijui, kad nenorėjau jo palikti.

Truputį atsitraukiu, taikausi Kalebui virš peties į vieną apsaugininką. Įkvepiu ir pasiruošiu. Iškvepiu ir šaunu. Išgirstu skausmo persmelktą riksmą, sprunku į kitą pusę, kurtinama šūvių salvės. Pasileidžiu zigzagais, kad būtų sunku mane kliudyti, tada neriū už kampo. Kulka pataiko į sieną visai šalia manęs ir išmuša joje skylę.

Bėgdama apsuku kuprinę prieš save ir atitraukiu užtrauktuką. Išimu sprogmenis ir detonatorių. Už nugaros girdžiu šūkavimą ir mane besivejančius žingsnius. Nebėra laiko. Nebėra laiko.

Skuodžiu dar greičiau, kaip dar niekad gyvenime nesu lėkusi. Kas žingsnis drebinama jaudulio pasuku už kito kampo – matau du sargybinius, stovinčius prie Nitos ir maištininkų išverstų durų. Laisva ranka prie krūtinės spausdama sprogmenis ir detonatorių, šaunu vienam sargybiniui į koją, kitam – į krūtinę.

Tas, kuriam peršoviau koją, bando išsitraukti pistoletą; nusitaikau ir užsimerkusi paleidžiu dar vieną šūvį. Daugiau jis nebejuda.

Pro išlaužtas duris išbėgu į koridorių. Uždedu sprogmenis ant duris laikančio metalinio sklėsčio ir pritvirtinu gnybtais. Tada skubiai grįžtu iš koridoriaus, pasuku už kampo, pasilenkiu nugara į duris, paspaudžiu detonatoriaus mygtuką ir delnais užsidengiu ausis.

Kai mažoji bomba spogsta, sudrebu net iki kaulų, sprogimo banga parbloškia mane ant šono, mano pistoletas nučiuožia grindimis. Debesis stiklo ir metalo šukių pažyra ant grindų šalia manęs, aš guliu netekusi žado. Nors buvau užspaudusi ausis delnais, kai juos atitraukiu, ausyse vis dar spengia, virpa kojos.

Koridoriaus gale išdygsta sargybiniai. Jie iššauna, kulka pataiko man į ranką. Surinku ir delnu užsidengiu žaizdą, akyse raibuliuoja. Vėl dingstu už kampo – pusiau einu, pusiau šlubčioju išsprogdintų durų link.

Už jų matyti nedidelis vestibulis, kitame jo gale – uždarytos, tačiau nerakinamos durys. Jos su langais, pro juos matau Ginklų laboratoriją – lygiai išrikiuotus įrenginius, tamsius prietaisus ir buteliukus su serumu, apšviestus lyg vitrinoje. Girdžiu purškimo garsą ir suprantu, kad ore sklinda mirties serumas, tačiau mane vejasi sargybiniai ir man nebėra kada apsivilkti kostiumo, saugančio nuo serumo poveikio.

Be to, žinau, tiesiog žinau, kad esu jam atspari.

Žengiu į vestibulį.

Keturiasdešimt aštuntas skyrius

T O B I J A S

Beluomių būstinė (kad ir kas nutiktų, šis pastatas man visuomet bus Eruditų būstinė), stovi tykiai sniege, tik langai šviečia – ženklas, kad viduje yra žmonių. Sustoju prie durų ir nepatenkintas suurzgiu.

– Kas? – klausia Piteris.

– Man čia nepatinka, – atsakau.

Jis nuo akių nusibraukia snieguotus plaukus.

– Tai ką darysim, daušim langą? Ieškosim užpakalinių durų?

– Tiesiog įeisiu, – atkertu. – Aš jos sūnus.

– Bet ją išdavei ir palikai miestą, kai ji visiems tai uždraudė. Ji pasiuntė žmones, kad tave sulaikytų. Žmones su ginklais.

– Gali likti čia, jei nori, – pasiūlau.

– Kur keliauja serumas, ten ir aš, – atkerta jis. – O jeigu tave nušaus, pasičiupsiu jį ir pabėgsiu.

– Niekio kito ir nesitikiu.

Keistas jis žmogus.

Įeinu į prieangį, kur kažkas vėl pakabino Džaninos Metju portretą, tik jos akis pažymėjo raudonais kryžiuokais ir apačioje užrašė: „Luomų šiukšlė“.

Keletas žmonių su beluomių raiščiais artinasi prie mūsų iškėlę ginklus. Kai kuriuos atpažįstu iš tų laikų, kai buvau Evelinos pusėje kaip Bebaimių lyderis. Kiti – niekada nematyti, ir tai tik primena man, kad beluomių yra kur kas daugiau, nei tikėjomės.

Iškeliau delnus.

– Noriu pamatyti Eveliną.

– Žinoma, – sako vienas iš jų. – Įleidžiame kiekvieną, norintį ją pamatyti.

– Turiu jai žinią nuo žmonių už tvoros, – paaiškinu. – Vieną ji labai norėtų išgirsti.

– Tobijau, tu? – ištaria viena beluomė. Atpažįstu ją, bet ji ne iš beluomių, o iš Nuolankiujų. Ji buvo mano kaimynė. Ji vardu Greisė.

– Sveika, Greise, – tariu. – Tik noriu pasikalbėti su mama.

Ji sukanda vidinę skruosto pusę ir atidžiai mane nužvelgia. Jos pirštai ant gaiduko virpčioja.

– Vis tiek įsakyta nieko neįleisti.

– Dėl Dievo, – įsikiša Piteris. – Tuomet eikit ir praneškite jai, kad mes čia, o tada žiūrėsime, ką ji pasakys. Mes galime palaukti.

Greisė traukiasi į būrį, kuris susirinko, kol kalbėjome, tada nuleidžia ginklą ir palengva nubėga gretimą koridoriumi.

Mes stovime gana ilgai, nuo ginklų svorio man paskausta pečius. Pagaliau Greisė grįžta ir pamoja mums. Aš nuleidžiu rankas, kiti nuleidžia ginklus ir žengiu į fojė, kirsdamas susirinkusių būrį tiesiai kaip siūlas, kišamas į adatos skylutę. Ji vedasi mus prie lifto.

– Kam nešiojiesi ginklą, Greise? – klausiu. Nežinojau, kad Nuolankieji pripažįsta ginklus.

– Čia juk ne luomų papročiai, – atsako ji. – Dabar turiu gintis pati. Čia būtinas savisaugos jausmas.

– Puiku, – atsakau, nes iš tikrųjų taip manau. Nuolankieji buvo palaužti kaip ir kiti luomai, tik jų blogis buvo ne taip pastebimas, pridengtas bejėgiškumo kauke. Bet įsakyti žmonėms išnykti, susiliesti su aplinka visiems laikams – ne ką geriau nei liepti jiems tarpusavyje muštis.

Pakylame į aukštą, kur kadaise buvo Džaninos administracijos biuras, bet Greisė mus vedasi ne į jį. Ji mus vedasi į didelę susitikimų salę, kur staliukai, sofos ir krėslai sustatyti taisyklingais stačiakampiais. Pro didžiulius langus galinėje sienoje skverbiasi mėnulio šviesa. Evelina sėdi prie stalelio dešinėje ir žiūri pro langą.

– Gali eiti, Greise, – sako Evelina. – Turi man žinią, Tobijau?

Ji nežiūri į mane. Jos stori plaukai gale susukti į kuodą, ji vilki pilkus marškinius su beluomių raiščiu ant rankos. Atrodo išvargusi.

– Gal palauktum koridoriuje? – klausiu Piterio ir, mano nuostabai, jis nesiginčija. Išeina ir uždaro duris.

Mudu su motina liekame dviese.

– Žmonės už tvoros neturi mums žinių, – sakau, eidamas artyn. – Jie norėjo kiekvienam šio miesto gyventojui ištrinti atmintį. Jie mano, kad su mumis nereikia nei tartis, nei tikėtis iš mūsų ko nors gero. Jie nusprendė, kad lengviau ištrinti nei kalbėtis su mumis.

– Galbūt jie teisūs, – sako Evelina. Galiausiai ji atsisuka į mane, prie skruosto priglaudusi sunertus rankų pirštus. Ant vieno piršto ištatuiruotas tuščiaviduris apskritimas – kaip vestuvinis žiedas. – Na tai ko atėjai?

Dvejoju, kišenėje čiupinėju buteliuką. Žvelgiu į ją ir matau, kad laikas paveikė ją kaip seną šluostę, kuri pamažu traukiasi ir spūra. Bet regiu ir moterį, kurią pažinojau vaikystėje, lūpas, kurios šypsodavosi, akis, kurios spinduliuodavo džiaugsmą. Tačiau kuo ilgiau žiūriu, tuo labiau įsitikinu, kad tos laimingos moters niekada nebuvo. Šioji tėra neryškus priminimas mano tikrosios motinos, matytos vaiko akimis.

Sėduosi priešais ją ir dedu ant stalo buteliuką atminties serumo.

– Atėjau priversti tave išgerti šitai, – sakau.

Ji žiūri į buteliuką ir man atrodo, kad jos akyse matau ašaras, bet gal tai tik šviesos žaismas.

– Pamaniau, tai vienintelis būdas apsisaugoti nuo visiško sunaikinimo, – kalbu toliau. – Žinau, kad Markas, Džoana ir jų žmonės ruošiasi atakai, ir žinau, kad iš visų jėgų bandysi juos sustabdyti, gal netgi panaudosi savo turimą mirties serumą. – Pakreipiu galvą. – Ar aš klystu?

– Ne, – atsako ji. – Luomai yra blogis. Jų negalima sugrąžinti. Greičiau jau mes išnyksim.

Ji spaudžia stalo kraštą, net krumpliai pabąla.

– Luomai yra blogis todėl, kad iš jų neįmanoma ištrūkti, – tariau. – Jie suteikia pasirinkimo iliuziją, o ne pasirinkimą. Tą patį ir tu darai, jų atsisakydama. Tu sakai – eikite ir pasirinkite, bet žiūrėkite, kad tai nebūtų luomai, kitaip aš jus sutrinsiu į miltus.

– Jeigu taip galvojai, kodėl man nesakei? – klausia ji pakeltu balsu, vengdama mano žvilgsnio, vengdama manęs. – Pasakyk, užuot *išdavęs* mane!

– Todėl, kad tavęs bijau! – išsprūsta žodžiai, aš jau gailiuosi, bet ir džiaugiuosi, kad juos ištariau, džiaugiuosi, kad prieš prašydamas jos išsižadėti savo tapatybės galiu bent jau būti jai atviras. – Tu... tu man primeni *jį*!

– Nedrįsk, – ji sugniaužia kumščius ir beveik spjaudosi, – nedrįsk!

– Man vis vien, jei tu nenori to girdėti, – sakau stodamasis. – Jis buvo mūsų namų tironas, o tu – šio miesto tironė ir net nematai, jog tai tas pats!

– Tai štai kodėl atsinešei šitą, – ištaria ji ir paima buteliuką apžiūrėti iš arčiau.

– Manai, tai geriausias būdas išspręsti reikalus.

– Man... – jau ketinu sakyti, kad tai lengviausias, geriausias, gal net vienintelis būdas man ja pasitikėti.

Jeigu ištrinsiu jai atmintį, susikursiu naują motiną...

Bet ji ne vien mano motina. Ji – nepriklausoma asmenybė, ji nėra mano nuosavybė.

Aš tikrai negaliu spręsti, kokia ji turi būti, tik todėl, kad negaliu įveikti jos tokios, kokia ji yra.

– Ne, – tariau. – Aš atėjau leisti tau pasirinkti.

Staiga išsigąstu, mano rankos sustingsta, mano širdis smarkiai plaka...

– Ketinau šįvakar susitikti su Marku, bet to nepadariau. – Sunkiai nuryju seiles. – Atėjau pas tave, nes... nes manau, kad mes dar turime vilties susitaikyti. Ne dabar, ne greitai, o kada nors. O su Marku – jokios vilties, susitaikymas neįmanomas.

Ji piktai žiūri į mane, bet jai akyse kaupiasi ašaros.

– Nesąžininga versti tave rinktis, – sakau, – bet turiu tai padaryti. Gali vadovauti beluomiams, gali kovoti su Lojaliaisiais, bet nuo šiol turėsi tai daryti be manęs. Arba gali atsisakyti šio kryžiaus žygio ir susigrąžinti sūnų.

Tai netikęs pasiūlymas, žinau, todėl bijau, – bijau, kad ji tam nesiryš, ji pasirinks valdžią, o ne mane, išvadins mane vaikiščiu, nes toks ir esu. Aš esu vaikas. Stoviu toks mažutis ir klausiu, ar stipriai ji mane myli.

Evelinos akys, tamsios kaip drėgna žemė, senokai ieško manųjų. Tada ji apeina stalą, tvirtai stveria mane į glėbį ir pasijuntu kaip vieliniame narve.

– Tegu jie turisi miestą ir viską, kas jame, – kužda ji man į plaukus.

Negaliu pajudėti, negaliu kalbėti. Ji pasirinko mane. Ji pasirinko mane.

Keturiasdešimt devintas skyrius

T R I Č Ė

Mirties serumas trenkia dūmais ir prieskoniais, mano plaučiai priešinasi kaskart, kai jo įkvepiu. Kosėju ir krenkščiu, mane praryja tamsa.

Klaupiuosi ant kelių. Apima jausmas, lyg man vietoj kraujo – sirupas, vietoj kaulų – švinas. kažkas už nematomo siūlo traukia mane į miegą, bet aš noriu likti budri. Turiu likti budri. Tas noras, tas troškimas degina mane lyg liepsna.

Siūlas timpteli smarkiau, ir aš pakurstau liepsną vardais. Tobijas. Kalebas. Kristina. Metjusas. Kara. Zakas. Jurajas.

Bet negaliu atlaikyti serumo jėgos. Mano kūnas svyra į šalis, peršautoji ranka remiasi į šaltas grindis. Aš plaukiu...

Būtų gera kur nors nuplaukti, sako balsas mintyse. Pažiūrėti, kur mane nuneš...

Bet liepsna, vėl liepsna.

Troškimas gyventi.

Aš gyva, aš vis dar gyva.

Atrodo, kapstausi savo atmintyje. Sunku prisiminti, kodėl esu čia ir kodėl man reikia nusimesti tą neįtikėtiną svorį. Staiga iškyla prisiminimas – motinos veidas ir keistai ant šaligatvio gulinėjos jos rankos ir kojos, iš mano tėvo kūno sunkiasi kraujas.

Bet jie negyvi, sako balsas. Turėtum dėtis prie jų.

Jie žuvo dėl manęs, atsakau. Dabar aš turiu kaip nors atsilyginti. Turiu neleisti žmonėms visko prarasti. Turiu išgelbėti miestą ir žmones, kuriuos mylėjo mano tėvai.

Jei nukeliausiu pas tėvus, nusinešiu *gerą* priežastį, o ne šią – bejausmį tysojimą ant slenksčio.

Liepsna, liepsna. Ji siautėja manyje, didžiulis laužas virsta pragariška ugnimi, o mano kūnas – jos kuras. Jaučiu, kaip ji šėlsta ir naikina tą sunkų svorį. Niekas nebegali manęs nužudyti, aš galinga, neišveikiama ir amžina.

Jaučiu, kad serumas kimba man prie odos kaip aliejus, bet tamsa tolsta. Pasiremiu sunkia ranka į grindis, atsispiriu ir atsistuju.

Susilenkusi kišu petį tarp suveriamų durų, jos garsiai sugirgžda, lūžta jų antspaudas. Įkvepiu švaraus oro ir atsitiesiu. Aš čia, aš *čia*.

Bet ne viena.

– Nejudėt, – taikydamasis pistoletu į mane taria Deividas. – Sveika, Triče.

Penkiasdešimtas skyrius

T R I Č Ė

– Kaip tu pasiskiepijai nuo mirties serumo? – klausia Deividas. Jis tebesėdi ratukuose, bet juk nebūtina stovėti ant kojų, kad iššautum.

Sumirksiu apstulbusi.

– Nesiskiepijau, – atsakau.

– Nekvailiok, – sako Deividas. – Tu neišgyventum, jei būtum nepasiskiepijusi, o aš Biure esu vienintelis, turintis šio skysčio.

Spoksau į jį, nesumesdama, ką atsakyti. Aš nesiskiepijau. Kad tebesu gyva, sunku patikėti. Bet neturiu ką pridurti.

– O gal tai ir nesvarbu, – sako jis. – Dabar mes esame čia.

– Ką tu čia veiki? – burbteliu. Man sunku kalbėti, lyg lūpos būtų ištinusios. Vis dar jaučiu tą riebią sunkumą ant odos, tarsi mirtis būtų į mane įsikibusi, nors aš ją įveikiau.

Tik dabar prisimenu, kad palikau pistoletą koridoriuje, būdama tikra, kad čia atsidūrus man jo nebereikės.

– Žinojau, kad kažkas vyksta, – sako Deividas. – Visą savaitę lakstai su genetiškai sugadintais žmonėmis, Triče, ir manai, kad nepastebėsiu? – Jis purto galvą. – Tavo draugė Kara buvo sučiupta, mėgindama žaisti su šviesomis, bet labai gudriai sau pakenkė, nespėjusi mums nieko papasakoti. Taigi dėl visa pikta atėjau čia. Liūdna, bet turiu pasakyti, kad visai nenustebau, čia išvydęs tave.

– Atėjai vienas? – klausiu. – Nelabai išmintinga, ką?

Jo išraiškingos akys truputį prisimerkia.

– Na, matai, esu atsparus mirties serumui ir turiu ginklą, taigi tu prieš mane bejėgė. Niekaip nepavogsi viruso prietaisų, kol laikysiu į tave nukreipęs pistoletą. Bijau, kad nuėjai tokį kelią visai be reikalo, ir tai kainuos tau gyvybę. Mirties serumas tavęs neišveikė, todėl tai padarysiu aš. Esu tikras, kad supranti, oficialiai mirties bausmės netaikome, bet negaliu palikti tavęs gyvos.

Jis mano, kad atėjau čia vogti prietaisų, sunaikinsiančių eksperimentus, o ne pradėti juos vykdyti. Žinoma.

Stengiuosi suvaldyti savo išraišką, nors esu tikra, kad ji tebėra vangė. Akimis

po visą patalpą ieškau prietaiso, paleidžiančio atminties serumo virusą. Girdėjau, kaip truputį anksčiau Metjusas pasakojo Kalebui su smulkiausiomis detalėmis: juoda dėžutė su sidabro spalvos klaviatūra, pažymėta mėlyna juoste su modelio numeriu. Tai vienintelis daiktas ant spintelės palei sieną iš kairės, vos už kelių žingsnių nuo manęs. Bet aš negaliu pajudėti, nes Deividas mane nudės.

Turėsiu palaukti tinkamos akimirkos, o tada veikti greitai.

– Žinau, ką padarei, – tariau. Žingteliu, vildamasi, kad kaltinimas išblaškys jo dėmesį. – Žinau, kad sukūrei atakos simuliaciją. Žinau, kad tu kaltas dėl mano tėvų žūties, dėl mano *motinos* žūties. Žinau.

– Dėl jos mirties aš nekaltas! – Deividui staiga garsiai išsprūsta žodžiai. – Aš ją perspėjau, kas bus, prieš pat ataką, ir ji turėjo laiko nuvežti savo artimuosius į saugius namus. Jei būtų paklausiusi, būtų likusi gyva. Bet ji buvo neprotinga moteris, nesuprantanti, dėl ko aukojasi, todėl ir pražuvo!

Aš susiraukiu. Prisimenu jo išraišką, kai Nita jį pašovė baimės serumu, – jo akys lyg sustiklėjo ir jis kažką sušvokštė... kažką apie *ją*.

– Tu ją mylėjai? – klausiu. – Visus tuos metus ji tau rašė... tu nenorėjai, kad ji priklausytų kitiems... pasakei, kad nebegali skaityti jos žinučių po to, kai ji ištekėjo už mano tėvo...

Deividas sėdi ramiai kaip statula, kaip akmeninis žmogus.

– Mylėjau, – atsako, – bet tai jau praeitis.

Turbūt todėl jis mane priėmė į savo patikėtinių būrį ir suteikė man tiek galimybių. Mat esu jos – mano plaukai, mano balsas kaip jos. Jis siekė jos visą gyvenimą ir nieko nepešė.

Už durų girdžiu koridoriu ataidinčius žingsnius. Artinasi kariai. Gerai – man jų reikia. Noriu, kad jie gautų ore tvyrančio serumo ir išnešiotų jį po visą Biurą. Tikiuosi, jie palauks, kol oras išsivalys nuo mirties serumo.

– Mano mama nebuvo kvaila, – sakau. – Ji kai ką suprato, o tu ne. Atimti gyvybę *kitam* žmogui – ne pasiaukojimas, o piktadarystė.

Žingteliu dar žingsnį ir priduriu:

– Ji man paaiškino, kas yra pasiaukojimas. Aukotis reikia iš meilės, o ne iš neapykantos kito žmogaus genams. Aukotis reikia iš būtinybės, o ne atmetus visas kitas galimybes. Aukotis reikia dėl žmonių, kurie stokoja savo stiprybės. Todėl turiu sustabdyti tave, kad „neaukotum“ žmonių ir jų atminties. Turiu leisti pasauliui atsikratyti tavęs visiems laikams. – Papurtau galvą. – Atėjau ne vogti, Deividai.

Pasisuku ir staigiai pasilenkiu prie įrenginio. Pistoletas iššauna, mane nutvilko skausmas. Net nesuvokiu, kur mane kliudė kulka.

Tebegirdžiu, kaip Kalebas kartoja kodą Metjusui. Drebančia ranka renku skaičius klaviatūroje.

Pistoletas iššauna dar kartą.

Suskausta dar stipriau, man aptemsta akyse, bet vėl išgirstu Kalebo balsą. *Žalią mygtuką.*

Labai skauda.

Kaip tai gali būti, juk beveik nejaučiu kūno?

Susvyruoju, bet dar spėju trinktelėti delnu per klaviatūrą. Už žaliojo mygtuko išsižiebia švieselė.

Pasigirsta pyptelėjimas ir ritmiškas garsas.

Susmunku ant grindų. Jaučiu kažką šilta sau ant kaklo ir po skruostu. Raudona. Keista kraujo spalva. Tamsi.

Akies krašteliu matau, kaip sėdėdamas ratukuose Deividas krūpteli lyg įgeltas.

Iš už jo išnyra mano *mama*.

Ji apsirengusi tais pačiais drabužiais, kaip paskutinį kartą, kai ją mačiau. Nuolankiųjų pilkaisiais, išteptais jos krauju, ant apnuogintų rankų matosi tatuiruotės. Jos marškiniai tebėra išvarpyti kulku, pro skylės matau jos žaizdotą, paraudusią, bet nebekraujuojančią odą, tarsi laikas jai būtų sustojęs. Jos išblukę šviesūs plaukai surišti į kuodą, veidą rėmina kelios išsipešusios auksaspalvės sruogos.

Žinau, ji negali būti gyva, tad nežinau, ar ją matau iš tikrųjų, nes netekusi daug kraujo kliedžiu, – gal mirties serumas jaukia mano mintis, o gal čia tikrai ji.

Ji priklaupia prie manęs ir vėsiu delnu paliečia man skruostą.

– Sveika, Beatriče, – taria ji ir nusišypso.

– Ar man pavyko? – klausiu, nebūdama tikra, ar ištariu balsu, ar tik pagalvoju, ir ji išgirsta.

– Taip, – atsako ji, ir jos akyse žvilga ašaros. – Mano vaikelį, tau puikiai pavyko.

– O kur kiti? – proverksmiu sukūkčioju, staiga prisiminusi Tobiją, kokios tamsios ir rimtos buvo jo akys, koks tvirtas ir šiltas buvo jo delnas, kai pirmą kartą stovėjome veidu vienas į kitą. – Tobijas, Kalebas, mano draugai?

– Jie pasirūpins vieni kitais, – atsako ji. – Žmonės taip daro.

Nusišypsau ir užmerkiu akis.

Pajuntu, kaip kažkas mane trūkteli, bet šį kartą žinau, kad tai ne pikta jėga, temptianti mane į mirtį.

Šį kartą žinau – tai mamos rankos, ji mane apkabina.

Mielai leidžiuosi paimama į glėbį.

+ + +

Ar man bus atleista už tai, ką padariau, kad čia patekčiau?

Noriu, kad būtų atleista.

Man bus atleista.

Aš tuo tikiu.

Penkiasdešimt pirmas skyrius

T O B I J A S

Evelina nykščiu nusibraukia ašaras. Mes stovime prie lango vienas šalia kito, žiūrime, kaip krinta sniegas. Kai kurios snaigės limpa ant palangės, kaupiasi kampuose.

Vėl pradedu jausti delnus. Žvelgdamas į baltus tolius jaučiu, kad viskas prasideda iš naujo, tik šį kartą bus geriau.

– Manau, galėčiau susisiekti su Marku per radiją ir aptarti taikos susitarimą, – sako Evelina. – Jis nebus kvailas, įsiklausys.

– Kol to nepadarei, turiu išpildyti vieną pažadą, – sakau. Paliečiu Evelinai petį. Tikėjausi išvysti įtampą jos lūpų kampučiuose, bet neišvystu.

Gelia kaltės jausmas. Atėjau čia ne prašyti jos sudėti ginklus dėl manęs, ne atiduoti visa, dėl ko stengėsi, mainais į mane. Atėjau išvis ne tam, kad prašyčiau jos ką nors rinktis. Matyt, Tričė buvo teisi – kai turi rinktis iš dviejų blogybių, renkiesi tą, kuri išsaugos tavo mylimus žmones. Aš nebūčiau išsaugojęs Evelinos duodamas jai to serumo. Aš būčiau ją sunaikinęs.

Piteris sėdi koridoriuje nugara į sieną. Jis pasižiūri į mane, kai pasilenkiu ties juo, plaukai limpa jam ant kaktos nuo tirpstančio sniego.

– Ištrynei jai atmintį? – klausia jis.

– Ne, – atsakau.

– Ir nemaniau, kad išdrįsi.

– Esmė ne tai, ar išdrįsiu. Žinai ką? Tiek to... – Papurtau galvą ir parodau buteliuką su atminties serumu. – Vis dar nori šito?

Jis linkteli.

– Galėtum tuo užsiimti, žinai? – sakau. – Daryti geresnius sprendimus, sukurti geresnį gyvenimą.

– Taip, galėčiau, – sako jis. – Bet tuo neužsiimsiu. Mes abu tai žinom.

Aš tikrai žinau. Žinau, kad permainos yra sunkios ir vyksta lėtai, tai trunka tiek daug dienų, kad pamiršti, nuo ko viskas prasidėjo. Jis bijo, kad nesugebės to padaryti, iššvaistys tas dienas ir jam bus dar blogiau nei dabar. Suprantu tą jausmą – suprantu, ką reiškia bijoti savęs.

Todėl pasodinu jį ant vienos iš sofų ir klausu, ką jis norėtų, kad jam papasakočiau apie jį patį, kai jo atmintis išsisklaidys kaip dūmas. Jis tik purto galvą. Nieko. Jis nenori pasilikti sau nieko.

Drebančia ranka Piteris paima buteliuką ir atsuka dangtelį. Viduje kone iki kraštų teliūskuoja skystis. Piteris prikiša jį prie nosies ir pauosto.

– Kiek išgerti? – klausia jis ir man pasirodo, kad girdžiu, kaip sugriežia dantimis.

– Manau, nėra skirtumo, – atsakau.

– Gerai. Na... pradėdus... – Jis kilsteli buteliuką, lyg sakydamas tostą mano garbei.

Kai prisideda jį prie lūpų, sakau:

– Būk drąsus.

Tada jis gurkšteli.

O aš žiūriu, kaip Piteris išnyksta.

+ + +

Lauke ledinis oras.

– Ei! Piteri! – šaukiu, leisdamas iš burnos garus.

Piteris stovi prie įėjimo į Eruditų būstinę, atrodo sutrikęs. Išgirdęs savo vardą, kurį jam pakartojau gal jau dešimt kartų nuo tada, kai išgėrė serumo, jis kilsteli antakius, rodo sau į krūtinę. Metjusas mums minėjo, kad išgėrusieji atminties serumo kurį laiką nesiorientuoja, bet nemaniau, kad žodis „nesiorientuoja“ iš tikrųjų reiškia „sukvailėja“.

Atsidūstu.

– Taip, tu! Sakau vienuoliktą kartą! Na, eime.

Maniau, pažiūrėjęs į jį, išgėrusį serumo, vėl pamatysiu tą patį naujoką, kuris suvarė peilį Edvardui į akį, vaikina, kuris bandė nužudyti mano merginą, ir prisiminsiu visa, kas nutiko, kiek tik jį pažįstu. Bet kur kas lengviau pamatau, kad jis nebenutuokia, kas esąs. Jo plačių akių žvilgsnis vėl toks nekaltas, bet šį kartą aš juo tikiu.

Mudu su Evelina žengiame vienas šalia kito, Piteris pėdina mums iš paskos. Nebesninga, bet sniego prikrito tiek, kad jis girgžda po kojomis.

Traukiame į Tūkstantmečio parką, kur didžiulė skulptūra atspindi mėnulio šviesą ir žvaigždes. Kai įeiname, Evelina įsikimba man į parankę, kad

nepaslystų, ir mudu susižvelgiame. Svarstau, ar ji, kaip ir aš, nerimauja prieš susitikdama su mano tėvu. Ar ji nerimauja visada.

Laiptų papėdėje yra paviljonas iš gal triskart už mane didesnių stiklo plokščių. Čia sutarėme susitikti su Marku ir Džoana – abi pusės ginkluotos, kad neprarastume tikrovės pojūčio, bet būtume lygūs.

Jie jau ten. Džoana rankoje nelaiko ginklo, Markas ginkluotas, jis kartą jau šovė į Eveliną. Dėl visa pikta nukreipiu Evelinos man duotą pistoletą į Marką. Pro jo išskutinėtus plaukus šviečiasi plikė, matyti, kaip jam į veidą įsirėžusi jo kreiva nosis.

– Tobijau! – sušunka Džoana. Ji vilki raudoną Taikingųjų drabužį, jis snieguotas. – Ką tu čia veiki?

– Bandau apsaugoti jus visus, kad vienas kito nenudėtųmėt, – atsakau. – Stebiuosi, kad atsinešei ginklą.

Parodau į jos išsipūtusio drabužio kontūrus, ten neabejotinai paslėptas pistoletas.

– Kartais tenka imtis įvairiausių priemonių, kad užtikrintum taiką, – paaiškina Džoana. – Manau, iš esmės su tuo sutinki.

– Susirinkom ne plepėti, – pareiškia Markas, žiūrėdamas į Eveliną. – Sakei, nori pasikalbėti apie sutartį.

Per pastarąsias savaites kai ką iš jo perėmiau. Matau tai iš nuleistų lūpų kampučių, rausvai melsvos paakių odos. Matau savo akis, įsodintas jo kaukolėje, ir prisimenu savo atspindį baimės lauke – koks buvau išsigandęs, kai pamačiau, kad jo oda keičia manąją lyg išbėrimas. Vis dar neramu, kad tapsiu toks kaip jis, netgi dabar, kai stoviu priešais jį šalia motinos, kaip svajojau vaikystėje.

Tačiau nemanau, kad vis dar bijau.

– Taip, – sako Evelina, – turiu keletą sąlygų, dėl kurių turime sutarti. Manau, jums jos bus priimtinos. Jeigu su jomis sutiksite, aš nusileisiu ir sudėsiu visus turimus ginklus, kurių mano žmonės nenaudoja asmeninei gynybai. Išvyksiu iš miesto ir nebegrįšiu.

Markas kvatoja. Nesuprantu, ar jis šaiposi, ar tiesiog netiki. Gali būti ir viena, ir kita, toks jis arogantiškas ir nepaprastai įtarus žmogus.

– Leiskit jai pabaigti kalbėti, – tyliai sako Džoana, įtraukdama delnus į rankoves.

– Mainais į tai, – sako Evelina, – tu nepulsi miesto ir nebandysi gvieštis jo kontrolės. Leisi žmonėms išvažiuoti ir ieškoti gyvenimo kitur, jeigu jie norės.

Tiems, kurie nutars pasilikti, leisi išsirinkti naujus vadus ir naują socialinę sistemą. O svarbiausia, tu, Markai, negalėsi būti jų renkamas ir negalėsi jiems vadovauti.

Tai vienintelė grynai savanaudiška sąlyga. Ji man sakė negalinti pakęsti minties, jog Markas mulkins žmones, kad jie taptų jo sekėjais; aš negalėjau su ja ginčytis.

Džoana kilsteli antakius. Pastebėjau, kad ji atmetė plaukus atgal iš abiejų pusių, parodydama visą randą. Taip ji atrodo kur kas geriau – stipresnė, kai nesislepia už plaukų užuolaidos, nesislepia nuo savęs.

– Nesutinku, – atkerta Markas. – Esu tų žmonių vadas.

– Markai, – tarsteli Džoana.

Jis nekreipia į ją dėmesio.

– Tu nespręsi, ar aš vadovausiu, ar ne, nes jauti man pagiežą, Evelina!

– Prašyčiau! – šūkteli Džoana. – Markai, jos pasiūlymas nuostabus – mes gausime visa, ko norime, nenaudodami prievartos! Kaip tu gali atsisakyti?

– Todėl, kad aš – teisėtas tų žmonių vadas! – pareiškia Markas. – Aš – Lojaliųjų lyderis! Aš...

– Ne, nesi, – ramiai sako Džoana. – Lojaliųjų vadė esu aš. Tu sutiksi su šia sąlyga arba aš visiems pranešiu, kad turėjai galimybę užbaigti šį konfliktą be kraujo praliejimo ir tau tereikėjo paaukoti savo išdidumą, bet tu pasakei ne.

Nuolankioji Marko kaukė dingo ir pasirodė po ja slėptas nuožmus veidas. Tačiau netgi jis nedrįsta ginčytis su Džoana, mat jos tobula ramybė ir tobulas grasinimas jį sutramdo. Jis purto galvą, bet nebesiginčija.

– Aš sutinku su tavo sąlygomis, – pareiškia Džoana ir prieidama paduoda ranką, jos žingsniai girgžda sniege.

Evelina pirštas po piršto nusitraukia pirštinę ir atsako rankos paspaudimu.

– Iš ryto turėtume visus sušaukti ir papasakoti jiems apie naująjį planą, – sako Džoana. – Ar gali užtikrinti susirinkimo saugumą?

– Viską padarysiu, – pažada Evelina.

Pasitikrinu savo laikrodį. Prieš valandą Emaras ir Kristina atsiskyrė nuo mūsų prie Hankoko pastato, vadinasi, jis turbūt žino, kad serumo virusas nesuveikė. O gal ir nežino. Bet kuriuo atveju turiu padaryti tai, dėl ko čia atėjau, – turiu surasti Zaką, jo motiną ir papasakoti jiems, kas nutiko Jurajui.

– Aš jau eisiu, – sakau Evelinai. – Turiu kai kuo pasirūpinti. Bet paimsiu tave iš

miesto pakraščio rytoj po pietų?

- Būtų puiku, - sako Evelina ir patrina man ranką pirštinėtu delnu, kaip darydavo vaikystėje, kai grįždavau sušalęs.

- Vadinasi, nebegrįši? - klausia manęs Džoana. - Radai sau gyvenimą už tvoros?

- Taip, - sakau. - Sėkmės jums. Žmonės už tvoros ketina sudeginti miestą. Turite būti pasiruošę.

Džoana šypteli.

- Esu tikra, su jais susitarsime.

Ji paduoda man ranką, paspaudžiu ją. Jaučiu Marko žvilgsnį kaip nepakeliamą svorį, grasinantį mane sutraiškyti. Prisiverčiu pažvelgti į jį.

- Viso gero, - nuoširdžiai palinkiu.

+ + +

Zako motinos Hanos pėdos nesiekia žemės - ji sėdi krėsle savo namų svetainėje. Ji vilki juodą nudėvėtą vonios chalata ir avi šlepetes, bet rankas sudėjusi ant kelių ir pakėlus antakius taip išdidžiai, kad pasijuntu stovinti prieš pasaulio valdovę. Pasižiūriu į Zaką - jis ką tik pabudęs kumščiais trinasi akis.

Emaras ir Kristina juos užtiko ne tarp kitų revoliucionierių šalia Hankoko pastato, o jų šeimai priklausančiame bute netoli pastato su smaile, virš Bebaimių būstinės. Aš juos suradau tik todėl, kad Kristina sugalvojo palikti mudviem su Piteriu žinutę ant nebevažiuojančio sunkvežimio. Piteris laukia naujajame Evelinos parūpintame furgone, kad važiuotume į Biurą.

- Atleiskite, - sakau, - nežinau, nuo ko pradėti.

- Pradėk nuo blogiausio, - pasiūlo Hana. - Pavyzdžiui, kas iš tikrųjų atsitiko mano sūnui.

- Jis buvo sunkiai sužeistas per ataką, - atsakau. - Įvyko sprogimas, Jurajas buvo visai arti.

- O Dieve, - suvaitoja Zakas ir ima siūbuoti pirmyn atgal kaip mažas vaikas, norintis nusiraminti.

Hana tik nuleidžia galvą, slepia nuo manęs veidą.

Jų svetainėje tvyro česnakų ir svogūnų kvapas, turbūt neseniai vakarieniavo. Atsiremiu petimi į baltą sieną prie tarpdurio. Šalia manęs truputį kreivai kabo šeimos nuotrauka - dar mažas Zakas ir dar visai kūdikis Jurajas, netvirtai

stovintis mamai ant kelių. Jų tėvo veidas subadytas ties nosimi, ausimi ir lūpa, bet jo plati, draugiška šypsena ir tamsus gymis man gerai pažįstami, nes abu sūnūs tai paveldėjo.

– Nuo tada jis komos būklės, – sakau, – ir...

– Ir nebeatsibus, – užbaigia Hana virpančiu balsu. – Šitai mums atėjai pasakyti?

– Taip, – patvirtinu. – Atvykau jūsų, kad galėtumėte priimti sprendimą jo naudai.

– Sprendimą? – klausia Zakas. – Turi galvoje, atjungti jį nuo gyvybę palaikančios aparatūros arba ne?

– Zakai, – sudraudžia Hana ir papurto galvą. Tas vėl atsiremia ant sofos ir paskęsta tarp pagalvėlių. – Žinoma, mes nelaikysime jo šitokios būklės, – sako Hana. – Jis būtų norėjęs gyventi toliau. Bet norėtume nuvažiuoti ir pasižiūrėti į jį.

Linkteliu.

– Žinoma. Bet turiu dar kai ką pasakyti. Ataka... buvo kaip sukilimas, jame dalyvavo ir keletas mūsų. Aš taip pat dalyvavau.

Spoksau į medinių grindų plyšį tiesiai prieš save, grindys nuklotos dulkėmis, ir laikiu kokios nors reakcijos. Bet girdžiu tik tylą.

– Nepadariau, ko manęs prašei, – sakau Zakui. – Neapsaugojau jo, kaip žadėjau. Labai atsiprašau.

Žvilgteliu į jį, jis ramiai sėdi, spokso į tuščią vazą ant kavos staliuko. Vaza ištapyta švelniai rausvomis rožėmis.

– Manau, mums reikės laiko, – sako Hana atsikrenkšdama, bet balso virpulio nepaslepia.

– Norėčiau jums jo duoti, – sakau, – bet jau labai greitai grįžtame į Biurą ir jūs turite važiuoti su mumis.

– Na gerai, – sutinka Hana. – Jei palauksite už durų, susiruošime per penkias minutes.

+ + +

Kelionė atgal į Biurą lėta ir tamsi. Žiūriu, kaip mėnuo slepiasi ir vėl išnyra iš už debesų, kai kratomės keliu. Kai pasiekiame priemiesčius, vėl pradeda snigti, automobilio žibintų šviesoje sukuriuoja didžiulės lengvos snaigės. Galvoju, ar

Tričė mato, kaip jos nukloja šaligatvius ir virsta pusnimis prie lėktuvų. Svarstau, ar ji gyvena geresniame pasaulyje nei tas, kurį palikau, tarp žmonių, nebeprisimenančių, ką reiškia turėti tobulus genus.

Kristina pasilenkia ir sušnabžda man į ausį:

– Na kaip? Pavyko?

Linkteliu. Užpakalinio vaizdo veidrodėlyje matau, kaip ji užsidengia veidą delnais ir kikeną. Žinau, kaip ji jaučiasi. Saugi. Mes visi saugūs.

– Ar paskiepijai savo šeimą? – klausiu.

– Taip. Aptikome juos su Lojaliaisiais Hankoko pastate, – atsako ji. – Bet atminties ištrynimo terminas jau buvo praėjęs, atrodo, Tričė ir Kalebas sustabdė laiką.

Hana ir Zakas visą kelią tarpusavyje kuždasi ir dairosi, į kokį keistą, niūrų pasaulį įvažiuojame. Emaras jiems glaustai aiškina, kur esame, ir man neramu, kad dažniau žvilgčioja į juos, o ne į kelią. Stengiuosi nesigąsdinti, kai jis šauna pro šviesoforus ar kelio užtvartas, bandau žiūrėti tik į sniegą.

Niekad nemėgau tuštumos, kurią atneša žiema, – to balto kraštovaizdžio ir ryškaus kontrasto tarp žemės bei dangaus; medžių, virstančių griaučiais, ir miesto, tampančio dykyne. Gal ši žiema įtikins mane, kad būna kitaip.

Pravažiuojame tvoras ir sustojame prie pagrindinių durų, kurių niekas nesaugo. Išlipame, Zakas laiko motiną už rankos, kad ji nepaslystų ant sniego. Kai įžengiame į Biurą, įsitikinu, kad Kalebui pavyko, nes nesimato nė vieno žmogaus. Tai gali reikšti tik viena – jiems visiems ištrinta atmintis, jų prisiminimai išnyko amžiams.

– Kur visi? – klausia Emaras.

Pereiname apleistą apsaugos postą nesustodami. Kitapus pamatau Karą. Viena jos veido pusė sužalota, galva aptvarstyta, bet man rūpi ne tai. Man rūpi nerimas jos veide.

– Kas atsitiko? – klausiu.

Kara purto galvą.

– Kur Tričė? – klausiu.

– Man labai gaila, Tobijau.

– Gaila dėl ko? – šiurkščiai klausia Kristina. – Sakyk, kas nutiko!

– Vietoj Kalebo į Ginklų laboratoriją nuėjo Tričė, – sako Kara. – Ji išgyveno po mirties serumo ir norėjo paimti atminties serumą... bet ją nušovė. Ji nebegyva. Man labai gaila...

Paprastai atpažįstu, kai žmonės meluoja, todėl tai turbūt melas, nes Tričė gyva, ji maža, stipri, pilna gyvybės, skaisčiomis akimis ir rausvais skruostais laukia vestibulyje, ji nebūtų palikusi čia manęs vieno, ji nebūtųėjusi į Ginklų laboratoriją vietoj Kalebo.

– Ne, – sako Kristina, purtydama galvą, – ne, turbūt tai kokia nors klaida.

Karos akys paplūsta ašaromis.

Staiga suprantu: žinoma, Tričė būtųėjusi į Ginklų laboratoriją vietoj Kalebo.

Žinoma, būtų.

Kristina šaukia, bet girdžiu ją tarsi iš toli, lyg būčiau panėręs galvą po vandeniu. Sunku įžiūrėti ir Karos veidą, viskas aplink tampa neryšku, nespelvota.

Stoviu it sustingęs vietoje – man atrodo, jei taip stovėsiu, tai nebus tiesa, atrodys, kad viskas gerai. Kristina iš sielvarto susvyruoja, Kara ją apkabina, o

aš stoviu sustingęs.

Penkiasdešimt antras skyrius

T O B I J A S

Kai ji pirmą kartą nušoko ant tinklo, man akyse sutavaravo tik pilka dėmė. Persilenkiau per kraštą ir ištraukiau ją. Jos ranka buvo smulkutė, bet šilta. Žiūrėjau į ją – neaukšto ūgio, liekną, niekuo neišsiskiriančią – tik tuo, kad išdrįso šokti pirmoji. Suskė nušoko pirmoji.

Net aš nešokau pirmas.

Jos akys buvo tokios rimtos ir skvarbios.

Nuostabios.

Penkiasdešimt trečias skyrius

T O B I J A S

Buvau ją matęs jau anksčiau. Mokyklos koridoriuose, netikrose savo motinos laidotuvėse, žingsniuojančią šaligatviais Nuolankiųjų rajone. Aš ją matydavau, bet nekreipdavau dėmesio; niekas nekreipė į ją dėmesio, kol nušoko pirmoji.

Turbūt šitokiai ryškiai liepsnai lemta greitai užgesti.

Penkiasdešimt ketvirtas skyrius

T O B I J A S

Po kiek laiko nueinu su ja atsisveikinti... Nenutuokiu, kiek praėjo nuo tada, kai Kara man papasakojo, kas nutiko. Mudu su Kristina žingsniuojame suglaudę pečius, einame paskui Karą. Miglotai prisimenu kelią nuo įėjimo iki lavoninės, šmėkščioja tik paskiri išskydę vaizdai, ausis pasiekia neaiškūs garsai, tačiau mano sąmonė nuo jų atsiriboja, neprisileidžia.

Ji guli ant stalo. Akimirką dingteli, kad tiesiog miega. Kai paliesiu, ji pabus, nusišypsos, tada pabučiuos man į lūpas. Bet ji šalta, kūnas sustingęs, be gyvybės.

Kristina šniurkščioja ir verkia. Stipriai suspaudžiu Tričei ranką – meldžiuosi, kad jei stengsiuosi iš visų jėgų, įkvėpsiu jai gyvybės, jos oda parausvės ir mylimoji pabus.

Nežinia po kiek laiko suvokiu, kad viliuosi bergždžiai, kad Tričė mirusi. Tada mane apleidžia paskutinės jėgos, suklumpu prie stalo ir tikriausiai pravirkstu, bent jau noriu pravirkti. Visa esybe trokštu dar vieno jos bučinio, dar vieno žodžio, dar vieno žvilgsnio, dar...

Penkiasdešimt penktas skyrius

Vėliau, dienoms slenkant, neleidžiu sielvartui išsiveržti judėdamas, nenustygsiu vietoje, naktimis, užuot miegojęs, slankioju būstinės koridoriais. Stebiu žmones, atsigaunančius nuo atminties serumo poveikio – jie neatpažįstamai pasikeitę.

Šie žmonės klaidžioja kaip rūkė. Jie kviečiami būreliais ir išgirsta tiesą: kad žmogaus prigimtis sudėtinga, kad visų mūsų genai skirtingi, bet nėra nei sugadintų, nei tobulų. Bet ne visą tiesą, priduriama ir melo: kad jų atmintis buvo ištrinta dėl baisaus įvykio, maišto, kuriuo norėta nuversti vyriausybę ir sulyginti GT ir GS teises.

Kitų žmonių draugija mane dusina, o atsiskyrus nuo jų kone paralyžiuoja vienatvė. Kankina siaubas, nors pats nežinau, ko bijau, nes viską jau esu praradęs. Kai stabteliu prie valdymo kambario pažiūrėti į miestą ekranuose, dreba rankos. Džoana organizuoja transportą tiems, kurie nori išvykti iš miesto. Jie atvažiuos čia sužinoti tiesos. Nenučiuoju, kas laukia liekančiųjų Čikagoje, bet man tai ne per daug ir rūpi.

Susikišęs rankas į kišenės valandėlę nenuleidžiu akių nuo ekranų, paskui traukiu savo keliu, stengdamasis, kad mano žingsnių ritmas sutaptų su širdies dūžiais, ir vengiu užminti suskilusias plyteles. Vestibiulyje, prie akmens skulptūros, pamatau būrelį žmonių. Vienas jų neįgaliojo vežimėlyje – tai Nita.

Pereinu per tuščią apsaugos postą ir atsistojęs toliau į juos žiūriu. Redžis pasilypėja ant akmeninio pamato ir atsuka vožtuvą vandens rezervuaro apačioje. Vanduo ima lieti veržlia srove, tiesiog pliaupia ant luito, permerkia Redžiui kelnių galus.

– Tobijau?

Nejučiomis krūpteliu. Mane kviečia Kalebas. Nusigręžiu nuo jo ketindamas sprukti.

– Palūkėk, – prašo jis.

Nenoriu į jį nei žiūrėti, nei matyti, ar jis nors kiek gedi sesers. Nenoriu net galvoti, kad Tričė mirė dėl tokio niekingo bailio, kad be reikalo paaukojo dėl jo savo gyvybę.

Vis dėlto prisiverčiu pažvelgti į Kalebą, spėliodamas, ar nepamatysiu jo veide

Tričės bruožų. Vis dar beprotiškai jos ilgiuosi, nors žinau nebesusigražinsiąs.

Neplauti Kalebo plaukai sulipę ir susivėlę, žalios akys pasruvusios krauju, burna perkreipta.

Jis visai nepanašus į Tričę.

– Nenoriu tau įkylėti, bet turiu šį tą pasakyti, – taria jis. – Šį tą... Ką *ji* man liepė tau perduoti prieš...

– Tai greičiau klok, – paraginu dar jam nebaigus.

– Tričė man sakė, kad jeigu neišgyvens, tai turiu tau pasakyti... – Kalebas sukūkčioja tramdydamas ašaras, bet susiima: – ...kad ji nenorėjo tavęs palikti.

Išgirdus paskutinius Tričės man skirtus žodžius turėtų suimti jaudulys, tiesa? Tačiau aš nejaučiu nieko. Rodos, esu nuo čia labai toli.

– Na ir kas? – piktai atšaunu. – Tai kodėl paliko? Kodėl neleido mirti tau?

– Manai, kad aš pats savęs šito neklausiu? – sako Kalebas. – Sesuo mane mylėjo. Ji grasino ginklu, bet buvo pasiryžusi už mane mirti. Neturiu supratimo kodėl, bet tiesiog taip jau yra.

Nelaukdamas atsakymo, Kalebas spūdina šalin. Ir gerai padaro, nes tik būčiau apipylęs jį piktų žodžių kruša. Nurijęs ašaras atsisėdu ant grindų tiesiog vestibulio viduryje.

Žinau, kodėl Tričė troško man pranešti nenorinti manęs palikti. Norėjo, kad suprasčiau, jog tai ne tas pat, kas jos ėjimas į Eruditų būstinę, ne melas, kai užmigdžiusi mane išėjo mirti, ne auka, kurios visai nereikėjo. Stipriai užsidengiu rankomis akis, tarsi galėčiau užtvenkti ašaras. *Neverk*, griežtai liepiu sau. Jei nors akimirką pasiduosiu jausmams, jų nebesuvaldysiu ir būsiu nuneštas tos tėkmės nežinia kur.

Kiek vėliau netoliese išgirstu Karos ir Piterio balsus.

– Ši skulptūra simbolizavo pokyčius, – sako jam Kara. – Kitimą palengva. O dabar ji nugriaunana.

– Tikrai? – Piteris lyg ir susidomi. – Kodėl?

– Hmm, jei norėsi, paaiškinsiu vėliau, – atsako Kara. – Rasi kelią į miegamąjį?

– Taip.

– Tai ir grįžk ten. Kas nors tavimi pasirūpins.

Kara ateina prie manęs – laukdamas, kol ji prabils, susigūžiu. Tačiau mergina tik atsisėda šalia ant grindų, susideda rankas ant kelių, atlošia pečius. Budri, bet kiek atsipalaidavusi, ji žiūri į skulptūrą – Redžis stovi po vandens srove.

– Tau neprivalu čia būti, – sakau.

– Man niekur neprivalu būti, – atsako Kara. – Sėdėti tylint irgi gražu.

Taigi mudu sėdime greta ir tylėdami žiūrime į pliaupiantį vandenį.

+ + +

– Štai kur jūs, – prie mūsų pribėga Kristina. Jos veidas patinęs, balsas slopus kaip sunkus atodūsis. – Eime, jau metas. Medikai rengiasi ją atjungti.

Išgirdęs šiuos žodžius krūpteliu, bet prisiverčiu atsistoti. Nuo pat atvažiavimo Hana ir Zakas nesitraukia nuo Jurajo, laiko ją už rankų, ieško veide gyvybės ženklų. Tačiau veltui, jos nebelikę, palaikoma aparatų plaka tik jo širdis.

Mudu su Kristina einame pirmieji, Kara seka įkandin, visa trijulė žingsniuojam į ligoninę. Nors nemiegojau kelias naktis, keista, nuovargio nejaučiu, tik skauda visą kūną. Mudu su Kristina tylime, bet galvojame apie tą patį, mūsų mintys sukasi apie Jurają, apie paskutinius jo kvėpsnius.

Sustojame koridoriuje prie lango, pro kurį matyti Jurajo palata. Ten jau randame Eveliną. Prieš kelias dienas ją čia atvežė Emaras. Motina mėgina paglostyti man petį, bet aš nubloškiu jos ranką, nesileidžiu guodžiamas.

Zakas ir Hana stovi abipus Jurajo lovos. Hana laiko vieną jo ranką, Zakas – kitą. Prie gyvybės palaikymo aparato stovi gydytojas su dokumentų segtuvu. Paduoda ją ne Hanai ar Zakui, o *Deividui*. Vyriškis sėdi neįgaliojo vežimėlyje. Jis suglebęs ir apdujęs, kaip visi, kuriems buvo ištrinta atmintis.

– Ką *jis* čia veikia? – Nejučiomis įsitempia raumenys ir užplūsta pyktis.

– Tol, kol bus pakeistas, jis vis dar yra Biuro vadas, – man už nugaros pareiškia Kara. – Tobijau, jis nieko neprisimena. Žmogaus, kurį pažinojau, jau nebėra; galima sakyti, jis mirė. Šitas žmogus neprisimena nužudęs...

– Nutilk! – paliepiu.

Deividas pasirašo popierius, atiduoda gydytojui, tada apsisuka su vežimėliu ir stumiasi prie durų. Joms atsivėrus nebesusitvardau, puolu prie jo ir noriu nusmaugti, bet man to padaryti neleidžia plieninės Evelinos rankos. Deividas keistai į mane žvilgteli ir nuvažiuoja koridoriumi, o aš veržiuosi iš motinos gniaužtų, bet ji tarsi surakina man pečius.

– Tobijau, – sako Evelina. – Nusiramink. Atvėsk.

– Kodėl jis neįkalintas? – nirštu, akis aptraukia migla.

– Todėl, kad Deividas vis dar dirba vyriausybei, – atsako Kara. – Vadai

paskelbė, kad įvyko nelaimingas atsitikimas, ir kaltų nėra ko ieškoti. Vyriausybė neįkalins Deivido, kad buvo priverstas nužudyti maištininkę.

– Maištininkę, – pakartojau. – Tai dabar Tričė tik maištininkė?

– Buvo, – švelniai taria Kara. – Žinoma, ne, bet vyriausybė laiko ją tokia.

Noriu atsikirsti, bet mane aplenkia Kristina.

– Žiūrėkit, atjungiamas gyvybės palaikymo aparatas.

Palatoje Zakas ir Hana suneria laisvąsias rankas virš Jurajo kūno. Hanos lūpos kruta, bet nesuprantu, ką ji sako. Ar Bebaimiai meldžiasi už mirštančiuosius? Nuolankieji atsisveikina su mirštančiaisiais tyliai ir santūriai, netardami nė žodžio. Mano pyktis atslūgsta, vėl panyru į sielvartą, šį kartą liūdžiu ne Tričės, o Jurajo, atmintyje iškyla jo šypsena. Mano draugo brolis vėliau tapo ir mano draugu. Deja, buvo juo per trumpai, per trumpai, kad užsikrėsčiau jo humoru ir gyvenimo džiaugsmu.

Glausdamas aplanką prie pilvo gydytojas nuspaudžia kelis mygtukus, ir aparatas liaujasi kvėpavęs už Jurają. Zakui krūpčioja pečiai ir Hana taip stipriai suspaudžia sūnui ranką, kad net pabąla krumpliai.

Tada moteris kažką pasako, paleidžia Zako ranką ir atsitraukia nuo Jurajo kūno leisdama jo sielai išeiti.

Aš nusigręžiu nuo lango, iš pradžių einu, paskui leidžiuosi bėgti, stumdydamas žmones lekiu koridoriais. Nieko nematydamas, nieko negirdėdamas, nieko nejausdamas.

Penkiasdešimt šeštas skyrius

Kitą dieną sėdu prie sunkvežimio vairo ir išvažiuoju iš būstinės. Žmonės vis dar neatsigavę po atminties praradimo, todėl niekas manęs nestabdo. Geležinkelio bėgiais važiuoju į miestą, akys įbestos į horizontą, bet nieko nematau.

Pasiekęs laukus, skiriančius miestą nuo išorinio pasaulio, spusteliu greičio pedalą. Sunkvežimio ratai traiško mirštančią žolę ir ritasi per sniego gurvuolius. Netrukus asfaltuotu keliu įvažiuoju į Nuolankiujų rajoną. Regis, esu praradęs laiko nuovoką. Visos gatvės vienodos, bet mano rankos ir kojos žino, kur sukti, nors mano galva neduoda joms jokių nurodymų. Sustojau prie namo aptrupėjusiais cementiniais laipteliais, netoliese matyti „Stop“ ženklas.

Tai mano namai.

Įėjęs pro laukujes duris kopiu laiptais į antrą aukštą. Girdžiu prislopintus garsus, tarsi klaidžiočiau kitame pasaulyje. Žmonės kalba apie netekties skausmą, tačiau aš nežinau, kas tai yra. Man sielvartas – varginantis sąstingis, visiškas atbukimas.

Paliečiu plokštę, dengiančią veidrodį laiptų viršuje, ir nustumiu į šalį. Ryškūs oranžiniai saulėlydžio spinduliai krinta ant grindų ir iš apačios apšviečia man veidą – dar nesu matęs savęs tokio išbalusio, tokiais pajuodusiais paakiais. Kelias pastarąsias dienas klajojau po būstinę dieną naktį, nepajėgdamas nei užmigti, nei ko nors imtis.

Prie veidrodžio yra kištukinis lizdas. Įjungiu plaukų kirpimo mašinėlę. Tinkamas antgalis jau įdėtas, todėl turiu braukti per plaukus, žiūrėdamas, kad nekliudyčiau ausų. Tada pasuku galvą ir apžiūriu sprandą įsitikinti, ar nepalikau styrančių kuokštų. Mano kojos ir pečiai apkritę plaukais, pakliuvę už apykaklės jie graužia nuogą odą. Dar kartą perbraukiu ranka galvą, nors to man visai nereikia. Išmokau kirptis dar vaikystėje.

Ilgai užgaištu, kol nusipurtau plaukus nuo pečių ir batų, paskui subraukiu į semtuvėlį. Baigęs vėl atsistoju priešais veidrodį ir išvystu tatuiruotės kraštelį – Bebaimių liepsną.

Iš kišenės išsiimu buteliuką atminties serumo. Žinau, kad jo pakaks ištrinti didumai mano gyvenimo, tam tikriems prisiminimams, bet ne gebėjimams.

Mokėsiu rašyti, kalbėti, dirbti kompiuteriu, nes tuos gebėjimus valdo kitos smegenų dalys. Bet viso kito neprisiminsiu.

Eksperimentas baigtas. Džoana sėkmingai susitarė su vyriausybe – Deivido viršininkais – kad ankstesniems luomų nariams bus leista likti mieste, patiems užsidirbti pragyvenimui, paklusti valdžiai. Be to, į miestą bus leista atvykti naujakuriams. Čikaga taps dar vienu didžiuliu miestu kaip Milvokis. Biurkas, anksčiau atsakingas už eksperimentą, dabar palaikys tvarką Čikagoje.

Tai bus vienintelė vieta šalyje, kur galės gyventi žmonės, netikintys, kad genus galima sugadinti. Tam tikros rūšies rojus. Metjusas sakė man viliąsis, kad iš atokių pakraščių atvykę žmonės apsigyvens ištuštėjusiame mieste ir susikurs geresnį gyvenimą už tą, kurį turėjo.

Aš tik trokštu tapti kitu žmogumi. Tobiju Džonsonu, Evelinos Džonson sūnumi. Tobijas Džonsonas tikriausiai gyvens nuobodžiai ir tuščiai, tačiau jis bus vienalytė asmenybė, neidraskoma prieštaravimų, o ne toks kaip aš, palaužtas skausmo, niekam nebenaudingas.

– Metjusas man sakė, kad tu nušvilpei buteliuką atminties serumo ir sunkvežimį, – iš koridoriaus galo pasigirsta Kristinos balsas. – Prisipažįstu, nepatikėjau.

Esu toks apdujęs, kad neišgirdau, kaip ji įėjo vidun. Net Kristinos balsas pasiekia mane tarsi pro vandenį, tik po valandėlės suprantu, ką mergina sako. Suvokęs pažiūriu į ją.

– Tai ko čia atvažiavai, jei nepatikėjai Metjusu?

– Dėl viso pikto, – artindamasi atsako Kristina. – Be to, norėjau dar kartą pamatyti miestą prieš prasidedant pokyčiams. Tobijau, atiduok man tą serumą.

– Ne, – tarsi gindamasis nuo Kristinos suspaudžiu buteliuką. – Tai mano sprendimas, ne tavo.

Kristina išpučia tamsias akis, jos veidas nušviestas saulės. Storų tamsių plaukų kupeta, rodos, liepsnoja saulės šviesoje.

– Tai *ne* tavo sprendimas, – atšauna ji. – Taip pasielgti gali tik bailys. Tu, Ketverte, turi daug ydų, bet bailys tikrai nesi.

– Dabar jau gal ir esu, – vangiai atsakau. – Aplinkybės pasikeitė, aš irgi.

– Ne, tu nepasikeitei.

Esu toks išvargęs, kad tik užverčiu akis.

– Negali tapti žmogumi, kokio Tričė būtų nekentusi, – Kristina prabyla ramiai.

– Toki poelgi ji tikrai būtų pasmerkusi.

Mane vėl pagauna karštas ir netikėtas pyktis, tarsi migla nukrinta nuo akių, tyli Nuolankiųjų rajono gatvė prisipildo garsų. Net krūpteliu nuo energijos antplūdžio.

– Užsičiaupk! – surinku. – Užsičiaupk! Tu nenutuoki, ko Tričė nekentė; tu jos nepažinojai, tu...

– Užtektinai pažinojau! – atšauna Kristina. – Tikrai nebūtų sutikusi, kad ištrintum ją iš savo atminties, apsimestum, kad ji tau nieko nereiškė!

Puolu prie Kristinos, bloškiu į sieną ir suėmęs už peties prisikišu prie veido.

– Jei tu *drįsi* šitai pakartoti, aš...

– Ką tu? – Kristina stipriai mane atstumia. – Primuši mane? Žinai, kaip vadinami dideli, stiprūs vyrai, puolantys moteris. *Bailiais*.

Prisimenu, kaip rėkaudavo šiuose namuose mano tėvas, smaugdamas motiną ir daužydamas ją į sienas bei duris. Žiūrėdavau į tai stovėdamas ant savo kambario slenksčio, laikydamasis durų staktos. Prisimenu tylius kūkčiojimus, sklindančius pro mamos kambario duris, nes ji užsirakindavo, kad aš nepatekčiau vidun.

Žingteliu atgal ir atsiremiu į sieną, tiesiog susmunku.

– Atleisk, – tariau Kristinai.

– Aš tave suprantu, – atsako ji.

Valandėlę stovime tylėdami, tiesiog žiūrime vienas į kitą. Prisimenu, kaip pirmą kartą išvydęs Kristiną pajutau jai neapykantą, nes perbėgo iš Teisuolių luomo. Ji nė nepagalvojusi rėždavo tiesą į akis. Bet ilginiui supratau, kokia ji yra iš tikrųjų: atsidavusi draugė, tiesos gynėja, drąsiai stojanti į kovą. Nejučiomis ją pamėgau, suvokiau, kodėl ją gerbė Tričė.

– Žinau, kaip kartais norisi viską pamiršti, – sako Kristina. – Kartu esu patyrusi, ką reiškia, kai tavo mylimas žmogus nužudomas be jokios priežasties. Ir tu tenori iškeisti visus tuos prisiminimus į akimirką ramybės.

Kristina paima mano ranką, joje gniaužiu buteliuką su serumu.

– Vilą pažinojau trumpai, – sako ji, – bet jis pakeitė mano gyvenimą. *Pakeitė mane*. Žinau, kad Tričė pakeitė tave dar daugiau.

Niūri išraiška dingsta nuo Kristinos veido ir ji švelniai paliečia man petį.

– Žmogus, kuriuo tapai draugaudamas su Triče, yra šio to vertas, – pareiškia Kristina. – Jei išgersi šį serumą, niekada jo nebesusigrąžinsi.

Akis vėl užplūsta ašaros, kaip išvydus Tričės kūną. Tik šįsyk aštrus, deginantis

skausmas perveria krūtinę. Sugniaužiu buteliuką kumštyje, beviltiškai trokšdamas palengvėjimo, kurį suteiktų serumas. Jis apsaugotų mane nuo skausmo, kurį sukelia prisiminimai, draskantys dantimis kaip laukiniai žvėrys.

Kristina apkabina mane per pečius, skausmas tik dar labiau sustiprėja. Iškart prisimenu, kaip liaunomis rankomis mane apglėbdavo Tričė, iš pradžių nedrąsiai, paskui vis stipriau, vis labiau pasitikėdama savimi ir manimi. Suvokiu, kad niekas daugiau šitaip manęs neapkabins, niekas jos neatstos, kitos Tričės nebebus.

Tričės nebėra, ir verkti beprasmiška, kvaila, bet vis tiek raudu. Kristina manęs nepaleidžia ir ilgą laiką netaria nė žodžio.

Galiausiai atšlyju, bet šiltos ir stiprios Kristinos rankos lieka man ant pečių. Sunkiai dirbant delnų oda sukietėja, atsiranda nuospaudų, o nuo didelio skausmo sudiržta žmogaus širdis. Bet aš nenoriu tapti sudiržusiu žmogumi.

Pasaulyje esama ir kitokių žmonių. Tokių kaip Tričė, kurie, patyrę kančias ir išdavystes, vis dėlto sugeba mylėti, sugeba paaukoti gyvybę už brolių. Ar tokių kaip Kara, gebančių dovanoti žmogui, nušovusiam jos brolių. Ar Kristina, kuri prarado daug draugų, bet neužsisiklėdė ir nori padėti kitiems. Tada iškyla kitas sprendimas, šviesesnis ir prasmingesnis negu tas, kurį buvau pasirinkęs.

Atmerkiu akis ir atiduodu serumą Kristinai. Mergina įsideda buteliuką į kišenę.

– Žinau, kad Zakas vis dar į tave šnairuoja, – sako Kristina, permesdama ranką man per petį. – Kol jis apsiramins, būsiu tavo draugė. Jei nori, galime pasikeisti apyrankėmis, kaip daro Taikingųjų merginos.

– Gal tiek to.

Mudu nusileidžiame laiptais ir išeiname į gatvę. Saulė jau slepiasi už Čikagos dangoraižių, tolumoje girdžiu dundant traukinį, bet mudu tolstame nuo mano namų ir nuo jų keliamų prisiminimų. Taip ir turi būti.

+ + +

Pasaulyje esama daugybė būdų parodyti drąsą. Vienas jų – paaukoti gyvybę aukštesniam tikslui arba atiduoti ją už kitą žmogų. Kartais drąsu yra užmiršti viską, ką žinotai, ką mylėjai, ir žengti toliau.

Tačiau sykais yra priešingai.

Retkarčiais reikia drąsos griežiant iš skausmo dantimis kasdien dirbti ir lėtai kastis prie geresnio gyvenimo.

Šitoki būdą drąsai rodyti renkuosi aš.

Epilogas

PO DVEJŲ SU PUŠE METŲ

Evelina stovi ten, kur susiduria du pasauliai. Kelias išmaltas sunkvežimių padangų: pirmyn ir atgal vyksta žmonės iš atokių vietovių ir iš buvusios Biuro būstinės. Provėžoje jai prie kojų guli krepšys. Man artinantis Evelina sveikindamasi kilsteli ranką.

Įlipusi į sunkvežimį, moteris pakšteli man į skruostą – aš nesitraukiu. Nejučiomis nusišypsau ir neskubu surimtėti.

– Sveika sugrįžusi, – sakau.

Prieš dvejus metus aš jai pasiūliau palikti miestą, ir ji sutiko. Tam pritarė ir Džoana. Per tą laiką Čikagoje daug kas pasikeitė, tad jos grįžimas niekam nepakenks. Turbūt taip mano ir pati Evelina. Nors praėjo dveji metai, motina atrodo jaunesnė, veidas ne toks suvargęs, šypsena plati. Svetur praleistas laikas išėjo jai į gera.

– Kaip laikaisi? – klausia Evelina.

– Aš... gerai, – atsakau. – Šiandien išbarstysim Tričės pelenus. – Dirsteliu į urną ant užpakalinės sėdynės tarsiu į dar vieną keleivį.

Ilgam buvau palikęs Tričės pelenus Biuro lavoninėje – nežinojau, kokių laidotuvių ji būtų norėjusi, abejojau, ar būčiau jas ištvėręs. Tačiau šiandien pagal senąją luominę tvarką būtų Pasirinkimo diena, todėl metas žengti pirmyn, tegu ir nedidelį žingsnį.

Evelina uždeda ranką man ant peties ir žiūri į laukus. Javų laukai, kadaise plytėję aplink Taikingujų būstinę, dar labiau išsiplėtė, dabar jie driekiasi aplink miestą, kur anksčiau žėlė žolė. Kartais ilgiuosi vienišų, tuščių laukų. Bet dabar su malonumu važiuoju keliu pro pasėlių jūrą. Laukuose matau žmones, jie, naudodamiesi ankstesnio Biuro mokslininkų sukurtais prietaisais, tikrina dirvožemį. Darbininkai apsirengę raudonais, mėlynais, žaliais ir violetiniais drabužiais.

– Kaip gyvenasi be luomų? – klausia Evelina.

– Labai paprastai, – nusišypsau. – Tau patiks.

Nusivežu motiną į savo būstą ant šiaurinio upės kranto. Apsigyvenau viename žemesniųjų aukštų, bet pro daugybę langų matau ilgas pastatų eiles. Aš buvau vienas pirmųjų naujakurių, todėl galėjau rinktis, kur apsigyventi. Zakas, Šauna, Kristina, Emaras ir Džordžas įsikūrė viršutiniuose Hankoko pastato aukštuose, Kalebas ir Kara grįžo į apartamentus prie Tūkstantmečio parko, o aš apsigyvenau čia, nes ši nuostabi vieta toli nuo senųjų namų.

– Mano kaimynas yra istorijos žinovas, jis atkeliavo iš pakraščių, – sakau, ieškodamas kišenėje raktų. – Jis vadina Čikagą „ketvirtuoju miestu“: prieš daugelį amžių miestas sudegė per gaisrą, buvo nušluotas Grynumo karo, tapo luomų eksperimentu. Dabar ketvirtas mėginimas jį apgyvendinti.

– Ketvirtasis miestas, – pakartoja Evelina, kai atidarau duris. – Man tai patinka.

Mano būste beveik nėra baldų, tik sofa, stalas, kelios kėdės, virtuvės įranga. Nuo kitapus užpelkėjusios upės stūksančių dangoraižių langų atsimuša saulės šviesa. Buvusio Biuro mokslininkai stengiasi sugrąžinti ir upei, ir ežerui ankstesnį grožį, bet tam prireiks nemenkų pastangų ir kantrybės. Pokyčiams, kaip ir žaizdoms užgydyti, reikia laiko.

Evelina numeta krepšį ant sofos.

– Ačiū, kad leidai man čia pagyventi. Pažadu greitai susirasti būstą.

– Jokios bėdos, – sakau.

Tiesą sakant, nervinuosi, kad motina gyvens čia, apžiūrinės skurdžius mano daiktus, vaikščios mano koridoriais, bet juk negalime laikytis atstu vienas nuo kito amžinai. Ypač kai esu pažadėjęs nutiesti tiltą per mudu skiriančią prarają.

– Džordžas sakė, kad reikia pagalbos rengiant policininkus, – sako Evelina. – Tu nesisiūlei?

– Ne, – tariau. – Nebenoriu turėti nieko bendra su ginklais.

– Teisingai, dabar kovoji *žodžiais*, – Evelina suraukia nosį. – Juk žinai, kad nepasitikiu politikais.

– Manimi gali pasitikėti, nes aš tavo sūnus, – atšaunu. – Ir ne politikas. Bent kol kas. Tiesiog padėjėjas.

Atsisėdusi prie stalo motina apsižvalgo neramiai ir žvitriai kaip katė.

– Gal žinai, kur tavo tėvas? – klausia ji.

Gūžteliu pečiais.

– Kažkas sakė, kad išvyko. Bet aš nesidomėjau kur.

Evelina pasiremia smakrą ranka.

– Negi neturi ką jam pasakyti? Visiškai nieko?

– Ne, – atsakau ir imu sukti ant piršto raktų žiedelį. – Tiesiog noriu ją pamiršti, ir tiek.

Kai prieš dvejus metus sningant stovėjau parke priešais Marką, užpuolęs jį Bebaimių akivaizdoje, tik dar paaštrinau skausmą, kurį jis man sukėlė, tad nėra prasmės ant jo rėkti ar plūsti. Vienintelė išeitis – pamiršti.

Evelina meta į mane keistą tiriamą žvilgsnį, paskui pereina kambarį ir atidaro krepšį ant sofos. Iš jo išima stiklinį mėlyną daiktą. Jis primena sustingusią krioklį.

Prisimenu, kai motina ją man dovanojo. Nors buvau mažas, bet jau supratau, kad tokie daiktai mūsų luome draudžiami, nes yra nenaudingi ir skatina nuolaidžiavimą silpnybėms. Kai paklausiau, kam jis reikalingas, motina atsakė: *Šis daiktas neturi aiškos paskirties. Bet gali paguosti. Ji palietė širdį. Tokia yra nuostabių daiktų paskirtis.*

Ilgus metus ši skulptūrėlė buvo mano tylaus pasipriešinimo, atsisakymo būti paklusniu, niekuo neišsiskiriančiu Nuolankiųjų vaiku simbolis. Drauge tai buvo ir tylus mano motinos pasipriešinimo simbolis, nors laikiau ją mirusia. Slėpiau skulptūrėlę po lova, o tą dieną, kai nusprendžiau palikti Nuolankiųjų luomą, išeidamas palikau ant stalo, kad grįžęs tėvas galėtų pamatyti, kokie mes su motina stiprūs.

– Kai tu išvažiavai, ši skulptūrėlė priminė man tave, – sako Evelina, glausdama ją prie krūtinės. – Priminė, koks tu drąsus, visada toks buvai. – Ji šypteli puse lūpų. – Manau, šio daikto vieta čia. Kadaisė pirkau ją tau.

Sunkiai tvardausi, bijau, kad prakalbus ims drebėti balsas, todėl tik nusišypsau ir linkteliu.

+ + +

Pavasario oras šaltas, bet aš atidarau sunkvežimio langus, kad galėčiau kvėpuoti pilna krūtine. Tačiau stingstantys pirštų galiukai primena, kad žiema dar nepasitraukė. Sustoju prie traukinių platformos netoli buvusios Teisuolių būstinės, tada nuo užpakalinės sėdynės paimu urną. Ji sidabro spalvos, paprasta, be jokių raižinių. Ne aš ją išrinkau, tai padarė Kristina.

Per platformą žingsniuojau prie jau lūkuriuojančio būrelio. Kristina stovi prie

Zako ir Šaunos. Ši sėdi neįgaliųjų vežimėlyje, apsiklojusi kelius pledu. Dabar jos vežimėlis modernesnis ir lengviau valdomas, jo nebereikia stumti. Metjusas stypso ant pat platformos krašto.

– Sveiki, – sakau stabtelėdamas greta Šaunos.

Kristina man nusišypso, Zakas patapšnoja per petį.

Jurajas mirė kelios dienos po Tričės, bet Zakas su Hana galutinai atsisveikino su juo tik prieš porą savaitių, su būriu klegančių velionio draugų išbarstė jo pelenus virš bedugnės. Mes skandavome jo vardą ir šis aidu atsimušė nuo Pragaro skliautų. Žinojau, kad Zakas, kaip ir mes visi, prisimena brolių, nors šiandien rodysime Bebaimių drąsą atsisveikindami su Triče.

– Noriu tau šį tą parodyti, – sako Šauna ir nusimeta pledą.

Tada ant jos kojų išvystu sudėtingus metalinius įtvarus. Jie siekia klubus ir kaip tinklas apraizgę liemenį. Mergina nusišypso, pastato kojas ant žemės ir girgždant visai konstrukcijai atsistoja.

Nors susirinkome tokia liūdna proga, nusišypsau.

– Tai bent, – sakau. – Jau buvau pamiršęs, kokia tu aukšta.

– Šitą daiktą man sukonstravo Kalebas su draugais, – pasigiria Šauna. – Dar turiu prie jo priprasti, bet jie tikina, kad vieną dieną galėsiu bėgioti.

– Puiku, – sakau. – Beje, kur jis?

– Jis ir Emaras lauks mūsų lyno gale, – atsako Šauna. – Kas nors turi sugauti pirmą nusileidusį žmogų.

– Kalebas vis dar yra ištižėlis, – įsikiša Zakas. – Bet aš jau imu su tuo susitaikyti.

– Hmm, – numykiu.

Tiesą sakant, sudariau su Kalebu taiką, bet ilgai neištveriu jo draugijos. Jo judesiai, balsas, elgesys labai primena Tričės. Aišku, Kalebas – tik blyškus sesers šešėlis, nė iš tolo negalintis su ja lygintis, bet ir šito man per daug.

Norėčiau ką nors pridurti, bet atvažiuoja traukinys. Jis rieda žvilgančiais bėgiais, paskui sulėtina greitį ir sustoja prie platformos. Pro pirmo vagono, kur turi sėdėti mašinistas, langą iškiša galvą Kara – jos plaukai supinti į kasą.

– Lipkit! – ragina ji.

Šauna vėl atsisėda į vežimėlį ir važiuoja prie vagono durų. Metjusas, Kristina ir Zakas seka paskui. Aš įlipu paskutinis, paduodu urną Šaunai ir laikydamasis rankenos atsistoju tarpduryje. Traukinys pajuda iš vietos sparčiai didindamas greitį, kyla bėgiais aukštyn, tiesiog švilpia, ir mane užlieja galios pojūtis. Vėjas

čaižo veidą ir priploja drabužius prie kūno. Prieš akis atsiveria nušviesti saulės dangoraižiai, visa miesto panorama.

Ji ne tokia kaip anksčiau, bet akis jau apsiprato. Visi mes įsikūrę naujose vietose. Kara ir Kalebas dirba buvusios Eruditų būstinės laboratorijose. Dabar čia nedidelis Žemės ūkio departamento skyrius. Jų užduotis – padaryti našesnę žemės ūkį, kad būtų galima išmaitinti kuo daugiau žmonių. Metjusas dirba miesto psichiatrijos klinikoje. Kai pastarąjį kartą klausiau, sakė tyrinėjantis žmogaus atmintį. Kristina darbuojasi įstaigoje, padedančioje pakraščių žmonėms persikelti į miestą. Zakas ir Emaras – policininkai, Džordžas rengia būsimus policininkus – mano manymu, tai ir yra tinkami Bebaimiams darbai. Aš esu Čikagos atstovės vyriausybėje Džoanos Rais padėjėjas.

Nusitveriu kitos rankenos ir traukiniui darant posūkį išsilenkiu pro duris. Tiesiog pakimbu virš gatvės – važiuojame ties antru pastatų aukštu. Pajuntu jaudulį, baimės šiurpuliuką, kurį taip mėgsta tikri Bebaimiai.

Prie manęs atsistoja Kristina.

– Kaip tavo motina? – klausia ji.

– Tikiuosi, gerai, – atsakau. – Bus matyti.

– Ar šoksi su lynu?

Žiūriu į vingiuojančius bėgius, jie leidžiasi iki pat gatvės.

– Taip, – atsakau. – Tikriausiai Tričė būtų norėjusi, kad bent kartą tai išmėginčiau.

Ištarus jos vardą dursteli širdį, taip suprantu, kad jos atminimas man vis dar brangus.

Žiūrėdama į bėgius Kristina trumpam prisiglaudžia man prie peties.

– Manau, tu teisus.

Patys brangiausi ir ryškiausi mano prisiminimai yra apie Tričę. Jie pamažu blanksta kaip ir visi kiti, nebe taip baisiai skaudina. Kartais tikrai džiaugiuosi juos permąstydamas, nors taip nutinka retai. Kartais tai darau su Kristina, ji yra geresnė klausytoja, negu tikėjausi, Teisuolė, bet šauni.

Kara sustabdo traukinį stotelėje ir aš iššoku ant platformos. Privažiavus laiptus Šauna išlipa iš vežimėlio ir ima leistis žemyn po vieną pakopą. Mudu su Metjusu nešame iš paskos tuščią vežimėlį. Jis griozdiškas, sunkus, bet šiaip taip pavelkamas.

– Ar turi kokių žinių iš Piterio? – klausiu Metjuso leidžiantis laiptais.

Išsivadėjus atminties serumo poveikiui grįžo tam tikri šiurkštesni, griežtesni jo asmenybės bruožai, bet ne visi. Vėliau mudviejų bendravimas nutrūko. Dabar nebejaučiu Piteriui neapykantos, bet prielankumo irgi.

– Jis Milvokyje, – atsako Metjusas. – Tik nežinau, ką ten veikia.

– Dirba kažkokioje įstaigoje, – iš laiptų apačios atsklinda Karos balsas. Ji laiko urną, paėmė ją iš Šaunos, kai išlipo iš traukinio. – Tikiuosi, jam tai išeis į gera.

– Visad maniau, kad Piteris prisidės prie maištininkų kur nors pakraščiuose, – įsikiša Zakas. – Bet visko gali būti.

– Jis pasikeitė, – Kara gūžteli pečiais.

Pakraščiuose vis dar telkiasi maištininkai sugadintais genais. Jie tiki, jog ką nors pakeisti gali tik dar vienas karas. Aš stojau pusėn tų, kurie siekia pokyčių darbais, o ne prievarta. Prievartos man gana jau visam gyvenimui, ji vis dar mane slegia. Ne tik randai ant kūno, bet ir prisiminimai, iškylantys tada, kai mažiausiai to noriu. Matau tėvo kumštį, žiebiančią man į žandikaulį, matau save, šaunantį į Eriką, gatvę prie savo senojo namo, nuklotą Nuolankiujų kūnais.

Gatve traukiame prie Hankoko pastato. Luomai panaikinti, bet šiame miesto rajone Bebaimių kur kas daugiau negu kituose. Atpažįstu juos iš daugybės žiedų nosyse, antakiuose bei ausyse ir iš tatuiruočių. Tiesa, tie žmonės vilki nebe juodai, o pasipuošę ryškiais, net akį režiančiais drabužiais. Kai kurie ramiai žingsniuoja šalitgatviais kaip ir mes, bet dauguma dirba. Visi sveiki Čikagos gyventojai privalo dirbti.

Priešais mane į dangų kyla Hankoko pastatas, jo pamatas platesnis, į viršų jis siaurėja. Iki pat stogo eina juodos kryžminės sijos, jos sutvirtina pastatą. Jau seniai nesu buvęs taip arti jo.

Ižengiamo į vestibulį. Švarios grindys žvilga, sienos išpaišytos ryškiais Bebaimių grafičiais. Turbūt pastato gyventojai paliko juos kaip prisiminimą. Šią vietą labai mėgo Bebaimiai. Ir dėl aukščio, ir dėl to, kad čia nesimaišydavo pašaliniai. Tuščiose erdvėse skardžiai aidėdavo Bebaimių balsai. Šitai patiko ir man.

Zakas iškviečia liftą. Sulipame vidun, tada Kara spusteli mygtuką su skaičiais 99.

Liftui ėmus sparčiai kilti užsimerkiu. Bet vis tiek įsivaizduoju atvirą, tamsią bedugnę po kojomis, juodą lifto šachtą. Nuo jos mane skiria tik grindys. Trūktelejęs liftas sustoja. Kai durys atsiveria, atsiremiu į sieną norėdamas

susitvardyti.

Zakas paliečia man petį.

– Nesijaudink, žmogau. Prisimeni, mes nuolat taip darydavom.

Linkteliu. Pro skylę lubose srūva oras, virš galvos matau ryškiai mėlyną dangų. Kartu su kitais pėdinu prie kopėčių, iš baimės aptirpstu, todėl neįstengiu greičiau judėti.

Pirštais sugraibau kopėčių skersinį ir susitelkiu tik į jį. Virš manęs sunkiai kabarojasi Šauna, ji prisitraukia rankomis.

Kartą, kai Torė tatuiravo man nugarą, paklausiau jos, ar mes, šio miesto gyventojai, esame vieninteliai žmonės pasaulyje. *Galbūt*, teatsakė ji. Tikriausiai nenorėjo apie tai galvoti. Bet čia, ant stogo, tikrai galima taip pamanyti.

Žiūrint į pastatus apačioje, išilgai pelkės, vis stipriau gniaužia krūtinę, rodos, plyš širdis.

Zakas nubėga per stogą prie keltuvo ir pritvirtina diržus prie metalinio lyno. Dar kartą juos patikrina, kad neslidinėtų, tada laukiamai pažvelgia į mūsų būrelį.

– Kristina, – kviečia jis. – Tau viskas paruošta.

Kristina prieina prie keltuvo ir susimąsčiusi pirštu barbena smakrą.

– Ką manot? Ar gultis aukštiekninkai, ar kniūbsčiai?

– Kniūbsčiai, – atsako Metjusas. – Aš tai gulsiuos aukštiekninkas, kad neapsišlapinčiau, ir nenoriu, kad kas mane mėgdžiotų.

– Na žinai, atsigulęs aukštiekninkas dar greičiau apsisiusiosi, – pareiškia Kristina. – Taigi pirmyn, nusileidęs būsi pramintas Šlapiakelniu.

Kristina prieina prie diržų, įkiša kojas, tada atsigula kniūbsčia, kad keliaudama matytų pastatus apačioje. Man nugara nueina pagaugais.

Negaliu žiūrėti. Kristinai čiuožiant vis tolyn, užsimerkiau. Taip pat elgiuosi, kai lynu leidžiasi Metjusas, paskui jį – Šauna. Vėjas atneša džiaugsmingus jų šūksnius tarsi paukščių klykavimą.

– Tavo eilė, Ketverte, – sako Zakas.

Purtau galvą.

– Nagi, – ragina Kara. – Greičiau viską baigsi.

– Ne, leiskis tu, – prašau.

Kara paduoda man urną, tada giliai įkvepia. Prispaudžiu indą prie širdies. Jis išildytas daugelio žmonių rankų. Kara nedrąsiai įlipa į diržų raizgalynę, Zakas juos užsega. Kara sukryžiuoja rankas ant krūtinės ir lekia žemyn, virš ežero įlankos, virš miesto. Ji laikosi ryžtingai, nė neaikteli.

Like dviese mudu su Zaku žvelgiame vienas į kitą.

– Vargu ar sugebėsiu, – sakau. Balsas tvirtas, bet kūnas dreba.

– Žinoma, sugebėsi, – tikina Zakas. – Tu juk Ketvertas, Bebaimių legenda!

Nieko nebijai.

Žingteliu arčiau prie stogo atbrailos. Nors iki krašto dar keli metrai, rodos, kūnas jau krinta žemyn, todėl nepaliaujamai purtau galvą.

– Paklausk, – Zakas suima mane už pečių. – Padaryk tai ne dėl savęs, dėl jos.

Padaryk, kas jai būtų patikę, dėl ko ji būtų tavimi didžiavusis. Supranti?

Taip ir yra. Negaliu šito išvengti, negaliu dabar trauktis, nes prisimenu Tričės šypseną mudviem lipant į apžvalgos ratą, prisimenu, kaip ji stipriai sukąsdavo dantis per simuliacijas pasitikdama dar vieną baimę.

– Kaip leidosi Tričė?

– Veidu žemyn, – atsako Zakas.

– Gerai, – sakau ir paduodu jam urną. – Uždėk ją man ant nugaros ir atidaryk dangtelį.

Įlipu į diržus. Drebančiomis rankomis vos juos sugraibau. Zakas pritvirtina diržus man ant kojų ir nugaros, paskui įstato urną ir nuima dangtelį, kad man lekiant pelenai išsibarstytų. Spoksau į ežero įlanką, ryju tulžį ir pradedu slysti.

Staiga apima pašėlęs noras grįžti, bet per vėlu. Aš jau nerių žemyn. Rėkiu taip garsiai, kad noriu užsidengti ausis. Riksmas pripildo man krūtinę, gerklę ir galvą, užvaldo mane visą.

Nuo vėjo perši akys, bet aš neužsimerkiu. Nors ir apimtas baisios panikos, staiga suprantu, kodėl Tričė leidosi veidu žemyn. Todėl, kad pasijuto skrendanti kaip paukštė.

Tuštuma supa mane iš visų pusių, iš viršaus, iš apačios, iš vidaus, tarsi kokie tykantys praryti nasrai.

Galiausiai suvokių, kad sustojau. Pelenų dulkeles kaip pilkas snaiges nešioja vėjas. Paskui jos išnyksta.

Žemė visai arti, vos už kelių metrų, galima nušokti. Draugai laukia sustoję ratu, susikabinę rankomis, nupynę kaulų ir raumenų tinklą man sugauti. Prispaudęs veidą prie diržo imu kvatotis.

Numetu jiems tuščią urną, tada užkišu rankas už nugaros ir atsisegu diržus. Paskui krintu ant jų rankų kaip akmuo. Draugai mane pagauna, visu kūnu jaučiu tvirtus jų raumenis. Tada esu nuleidžiamas ant žemės.

Apstulbęs spoksau į Hankoko pastatą. Stoja nejauki tyla, nė vienas nežino, ką sakyti. Kalebas nedrąsiai man šypsosi.

Nurijusi ašaras Kristina sako:

- Žiūrėkit! Leidžiasi Zakas.

Zakas lekia prie mūsų dideliu greičiu. Iš pradžių jis atrodo kaip juodas taškelis, paskui kaip dėmė, galiausiai virsta juodai vilkinčiu žmogumi. Pasiekęs kelio galą, Zakas džiaugsmingai surinka. Aš suimu Emarui dilbį, iš kitos pusės nutveriu Karos ranką. Ji man liūdnai nusišypso.

Zakas petimi sunkiai atsitrenkia į mūsų rankų tinklą, paskui išsišiepia tarsi lopšy gulintis vaikas.

- Tai buvo puiku. Ketverte, nori leistis dar kartą? - klausia jis.

- Nieku gyvu, - nedvejodamas atsakau.

+ + +

Pabiru būreliu žingsniuojame atgal prie traukinio. Šauna klibinkščiuoja su savo įtvarais, Zakas stumia tuščią jos vežimėlį ir persimeta vienu kitu žodžiu su Emaru. Metjusas, Kara ir Kalebas eina drauge kalbėdamiesi apie jiems rūpimus dalykus kaip žmonės, siejami bendrų interesų. Kristina nedrąsiai prisigretina prie manęs ir uždeda ranką ant peties.

- Laimingos Pasirinkimo dienos, - palinki. - Dabar aš tavęs paklausiu, kaip iš tiesų laikaisi. O tu parenk sąžiningą atsakymą.

Kartais mudu šitaip kalbamės, lyg įsakinėtume vienas kitam. Nors neretai susižodžiuojame, pats nežinau, kaip Kristina tapo vienu geriausių mano draugų.

- Laikausi gerai, - atsakau. - Nors sunku. Visada šitaip bus.

- Žinau, - atsako ji.

Einame būrelio gale pro vis dar apleistus pastatus tamsiais langais, per tiltą virš užpelkėjusios upės.

- Aha, kartais gyvenimas tikrai užknisa, - sako Kristina. - Bet žinai, kas man padeda?

Kilsteliu antakius.

Mėgdžiodama mane Kristina padaro tą patį.

- Tos akimirkos, kai gyvenimas neknisa, - pareiškia ji. - Svarbiausia jas pamatyti ir laiku pastverti.

Mudu vienas kitam nusišypsom ir drauge lipame laiptais ant traukinių

platformos.

+ + +

Nuo pat mažens žinojau: gyvenimas mus žaloja, šito neišvengsi.
Dabar išmokau dar šio to: mes galime išgyti. Išgydyti vienas kitą.

Padėka

Šis puslapis suteikia man progą kuo nuoširdžiausiai padėkoti, prisipažinti, kad vien savo gebėjimu ir talentu nebūčiau tiek visko pasiekusi ir gyvenime, ir kūryboje. Knygų serija turi vieną autore, bet ji nebūtų jos sukūrusi be kitų žmonių pagalbos. Turėdama tai galvoje sakau: Ačiū tau, Viešpatie, kad atsiuntei man visus šituos žmones.

Dabar juos išvardysiu.

Tariu ačiū: savo vyrui, ne tik už didžiulę meilę, bet ir už tai, kad dalyvavo mano kūrybos dirbtuvėse, perskaitė šios knygos juodraščius ir su begaline kantrybe žiūrėjo į Neurotikę Rašytoją Žmoną.

Joannai Volpe, ji tvarkė viską kaip tikra bosė, sąžiningai ir su meile. Katherine Tegen už nuostabias pastabas ir nuolatinį priminimą, kad žiaurus leidybos pasaulis turi gražiąją pusę. (Žadėjau niekam apie tai neužsiminti, bet ką tik užsiminiau.) Molly O'Neill už padovanotą laiką, didžiulį darbą ir skvarbią akį, pastebėjusią „Divergentę“ aukštoje rankraščių kaugėje. Casey McIntyre už puikią reklamą, neišsemiamą gerumą (ir už tai, kad išmokė mane šokti).

Joelui Tippie, Amy Ryan ir Barbai Firzsimmons už gražius visos serijos viršelius. Šauniesiems Brennai Franzitta, Joshui Weissui, Markui Fifkinui, Valerie Shea, Christine Cox ir Joanui Giurdanella, kad rūpinosi mano kalba ir stiliumi. Laurenai Flower, Alison Lisnow, Sandee Roston, Diane Naughton, Colleenui O'Connellui, Aubry Parks-Fried, Margot Wood, Patty Rosati, Molly Thomas, Megan Sugrue, Onalee Smith, Brettui Rachlinui už reklamą žiniasklaidoje, pardavimus knygynuose, internetu, surengtus knygų pristatymus. Net sunku įvardyti visas jų pastangas. Dėkoju pardavimų specialistams Andrea Pappenheimerui, Kerry Moynagh, Kathy Faber, Lizai Frew, Heather Doss, Jenny Sheridan, Franai Olson, Debei Murphy, Jessicai Abel, Samanthai Hagerbaumer, Andrea Rosenui, Davidui Wolfsonui už entuziazmą ir palaikymą. Jean McGinley, Alpha Wong ir Shealai Howley – autorių teisių agentėms, kad jų pastangomis mano knygos buvo išverstos į daugelį pasaulio kalbų. Dėkoju ir užsienio leidėjams, patikėjusiems mano kūryba. Shaynai Ramos ir Ruiko Tokunaga už elektronines knygų versijas; Caitlinai Garing, Bethei Ives, Karenai Dziekonski, Seanui McManus už nuostabias garsaknyges; Randy Rosema ir Pam Moore už

finansų tvarkymą. Visi jūs dirbote sunkiai ir sumaniai. Ačiū Kate Jackson, Susanai Katz, Brianui Murray, tvirtai laikantiems *Harper* leidyklos vairą. Mane palaikė visi darbuotojai, o tai be galo svarbu.

Pouya Shahbazian už tai, kad surado „Divergentei“ rimtus filmų kūrėjus, už visą sunkų darbą, kantrybę, draugystę ir pokštus su vabalais. Danielle Barthel už organizuotumą ir gebėjimą rasti geriausią išeitį. Visiems iš *New Leaf Literary*, nuostabiems žmonėms, atlikusiems nuostabų darbą. Steve’ui Youngerui, kuris rūpinasi manimi ir darbe, ir gyvenime. Visam būreliui žmonių, susijusiems su filmo kūrimu – ypač Neilui Burgerui, Dougui Wickui, Lucy Fisher, Gillian Bohrer, Erikui Feigui – taip pagarbiai ir atsargiai elgusiesiems su mano kūrinio.

Mamai, Frankui, Ingridai, Karlui, Frankui Jr., Candice, McCall, Bethei, Rogerui, Tylerui, Trevorui, Darby, Rachelei, Billie, Fredui, Granny. Johnsons, Krausses, Paquettes, Fitches ir Rydzes šeimoms – už jų meilę. (Rinkčiausi jus, o ne luomą, kad ir kas nutiktų.)

Visiems buvusiems, esamiems ir būsimiems *YA Highway* ir *Write Night* nariams – suprantingiems ir išmintingiems susirašinėjimo draugams. Visiems daugiau patyrusiems rašytojams, kurie pastaruosius keletą metų mane globojo ir padėjo. Visiems rašytojams, susiradusiems mane tviteryje, už bičiuliškus elektroninius laiškus. Rašytojas kurdamas kartais pasijunta vienišas. Man tai negresia, nes turiu jus. Trokštu jus visus išvardyti, bet nepajėgsiu. Dėkoju ir savo draugams ne rašytojams: Mary Katherine Howell, Alice Kovacik, Carly Maletich, Danielle Bristow bei visiems kitiems, skatinusiems nenukabinėti nosies.

Visiems „Divergentės“ serijos aistruolių tinklaraščiams už pamišėliškai mielą internetinį (ir tikrą gyvenimišką) entuziazmą.

Savo skaitytojams – už tai, kad rydami mano knygas galvojo, spygavo, rašė internete, kalbėjosi, dalijosi patirtimi ir negailėjo vertingų pamokų apie rašymą ir gyvenimą.

Be anksčiau išvardytų žmonių ši serija nebūtų išvydusi pasaulio. Ačiū, kad pakeitėte mano gyvenimą. Esu tokia laiminga.

Dar kartą visus raginu: „Būkite drąsūs.“

Ypatinga padėka

2012 metų pavasarį penkiasdešimt tinklaraščių išreiškė savo didžiulę simpatiją „Divergentės“ serijai, karštai sutiko „Insurgentės“ pasirodymą ir sukūrė reklaminę kampaniją internete, remdamiesi knygoje aprašytais luomais. Kiekvieno tinklalapio nariai prisidėjo prie knygos sėkmės! Dėkoju:

NUOLANKIESIEMS: Amandai Bell (luomo vadei), Katie Bartow, Heidi Bennett, Katie Butler, Asmai Faizal, Hafsa Faizal, Anai Grilo, Kathy Habel, Thea James, Julie Jones, HD Tolson.

TAIKINGIESIEMS: Megei Caristi, Kassiah Faul ir Sherry Atwell (luomo vadėms), Kristinai Aragon, Emily Ellsworth, Cindy Hand, Melissai Helmers, Abigail J., Sarah Pitre, Lisai Reeves, Stephanie Su, Amandai Welling.

TEISUOLIAMS: Kristi Diehm (luomo vadei), Jaime Arnold, Harmony Beaufort, Damaris Cardinali, Kris Chen, Sarai Gundell, Bailey Hewlett, Johnui Jacobsonui, Hannah MCBride, Aeicha Matteson.

BEBAIMIAMS: Alisonai Genet (luomo vadei), Lenai Ainsworth, Stacey Canovva, Amber Clark, April Conant, Lindsay Cummings, Jessicai Estep, Ashley Gonzales, Annai Heinemann, Tram Hoang, Nancy Sanchez, Yara Santos.

ERUDITAMS: Pam van Hylckama Vlieg (luomo vadei), Jamesui Boothui, Mary Brebner, Andrea Chapman, Amy Green, Jen Hamflett, Brittany Howard, O'Dell Hutchison, Benji Kenworthy, Lyndsey Lore, Jenniferei McCoy, Lisai Parkin, Lisai Roecker.